

Avsändare

Bengt Odling

FOR

MEDELLENDE

Datum

5/6

Beteckning

Tjänsteställe, handläggare, telefon

Mottagare

Beli Rene Selwing

UIS

För åtgärd senast

☐ För attest/
underskrift

☐ För yttrande

☐ Enligt önskan/
överenskommelse

☐ För kännedom

☐ Önskas åter

☐ Samtal önskas

☐ Tack för lånet

Ärende

Antal bilagor

Meddelande

Breoder

Om överlevande! Den jag jag
förra veckan glömdes jag bort och
samlad (spong direkt till anslut. im
jag gjade en undersökning)
På nu den typiska veckan.

Helsing-Tuus Bengt C

CHEFEN FÖR
H.M. KONUNGENS
KANSLI

P2 Eu
INKOM
-6. JUN 1978
UD:s ARKIV

Till

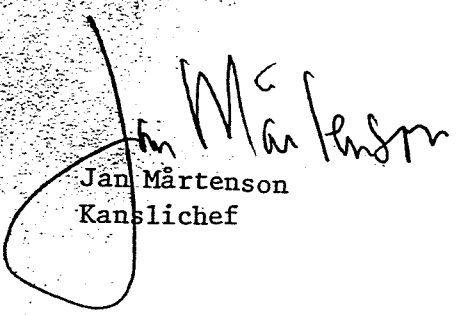
Utrikesdepartementet
Box 161 21

103 23 Stockholm

SM
AC
sz

På H.M. Konungens uppdrag överlämnas
bifogade ärende för kännedom.

Stockholm 1978-06-05

Jan Mårtensson
Kanslichef

Malmö den 1 juni 1978

Ank. den. 5/6/78

Besv. den. 5/6/78

TILL KUNGEN OCH DROTTNINGEN.

Detta är en vädjan att ni som Sveriges Kungapar kräver Raoul Wallenbergs omedelbara frigivning.

Raoul Wallenbergs brott var att han räddade tusentals liv.

Bevis finns på att han levde 1976.

Alla vet hur KGB i Sovjet experimenterar med i deras ögon misshagliga personer.

Raoul Wallenberg har lidit tillräckligt för andra människors skull.

Även svenska sjömän lär hållas fångna i Sovjet.

Det anses från många håll att Edert besök auktoriserar Sovjetregimen inför världen.

Gennemgått skarpa tonen och vidtagna åtgärder har Schweiz återfått en tillfångatagen landsman.

Åtgärden bestod i att man fängslade en Sovjetdiplomat.

Resultatet uteblev inte.

Schweizaren frigavs.

6 st. bilagor medsändes.

Högaktningsfullt

1 st. KDS-pessmeddelande

1 " meddelande till Svenska kyrkoförsaml. ang. Raoul Wallenberg

3 " Wurmbrands rundbrev.

1 " tidningsurklipp Sydsvenska Dagbladet 78 05 31.

(Uppskjuter Sovjetresa i protest)

(Frisläppta men förnedrade)

Tel. till Raoul Wallenbergs moder Fru Maj von Dardel 08/7554526

Högaktningsfullt

Gunn Bengtsson

Annebergsgatan 15 A 10 vån.

21466 Malmö

Uppskjuter Sovjetresa i protest

WASHINGTON. Den amerikanske hälsoministern Joseph Califano meddelade på torsdagen att han skjuter upp sitt planerade besök i Sovjetunionen som en protest mot domen mot motståndsmannen Jurij Orlov och Sovjets behandling av andra oliktänkande. I söndags uppmahade president Carters rådgivare i säkerhetsfrågor Zbigniew Brzezinski Califano att inte resa med den nu anförda motiveringen. Med domen mot Orlov och fängslandet av oliktänkande '56 Alexander Ginsburg och Anatolij Scharanskij har 'den sovjetiska regeringen skapat omständigheter som skulle försvarat samtal o retenskapligt samarbete', sa Califano, enligt AP.

Orlov dömdes tidigare den här månaden till sju års hårt arbete och fem års förvisning från Moskva för "antisovjetisk agitation och propaganda".

Frisläppta men förnedrade

MOSKVA. Baptistpastorn Josef Bondarenko från Riga, som greps av sovjetisk polis den 3 maj under ett bönenöte i Krasnodar, har åter frigivits. Omtalade hans fästfränder i Moskva på måndagskvällen. Alla andra baptister som fängslades i Krasnodar och Rostov vid samma tidpunkt är också släppta, men ett tiotal av dem har under förordmjukande former fått tillbringa flera veckor på en klinik för veneriska sjukdomar, rapporterar TT:s korrespondent.

Massarresteringarna i Rostov och Krasnodar företogs i samarbete med de stora bönenöten som initiativbaptisterna hade arrangerat den 3 maj. I Rostov greps ett hundratal baptister före mötet. En av dem, 20-åriga Ljov Orlinnikov, fördes av polisen till en klinik för könssjukdomar. Trots deras protester genomförde läkare noggranna undersökningar av dem och tog blodprov. Inga symtom på könssjukdomar hittades hos någon men de tvångsintagna hölls ändå kvar på kliniken.

KDS:s partistyrelse kräver i ett uttalande att kungaparet inte genomför sitt planerade besök i Sovjet

Det är upprörande, att Sovjetunionen ständigt kränker enskilda människors fri- och rättigheter. Detta sker trots att Sovjetunionen undertecknat helsingforsavtalet och andra internationella överenskommelser, som garanterar de mänskliga rättigheterna.

Nyligen har vetenskapsmannen Jurij Arlov dömts till 7 års fängelse och 5 års förvisning. Rättegången har hållits bakom lyckta dörrar och nobelpristagaren Andrej Sacharov bortfördes då han och hans fru sökte tillträde till rättegångssalen.

I början av juni månad ämnar Sveriges kungapar göra ett officiellt besök i Sovjetunionen. Sveriges statschef ämnar således att tillsammans med landets drottning auktorisera en regim, som ständigt vägrar följa den internationellt omfattade synen på de mänskliga fri- och rättigheterna.

I vårt land har upprepade krav framförts på att Valentin Agapov, som numera bor i Sverige, skall få möjlighet att återförenas med sin familj.

Kristen Demokratisk Samling kräver i enlighet med helsingforsavtalets anda att familjen Agapov omgående släpps ut ur Sovjetunionen och att Sveriges kungapar inte besöker detta land förrän så har skett.

SVENSKA KYRKOFÖRSAMLINGAR BÖR TA SIG AN FALLET WALLENBERG

Europeiska kommittén för De Mänskliga Rättigheterna ber den svenska kristenheten att stödja Raoul Wallenbergs moder - fru Maj von Dardel - i hennes många rättmätiga vädjanden till Leonid Bresjnev.

Som aukrediterad svensk diplomat utförde Raoul Wallenberg en beundransvärd humanitär insats för att rädda ungerska judar undan Nazitysklands koncentrationsläger och gaskamrar, vilket gjorde hans namn känt över stora delar av världen.

Till följd av en allmän svensk opinion och framstötter på regeringsnivå har de sovjetiska myndigheterna som först förnekade kännedom om Raoul Wallenbergs öde, erkänt att han befunnit sig i rysk fångenskap efter att ha kidnappats av den sovjetiska hemliga polisen 1945 i Budapest. De har också efter påtryckningar officiellt uppgivit hans dödsdag i Ljublankafängelset i Moskva till den 17 juli 1947.

Raoul Wallenberg har dock bevisligen enligt flera vittnens utsagor befunnit sig i livet långt senare än detta datum:

1, Sommaren 1948 fanns han i fånglägret Chalmer-Ju i Sibirien enligt vittnet Menahem Melzer, österrikisk läkare.

2, Våren 1949 delade han cell med Karl Kraemer i Butyrkafängelset i Moskva.

3, 1954 hade Emil Brugger kontakt med Raoul Wallenberg i Vladimirfängelset öster om Moskva.

4, Den 27 januari 1961 avslöjar den ryske professorn Alexander Mjasnikov för professor Nanna Svartz att Raoul Wallenberg då befinner sig på mentalsjukhus svårt sjuk. Ett besked som han senare (därtill tvingad?) tar tillbaka.

5, 1962 träffade den ryske juden Haim Moshinski Wallenberg på den ryska fängelseön Ostrov Wrangelja i Ishavot.

6, 1966 finns han enligt ett uhgerskt vittne i ett ryskt fångläger i Sibirien.

7, 1966-67 sitter han vitårig och sjuk i fånglägret Zadivovo i närheten av Irkutsk, berättar en frisläppt medfånge, en professor från en öststat.

8, Enligt svenska tidningsuppgifter i september 1977 som grundar sig på en intervju med förre KGB-agenten Moshinski skulle Wallenberg så sent som 1976 varit i livet, inspärrad på ett mentalsjukhus i Irkutsk.

Kanske befinner sig Raoul Wallenberg fortfarande i livet?

Sovjetregimen bör nu avkrävas ett svar på frågan med vilken rätt den ansett sig kunna hålla honom fängslad sedan 1945. Wallenbergs verkliga öde måste undersökas och förklaras. Svensk opinion får inte tystna förrän sanningen om fallet Wallenberg kommit fram. Svensk kristenhet må här känna sitt ansvar!

* * * * *

Europeiska kommittén för De Mänskliga Rättigheterna
Box 210 36 720 21 Västerås

ORDF. JÖRGEN LUNDQVIST

MULSTÖTARE 164

722400 0057400 - 722400 0057400

CHEFEN FÖR
H. M. KONUNGENS
KANSLI

Till

Utrikesdepartementet
Box 161 21

103 23 Stockholm

CS
SH

På H.M. Konungens uppdrag överlämnas
bifogade ärende för kännedom.

Stockholm 1978-06-06

Jan Mårtensson
Kanslichef

Registered mail

very urgent

Ank. den 30/5/78

Besv. den 6/6/78

gla

Postfach 330226
(Delbrückstrasse 38)
1000 Berlin 33
West-Berlin
Germany
22.5.1978

His Majesty
King Carl XVI Gustaf
The Royal Palace
Stockholm
Sweden

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o 220/1546		
7 JUN 1978		
AVD. P	GR. 2	MAL. E

*Ulfste av Raul
Wallenberg*

How can one help Saint Wallenberg who had saved some 100 000 Jews from Eichmann/Auschwitz?!?! One should buy or exchange him or his mortal remains= it is just a matter of "paying" the USSR the "right price"; God who created the immense universe can make good such "losses"

Dear King Carl Gustaf,

For your coming visits to the USSR and later on to West-Germany I would like to wish you and Queen Sylvia lots of success and a most interesting time.

As a small person I beseech you to do all that is in your power and influence so that one of the greatest persons in this century: Saint Wallenberg- or his mortal remains will at long last be set free!!! In the eyes of God to whose judgment we will all one day have to submit only GOOD DEEDS count... The heroic deeds of Saint Wallenberg equalled only by the Swiss diplomat Mr. Charles Lutz who obeyed the orders of the Russian military at the end of the Second World War and left Budapest; he died at an old age and many honours were bestowed upon him by Switzerland, Israel and West-Germany(das grosse Bundesverdienstkreuz) etc.- and rightly so!!! He had saved some 50 000 Jews or more from Eichmann/Auschwitz... However Saint Wallenberg or his mortal remains are still in the USSR. I am convinced that one must pay the USSR the "right price"= buy or exchange him whilst at the same time- through a gentlemen's agreement- trying if possible not to harm the prestige of the USSR... God who had created the IMMENSE universe can easily make good such "losses". It is the moral duty of Sweden, Israel and West-Germany to buy or exchange him!!! How many millions cost a few aeroplanes, rockets, submarines etc. who very soon become out of date?!?! What is the cost to the national economy of industrial strikes?!?! It is known even by a small person like me that ~~there~~ are enough spies around...! It is really a matter of "Moralpolitik versus Realpolitik"!!!! The Russians are the best chess players in the world!!! Obviously they CANNOT say/admit that Saint Wallenberg is still alive for they would have to release him immediately! Therefore one should demand the release of Saint Wallenberg or his mortal remains and there are millions of people who believe in life after death... The bones of Joseph were brought out of Egypt and buried in the land of ancient Israel hundreds of years after his death: Jehosuah 24, 32 (Genesis 50, 24-26); I am SURE that Saint Wallenberg would prefer to be buried in Sweden or in Jerusalem near Herzl and Jabutinski the founders of modern Israel whose mortal remains were reburied in the Holy Land many years after their death; also the mortal remains of USA soldiers in Vietnam and Israeli soldiers who fell in Sinai were reburied in their respective home countries... As you know, thousands of dissidents have been allowed to leave the USSR including Solschenizyn and Bukowski who was exchanged for Korvalan; so why not Saint Wallenberg for some important spy?!?!

Enclosed herewith is an article of "Der Spiegel" of 26.12.77 number 53, pages 76/7 which deals with Saint Wallenberg.

Copies of this letter will be sent to Mr. Willy Brandt who had fled from Nazism to Scandinavia during the Second World War - and his aide Mr. K. Hans Kern, the Swedish Consulate in West-Berlin and Amnesty International in London and Bonn.

Please accept my SINCERE apologies if I have not addressed your Majesty properly and for the fact that my typing is not 100%... but God knows that what I have written here comes straight from my heart.

With all good wishes to the Royal Family and in particular to the young Princess Victoria,

Yours most respectfully,

Rafael Ettisch ✓

Rafael Ettisch (B.Sc. Economics)

Enclosure: 1

Bonn sagt „Nein“ zu Ringtausch-Plänen

WERNER KAHL, Bonn
Nach dem Wecken hörte das Agenten-Paar getrennt voneinander in seinen Zellen die Frühnachricht im Westdeutschen Rundfunk, daß es möglicherweise an einem „Ringtausch“ von inhaftierten Spionen und Dissidenten in fünf Ländern partizipieren werde. Noch vor dem Mittagessen erfahren Günter und Christel Guillaume, gestern auf den Tag genau vor vier Jahren in Bonn verhaftet, daß die Agentenmeldung 042 eine Spekulation war.

Der vom amerikanischen Nachrichtenmagazin „Newsweek“ gemeldete Ringtausch schließt den ehemaligen Referenten im Bundeskanzleramt, dessen Verrat den Rücktritt Willy Brandts auslöste, samt Ehefrau (noch) nicht ein. Innerhalb der Bundesregierung gibt es nach Angaben des Bundesjustizministeriums gegenüber der WELT keinerlei Erörterung, das zu 33 beziehungsweise acht Jahren (Christel Guillaume) Haft rechtskräftig verurteilte und bislang erfolgreichste Agentenpaar Ost-Berlins vor Verbüßung seiner Strafen freizulassen.

Das Gerücht um eine vorzeitige Freilassung der Guillaume's war nach der Erklärung eines amerikanischen Parlamentariers entstanden. Ben Gilman, Abgeordneter des Repräsentantenhauses, sagte dem „Newsweek“-Bericht zu-

folge am späten Sonntagabend ein „Jahrestausch“, ein internationaler Ringtausch sei eingeleitet worden, bei dem nach der Freigabe eines Israelis durch Mosambique auch die Entlassung von Häftlingen in den USA und in der

Auch ihre Namen sollen auf der Liste stehen: der sowjetische Dissident Anatolij Schtscharanski (l.) und der Kom-
ler-Spion Günter Guillaume

FOTOS: DIE WELT / SETH SIMON

DDR“ geplant sei. Der Tausch könnte, so kombinierte „Newsweek“, den kanarischen Spion und dessen Frau sowie den sowjetischen Regimekritiker Anatolij Schtscharanski einschließen, eine Maßnahme, die von Ost-Berlin mit Sicherheit nicht demontiert werden würde, da Unterhändler des Staatssicherheitsdienstes seit geraumer Zeit mit immer neuen Tauschvorschlägen in Bonn vorstellig werden.

Ben Gilman hatte nach seinen Angaben entscheidenden Anteil an der Freilassung des 24jährigen Israeli Miron Markus, dessen Sportmaschine vor etwa 16 Monaten in Mosambique nolandend mußte. Mosambique hatte Markus Spionage vorgeworfen.

In die Verhandlungen um seine Freilassung wurde der renommierte Osterliner Anwalt Wolfgang Vogel eingeschaltet. Ein Sprecher des US-Außenministeriums bestätigte gestern Abend, daß Vogel, der bereits früher derartige Verfahren arrangiert hatte, auch in dieser Woche den Spion Robert Thompson im Austausch gegen den Amerikaner Alan van Norman, der seit vergangenen Jahr wegen Fluchthilfe in „DDR“-Haft sitzt, in Empfang nimmt. Thompson wünsche, sich nichts schneller als eine Entlassung in die „DDR“. In seiner Zelle liest er täglich das „SED-Zentralorgan“ „Neues Deutschland“.

WELT 25.4.78 SEITE 1

25 bis
Ertrag-
Oster-
kapital
Treu-
scherte

7080

ZEITGESCHICHTE

Einer half

Der schwedische Diplomat Raoul Wallenberg verschwand 1945 in Sowjet-Gewahrsam. Erst jetzt gibt es eine halbwegs sichere Spur.

Hitlers Rüstungsminister Speer brauchte 100 000 Arbeitskräfte für den Bau von Jagdflugzeugen und forderte ungarische Juden an.

Fast 400 000 wurden bis Ende Juni 1944 aus dem gerade von deutschen Truppen besetzten Ungarn nach Auschwitz geschickt und selektiert. Vermutlich wurde jeder zweite, weil nicht arbeitsfähig, vergast.

Diplomat Wallenberg
„Gast oder Gefangener“

Die Transporte gingen weiter. Ein Schwede namens Raoul Wallenberg rettete Tausende Juden — aber wahrscheinlich konnte er sich nicht vor den Sowjets retten. In den mysteriösen Fall wurde jetzt etwas Licht gebracht.

Die Wallenberg-Story begann so: 1944, als die Transporte von Ungarn nach Auschwitz rollten, half nur einer — König Gustaf V. von Schweden ernannte als seinen Sonderbeauftragten den Architekten und Exportkaufmann Raoul Wallenberg, 32, zum 3. Sekretär seiner Gesandtschaft in Budapest.

Das US-Kriegsflüchtlingsamt (War Refugee Board), dem Präsidenten Roosevelt direkt unterstellt, stellte Wallenberg mit 100 000 Dollar aus — so wie einer Liste von korrupten Paßbeamten, Antifaschisten und anderen möglichen Helfern in Budapest. Großbürgersohn Wallenberg traf Anfang Juli 1944 in Budapest ein.

nischen Waffenbrüder konnte die MPLA-Regierung „knapp einer Katastrophe“ entgehen, wie der britische Autor und langjährige Angola-Kenner Basil Davidson urteilte.

In Schwarzafrika jedoch blieb der Eindruck, daß hier die „weißen“ Kubaner mit den Mischlingen Front gemacht hatten gegen die schwarzen Afrikaner. Das wußte Guerillachef Savimbi zu nutzen. Öffentlich bot er den schwarzen Opponenten seine Hilfe an und festigte so seinen Ruf als ehrlicher Revolutionär. Als einziger kann sich der Unita-Chef rühmen, niemals vom sicheren Exil aus seine Einheiten geführt zu haben — ob im Kampf gegen die Portugiesen oder beim Widerstand gegen MPLA und Kubaner.

Als einziger auch bevorzugt der Unita-Chef heute noch den Guerrillero-Habit: Partisanenbarett, Castrobart und grünen, makellosen Kampfanzug. „Ich bin kein Intellektueller“, sagt Savimbi. „Ich bin ein Bauer, der durch den Freiheitskampf für sein Land Politik erlernt hat.“

Der dichtende MPLA-Boß Neto dagegen trägt Maßanzüge, und Holden Roberto, Führer der Widerstandsbewegung FNLA im Norden, kleidet sich im Mao-Look.

Selbst einen ansonsten schwerwiegenden Makel wollen viele schwarzafrikanische Regierungen Savimbi nachsehen — seine Komplizenschaft mit Südafrika —, weil sie fürchten, die Sowjet-Union oder ihre kubanischen Helfershelfer könnten sich auf Dauer in Afrika einnisten.

Der südafrikanische Staatsrundfunk wußte denn auch als erster, daß Unita eine unabhängige, sozialistische Republik im Süden Angolas ausrufen will. Als Savimbi kürzlich zum Stimmenfang in schwarzafrikanische Hauptstädte reiste, stand ihm nach englischen Zeitungsberichten ein südafrikanisches Flugzeug zur Verfügung.

Das Interesse des kapitalistischen Südafrika an dem Sozialisten Savimbi scheint nur auf den ersten Blick widersprüchlich: Schon im kommenden Jahr soll nämlich das umstrittene Mandatsgebiet Namibia in die Unabhängigkeit entlassen werden. Ein von der Unita beherrschtes Südangola ist der Republik Südafrika ein Nachbar, der ein kubanisches Eingreifen verhindern kann.

Schon jetzt klappt die Zusammenarbeit. So verweigert Unita den Guerrilleros der namibischen Befreiungsbewegung Swapo, die von einem schmalen MPLA-kontrollierten Küstenstreifen Kommandotrupps nach Namibia schickt, im Süden Angolas jegliche Hilfe. Zuweilen werden die Südafrikaner durch die Savimbi-Leute gar vor Swapo-Unternehmungen gewarnt.

Unbelästigt konnten Apartheid-Soldaten denn auch Mitte Dezember bei einer Verfolgungsaktion über die Staatsgrenze hinweg 21 Swapo-Krieger töten.

Der Diplomat entwarf und druckte ein Papier mit den drei schwedischen Kronen, vielen Stempeln und der Aufschrift, der Inhaber erwarte die Auswanderung nach Schweden und genieße bis dahin den Schutz der königlich-schwedischen Regierung. Ungarn erklärte sich nach cinigem Zaudern bereit, 5000 dieser Schutz-Pässe anzuerkennen. Wallenberg gab 10 000 aus.

Er baute eine Hilfsorganisation auf, engagierte 400 jüdische Mitarbeiter, richtete Krankenhäuser und Küchen ein, kaufte rare Nahrungsmittel und Medikamente. Den Vatikan-Abgesandten in der Türkei, Roncalli — später Papst Johannes XXIII. —, gewann er dafür, Tausende von Juden in den Luftschutzkellern von Budapest taufen zu lassen und so deutschem Zugriff zu entziehen: Sie galten für die ungarischen Behörden nicht mehr als Juden.

Als im Oktober die Sowjettruppen in Richtung Ungarn vorstießen, setzten die Deutschen den Antisemiten Szálasi als Regierungschef ein und jagten die Juden noch hektischer. Wallenberg gab weitere 5000 Pässe aus, mietete in Budapest 32 Wohnhäuser, richtete darin sein eigenes Getto ein und zog darüber die schwedische Flagge auf.

Meldete sein Informanten-Netz einen Deportationszug auf einem der Budapester Bahnhöfe, erschien dort bald Wallenberg mit allerlei Dokumenten, rief Befehle auf Schwedisch — und führte Hunderte von Gefangenen durch die Postenkette. Zusammengekommen rettete Wallenberg über 100 000 ungarischen Juden das Leben.

Am 16. Januar 1945 besetzten Sowjettruppen Wallenbergs Budapester Getto. Sowjetmarschall Rodion Malinowski befahl allen ausländischen Diplomaten, das Land zu verlassen. Am nächsten Tag begab sich Wallenberg mit zwei Sowjet-Offizieren in Malinowskis Hauptquartier.

In Begleitung sowjetischer Soldaten kehrte er noch einmal in sein Hilfsbüro in der Tatra-Straße Nr. 6 zurück und sagte, man werde ihn wieder zu Marschall Malinowski bringen: „Ich weiß nicht, ob als Gast oder als Gefangener.“

Seither sind Raoul Wallenberg und sein Fahrer verschwunden.

Die Stockholmer Regierung unternahm über 20 Demarchen. Eine Million Schweden unterschrieben eine Petition. Stalin selbst versprach dem schwedischen Gesandten eine gründliche Nachforschung nach Wallenberg.

Sowjet-Parteichef Chruschtschow schrieb 1964 beim Besuch in Stockholm, er habe „diese ewigen Mahnungen über eine erledigte Sache“ satt, und am nächsten Tag, ruhiger: Hunderttausende seien damals verschwunden, kein Wunder, daß man über einen einzigen Menschen nichts wisse.

Man wußte, 1946 war der schwedische Journalist Sandeberg aus Sowjet-

Juden im Budapester KZ 1944: Schutz durch Schweden-Paß

haft zurückgekehrt, wo er Wallenberg begegnet war. Der italienische Diplomat Claudio de Mohr hat bezeugt, er sei vom April 1945 bis Anfang 1948 in der „Lubjanka“, dem Zentralgefängnis der Geheimpolizei in Moskau, Wallenbergs Zellenachbar gewesen.

Sowjetaußenminister Gromyko erklärte 1957 plötzlich, daß sich in einem Archiv eine Karteikarte angefundene habe, wonach Wallenberg am 17. Juli 1947 in der Lubjanka an Herzversagen gestorben und sein Leichnam ohne Obduktion verbrannt worden sei.

Jahre später hörte die schwedische Ärztin Dr. Nanna Svartz auf einem Mediziner-Kongreß in Moskau von ihrem sowjetischen Kollegen Mjasnikow, er kenne Wallenberg, der sich „bei uns in einer Nervenklinik“ befinde. Bald darauf widerrief Mjasnikow: Er sei mißverstanden worden.

Deutsche Rußland-Heimkehrer berichteten, sie seien im Lager einem Schweden mit diesem Namen begegnet. Ein Este will Wallenberg 1953 im Lager Taischet (Sibirien) gesehen haben, ein Schweizer hatte angeblich 1954 im Gefängnis Wladimir mit ihm Klopfkontakt, wo der Deutsche Schoegg, so sagt er, 1955 mit Wallenberg sogar in einer Zelle lag. Andere sollen den Schweden noch 1961/62 auf der Wrangel-Insel im Eismeer gesehen haben.

Die Mutter Wallenbergs, 86, wandte sich an zwei Männer, die ihrer Meinung nach allein noch helfen konnten: Sowjet-Chef Breschnew und Nazi-Jäger Simon Wiesenthal.

Sie appellierte im Sommer an „die höchste Macht in der Sowjet-

Union ... der Sie in so hohem Grade zum Helsinki-Abkommen beigetragen haben“. Keine Antwort.

Der erfahrene Fahnder Wiesenthal suchte unter jüdischen Emigranten aus der UdSSR und fand den Ex-Kommunisten Menachem Melzer, der 1948 — also nach dem angeblichen Herztod Wallenbergs in der Lubjanka — Arzt in Workuta gewesen war. Als Melzer auf dem Krankenschein eines Häftlings den einzigen Namen „Raul“ für einen Schreibfehler hieß, der „Paul“ heißen sollte, beharrte der Patient auf seinem Namen; er sei Schwede.

Wiesenthal stieß ferner auf einen ehemaligen Beamten des Sowjet-Geheimdienstes KGB, der nach Israel ausgewandert ist. Dorthin flog Wiesenthal vorigen Montag, um den Mann ausführlich zu befragen: Er behauptet, noch 1975 sei Wallenberg, 63, in der Nervenheilanstalt von Irkutsk gesichtet worden.

INDIEN

Bombe ausgegraben

Die abgewählte Diktatorin Indira Gandhi riskiert die Spaltung der Kongreßpartei, um die Parteiführung in die Hand zu bekommen: Sie braucht Immunität gegen drohende Urteile.

Seit neun Monaten ist sie nicht mehr im Amt, aber noch immer dreht sich Indiens Politik fast nur um sie: die abgewählte Indira Gandhi.

Doch ihre Manöver werden immer hektischer und können sie wohl kaum noch mal an die Macht bringen. Vor-

dringlich geht es ihr nur noch darum, dem Gefängnis zu entgehen.

Vergangene Woche trat Frau Gandhi überraschend aus dem Arbeitskomitee der Kongreßpartei aus — und brachte sich damit scheinbar selbst um den Einfluß, den das Führungsgremium der traditionsreichen indischen Partei auf die Politik des Landes hat.

Sie vollzog den Schritt mit dem Pomp und der Dramatik, die für die hochmütige Brahmanin fast schon ein Markenzeichen sind. Während sie selbst in einer Höhle in Kaschmir zur Hindugöttin Waischnodewi betete, von der man sagt, sie erfülle geheime Wünsche, gab ein Bote ein Indira-Schreiben beim Parteipräsidenten Reddi ab.

Nachdem sie ihren Patriotismus beteuert hatte und daß sie „dem Land nach besten Kräften gedient“ habe, behauptet Indira, daß die Partei „nicht mehr fähig ist, die ihr angemessene Rolle in der nationalen Politik zu spielen“. Deswegen sehe sie sich gezwungen, aus der Kongreß-Führung auszuschcheiden.

Reddi nahm den Brief zu seinem wahren Nennwert: als Androhung, die 92 Jahre alte Partei zu spalten. Denn die Ex-Diktatorin schrieb den Brief erst, als klageworden war, daß Reddi und andere führende Männer des Kongresses ihr die Rückkehr an die Parteispitze verwehren wollten.

Schon früher einmal hatte Indira Gandhi die Partei gespalten, um sich allein den Vorsitz zu sichern: 1969 warf sie die Alt-Hierren-Runde des sogenannten Syndikats aus der Partei. Prominentestes Opfer jener Säuberung

Indira Gandhi
Kampf ums Überleben

Avsändningsort

Pol 1, kr Hirdman, gh

Ärende

W

Wallenbergärendet

Datum

1978-06-07

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu I

Adress

Svensk MOSKVA

Text

Leifland från pol 1 ang Wallenbergärendet.

Expressen innehåller idag följande artikel.

" (v g se bif tidningsartikel, obs att även bildtexten ska vara med) "

Cabinet

Silvia tar upp fallet Wallenberg

Av ERIC SJÖQUIST

Drottning Silvia väntas ta upp fallet Raoul Wallenberg med kungaparets ryska värdar. Hon söker efter ett lämpligt tillfälle.

Enligt vad Expressen erfar har drottningen orienterats om fallet av personer som är engagerade i Wallenberg-affären.

I kretsar som arbetar på Wallenberg-ärendet (utanför regeringen) hoppas man att Silvia skall få sitt tillfälle att i något sammanhang och i någon form föra fram Wallenberg-fallet.

Det har inte bekräftats om Silvia gett något löfte om detta och saken har behandlats med stor sekretess.

En av Expressens sagesmän säger på frågan om ett beslut fattats om en aktion av drottningen: "Inga kommentarer."

Detta kan tolkas så att ärendet verkligen är väl förberett och att en aktion från drottningen kan väntas.

Om Silvia tar upp den gamla frågan om vad som hände den

svenske diplomaten Raoul Wallenberg sedan han som fånge förts till Sovjet 1945, så går hon vida längre än vad utrikesminister Karin Söder ämnar göra.

Inga enskilda fall

Enligt en talesman för svenska utrikesdepartementet kommer Karin Söder inte att ta upp enskilda svenska fall, exempelvis familjen Agapov och Raoul Wallenberg. Hon skall enligt planerna i största allmänhet diskutera mänskliga rättigheter med ryssarna under sitt besök i Sovjet.

Det är numera Raouls syster Nina Lagergren som arbetar med frågan om vad som hände brodern.

Raoul Wallenberg-affären kommer också att få en ny dimension genom organiserandet av en internationell kommitté, som skall driva fallet.

Kommitténs medlemmar representerar praktiskt taget hela världen. I den skall ingå amerikanska senatorer, nobelpristagare, vetenskapsmän och andra framträdande personligheter.

FOTNOT: Raoul Wallenbergs verkliga öde är okänt. Ryssarna hävdade 1957 att en fånge vid namn "Walenberg" hade avlidit

Raoul Wallenbergs syster Nina, här med maken riksmarskalk Gunnar Lagergren.

1947 i ett fängelse i Moskva. Den dåvarande svenska regeringen accepterade inte detta besked, eftersom man ansåg sig ha alltför många bevis för att svensken levde långt efter 1947.

Agapovs dotter vädjar till Silvia:

"FRU DROTTNING, HJÄLP OSS"

Av LASSE PERSSON

MOSKVA (Expressen). Valentin Agapovs dotter, 15 år, gjorde på tisdagsmorgonen en desperat demonstration framför svenska ambassaden i Moskva tillsammans med sin farmor Antonina Agapova.

Flickan bar ett plakat med texten "Fru drottning! Hjälp familjen Agapov att förenas".

Lilla försökte överlämna ett brev till ambassadören i dennes

han tänker skriva bodde sina 33 förset i hörnet Maria ta - Timmer- Stockholm. Han aterial. Det tycks om huset och dess

"Jag är nyfiken stor ekonomisk tio sedan. Det se m hans fil-

kommun väntas stipendium så att a om sitt hus.

nte tuta i nån bas- karlarna i orke- etetsparken eller åget längs Storga- nhälat.

cke Anna Grip-

almar.

astuban som hu-

rt, piano och violin.

andra plats.

dukte att hon fått

on musiktsti-

lma, vilket incitf-

pressen utsåg Kal-

stad 1970.

ana vidare mot nya

SVERIGES AMBASSAD
TEL AVIV

1978-06-02

Kanslirådet Hirdman
UTRIKESDEPARTEMENTET

Pol

142

INKOMMUD		
1978-06-08		
AV	...	...
P	2	Em

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Raoul Wallenberg

(2 bil.)

Broder,

Med Din företrädare har jag, som Du säkert känner till, under innevarande år haft viss korrespondens i Wallenberg-ärendet. Jag tar nu ånyo upp frågan eftersom jag idag fick besök av Jefim Moshinski, som hade två nya brev från Sovjetunionen att visa upp. Det ena sade han sig ha fått via en tillresande fransman, Felix Wolfson, som haft med sig brevet från Wien. Det andra påstod han sig ha fått direkt från Sovjetunionen, och han visade också upp det flygpostkuvert i vilket brevet skulle ha anlänt.

Jag läser tyvärr inte ryska, men mycket synes mig tyda på att det rör sig om nya påhitt från vår vän Moshinski. Så till exempel noterar jag - för vad det kan vara värt - att Monsieur Wolfson stavar sitt namn (och även Moshinskis) olika på kuvertet och i brevet. Vidare förefaller texten särskilt i brev nr 1 något märklig (Moshinski översatte den för mig på mycket bruten tyska). I brev nr 2 finner jag det anmärkningsvärt att två olika skrivmaskiner använts.

./.

107

Jag vill slutligen tillägga att Moshinski tydligen har
för avsikt att personligen vidarebefordra brev nr 1 i
original till fru ^{son} Bardel.

Många hälsningar!

Håkan Wilkens

Håkan Wilkens

Gratulerar till upphöjelsen!

P2 Eu

ГОРОД ИРКУТСК СССР.

ДОРОГАЯ МОЯ ЛЮБИМАЯ МАТЬ.

РАЗРЕШИ В ПЕРВЫЕ ЗА 33 ГОДА ОБРАТИТЬСЯ К ТЕБЯ МОЯ ДОРОГАЯ
И РОДНАЯ МАТЬ, КОТОРУЮ ЖАДУЮ ОБНЯТЬ И БЕЗ УСТАННО ЦЕЛОВАТЬ
ДА ДОРОГАЯ НЕ ВЫПАЛО МНЕ СЧАСТЬЯ СТОБОЙ ВСТРЕТИТЬСЯ.

НЕДАВНО К МНЕ ОБРАТИЛСЯ ОФИЦЕР К.Г.Б. И ПРЕДЛОЖИЛ МНЕ НАПИ-
АТЬ ТЕБЕ ПИСЬМО, СРАЗУ Я ЕМУ НЕ ДОВЕРИЛСЯ, НО СПУСТЯ НЕСКОЛЬКО

ДНЕЙ ОН ПРИШЕЛ ЕЩЕ РАЗ, И ОБЪЯСНИЛ МНЕ: ИЛИ Я ПОМНУ ОФИЦЕРА
КОТОРЫМ МЕНЯ АРЕСТОВАЛ В ГОРОДЕ БУДАПЕШТЕ, Я ЕМУ ОТВЕТИЛ ДА
ЭТОТ ЧЕЛОВЕК БЫЛ ЕВРЕЕМ, ТОГДА ОН МНЕ ДОБВИЛ ЧТО ОН ТОЖЕ БЫЛ
АРЕСТОВАННЫМ НА ВРАНГЕЛЕ, И ВЫ С НИМ ВЕЛИ ПЕРЕПИСКУ В ЛАГЕРЕ
ЧЕРЕЗ ИТАЛЬЯНСКИХ ПЛЕННЫХ И Я ЕМУ ОТВЕТИЛ ЧТО ЭТО ВЕРНО.
ТОГДА ОН ЭТОТ ОФИЦЕР ДОБАВИЛ ЧТО ЭТОТ ОФИЦЕР СЕЙЧАС ЖИВЕТ
В ИЗРАИЛЕ, И Я ВЕДУ С НИМ ПЕРЕПИСКУ, И ЛИЖ ТОГДА Я ДАЛ СОГЛА-
СЬЕ НАПИСАТЬ ТЕБЯ ЭТО ПИСЬМО ПО РУССКИИ И НА МАШИНКЕ.

ДОРОГАЯ И ЛЮБИМАЯ МАТЬ ФОН ДАРДЕЛЬ, ОБРАЩАЮСЬ К ТЕБЯ С СЛЕДУ-
ЮЩИМИ СЛОВАМИ: НЕ ДОБИВАЙСЯ МОЕГО ОСВОБОЖДЕНИЯ ЭТО ТЕБЕ НЕ
ПОМОЖЕТ, ВЫСЛУШАЙ МНЕ И ТЫ МНЕ ПОМНИ, ЭТО БЫЛО В 1945 ГОДУ
КОГДА Я ПРЬЕХАЛ В МОСКВУ, МЕНЯ ОРЕДИЛИ СРАЗУ В ЛАГЕР БЕЗ СУДА
И МЕНЯ НА СПЕЦИАЛЬНОМ САМОЛЕТЕ ОТПРАВИЛИ НА ОСТРОВ : ВРАНГЕЛ:
ТАМ Я БЫЛ С 1945 ГОДА ПО 1973 ГОД В ТОМ ГОДУ ПОЯВИЛАСЬ СТАТЬЯ
О МОЕЙ ЖИЗНИ В СССР И СРАЗУ МЕНЯ ПЕРЕВЕЗЛИ В ПСИХ-БОЛЬНИЦУ
ГОРОДА ИРКУТСКА СССР ГДЕ Я НАСТОЯЩЕЕ НАХОЖУСЬ, НЕ ДАВНО БЫЛА
СТАТЬЯ В ВАИХ ГАЗЕТАХ С ПОТРЕТОМ МОЕГО ЗНАКОМОГО И ПОСЛЕ
ЭТОГО ПУСТИЛИ СЛУХ ЧТО МЕНЯ ПЕРЕВЕЛИ В ДРУГУЮ БОЛЬНИЦУ.

НО ФАКТИЧЕСКИЙ Я НА САМОМ МЕСТЕ, ПО ГЛУБЖЕ СПРЯТАЛИ НО ЭТОТ
ОФИЦЕР МЕНЯ НАПЕЛ И Я ЕМУ ДОВЕРИЛСЯ НАПИСАТЬ ЭТО ПИСЬМО.

II.

ТОЛЬКО ПО РУССКИ И НЕ МОЕЙ РУКОЙ И ТОЛЬКО НА
МАШИНКЕ, И СПЕЦИАЛЬНО НАПИСАННОЕ НЕ ГРАМОТНО ЧТОБЫ НЕ МОГЛИ
УЗНАТЬ ЧИИ РАБОТА, И ОН МЕНЯ ЗАВЕРИЛ ЧТО ПИСЬМО ДОЙДЕТ ДО
НАШЕГО ОБЩЕГО ЗНАКОМОГО ЧЕРЕЗ ТУРИСТА, Я ЕГО СПРОСИЛ КАК
ОН ЭТО ДЕЛАЕТ ОН МНЕ ОТВЕТИЛ ПО РУССКИМ : ПОКАЖЕШ ПОЕДЕШ:
ТЕПЕРЬ РОДНАЯ И ЛЮБИМАЯ МАТЬ, РАЗРЕШИ ТЕБЯ РАССКАЗАТЬ ЧТО
ТЕБЯ ЧТО ТЫ ОБРАЩАЛАСЬ К ЛОВКИМ ВЛАСТЯМ В ШВЕЦИИ С ПРОСБОЙ
ПОМОЩЬ МЕНЯ ОСВОБОДИТЬ ЭТО НАПРОСНОФ ВИНУ ТОГО ЧТО ЕЩЕ
В 1940 ГОДУ БЫЛ ПИСКАС САМОГО МИНИСТРА АБАКУМОВА
МЕНЯ РАСТРЕЛЯТЬ И УЖЕ БЫЛО ОПУБЛИКОВАНО В ГАЗЕТЕ ОБ МОЕМ

РАСТРЕЛЕ НО СЛУЧИЛОСЬ ТО ЧТО НЕ ОЖИДАЛИ САМ СТАЛИН
ДАЛ УКАЗ НЕ РАСТРЕЛЯТЬ, ПО ЭТОМУ Я ЖИВОЙ , И ПОМНИ ОНИ
МЕНЯ НИКОГДА НЕ ВЫДАДУТ ПО ТОМУ ЧТО В ГАЗЕТАХ ПИСАЛИ ЧТО
ПЕПЛ МОЙ РАССЫПАН.

ЭТО ПИСЬМО ПИШЕТ ДОВЕРЕННОЕ ЛИЦО МОЕЕ, ОН МНЕ ОЧЕНЬ МНОГО ПОМА-
ГАЕТ МНЕ , ПРИНОСИТЬ ГАЗЕТЫ, КНИГИ, СМОТРИТЬ ЛУДШЕ ЧЕМ РАНШЕ.
ПОКА НЕ НАДА ОТВЕЧАТЬ ДЕРЖИ СВЯЗЬ С НАШИМ ЗНАКОМЫМ ЭТО ДЛЯ
МЕНЯ ТОЖЕ ХОРОШО, ЧЕБЕЗ НЕКОТОРОЕ ВРЕМЯ СУМЕЮ ВЫШЛЮ ЕЩЕ ОДН
ПИСЬМО МОЖЕТ УДАСТЬЯ НА НАШЕМ ОБЩЕМ ЯЗЫКЕ, АДИ Я НЕ ИМЕЮ
БОЛЬШЕ ЧТО ТЕРЯТЬ, ОБНИМАЮ И ЦЕЛУЮ ТЕБЯ И СЛЕЗЫ ТЕКУТ С МОИ
ГЛАЗ ПЕРЕДАЙ ВСЕМ НАШИМ САМЫЕ ДОРОГИЕ ПОЖЕЛАНИЯ ВАШ ХЛЕБ-
И ВОДА ТЫ УЖЕ СТАРИНЬКА КРЕПИСЬ И НЕ ПЛАЧЬ ТАКАЯ УЧАСТЬ ПОСТИ-
ГЛА ТВОЕГО СЫНА, НЕ ПОНРАВИТСЯ ТЕБЯ ЭТО ПИСЬМО МОЕЕ,

О ПОВЕРЬ ЧТО Я НЕ ИМЕЮ ПРАВА ВСЕ НАЗЫВАТЬ ТАК КАК БЫ ТЫ
ХОТЕЛА СПАСИБО ТОМУ ЧЕЛОВЕКУ В ИЗРАИЛЕ ЧТО ОН ВЗЯЛСЯ
РАСКРЫТЬ МОЕ ДЕЛО, ЖМУ ТВОЮ НЕЖНУЮ РУКУ. ХЛЕБ И ВОДА

Mr Modinsky

Cette lettre pour vous, je l'ai reçue à Vienne
(Autriche) et il m'a demandé de vous la transmettre

Je suis venu en Israël le premier jour et je
n'ai pas le temps de venir vous la remettre par la poste
comme une

le 7 Mai 1978

Tolson Faltre

Mr. Masthinski
E. - A. W.
P.O. Box 19118
Jerusalem

MR WOLFSON FELIX

L.O.D. HILP-25

TERMINATED

ГОР. ИРКУТСК СССР 26.II.1978. года.

Здравствуйте уважаемый Господин Мошинский!

Разрешите Вам сообщить что вашу посылку я получил и очень вам благодарю, за хорошие вещи, и могу добавить что все пришло согласно вашему предущего письма, теперь разрешите мне вам сообщить следующие новости: Бы давали репортаж Шведской газете где был и выставлен ваш портрет и это было в нескольких газетах в Швеции и после этого сразу пришел приезд из Москвы, где было указано немедленно перевести: Хлеб-и вода: в другое место ввиду того что могут нагнать к нам гости из Швеции очень просим быть осторожными при перевозке этого ценного человека.

Теперь дорогой и уважаемый мой друг Мошинский!

Разрешите тебе дополнительно сообщить, что из Швеции пришла делегация Енисейского ранга и интересовалась нашим Хлебом и Водой, и они все твердили что это все выдуманное, на что способные наши власти, мы все люди не обслуживаем его не можем понять какая цель никакую посылку проводить к нам вносом над но внешним человеком тотчас стояло настраивался, и его еще мучать, и не отпустить в своем, нам это не понятно и еще долго не будет понятно цели и цели наших властей, сейчас дорогой друг хочу сообщить тебе еще одну новость, это было примерно в начале февраля 1978 года к нам

приехала Туристка из Бостона, и я случайно встретил в ранней гостинице и спросил что он ищет здесь он мне ответил, что ему известно что здесь находится: Хлеб и Вода: я его предупредил не называть его по фамилии, он мне ответил, что не боится и что у него есть на это разрешение из Москвы, я немедленно от него отвалился и не называя свой имя, на второй день было известно что это был Американский Турист и его арестовали, боясь не быть втянутым в это дело я на второй день уехал в гор. Новосибирск и побыл там более 10 дней после возвращения я узнал, что всех конспираторов на дол этого туриста и все обошлось благополучно.

П.С. Господин Мошинский!

Это письмо пишу на машинке, пишу как я мог, может быть не грамотно то простите, это письмо я вам пишу не официально через людей которые едут к нам в гости и через людей которые помогают нашу страну на всегда, мне оно обходится до 100 рублей вам эту сумму придется вернуть наличными к этому хочу добавить что люди которые задалась переправить это письмо не хотят быть вышесказанное, по этому это письмо послано к вам с обратного адреса Теперь Ефим Исаакович старый друг фронта, очень прошу пока не отговаривать останавливать посылку письма в дом где я живу они просто не знают что работа, по этому они идут по этому адресу, ввиду того что я пишу несколько людей чтобы найти его где он находится, и в какой город его спрятали, все я хочу узнать, я обещаю довести это до конца: узнать больницу где он находится охрану и постараться получить у него записку к его родной матери, нам известно что у него имеется старая мать и бо- тые родственники в самой Швеции.

ДМУ ТВОЮ РУКУ ДОРОГОЙ МОЙ ДРУГ ЕФИМ, ОБЕЩАЮ ДОВЕСТИ

ЭТОГО ДО КОНЦА ЖИИ ПИСЬМА ОТ МЕНЯ НЕ ОФИЦИАЛЬНО

ТВОИ ДРУГ С СЕМЬЕЙ ИВАН ИВАНОВИЧ

ПЛЮ ГОРЯЧИ ПРИВЕТ ТВОЕЙ СЕМЬЕ!

АВИА
PAR AVION

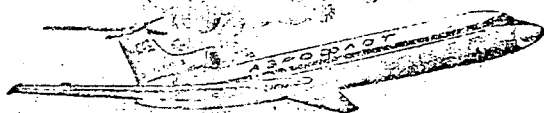

Jim Modinski

Tel-Aviv

P.O. Box 10118

Israel

Адрес отправителя

г. Иркутск ул. Ленина

27/13 Николайчук Николай

Семант. проездом.

KUNGL. SVENSKA
GENERALKONSULATET

Pol I

INK UTRIKESDEP	
Dnr 102 / 42	
09. JUN 1978	
Avd	Pr 2
Må En	

668n

Ang. Raoul Wallenberg

1978-06-06 Nr. 42

HP 1

Överlämnas av generalkonsulatet i Berlin
till Utrikesdepartementet.

Einschreiben

- 2 Juni 1978

Postfach 80/28
(Delbrück) 100 98
1 Berlin 33
15.5.78 P. H. H. H.

An den Bundestagspräsidenten
Herrn Professor K. Carstens
Der deutsche Bundestag

5300 Bonn

Wie kann man dem Helden Herrn Raoul Wallenberg helfen der ca. 100 000 Juden von
Eichmann/Auschwitz rettete?!? Man muss ihn freikaufen oder umtauschen; Ihr Brief
v. 27.4.78

Sehr geehrter Herr Professor Carstens!

Ich bedanke mich aufrichtig für Ihren Brief vom 27.4.78 und dass Sie bereit sind
sich für Herrn Raoul Wallenberg einzusetzen... Erst vor wenigen Tagen sagten Sie,
dass bei Bürgerinitiativen man sich an den Bundestag wenden sollte... Ihr Einfluss
in der Bundesrepublik ist ja sehr gross und Sie haben ja direkten Zugang zu allen
führenden Persönlichkeiten der Bundesrepublik Deutschland...!!! Kennen Sie eine
schönere und edlere Tat als die einem Menschen zu helfen der ca. 100 000 Juden
vor Eichmann/Auschwitz rettete?!? Wenn man der UdSSR "den richtigen Preis zahlt"
dann wird man Herrn R. Wallenberg- oder seine sterblichen Überreste- schon frei-
bekommen!!! Gott der das immense Universum geschaffen hatte kann solche "Verluste"
wieder gutmachen...

Anfang Juni 1978 fährt der schwedische König und seine Gattin-seine Majestät,
König Carl XVI Gustaf- nach Moskau etc. Ich wäre Ihnen mehr als dankbar wenn Sie
an seine Majestät appellieren könnten, damit er mit der sowjetischen Führung den
tragischen Fall des Helden Herrn Raoul Wallenberg endlich lösen wird...!!!

Eine Kopie dieses Briefes geht an die Mutter von Herrn Raoul Wallenberg: Frau
Maj von Dardel, Auravägen 25, S 182 62 Djursholm, Schweden, Amnesty
International in Bonn und London und das schwedische Generalkonsulat in Berlin.
Ich füge hiermit bei mein Brief an den Bundeskanzler Herrn H. Schmidt vom 8.5.78
und mein Brief an den SPD Vorsitzenden Herrn W. Brandt vom 8.5.78.

BITTE BITTE HELFEN SIE!!!

Mit freundlichen Grüßen

Rafael Ettisch

Rafael Ettisch (B.Sc. Economics)

Für Herrn Generalkonsul König und Herrn Konsul Wick

Anlagen: 2

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Kabs
Bitr kabs
Polch
Pol 1

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

P

2

Pol I

SVENSK WASHINGTON 1978-06-13

CABINET STOCKHOLM

FÖR HIRDMAN ANG WALLENBERGAFFÄREN.

P R I M O. DAHLSTRÖM I LA MEDDELAR JUST ATT HAN ÄNNU INTE FÅTT TAG
I DEN AV SAIDENBERG UTLOVADE SATELLITKARTAN TROTS ATT SAIDENBERG
TVÅ GÅNGER LOVAT LÉVERERA FOTOKOPIAN. D SKULLE GÖRA ETT NYTT FÖR-
SÖK.

S E C U N D O. HANDBREV ANG SAMTAL MED BORIS RABOT INSÄNDES ONS-
DAGENS KURIR.

WACHTMEISTER

SVERIGES AMBASSAD

WASHINGTON

1978-06-13

Kabs: *gh*

Pol

Kanslirådet Sven Hirdman

UTRIKESDEPARTEMENTET

416

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Wallenbergaffären

INKOM		
1978-06-16		
IND.	GR.	REL.
P	2	Eu

Broder,

Jämlikt departementets instruktion för jag den 8 juni till New York för att tala med Boris Rabbot. Han har tidigare varit verksam som assistent till medlemmen av centralkommittén Rumyantsev, men bor nu sedan halvtannat år i New York. Jag hade tidigare per brev varit i kontakt med Rabbot, som då i svar sade sig möjligen ha hört talas om fallet, och föreslagit ett sammanträffande

Sedan jag redogjort för huvuddragen av Wallenbergaffärens historia berättade Rabbot följande. Bakgrunden till att han, som fö på mig gör ett säkert och förtroendeingivande intryck, sagt sig möjligen ha hört om fallet var följande. 1968 i mars-april hade Rabbot fungerat som sekreterare i en grupp som bl a haft till uppgift att se över relationerna med Sverige. Vid detta tillfälle hade fö relationerna till ett flertal länder varit föremål för översyn - avspänningen skyttade (Rabbot har berört detta i den artikel i New York Times Magazine som insändes med hbr Bergquist-Lundvik 1977-07-11). Härvid hade man gått igenom bilaterala problem, varvid ordföranden till slut utan namns nämnande berört en gammal affär om en enskild person. Omnämmandet av affären hade då man diskuterat vad man kunde göra åt olika ärenden, föranlett någon annan medlem i gruppen att säga att detta var en KGB-sak, varefter samtalsämnet förfallit. Det förefaller rimligt anta att det var Wallenbergaffären som åsyftades. Det är värt konstatera att denna ännu 1968 varit ett ärende av den dignitet också i Moskva att det omnämnts i ett sammanhang där man gått igenom svensk-sovjetiska problem. Huruvida omnämmandet inneburit att W då var vid liv eller död är förstås omöjligt att veta. Rabbot berörde att endast ytterst högst uppsatta personer hade rätt begära upplysningar av KGB, och till dem hörde inte tjänstemän i centralkommitténs sekretariat eller MID. Uttalandet att ärendet var en KGB-sak innebar således att man inte kunde ta upp saken längre vid en översyn av den typ det gällde.

...2

Samtalet med Rabbot, som delvis fördes via tolk (hans amerikanska sammanboende, som är verksam vid Columbiauniversitetet) kom i övrigt att kretsa kring möjliga rekonstruktioner kring hur W tagits till fånga, vad som sedan hänt honom samt om Wrangelön.

Rabbot menade för sin del att det var möjligt att Wallenberg arresterats på mycket lösa boliner i januari 1945. KGB:s under-rättelsetjänst hade på denna tidpunkt endast vaga uppfattningar om läget i Ungern. Det är möjligt att han angetts av t ex någon representant för Szalasi-regimen, som härigenom velat rädda sitt skinn. Jag nämnde i detta sammanhang att W:s verksamhet, vilket var allmänt känt, delvis finansierats av amerikanska pengar.

När man en gång högre upp upptäckt att man hade W i fängsligt förvar - det var fullt möjligt att detta varit känt endast för KGB - hade KGB enligt Rabbot två möjligheter. Man hade kunnat ta livet av honom eller söka värva honom till KGB för att arbeta i något av de läger som fanns för privilegierade fångar som kunde arbeta för hemliga polisen. Rabbot frågade om W:s familj någon gång kontaktats av någon som påstod sig ha ett budskap från W. Jag sade mig veta att flera sagt familjen att de sett eller hört talas om W, men aldrig att någon skulle kontaktat dem i detta syfte. Det skulle i så fall kunna bero på att han hade värvats av KGB på något sätt. Då det med tanke på W:s karaktär knappast var troligt att han skulle gått med på att vara KGB-man återstod troligen att han helt enkelt lämnats åt sitt öde och att han efter en tid inte kunnat återlämnas utan att det orsakat en internationell skandal. Att han skulle ha dött just 1947 trodde Rabbot inte heller efter att ha hört att vi ansåg oss ha goda indikationer på att han varit i liv i början av 1950-talet i alla fall.

Rabbot var intresserad av W:s bakgrund. Vilken utbildning hade han? Om han varit något slags elektronisk ingenjör e d hade han haft intresse för Moskva. Jag kunde bara säga att han var avlägset släkt till en bekant svensk finansfamilj och att han innan han kom till Budapest varit affärsman (jag ser nu i en biografisk uppslagsbok att släktskapen är närmare än jag trodde). Det förhållandet att denna familj dessutom ibland påståtts vara av judisk härkomst, kunde, enligt Rabbot, under Stalins värsta antisemitiska år (1949-1953) ha bidragit till att man inom KGB lät behålla honom i fängelse. Att det fanns fullständiga upplysningar om fallet var enligt Rabbot alldeles klart: KGB hade sådana "files" och inga dokument hade någonsin tagits ur dessa mappar, som ytterst få hade tillgång till.

Vi talade också om Wrangelön. Rabbot kände till ön och menade för sin del att det fanns åtskilliga militära anläggningar - därav f ö de tre oavslutade vägar som den frisläppta satellitkartan visade upp. De ledde givetvis ned i underjorden. Han föreföll osäker på om det skulle finnas eller ha funnits några fångläger där, men menade att politiska och andra fångar ofta använts för byggandet av militära anläggningar. Vad Sjifrin och Moshinski påstår om ön får man enligt Rabbot ta med en nypa salt, då ryska emigranter, inte minst judiska sådana, ofta lägger till för att göra sig intressanta eller populära. Men det var enligt hans mening fullt möjligt att fångar varit där i början av 1960-talet för att bygga militära ting. Rabbot påstod f ö att klimatet på ön var uselt och att den endast kunde nås ibland. På grund av höga klippor var det svårt att landa med båt och starka vindar gjorde det inte alltid lättare med flyg.

3.
Vi kom slutligen in på frågan vad man skulle kunna göra för att skapa klarhet i affären. Rabbot ansåg således för sin del att dokument finns. Gromyko har numera en sådan ställning att han skulle kunna få fram upplysningarna om han ville göra en gest mot oss. Det förhållandet att man 1957 skyllt på Berija och Abakumov skulle i och för sig inte behöva hindra att man kunde göra om detta. Skulle man få ut lämpliga upplysningar från Sovjet skulle man ställa dem inför fakta. Sådana kunde man kanske få genom en steg-för-steg-"approach". Man skulle, menade Rabbot, kunna ställa detaljerade frågor, en åt gången. Han var intresserad av vad vi visste om W:s gravplats. Hade han kremerats eller vad? Var var i så fall urnan? Kunde man få den tillbaka? Kunde man få fram dokument om kremeringen kunde man kanske få fram upplysningar om andra som kremerats vid samma tillfälle. När det gällde ryssar angavs det litet mera i dokumenten än om utlänningar. Det kanske fanns släktingar till de ryssar som kremerats vid samma tidpunkt som man diskret kunde kontakta etc. Jag antar att dessa ting redan diskuterats, men refererar ändå vad Rabbot sade, därför att han på mig gjorde ett seriöst intryck.

Rabbot hade intet emot att vi kontaktar honom om ytterligare frågor skulle föreligga.

Mats Bergquist
Mats Bergquist

Mr. Rabbot

Borde man inte vid
tillfälle följa R. om
den interna situation
om förhållandena mellan
Sovjet - Norge 1968?

Leri

✓bil

SVERIGES AMBASSAD

WASHINGTON

1978-06-20

Uh Pol I: SP

Kanslirådet Sven Hirdman

UTRIKESDEPARTEMENTET

MS

FÖRTROLIGT

428

K F U		
1978-06-26		
P	2	Eu

Wallenbergaffären

Broder, ✓

Mrs Lantos, vars namn är Dig bekant från tidigare skriftväxling i Wallenbergaffären, har hört av sig till oss rörande den kampanj hon startat för att bringa klarhet i saken. Tydligt har Jack Anderson redan haft en kolumn i ärendet, men den har såvitt vi kunnat se inte stått i Washington Post. Vi kan ju ha missat just den kolumnen, men Andersons alster är syndikerade och återges i många andra tidningar i landet.

Om Mrs Lantos kan få in ett brev på New York Times' s k op-ed sida och ordna ett inslag i det seriösa CBS-programmet "60 minutes" är detta inte dåligt som resultat av hennes kampanj.

Handwritten signature: Mats Bergquist

Mats Bergquist

ML

Adress
Suite 1200
600 NEW HAMPSHIRE AVE., N.W.
WASHINGTON, D. C. 20037
USA

Telefon
(202) 965-4100

Telegram
SVENSK

Telex
RCA-248347, Svek Ur
WU 89-2724 Svensk Wsh

inc. 15/6

May 30, 1978

Dear Ambassador, Mats B:

I promised to keep you
informed about developments
in the Wallenberg case.

Enclosed are some recent
materials which might be
of interest to you. Sincerely
Mrs. B. Santos

H.R.H. King Carl XVI Gustaf
The Royal Palace
Stockholm, Sweden

April, 29, 1978

Your Royal Highness:

We have recently learned that a long-suffering subject of your realm may still be alive, languishing in a Soviet prison or hospital.

The man to whom I refer is Raoul Wallenberg, who saved the lives of many of us during the Holocaust. The Wisenthal report has made us aware of the many startling and unresolved contradictions involved in his fate. We are determined to uncover the truth about him.

We are organizing a national campaign, involving many prominent American politicians and journalists, in order to bring all the ramifications of this issue to the full light of public attention.

We respectfully would like to inquire whether Your Majesty intends to bring this matter up with the Soviet authorities in the course of your visit to Moscow, and if so, whether we should wait with further action.

Right now we are planning the following actions: (1) one-page open letter in the New York Times; (2) a report during the "Sixty Minutes" television coverage; (3) an article in People Magazine. Perhaps this action might be helpful to you.

We know this matter has been of grave concern to Your Majesty and the Swedish Government, and that much time and effort has already been devoted in an effort to remedy this great injustice. But, we also feel that with the new international concern for human rights and interest in the implementation of the Helsinki accord, a renewed effort on your part may accomplish more now than ever before.

With deep respect,

Thomas P. Lantos
1230 Southdown Road
Hillsborough, California 94010

Mr. Aleksandr I. Solzhenitsyn
Cavendish, Vermont 05142

May 8, 1978

Dear Mr. Solzhenitsyn:

Thank you very much for your kind letter of April 12th, written by Mrs. Alberti on your behalf. It meant a great deal to us!

In these past few weeks with the TV presentation of "Holocaust", I have again been reminded of this devastating event in the history of the world. As a Jewish-Christian woman, who lost her entire family in the holocaust, I have again had to grapple with the question: how can men be so cruel to their fellow men?

At last I have come to the conclusion that I cannot understand the Holocaust by trying to understand man's utter depravity -- rather it is by looking to the example of a chosen few who rose to unimaginable heights of self-sacrificing brotherhood when darkness truly reigned on the earth, that I can manage to live with the memory of it all.

It is from men such as these that we must draw our hope and inspiration, and Raoul Wallenberg is such a man. Those of us who are bound together by shared respect for him and what he represents, have an obligation and an opportunity to serve him now as he once served us and all humanity.

As you know, we have already started a national campaign, involving many prominent American politicians and journalists, in order to bring all the ramifications of this issue to the full light of public attention and we have tried very hard to focus world attention on this truly authentic hero of the Twentieth Century.

We realize that in your position, as the most famous and consequential spokesman for human rights in the world today, you hear hundreds of tales about scoundrels and saints, and you can't get involved in the fate of everyone of them. But I would like to make the case that Raoul Wallenberg's story is particularly compelling.

At a time when the world was deaf and blind to the suffering of millions, Wallenberg put his life on the line to save them. Today when the world seems to have forgotten Wallenberg, please help us to do something to save him.

You are in a position to help us lift this case out of obscurity. If Zola had not given his name to the Dreyfuss case, that grave injustice, too, would have remained buried forever in the dark annals of humanity. I believe that without

your support, the Wallenberg case will remain forever one of the cruelest mysteries perpetrated by evil.

Right now we are planning the following actions:

1. One-page open letter in the New York Times;
2. A report during the "Sixty Minutes" TV coverage; and
3. An article in People Magazine.

Would you please give us permission to use your name in this effort. We will provide you with the material for your approval.

We know that you have already devoted much time and effort to remedy this great injustice, but we also feel that with the new international concern for human rights (generated by your writings) as well as the renewed interest in the implementation of the Helsinki accord, support from you may accomplish more now than ever before.

We deeply appreciate your support.

Respectfully,

Dr. Thomas P. Lantos

Mrs. Annette Lantos

Dr. Thomas P. Lantos
Annette Tillemann-Lantos
1230 Southdown Road
Hillsborough, California 94010

Movement Inaugurated to Trace Missing War Hero Wallenberg

A new movement has been inaugurated to trace the whereabouts of Raoul Wallenberg, one of the very great war heroes who had singlehandedly rescued more than 60,000 Hungarian Jews from the Nazi crematoria.

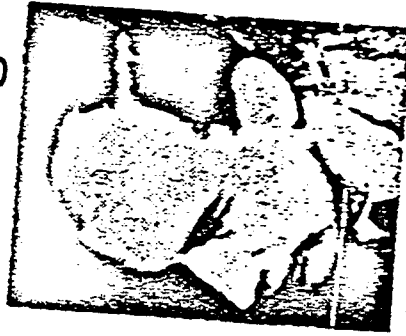
Wallenberg, member of a Swedish aristocratic family, undertook rescue work at the behest of the U.S. government. He made his headquarters in Budapest, acquired apartment houses in which he accommodated Jews who were about to be sent to death camps and proclaimed them Swedish citizens.

At the end of the war he was arrested by the Russians who occupied Hungary for reasons yet to be established.

His 97-year-old mother, who lives in Stockholm, insists, contrary to Russian reports, that he is alive. A Swedish doctor who was in Russia several years ago maintained he saw him under torture in a Russian mental hospital.

The movement to trace the truth of the latter report was inaugurated by Dr. and Mrs. Thomas P. Lantos of Hillsborough, Calif.

The Lantos have enlisted the aid of a number of U.S. Senators, including Thomas McIntyre, Joseph Biden, Jr., Claiborne Pell, Patrick Leahy, Robert Stafford and Abraham Ribicoff. The Senators wrote a letter to Soviet exiled dissident Aleksandr Solzhenitsyn in April, appealing for any new information Solzhenitsyn could bring on the case.

WALLENBERG

U.S. diplomatic effort in Belgrade reviewing the international Helsinki Accords on human rights.

Jarrel M. Clark, Perry Cohen, Harold Elson, Beth Feldman, Dr. Paul C. Fehrborg, Morris Friedman, Gordon I. Ginsberg, Marvin R. Hoffman, Rose Kaye, Albert L. Lieberman, Stanley H. Marx, Barbara Stollman, Marshall Wallace, Benjamin Weiss.

Nominated for a two year term to the Board of Directors: Albert Newman.
Nominated to the Advisory Committee for a three year term: Mandell Berman.
Nominated for officers are the following:

President	Rose Kaye
Vice-President	Jerome Acher
	Marvin R. Hoffman
Secretary	Marvin Novick
Treasurer	Dr. Barbara Goodman
Assistant Secretary	Daniel M. Clark
	Dr. Paul C. Feinberg

8:00 p.m.

Lewis and Esther Labeled Auditorium
21550 W. Twelve Mile, Southfield Mich.

JACK ANDERSON
1401 16th Street, N.W. Washington, D.C. 20036

Thursday

Dear Mrs. Lantos:

I have sent a copy of this to Katrina over at the Senator's office. This will run, as I mentioned to you, on Monday, May 29th in most, if not all of our 950 newspapers across the country.

to Chronicle
29, 1978

TRY Art Fuley

Our Man Hoppe

A Diplomatic Gorilla

★ 33

Arthur Hoppe

ACTOR PAUL NEWMAN is drawing large crowds in New York where he is serving as a United States delegate to the United Nations.

Mr. Newman's predecessors on U.S. delegations include such stellar entertainers as Irene Dunne, Pearl Bailey, Marian Anderson and, of course, Shirley Temple Black — all of whom created a stir.

This interesting State Department personnel policy has not escaped the attention of employed celebrities.

"I think I have finally found my niche in life," that Harvard-educated gorilla said confidently last week as he filed his application to become this nation's newest representative to the august international body.

★ ★ ★

THE FORMER movie star (he played opposite a 30-foot-tall woman in the hit picture, "Queen Kong") said he felt fully qualified to undertake a major role in delicate multilateral negotiations.

"In all modesty," said the unassuming one-time middle linebacker for the Des Moines Cowhaws, "I must admit that I don't sing as well as Marian Anderson or perhaps even Irene Dunne. But I'll stack my voice up against Paul Newman's any day in the week and I can sure as heck dance better than Pearl Bailey."

The swivel-hipped performer executed a neat little buck and wing to prove his point. "And I'm not exactly ashamed of my smile, either," added the hairy-chested crowd-pleaser, flashing his famous "foot-wide grin."

The aspiring diplomat said that as a

U.N. delegate he planned to concentrate on a field in which he had a large measure of expertise — poverty. "As the successful offspring of penniless immigrants," said the successful offspring of penniless immigrants, "I know what it means not to have a nickel in your pockets — or pockets, either, for that matter."

At the same time, the warm-hearted simian said that if his country wanted him to negotiate with the Russians "eyeball to eyeball," he would do his duty. "Perhaps I could even persuade them to back down a little," said the broad-shouldered 540-pounder, a twinkle in his big, brown eyes.

Where the outspoken defender of the free world felt he would clearly outshine his famous predecessors was in attracting crowds. "It's obvious the State Department believes that a prime requisite for a U.S. delegate is his or her ability to draw crowds," explained the keen student of the nation's foreign policy. "And I am sure they will explain why some day."

"As for me, while I could never dare hope to fill Shirley Temple Black's dancing shoes, I yield to no one in my ability to draw crowds. Just turn me loose in the Delegate's Lounge," said the charismatic attention getter, "and I guarantee every eye in the place will be on me."

★ ★ ★

SO THE State Department is now faced with the difficult question of whether America should entrust the future of the human race to a tap-dancing gorilla.

As the candidate himself said with all due humility, "They could do worse."

Merry-Go-Round

Now Society

WILLIAM HAMILTON

together is driving us apart!"

word Puzzle

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Search for a Hero

Jack Anderson

ONE OF THE unsung heroes of the Nazi holocaust, a man who saved more than 10,000 Jews from the concentration camps, may himself still be a prisoner of the Soviet archipelago. A 30-year international effort to learn the fate of this World War II crusader has been rebuffed by the Kremlin.

Raoul Wallenberg, a distinguished Swedish diplomat and scion of a wealthy Stockholm family, organized a campaign to save the lives of thousands of Jews who were to be deported to Nazi death factories from Budapest, Hungary.

The young diplomat invented a "protective passport" with the triple-crown seal of the Swedish king, which put thousands of Jews under the wing of the Swedish government.

★ ★ ★

THEN, using little more than his wit and diplomatic bluff, Wallenberg obtained housing for his Jewish charges inside Budapest. When anti-Semites tried to attack the refuge, they were confronted by Wallenberg and his friends who threatened international retaliation if the Jews were harmed.

Eventually, an anti-Semitic band known as the Arrow Cross overthrew the Hungarian government and moved upon Wallenberg's community. The Arrow Cross leader, Ferenc Szalasi, consented to the Nazi's demands that the Jews be rounded up as slave labor.

A forced march to Austria was ordered.

Wallenberg and his aides traveled the highway daily, intercepting the death march and flashing diplomatic papers. They managed to save the lives of hundreds of victims.

Soviet soldiers finally closed in on Budapest. But instead of welcoming Wallenberg as a hero, the Soviets seized him and shipped him off to Russia. He became a "non-person," in one of the Kremlin's nameless penal institutions.

★ ★ ★

AT FIRST, the Soviets denied that they had abducted the Swedish diplomat. But the denial was proven to be false, so Soviet officials said Wallenberg had been taken captive, and had died in July 1947 in Soviet custody.

But the death certificate the Soviets produced as evidence was suspect, and Soviet prisoners continued to whisper to outside sources that Wallenberg had been sighted alive — first in prison camps, then in psychiatric hospitals.

Famed Nazi hunter Simon Wiesenthal, calling Wallenberg "one of the greatest benefactors of our century," told us that he has initiated a new investigation into Wallenberg's disappearance with sources in Spain. Wallenberg's 83-year-old mother, Maj von Dardel, is also organizing an international campaign to solve the mystery of her son's fate.

frågan. Om Ni har några upplysningar om
Raoul Wallenberg kan Ni ta kontakt med
kanslirådet Sven Hirdman på utrikesdeparte-
mentet, som håller i den här frågan.

Med vänlig hälsning

Staffan Wrigstad
Staffan Wrigstad

AC 816

*jag och 39 CP slutbörna le
kontie: jag hoppas att man hitta*

Ida van Solomons
✓

Sill

INKOM
27 JUN 1978
UD:s ARKIV

Ärnlings Utrikesdepartementet

Box 16 121

103 23 Stockholm 16

407 2000

Avdelningsort

Pol 1, ds Engdahl, gh

Ärende

Wallenbergmanifestation

Datum

1978-06-30

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu

I

Adress

Svensk BERLIN

Pal

Ca

Text

För generalkonsuln från pol 1 i anslutning gårdagens telefonsamtal.

P R I M O. Efter samråd med kabinetssekreteraren bekräftas härmed de riktlinjer som lämnades av Lundvik. Det är å ena sidan uppenbart att vi inte kan inta en avvisande hållning och helt avstå från deltagande. Detta skulle sannolikt komma ut i pressen och ges felaktiga tolkningar. Å andra sidan kan vi självfallet inte engagera oss aktivt i en dylik aktivitet och därmed framstå som initiativtagare eller pådrivare. Beskedet till Ettisch bör därför bli att vår medverkan får inskränka sig till generalkonsulatets närvaro vid ifrågavarande övning.

S E C U N D O. Lundvik ställde i utsikt viss delgivning av tidigare argumentering i likartade sammanhang. Vid närmare genomgång har vi dock knappast funnit någon tillämplig text. I den mån Ettisch begär precise-ringar kan sägas att svenska regeringen självfallet uppskattar alla ansträngningar att bringa klarhet i Wallenbergs öde. På vår sida följer vi minutiöst upp varje uppslag som skulle kunna ge nya ledtrådar. Däremot anser vi det inte förenligt med våra syften att aktivt medverka till att väcka opinion i ärendet i tredje land. Sådan publicitet torde för övrigt knappast vara ägnad att positivt påverka de sovjetiska myndigheterna.

Cabinet

Delges: kab sekr
arkivch
Hirdman

eye gfr

Wallenberg-
ärendet

Dear Sir,

Algh

June 26, 1978

P 2 En I

I am very concerned about the Soviet imprisoned Raul Wallenberg, who saved many Jews from the Nazis. Would you please try to obtain his release. I have already written a Congressman who said the matter was in the hands of the Swedish & Soviet governments. If there is anything else I can do to try to help, please let me know. Thank you.

Ind. Best. Wash.

10/796

Jul 11 1978

P 2 En

Sincerely,

Mrs. Dama Britnell

1241 Glenn Ave.

Florence, AL 35630

Pol

14 JUL 1978

UD:s ARKIV

Washington, 1978-07-12 P 2 En I

Överlämnas till Kanslirådet
Hirdman, UD, Pol I, för eventu-
ella synpunkter.

Bengt Börglund

SVERIGES AMBASSAD

WASHINGTON

1978-07-10

Departementsrådet Sven Hirdman

UTRIKESDEPARTEMENTET

461

INKOM U

14 JUL 1978

P 2 Ma En I

(Pr)

SR

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Wallenbergaffären

Bröder,

./.

Från Gösta Dahlström har vi fått vidhängande brev i Wallenbergaffären. Han skulle som Du erinrar Dig kontakta Saidenberg för att få den karta över Wrangelön som figurerat. Såvitt jag förstod saken var det just den "tvättade" kartan som vi skulle få genom Saidenberg. Om man alltså önskar denna i Stockholm, får Ni väl ge Dahlström instruktion skaffa den. Men jag har inte klart för mig om Saidenberg har tillgång till den "tvättade" versionen eller inte. Han ville, när jag först talade med honom i telefon, ge det intrycket. Men Dahlström har tydligen ett annat intryck - det verkar av hans brev som om han menar att vi av de kartografiska myndigheterna i USA till en kostnad av 200 dollar kanske skall kunna skaffa en karta.

Någon hänvisning till kongressmannen Dornans kontor lär inte vara idé att göra. Då jag kontaktade dem, hade den person som sysslat med Wrangelön slutat. Efterträdaren kände inte till saken och hänvisade till Saidenberg.

Artikeln ur American Opinion har jag redan sänt hem med hbr till Lundvik 1978-05-17.

Mats Bergquist

Mats Bergquist

ML

1978-07-06

LOS ANGELES

Ambassadrådet Bergquist
WASHINGTON

STRÄNGT FÖRTROLIGT

131
Raoul Wallenberg
(4 bil.)

Broder,

././ 1

././ 2

././ 3

Efter många försök lyckades jag i förliden vecka få hit Mark Seidenberg. Utbytet av hans besök blev väl rätt magert. Någon s.k. satellitkarta över Wrangel-ön lär vi väl knappast kunna påräkna. Däremot skulle vi tydligen - till en kostnad av 200 dollar - kunna få en s.k. sanitized karta; huruvida värdet av en sådan karta står i relation till kostnaden får väl bli föremål för bedömning. För att emellertid ge Dig något som jag hoppas kan vara av intresse, ber jag få närsluta i fotostatokopia en översättning från ryska av ett brev till Seidenberg från V. Denisov, Deputy Chief of Main Department of Environmental Protection, Moskva, daterad den 28 juli 1977 (den ryska versionen i fotokopia närslutes jämväl). Brevet behandlar huvudsakligen frågan om Wrangel-öns status och uppenbarligen har Seidenberg också hos de ryska myndigheterna försökt utverka en karta men med negativt resultat.

I maj i år har Seidenberg vidare tillskrivit den amerikanska kartografiska anstalten, men har även här fått besked att kartografiskt materiel kan ställas till enskild medborgares förfogande endast i begränsad omfattning med hänsyn till den nationella säkerheten; i brevet omnämnes emellertid, såsom jag tidigare sagt, möjligheten att få inköpa en s.k. sanitized map. Rörande möjligheterna att på annat sätt försöka komma över en karta över Wrangel-ön nämnde Seidenberg att en direkt hänvändelse till kongressmannen R.K. Donovan ev. skulle kunna påräkna viss framgång. Utsikterna att få tag i en ur vår synpunkt intressant kartmateriel skulle dock alltså troligen dock stranda på att det vore hemligstämplat.

././

Seidenberg överlämnade vidare till mig en artikel, hämtad ur tidskriften "American Opinion" för maj 1978 med titeln "Soviet Concentration Camps in Wrangel Alaska". Artikeln närslutes, och jag har strukit under de avsnitt jag tror erbjuder särskilt intresse ur svensk synpunkt.

På sidan 43 finne sålunda en karta över Wrangel-ön men det är väl ej omöjligt att denna redan är känd av oss. Artikeln har såvitt jag kan bedöma ett icke obetydligt dokumentärt intresse vad beträffar avsnitten om Wrangel-öns status, men betydligt intressantare synes dock vara omnämmandet av motståndsmännen Aleksander Trushnovich och Efim Moshinsky (jfr Wachtmeister brev till mig 1978-04-12). I vad mån deras utsagor verkligen innebär något nytt och hittills obekant rörande Wallenberg synes vara svårt att avgöra, men jag har i alla fall ansett det viktigt att delge Dig allt materiel som ställts till mitt förfogande.

2ej. Gatsnigan!
 Linn
 G.-A. Dahlström

G.-A. Dahlström

Moscow, 28 July, 1977

Mark J. Seidenberg
Post Office Box L8601
Los Angeles, Calif. 90043
U.S.A.

Mr. Seidenberg,

Regarding your letter from Los Angeles of 29 June of this year, I can inform you that the statute of Wrangell Island, which is a part of the territory of the Soviet Union, was defined by the government of the U.S.S.R. independent (1) of any connection with the program of collaboration of the U.S.S.R. and the U.S.A. in the sphere of environmental protection (2).

In 1976 a government reservation was created on the territory of the island by decree of the appropriate Soviet agencies.

In September of 1974 in the city of Anchorage (Alaska) a conference was of the working team for Project U-2 of the Soviet - American Agreement on Cooperation in the Sphere of Environmental Protection. At that conference a program of cooperation on Project U-2 in 1975 was defined and agreed upon. For the Soviet side, V. Denisov (the leader of the Soviet part of the project), V. Kontrimavichus, V. Borisov, and L. Voronova took part, and for the American side R. Skoog (the leader of the American part of the project), G. Jorgenson, D. Braun, G. Feriens, and others took part.

A protocol was signed in the city of Anchorage at the end of September 1974 by V. Denisov and V. Kontrimavichus for the Soviet side, and by R. Skoog and G. Jorgenson for the American side.

At the meeting of the Joint Soviet - American Commission for Cooperation in the Sphere of Environmental Protection held in Moscow in December of 1974, Dr. Russel Train, who also signed the Protocol on the Program of Soviet - American Cooperation in the Sphere of Environmental Protection in 1975, headed the American delegation. In the protocol of September at Anchorage the themes of cooperation on Project U-2 were included and agreed upon.

I do not know in what part of Wrangell Island Prof. Slayden was in 1975. As for that question, the best thing is for you to go to Prof. Slayden directly.

No map of Wrangell Island has been issued. For that reason, it is not possible to send you one.

With respect,

(signed)

V. Denisov

Deputy Chief of the Main Department
of Environmental Protection (3).

-
1. The Russian word I have translated as "independent" is *bez*.
 2. The Russian literally says: "sphere of the protection of the surroundings".
 3. Literally: "the Protection of Nature".

-- Translated by Charles Wakeman
(Ph. D. candidate in Islamic Studies at UCLA)

г. Москва, 23 июля 1977 г.

Марку Э. Сейденбергу
Post Office Box 48601
Los Angeles, CA 90048
США

Господин Сейденберг,

На Ваше письмо из Лос-Анжелоса от 29 июня с.г. могу Вам сообщить, что статут острова Брангеля, являющегося частью территории Советского Союза, определен Правительством СССР вне всякой связи с программой сотрудничества СССР и США в области охраны окружающей среды.

В 1976 году на территории острова по решению соответствующих советских органов создан государственный заповедник.

В сентябре 1974 года в г.Анкоридже (Аляска) ~~иногда~~ ~~ежегодно~~ ~~ежегодно~~ проходило заседание рабочей группы по проекту У-2 Советско-американского соглашения о сотрудничестве в области охраны окружающей среды. На этом заседании была определена и согласована программа сотрудничества по проекту У-2 на 1975 год. В заседании участвовали с советской стороны: В.Денисов (руководитель советской части проекта), В.Контримавичус, В.Борисов и И.Воронова, с американской: Р.Скут (руководитель американской части проекта), Г.Джоргенсон, Д.Браун, О.Ференс.

Протокол подписан в г.Анкоридже в конце сентября 1974 года с советской стороны - В.Денисовым и В.Контримавичусом, с американской стороны - Р.Скутом и Г.Джоргенсом.

На заседании Смешанной Советско-Американской комиссии по сотрудничеству в области охраны окружающей среды в г.Москве, в декабре 1974 года американскую делегацию возглавлял д-р Рассел Трейн, который и подписал протокол о программе советско-американского сотрудничества в области охраны окружающей среды на 1975 год. В этот протокол включена и согласованная в сентябре в г.Анкоридже тематика сотрудничества по проекту У-2.

В какой части острова Брангеля был в 1975 году проф. Слайден мне не известно. По этому вопросу Вам лучше всего было бы обратиться непосредственно к проф. Слайдену.

Карта острова Брангеля не издавалась. Поэтому выслать ее Вам не представляется возможным.

С уважением,

В.Денисов

Заместитель начальника Главного управления по охране прир.

DEFENSE MAPPING AGENCY
BUILDING 56, U.S. NAVAL OBSERVATORY
WASHINGTON, D.C. 20305

16 JUN 1978

PPI

Mr. Mark Jerome Seidenberg
Post Office Box 48601
Los Angeles, California 90048

Dear Mr. Seidenberg:

Reference is made to your memorandum dated 30 May 1978 in which you request release, pursuant to the Freedom of Information and Privacy Acts (5 U.S.C. 552 and 552a), of certain cartographic materials and information.

As you have been informed previously, topographic maps produced against military requirements of the United States are not considered to be subject to the disclosure provisions of the FOIA. They are not "agency records", but rather they are valuable items of military equipment and represent technical data packages. However, in the spirit of open government, this Agency has cooperated with you because of your intense and personal interest in a specific geographic area. We have provided to you a sanitized map product that does not jeopardize the national security of the United States. However, additional materials requested in your memorandum are classified and release is prohibited.

Regarding your request for information, pertaining to "your property" on Wrangell Island, made pursuant to the Privacy Act of 1974, 5 U.S.C. 552a, please be advised that no record of any such information is contained in any Defense Mapping Agency system of records. The only information in the possession of this Agency regarding this property is a copy of a deed dated 24 June 1976, recorded in Nome, Alaska, which you provided to the Defense Mapping Agency Topographic Center Release Officer as an enclosure to your letter of May 23, 1977. We believe that additional information concerning Wrangell Island and, conceivably, your property itself, may be available in the Library of Congress, National Archives, or any number of collections specializing in Soviet Studies.

To respond to specific questions in the referenced memorandum:

a. The existing color separation negatives of the requested map product are classified and cannot be released to you. The materials

could be sanitized to the same level as the color proof (but without shaded relief data) provided in 1977, at an approximate cost of \$200.00.

b. The Defense Mapping Agency does not now possess "aerial photography" of Wrangell Island. Also, it is doubtful that any unclassified aerial photography is available at this time. The best source of information would be the Defense Intelligence Agency.

c. The map series for which you request titles is classified. All sheets and specific information concerning the series cannot be released outside the U.S. Government.

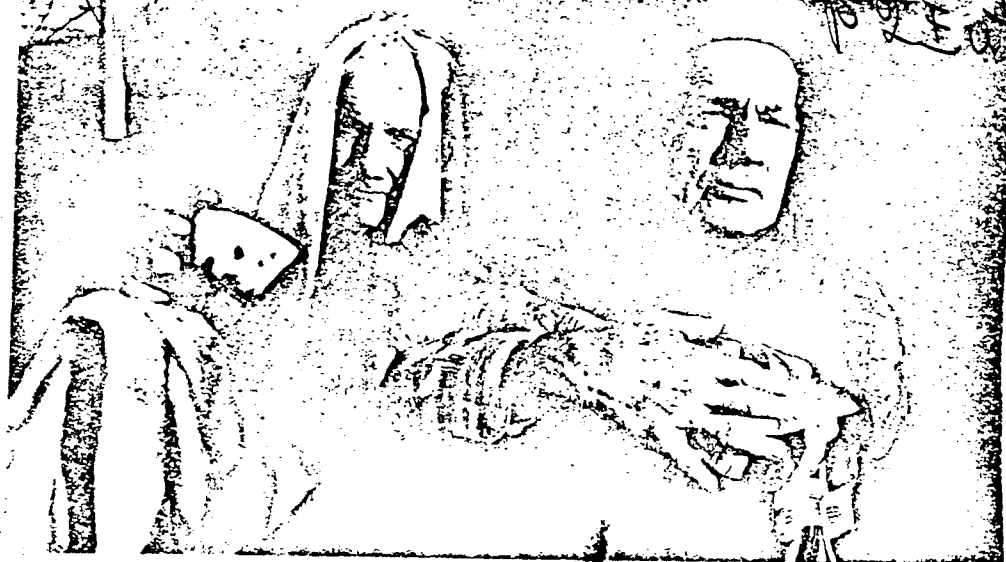
d. This Agency, in correspondence to you dating back to early 1977, has consistently maintained it does not have additional detailed maps of Wrangell Island, nor any portion of it, which are releasable, excepting the map previously provided to you.

I trust that this information will be useful to you.

Sincerely,

Thomas P. Baker, Jr.

THOMAS P. BAKER, JR.
Colonel, USAF
Chief of Staff

Illustrative photo by Bill Caruth

Soviet Concentration Camps In **WRANGELL** **ALASKA**

Alan Stang is author of *It's Very Simple*; *The Actor*; and, *The Highest Virtue*. His radio commentary, *The Alan Stang Report*, is heard on 100 stations. Mr. Stang holds a Master's Degree from Columbia University.

■ DURING the battle over the Panama Canal many commentators, including your reporter, warned that the Canal Zone was as American as Alaska, for instance. We warned that if the people permitted the giveaway of their Canal to Castroite dictator Omar Torrijos and his goons there would on principle be no remaining argument to prevent the similar surrender of

Miami Beach, Kansas City, Phoenix . . . or Wrangell Island.

"Whoa!" you say. "Where and what is Wrangell Island?" The answer is even more incredible than the fact that the President of the United States all but moved Heaven and Earth to give ultimate control of our Canal to the Soviet Union. Indeed, it raises the question of whether Alaska

is in fact American, from the point of view of those who run our country. Because it turns out that, with their full knowledge and apparent approval, Wrangell Island — *part of Alaska* — is now occupied by the Soviet K.G.B., which is using it to run three concentration camps where inmates are subjected to Nazi-style experiments. No, friend, you're not going crazy. You did really read what you think your reporter wrote. The Soviets are now operating concentration camps on American territory.

Wrangle On Wrangell

The island is about seventy-five miles long, about twenty-five miles across, and lies in the Arctic Ocean almost a hundred miles north of the Siberian mainland and about two hundred seventy miles northwest of Cape Lisburne, which is also in Alaska. It is named for Baron Ferdinand Petrovich von Wrangell, a lieutenant in the Imperial Russian Navy, who had heard from some of the Tchukchi chiefs of Siberia that Wrangell existed and commanded several expeditions in search of it between 1820 and 1824. But he never saw it. He finally had to give up because "further attempts would have been absolutely hopeless," and the island was later named for him by its American discoverer. It is important to note that much of what follows comes from the Department of State, in a study prepared for it by Bretton G. Sciaroni, dated February 4, 1976, and entitled, "The U.S. Claim To Wrangell Island."

In August, 1867, a man named Thomas, who was a member of the crew of the New England whaling ship *Nile*, spotted the island while on lookout atop the mast. *Nile* Captain Thomas Long spent a couple of days mapping the southern coast, naming such features as Cape Thomas (for

his crewman) and Cape Hawaii, and naming the entire island for the unsuccessful Russian explorer. Even today, Communist-occupied Russia still uses Long's place-names on its maps. Also in 1867, a number of other American whalers visited the island, including captains Raynor of the *Reindeer*, Philips of the *Monticello*, and Bliven of the *Nautilus*. And for the next couple of years geographical societies around the world paid homage to Captain Long's discovery.

At first it was believed that the island was part of a continent, so in 1879 Commander G.W. DeLong of the U.S. Navy sailed the *Jeannette* into the ice pack with the idea of drifting to the continent and spending the winter there. He never made it. The *Jeannette* drifted with the ice across the area where the purported continent lay; the ship was crushed and the crew disappeared. The *New York Herald* demanded that the United States Government organize a search party for DeLong and his missing men.

The U.S. Revenue Service, forerunner of today's Coast Guard, sent Captain Calvin L. Hooper, in command of the *Thomas Corwin*. It is important to note that Captain Hooper was also in command of the Bering Sea Patrol, which made him the de facto governor of Alaska. The *Corwin* reached Wrangell on August 12, 1881, a party landed, and Hooper formally claimed the island for the United States: "We immediately landed and, raising the American flag, took possession in the name of the United States of America." John Muir, the naturalist, was along, and later wrote in his book, *The Cruise Of The Corwin*: "A notable addition was made to the national domain when Captain Hooper landed on Wrangell Land and took formal possession in

With the knowledge and apparent approval of our government, Wrangell Island, Alaska, is now occupied by the Soviet K.G.B., which is using it for concentration camps where inmates are subjected to Nazi-style "medical" experiments. That's right: The Soviets have concentration camps on American territory.

the name of the United States."

The explorers left our country's flag and built a cairn in which they left a record of their visit; and Edward W. Nelson, another crew member, said this: "The result of our examination of the Island, so far as we saw, gave not the slightest evidence of its ever having been visited by man before. All subsequent examinations of Wrangell Island by those who have visited it later appear to establish the fact that the landing party from the *Corwin* contained the first men to set foot on this Island.

That's right: The *Corwin* crew didn't conquer the island. There was no "colonialism." As far as is known, no human beings, including natives of any sort, had ever set foot on it before.

Indeed, on August 26, 1881, only a few weeks after the *Corwin* had departed, the U.S.S. *John Rodgers* arrived, under the command of Lieutenant Robert M. Berry. The *Rodgers* crew stayed almost three weeks, found the cairn left by the *Corwin*, and explored and surveyed the entire island. By 1884 the Departments of the Treasury, Navy, and War, along with the U.S. Coast Survey and the Smithsonian Institution, listed Wrangell Island as part of Alaska and American territory. In 1906 a U.S. Geological Survey Bulletin, entitled

Geographic Dictionary Of Alaska, did the same. Meanwhile, American whalers and walrus hunters were the only people to use the island. And on September 8, 1889, the U.S.S. *Thetis* went to Wrangell to reinforce our claim of sovereignty. In 1910 the *Adler*, out of Nome, Alaska, landed with a movie company to make a picture about a polar-bear hunt. When the crew departed, they, too, left an American flag.

In 1911 a party from the Russian ice-breaker *Vaigach* landed on Wrangell, erected a thirty-five-foot beacon, surveyed the west coast, and left. Remember that, as far as anybody knows, this was the first time any Russian had ever set foot on the island.

In 1913 the National Geographic Society was planning an expedition to the Arctic. The Canadian government asked, and received, permission to finance it, in fear that Americans might make new discoveries for the United States north of Canada. The Canadians put explorer Vilhjalmur Stefansson in charge, and a flagship called the *Karluk*, commanded by Captain Robert Bartlett, an American, set out for the North. The *Karluk*, like so many others, got caught in the ice, drifted west along the north coast of Alaska, and sank. The survivors walked south for two months

across the frozen Arctic, and in March 1914 arrived at Wrangell. A member of the crew raised the red ensign and claimed the island for the British Empire, but Bartlett later wrote in *The Last Voyage of The Karluk* that "we passed Hooper Cairn, which was built by a party from the U.S. Revenue-cutter *Corwin* in August, 1881. The cairn, as I could see, was still intact."

Indeed, the *Karluk* survivors were finally rescued by the *King And Winge*, out of Seattle, and were transferred the next day to the United States Revenue Cutter *Bear*, which proceeded to its home port of Unalaska, Alaska. There, port commander William E. Reynolds, who in 1881 had landed on Wrangell with Hooper, told Bartlett that the island was indeed part of Alaska.

Stefansson nevertheless concocted a scheme to return to Wrangell to make it British after all. The explorer assigned British subject Allan Crawford to lead the party, but the four others, including an Eskimo man, were Americans; as was the ship that landed them on Wrangell in September 1921: the *Silver Wave* of Nome. Indeed, Captain Jack Hammer ordered his crew to raise the Stars and Stripes over the island, and they did, as soon as they landed the Crawford party. By early 1922 the news that Stefansson and company had "claimed" Wrangell Island, Alaska, as part of the United Kingdom, was a *cause célèbre* in the British and American press. The former criticized its government for jeopardizing Anglo-American relations over an Arctic island of no special value to Great Britain. The latter wondered whether we should tolerate a British subject in the United States — Stefansson — organizing expeditions to deprive us of American territory.

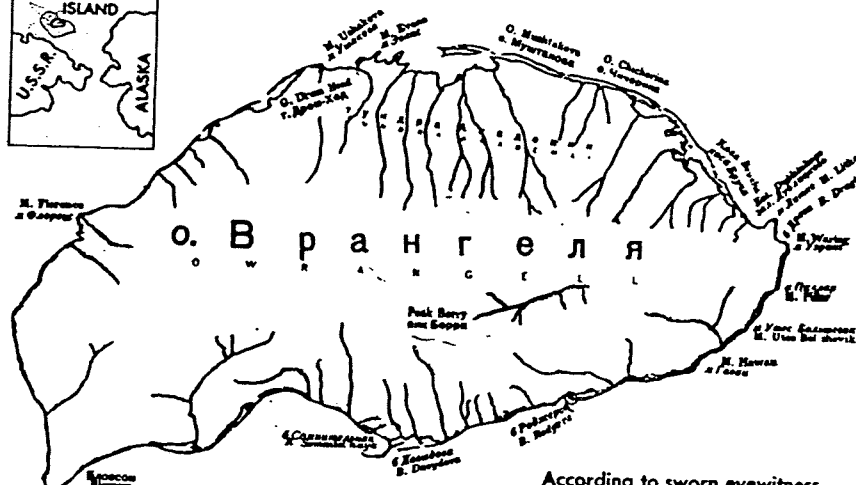
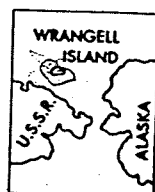
The Crawford party was landed

with supplies for only six months. The men were supposed to sustain themselves with hunting. Stefansson sent a relief ship in 1922, but because of the ice it was unable to get there. By the summer of 1923, all of the men had perished. On August twentieth of that year the *Donaldson*, under the command of Harold Noice — also an American — finally arrived. Noice took off Ada Blackjack, the only survivor of the expedition, and landed a new party. In command was Charles Wells of Uniontown, Pennsylvania. And there were thirteen Eskimos, twelve of whom were American. The new party continued the settlement.

Nineteen twenty-four was an eventful year for Wrangell Island. By now, Stefansson realized that the British government would not back him, so on April first he sold Wrangell Island to the Lomen Reindeer and Trading Corporation of Nome, Alaska. On May thirteenth, Secretary of State Charles Evans Hughes declared that the Lomen brothers were the owners of the island. On June eighteenth, the British Colonial Secretary said in a confidential dispatch: "The United States Government are thought to have a strong, if not an indisputable, claim to the Island, if they see fit to press it, on the ground that Captain Calvin L. Hooper, of the United States Ship *Corwin*, took formal possession of it in the name of the United States Government in the year 1881."

By now, you may be thinking, the matter had been settled; that Wrangell was as American as Alaska and the Canal Zone; and that we had as much right to it as we do to Kansas City. But, on August twentieth, the Soviet gunboat *Red October* appeared, armed with six-pound cannon and a company of Soviet infantry. The Soviets put Wells and the other

SOVIET-OCCUPIED WRANGELL ISLAND, ALASKA

EMERGENCY REPRODUCTION OF U.S.S.R. CHART

According to sworn eyewitness accounts the Soviets are operating three concentration camps on the shore of the Bay of Rogers on Wrangell Island, Alaska. About 30,000 prisoners are being held in those camps by the Soviet K.G.B.

Americans aboard, and said they were being taken to Alaska. But here's how the *Japan Advertiser*, out of Tokyo, told it in its issue for January 27, 1925: "Instead, the Soviet officials confiscated all of the pelts which the trappers had been accumulating during twelve bitter months and steamed to Vladivostok where Wells was placed in confinement and his eleven Eskimo companions were given transportation to the Manchurian border where the Chinese customs authorities at first refused to admit them. Later through the intercession of an American consular officer, they were allowed to proceed to Harbin

"After leaving Vladivostok, the Eskimos saw no more of their leader,

Wells, who it seems was detained by the Soviet authorities. Later they heard that he had contracted pneumonia and died."

In a letter dated December 27, 1925, a man named Ivan Melnyk wrote to Stefansson that "the diary which was kept by Wells was taken away from him by Bolshies. I do not think you would be successful in obtaining it from them."

And in an affidavit dated March 22, 1977, Hilda Koonuknowruk Weber, one of the American Eskimos the Soviets kidnapped, told the story this way: "In August of 1924 the Soviet Ice Ship 'Red October' armed with six-pound cannon and a company of infantry landed at Wrangell Island, Alaska and took all fourteen

MAY, 1978

inhabitants prisoner. The Soviets captured our furs, ivory, stores, and personal property including a U.S. Flag from Charles Wells (manager for the Lomen Bros. Company at Wrangell Island). We were all shanghaied aboard the Ship 'Red October' as prisoners. We were taken to Vladivostok, via Uelen & Petropavlovsk, by the 'Red October.' By the time the U.S. Consul at Harbin, Manchuria could have us freed from the authorities at Vladivostok and brought to him at Harbin, my two brothers (Hope & Billy) and Charles Wells (formerly of Uniontown, Pennsylvania) were deceased."

In short, the Soviets invaded United States territory, kidnapped some Americans, and murdered their leader. (If you believe that Wells died of natural causes you don't know much about the Soviets. Indeed, it is American law that if a victim dies during a kidnap, the charge is murder.) And the Soviets are still there.

Immediate Aftermath

Where does the United States Government stand in all this? In 1922, F.M. Anderson of the State Department's Office of the Solicitor wrote a memo which Bretton Sciaroni says is "most authoritative." Anderson tells us this: "The fact that the United States has not sent expeditions through the ice to land upon a barren island which up to the present time has yielded no revenue and has shown no evidence of being of immediate value, except, possibly, that due to its geographical position, might not be considered sufficient to raise the presumption that the United States has abandoned such rights as she may have acquired by the acts of her officers in taking possession of the territory. There has been no act of definite abandonment on the part of this Government."

Remember that, while Anderson was writing this, four Americans were actually on the island. It is perfectly true that they were not part of an official United States Government expedition; but notice Anderson's conclusion that even if no Americans had ever visited Wrangell since we took formal possession in 1881, the island was still American territory. Indeed, remember that although Alaska itself was discovered in 1741, the Russians failed to proclaim their sovereignty over it for a full eighty years — not until 1821 — after which they continued to do little, if anything, to settle and develop it. Yet, in 1867, the same year Long discovered Wrangell, we bought and paid for "Seward's folly." If the Soviet invasion of Wrangell was legal, then the United States could just as "legally" have invaded and seized Alaska instead of buying it.

Sciaroni tells us: "Concerning the various arguments used in favor of Russia's claim to Wrangell Island, Anderson and other officials in the State Department discounted every one"

There was also Charles Cheney Hyde, Solicitor of the Department of State, who declared in a memo in 1924: "While at the present time it is true that discovery means little as a basis for the establishment of a right of sovereignty unless followed within a reasonably short time by settlement and occupation, it is suggested in passing that the interval since 1881 has not been a great one, that it is brief in comparison with those long periods during which nations in the sixteenth and seventeenth centuries slept on inchoate rights based on discovery and which were relied upon as the foundation of legal titles."

In April 1925, a few months after the Soviet invasion, D.C. Poole, chief of the State Department's Division

Wrangell Island was discovered and charted by Americans in 1867 and formally claimed for the United States in 1881. The British tried to claim it in 1922 but confirmed our claim and backed down. In 1924 the Soviets invaded the island, kidnapped the fourteen Americans there, murdered their leader, and stole their goods.

of Russian Affairs, said this in a letter: "... I can assure you that we are keeping our eye on this Wrangel* Island situation and that American interests are being carefully preserved in all respects."

A year later the Soviets issued a proclamation to the effect that Wrangell was their territory. But, in 1930, an Interior Department publication entitled *Boundaries, Areas, Geographic Centers And Altitudes Of The United States And The Several States* included Wrangell Island as an American possession; and noted that it presently was occupied by the Reds. In 1931, Gustav Smedal's book *Acquisition Of Sovereignty Over Polar Areas*, published in Oslo, stated that "the United States, which is also interested in Wrangel Island, does not appear to have waived its claim." On February 26, 1939, the *Washington Post* ran an article on William E. Reynolds, by now a retired Rear Admiral. The former junior officer on the *Corwin* said the Soviets should get out: "I don't know what right they had to take our island, but then I don't know much about international law. I took possession of Wrangell Island for the United States, and we were the first white men that ever

landed there." In the same month, Senator Robert Reynolds, of North Carolina, introduced a bill to establish a naval air base on the island. And in 1940 the government published *Digest Of International Law*, by Green H. Hackworth, legal advisor to the Secretary of State, which explained: "The United States has not relinquished its claim to Wrangel Island."

Remember that much, if not most, of this comes from the Department of State itself. Indeed, in 1973, the Department re-issued Hackworth's *Digest*, in which again we are told that U.S. Government vessels discovered the island, and that the United States by no means has relinquished its claim. Your reporter has just talked with Lori Damrosch, who is an attorney in the Office of the Assistant Legal Advisor of the Department of State. Miss Damrosch explained that Wrangell Island is now under "de facto Soviet control," but that "we haven't given it up." And Dr. Robert D. Hodgson, the Geographer of the Department of State, says that, according to the maps, Wrangell is merely under "Soviet administration," and "implied Soviet control."

In short, from the very beginning, 1881, our government's position has not changed. For almost a hundred

*Poole and many others spell the word with but one l. Two are correct.

years, Washington has recognized time after time that Wrangell Island, Alaska, is as much part of America as any other Alaskan territory. And this instantly raises an obvious question: How can it be that Soviets have been allowed to occupy this American territory by kidnap and murder — *and stay there for more than half a century* — without even as much as a protest from our government? When will the Soviets be ordered off our land?

The answer, friends, is that they won't unless you demand it. Indeed, within the last few years, conspirators in our government have deviously tried to transfer sovereignty over Wrangell to the Soviets without the approval — and even without the knowledge — of Congress. Here's the way it worked.

Bretton Sciaroni tells us that in 1972 former President Richard Nixon and Premier Leonid Brezhnev signed an accord known as the Agreement on the Cooperation in the Field of Environmental Protection. It sounds innocuous, but it isn't. On August 27, 1974, at a meeting in Communist-occupied Russia, the United States and the Soviet Union drew up a proposed protocol for approval by the Department of State. On September nineteenth, at 10:30 p.m., in the Westward Hotel in Anchorage, Alaska, V.D. Denisov signed the approved protocol as chairman for the Soviets, as did Dr. Ronald O. Skoog for the United States. Among other things, it said: "Objectives: To study the ecological problems associated with the expansion of muskoxen populations into new areas of the Arctic. It is planned to prepare for and execute a transplant of muskoxen from Nuni-vak Island in Alaska to Wrangel Island and the Taimyr Peninsula in the USSR."

On November 24, 1974, in Vladi-

vostok, former President Gerald Ford approved the Anchorage protocol. On December twelfth, at another meeting in Moscow, E.P.A. boss Russell Train signed an "environmental protection" memorandum which included the recent Anchorage protocol. Sciaroni tells us that at that meeting Train "announced a number of specific projects which were mutually agreed upon, and these included sending forty Alaskan muskoxen to Wrangell, a migratory-bird expert to the island in 1975, and two polar-bear experts there in 1976. This apparently has been the first time the Soviet Union and the United States have ever discussed Wrangell Island."

And, finally, on April 14, 1975, in a transfer ceremony at the Bethel, Alaska, airport, the U.S. Government gave Communist-occupied Russia formal use of Wrangell Island.

So, what was happening was that U.S. officials were collaborating in a scheme to use the superficially appealing idea of environmental cooperation to present the American people with a *fait accompli* — which consisted of the presumption that Wrangell has been Soviet all along. Nonetheless, on July 6, 1977, K. Scott Gudgeon, another attorney-advisor in the Office of the Assistant Legal Advisor for European Affairs of the State Department, wrote as follows of the December 1974 Moscow agreement to Mark Jerome Seidenberg of Los Angeles: "... We have discussed in the past the status of scientific cooperation affecting Wrangel Island, and I am aware of no agreement which specifically addressed cooperative activities there"

Whether Gudgeon is part of the coverup or simply uninformed your reporter doesn't know, but Seidenberg apparently put him in high dudgeon by uncovering the truth. It is

Eyewitnesses say the Soviets have three concentration camps on Wrangell where they hold 30,000 prisoners from Germany, Italy, France, and Spain. Also among the prisoners is Alexandr Trushnovich, an anti-Communist kidnapped in 1953 from West Berlin, and kidnapped Swedish diplomat Raul Wallenberg.

important to note that while the State Department has been trying to conceal the game, V.D. Denisov, the Soviet chairman, told Seidenberg about the agreements in response to the latter's letter to Moscow. It is probably fair to say that Seidenberg is the hero of the affair, because his years of persistent, solitary research have finally brought it to general attention. In 1976, to give himself standing, private citizen Seidenberg bought part of Wrangell Island from the surviving Lomen brother. And Seidenberg tells your reporter that the missing diary of the kidnapped Charles Wells is in a museum at Magadan in Soviet Siberia.

Wrangell Today

State Department researcher Sciaroni tells us that in October, 1926, the Soviets landed a party of scientists, their wives, and some Eskimos. They established a weather station, did a survey, and collected scientific data. In 1929 they put up a radio station. Because of harsh weather, two relief ships sank while on the way, and another was forced to turn back. Finally, on August 20, 1934 — the tenth anniversary of the Soviet invasion — the *Kramin* succeeded in getting to Wrangell. Yearly trips were made thereafter, says Sciaroni. By the late 1930s, there was allegedly regular air

traffic, and in 1940 the Reds built a second weather station at Wrangell Island.

On August 9, 1976, the Foreign Broadcast Information Service reported the announcement by the Soviets in a broadcast from Magadan that the island has been designated a so-called reserve. The Reds tell us this: "... After signing of the act, all hunting activities have ceased on the territory of Wrangel Island. The island's fauna and flora are now under state protection. Henceforth scientists will be the only masters of the island's natural wealth."

It all sounds so very scientific, doesn't it? And it is! The only question is: What kind of science is it? What kind of fauna are we talking about? By now you may possibly figure that you've just about heard it all. The fact that some of our leaders are slyly trying to give still another part of our country to the Reds is scandal enough to keep a hundred grand juries busy until the Arctic turns into cotton candy. But, friends, you ain't heard nothin' yet! Let's go now to Mr. Avraham Shifrin.

Shifrin is a Russian Jew who spent years in various Soviet concentration camps. Today he lives in Israel and is an expert on the Communist camps. It was Shifrin who brought word to the West about the

Wrangell is the site of an underground airfield and an atomic submarine base. Dr. William Selden of Johns Hopkins, an authority on snow geese, spent two weeks there but refused to talk even when told about a goose band containing an S.O.S. message from prisoners in the concentration camps on the island.

inmate who cut off his own hand, and hid it in some lumber scheduled for export, so that the outside world would know the horror under which that lumber was produced. It was Shifrin who told of the Christian nuns who begged their guards for permission to pray on the Sabbath; a "crime" for which they were stripped nude and dragged across the ice.

On February 2, 1973, Avraham Shifrin testified before the Internal Security Subcommittee of the United States Senate. He said this: "Also in 1963 once I have met with group of criminals which came to our concentration camp, No. 7, and when I asked them in which place they were, they told me we were in Island of Wrangel. I asked, 'Island of Wrangel? KGB has concentration camps there?' They answered me, 'Yes; there is three concentration camps for prisoners of war and there sits only big officers from Germany, Italy, France, and Spain.' I didn't believe them, but now in Israel I met with one man in 1971 — I have his letter; I would show his letter — and he explained to me, this man, that he was also in Island of Wrangel in 1962 and he have seen there three concentration camps with thousands of prisoners of war, and he explained to me that they have in one concentration camp atomic reactor, and they make

experiments on the live people with radiation. In another concentration camp, they have experiments with physicians on the people and in third they have submarines and they have experiments with live people under water. And it is big secret, and he was there in the group of prisoners which gave to the prisoners food; he was not inside secret camps. He have heard from other prisoners about this work. and he sent to you letter and I gave to you this letter in which he wrote real names of these prisoners in Wrangel.

"Also he told about two big people which he met on Wrangel. One of them, Alexander Trushnovich, head of anti-Communist Russian organization, NTS; he was kidnapped in 1953 from West Berlin. And another man which he have seen there and all the world don't know nothing about his fate: this man is Raoul Wallenberg, diplomat of Sweden, consul in Budapest, who save many thousands of Hungarian Jews from Nazis. They kidnap him in 1945, this man, and they always answer to free world that they don't know nothing about this man."

That's right, friends: grisly medical experiments — just like the Nazis! It is important to remember that the goons conducting them are the same persons with whom Jimmy Carter's diplomats are guzzling

champagne. Shifrin testified to warn us about them; but President Jimmy Carter won't listen. Tell us again about "human rights," Mr. Carter!

And there is a gentleman named Efim Moshinskiy. On December 15, 1977, Moshinskiy gave a sworn written statement to Anne Preston, the American consul in Tel Aviv. It is rather long, contains grammatical and spelling errors, but deserves quotation almost in full. Mr. Moshinskiy declared: "Being a citizen of the USSR until 1965, I personally experienced persecution by the KGB and in 1958 I was arrested by the KGB. Following my arrest I was transferred, through a deportation prison in Vladivostock, to the Vrangeli' island; this happened in May, 1958.

"Being consequently kept on the Vrangeli' island in the capacity of political prisoner I could see there one huge concentration camp divided into three separate camp zones for prisoners with whom I had many opportunities to communicate. All the three camps (or camp zones, as they are called) are located at the distance of about 40 kilometers from an airport.

"Having thoroughly scanned the map of the Vrangeli' island presented to me by Mr. Avraham Shifrin, I can state with complete certainty that all the three camps which I am aware of on the Vrangeli' island are located on the shore of Bukhta Rodzhersa (the Bay of Rogers); the bay is connected with the above mentioned airport by a highway.

"I do not know whether there are other prison camps on the Vrangeli' island. But I do know that there is one more airdrome there, an underground one, which is located at the distance of 4 kilometers from the Bukhta Rodzhersa, to the North of it, deeper on the territory of the island. Both

the big airport and this underground airdrome were built by hands of prisoners. The underground airdrome is of solely military significance.

"The three camp zones of the big camp on the Vrangeli' island where I was kept were: 1) the selling zone, 2) the working zone containing various workshops servicing the prisoners, 3) the hospital zone where prisoners were sometimes transferred for some experiments the essence of which the prisoners did not know.

"Besides, there were also prisoners who worked at building sites in various parts of the island but who did not belong to our camp; where exactly they were residing I do not know. According to the camp rumours the entire number of prisoners on the island went above 30,000.

"After I had spent a while on the island I realized that all the camp prisoners there were foreign nationals. As to my knowledge, I was the only Soviet national there. Most of the prisoners were former German, Italian, Spanish army officers, many of them high-ranking officers. Besides, I had a chance to meet there two persons kidnapped from Europe: the Swedish diplomat Raul Walenberg and one of the leaders of NTS Alexandr Trushnovich.***

"I know that quite often prisoners were transferred from the dwelling zone and from the working zone into the hospital zone, after which such prisoners never returned to the camp again. It was a general knowledge among the prisoners in our camp that some secret experiments were being conducted in the hospital; the military physicians of that hospital were using prisoners from our camp for the experiments needed for the Soviet navy and space flights.

"Next-door with our camp there was a military submarine base which housed also atomic submarines. Be-

sides, there was a training camp for some civilian visitors from the continent. In spite of all the security-restrictions and hush-hush on the island and especially in the camp, the prisoners managed to communicate with each other. Thanks to my specific work of carrying food, I also managed to be all over the camp and even in various parts of the island; therefore, I knew that the above mentioned training camp was a secret base for people who were to be later sent to various Western countries for secret purposes through secret channels as well as for those who were to go to the West openly but with special tasks. Such people were sometimes shipped off from Bukhta Davidova where special submarines were kept for such purposes, rather than from Bukhta Rodzhersa.

"In order to make my statement clearer, I must admit that prior to my arrest, in 1945, in January, I was working in the counter-intelligence department of SMERSH (military KGB) in Budapest, Hungary, and personally participated in the kidnapping of the Swedish diplomat Raul Walenberg in the Soviet commandant's office in Budapest. Therefore, when I learned, upon my arrival in the camp on the Vrangell island, that Raul Walenberg was kept in the dwelling zone of the camp but in a special barracks, I sent him a message through an Italian prisoner who was servicing that barracks. In the same way I received a reply from Walenberg confirming that it was really himself. I never managed to see Walenberg with my own eyes but I knew that he was there even prior to getting the above mentioned message from him; after getting that message I continued to correspond with him through the same intermediary."

Remember that the Soviets are being allowed to do all this in the

United States. In the American state of Alaska. And it is crucial to note that our leaders in Washington know more about it than anybody else but the Reds. It seems that, by means of a satellite, the C.I.A. has made photographs and prepared a detailed map of the island; and that the Defense Mapping Agency (D.M.A.) of the Department of Defense has it. The series number of the map is 1505. The map number is NR I, 2-1. At D.M.A. you will talk with a gentleman named H. Eisenstadt, who will tell you at first that the map is classified; but when you note the possibility of a Freedom of Information suit he will offer to send you a sanitized version which would erase the things we all want to see. Mr. Eisenstadt tells your reporter that he is the man who decides what should be classified.

Why would Soviet installations on Wrangell Island be classified? Isn't it obvious, friends? As usual, our policymakers are collaborating with their Soviet counterparts to keep the truth from the American people. Eisenstadt should certainly be one of those called to testify, when and if the Congress finally gets around to investigating the mess.

There is also Dr. Ronald Skoog. You will remember that Skoog signed the Anchorage protocol as chairman for the United States; but he still is apparently unaware that there was anything more to it than an agreement about animals. Skoog tells us that, with regard to the polar-bear work, the Soviets turned us down the first year with the explanation that they weren't geared for it; so there was no expedition again. And, the third year, the same thing happened. Yes, there have been no expeditions! And this would tend to indicate that, as we have seen, the real purpose of

(Continued on Page 109.)

WRANGELL, ALASKA

the Anchorage protocol had nothing to do with polar bears; that polar bears were simply a subterfuge. Its real purpose, again, was slyly to "legitimize" the delivery of Wrangell to the Soviets without the approval of Congress.

Your reporter told Skoog of the sworn testimony that there are Soviet concentration camps on Wrangell Island. Skoog replied that this was no surprise because there were a number of camps in the Magadan oblast (province), and Wrangell Island is administered by the Magadan government. "I had heard there were concentration camps in Magadan," says Skoog, who has been there, "but they told me they'd been closed and it was bad form to ask."

Science marches on!

Indeed, let's go now to Dr. William Sladen, of Johns Hopkins University. Dr. Sladen is an ornithologist, and is also a physician, an unusual combination. He comes to us from England and is an expert on snow geese. Indeed, he said he was examining some Russian snow geese when your reporter found him in British Columbia. Pursuant to the Anchorage protocol, Sladen spent two weeks on Wrangell Island, but was instantly wary when your reporter mentioned it. On the other hand, he "didn't know" the island was a subject of controversy. Sladen said he doesn't want to "drive a wedge" between the nations. He wants "cooperation."

We asked Dr. Sladen what he saw on Wrangell Island. Sladen said your reporter needed to talk to John Rogers, of fish and wildlife in the Department of the Interior. We said we wondered why Sladen's statement would have to be cleared with the government. Sladen said clearance

was unnecessary, but your reporter had to talk with Rogers anyway.

We found Dr. Rogers at a wildlife conference in Phoenix, and he said it was perfectly okay with him for Sladen to discuss Wrangell. By now Sladen was back at Johns Hopkins, and he said there was no proof that your reporter had actually talked to Rogers. Your reporter told Sladen about the testimony of Moshinskiy and Shifrin. Dr. Sladen was about as interested as a mentally defective clam. Then we dropped the bomb.

That same morning, we had received the latest report on Wrangell from Shifrin in Israel. In it he explains that in 1972, in Rome, he gave Moshinskiy's list of foreign prisoners on Wrangell to one Juzeppe [sic] Delangoro, who runs an Italian news agency. A few months later, Delangoro visited them in Israel and "informed us that a) he had transmitted the list of prisoners from Wrangell island to the Committee of Relatives of Officers Missing after World War II; the list was checked in the Committee and Mr. Delangoro was informed that all the people from the list were listed among the missing Italian officers; b) in the same Committee Mr. Delangoro was told that about a year before (i.e., in 1971) a hunter in the South of Italy winged a goose on whose pad was attached a rubber tube with a piece of paper in it. The paper was badly damaged by water (who knows for how long it had been travelling with the goose back and forth), therefore it was hardly possible to read the message. What was clearly seen on the paper was the word 'SOS' in the very beginning and then separate words like 'Italian officers' and 'island behind the Polar Circle.' According to Mr. Delangoro, the message is being carefully kept in the Committee of Relatives of Missing Officers."

Your reporter read all this over the telephone to Dr. Sladen. Sladen said with a quaver that your reporter was "jumping to conclusions," and that the latest Shifrin document is evidence of nothing. Your reporter reminded him that now we were no longer talking about snow geese. Now we were talking about human beings.

"Doesn't this interest you at all?" asked your reporter.

"Maybe it would be of interest to the State Department," said Sladen.

The good doctor did agree that hunters in California have picked up Russian bands, but with regard to Wrangell Island he didn't see nothin' and don't know nothin' except that he was "treated very well." It is amusing to note that for identification purposes Dr. Sladen and his Soviet counterparts dye the snow geese pink. So we can be absolutely sure at least that the snow goose shot by that Italian hunter wasn't Irish.

What is Sladen's real role in all this? Your reporter doesn't know, but he is obviously one of two things. If Sladen isn't an agent, he is a goose himself. Sometimes they are the same thing, of course, but by no means always. As we have seen, the good doctor *talks* like a goose; and, as you know, if something talks like a goose and walks like a goose, it's probably a goose. Along these lines, the fact that Sladen is so much more interested in snow geese than in people is dramatic proof of the moral monstrosities being created by the phony "ecology movement."

How It Adds Up

In May, 1977, to facilitate the battle to recover Wrangell Island, Mark Seidenberg sold his interest to

several groups represented by Rabbi Marvin S. Antelman, the distinguished scientist-author of Providence, Rhode Island. Arrangements were made to register the land in Nome, to form the basis for a lawsuit against people in the State Department and Russell Train. The rabbi tells your reporter that he and his colleagues are now trying to attach Soviet gold in Wall Street and Soviet property in England. And — surprise — the rabbi reports that *vast quantities of oil* have been discovered under Wrangell, which may help explain the recent shenanigans.

So there it is, friends. And again one is reminded of what Lenin said so long ago, which has been accurately paraphrased as follows: first we shall take Eastern Europe; then the masses of Asia. Then we shall surround that last bastion of Capitalism, the United States. We shall not have to attack. It will fall like an overripe fruit into our hands.

And that is exactly what has been happening. We are now in the next to the last stage, in which the United States is obviously being surrounded. In fact, the situation has degenerated so far that we are being surrounded by means of efforts to deliver American territory to the enemy — in the immediate cases, Wrangell Island and the Canal Zone. What's next? Whether the Canal Zone is theirs or ours when you read this, precedents are being created to carve America up at some appropriate time in the future. And, as usual, the would-be masters of a New World Order who rule us are responsible. When somebody asks for California, will Carter "compromise" and give them half? ■ ■

CRACKER BARREL

■ The blacks in South Africa now own more automobiles than do all of the inhabitants of the Soviet Union, reports Gary Allen.

KÖNIGL. SVENSKA
GENERALKONSULATET

9487

INK UTRIKESD		
Dnr. <i>102 48</i>		
17 JUL 1978		
Avd <i>P</i>	Gr <i>2</i>	Hd <i>hu</i>

Ang. Raoul Wallenberg
1978-07-12 Nr. 48 HP 1
Överlämnas av generalkonsulatet i Berlin
till Utrikesdepartementet

Claes König
Claes König

(Einschreiben)

persönlich/eilt

512
Postfach 330226
(Delbrückstr. 38)
1 Berlin 33
West-Berlin
11.7.78

Herrn
Willy Brandt
Vorsitzender der SPD
in der Bundesrepublik
Herrn
K.Hans Kern-Bürgerreferat-
Der Parteivorstand
Ollenhauerstrasse 1
Postfach 2280

5300 Bonn 1

Herr Raoul Wallenberg hat 100 000 Juden das Leben vor Eichmann/Auschwitz gerettet; es ist die moralische Pflicht der "Freien Welt" und besonders von Deutschland, Israel und Schweden ihn freizukaufen oder umzutauschen! Ihr Brief vom 18.5.78 KE/LB
Präsident Carters Besuch in Bonn

Sehr geehrter Herr Brandt!

Ich bedanke mich für Ihren obigen Brief noch einmal. Sie schrieben..."-Auch uns ist es unerfindlich, warum die Sowjetunion Herrn Wallenberg festhält. Wir werden daher unser Mögliches tun, um Klarheit in diese tragische Lebensgeschichte zu bringen..." Ich flehe Sie an ALLES zu tun damit Deutschland, Israel und Schweden-deren moralische Verpflichtung dies ist- Herrn Wallenberg freikaufen oder umtauschen. Präsident Carter der ein grosser Verfechter der Menschenrechte ist kommt ja jetzt nach Bonn; er könnte ja auch behilflich sein!!! Für Sie dürfte es nicht schwer sein an ihn heranzukommen; als kleiner Mann komme ich nicht an ihn heran.... Bitte plädieren Sie für die Freilassung von Herrn Wallenberg oder seine sterblichen Überreste- aus religiösen und praktischen Gründen. Man sollte natürlich- nach Möglichkeit- das Prestige der UdSSR wahren! Meine BITTE ist lediglich FÜR Herrn Wallenberg und hat mit Politik nichts zu tun!!

Für die Hirsch-Kunstsammlung hat man 71.000.000,00 DM kürzlich in London bezahlt... Wenn die o.g. Regierungen jede ein Teil dieser Summe bezahlen würde, dann könnte man den Heiligen R. Wallenberg freikaufen!!! Vor Gott ist er einer der GRÖSSTEN in diesem Jahrhundert!!! BITTE HELFEN SIE!!!

Eine Kopie dieses Briefes geht an Herrn Peter Weiss, Landesgeschäftsführer der SPD/Berlin, Herrn Meroz, der israelische Botschafter/Bonn, Herrn König, der schwedische Generalkonsul/Berlin (West).

Mit freundlichen Grüßen und bestem Dank im voraus

Rafael Ettisch ✓
Rafael Ettisch (B.Sc. Economics)

Anlagen:5

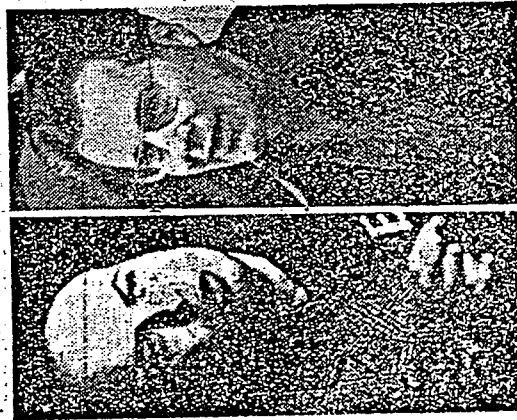
Bonn sagt „Nein“ zu Ringtausch-Plänen

WERNER KAHL, Bonn
Nach dem Wecken hörte das Agenten-Ehepaar getrennt voneinander in seinen Zellen die Frühnachricht im Westdeutschen Rundfunk, daß es möglicherweise an einem „Ringtausch“ von fünf hundert Spionen und Dissidenten in fünf Ländern partizipieren werde. Noch vor dem Mittagessen erfuhren Günter und Christel Guillaume, gestern auf den Tag genau vor vier Jahren in Bonn verhaftet, daß die Agentenmeldung 042 eine Spekulation war.

Der vom amerikanischen Nachrichtenmagazin „Newsweek“ gemeldete Ringtausch schließt den ehemaligen Referenten im Bundeskanzleramt, dessen Verrat den Rücktritt Willy Brandts auslöste, samt Ehefrau (noch) nicht ein. Innerhalb der Bundesregierung gibt es nach Angaben des Bundesjustizministeriums gegenüber der WELT keinerlei Erörterung, das zu 13 beziehungsweise acht Jahren (Christel Guillaume) Haft rechtskräftig verurteilte und bislang erfolgreichste Agentenpaar Ost-Berlins vor Verpöbung seiner Strafen freizulassen.

Das Gerücht um eine vorzeitige Freilassung der Guillaume war nach der Erklärung eines amerikanischen Parlamentariers entstanden. Ben Gilman, Abgeordneter des Repräsentantenhauses, sagte dem „Newsweek“-Bericht zu-

folge am späten Sonntagabend in Johannesburg, ein internationaler Ringtausch sei eingeleitet worden, bei dem nach der Freigabe eines Israelis durch Mocambique auch die Entlassung von Häftlingen in den USA und in der

Auch ihre Namen sollen auf der Liste stehen: der sowjetische Dissident Anatolij Schtscharanski (l.) und der Kanzler-Spion Günter Guillaume

FOTOS: DIE WELT, SIMON

„DDR“ geplant sei. Der Tausch könnte, so kombinierte „Newsweek“, den Kanzleramt-Spion und dessen Frau sowie den sowjetischen Regimekritiker Anatolij Schtscharanski einschließen, eine Mutmaßung, die von Ost-Berlin mit Sicherheit nicht demontiert werden würde, da Unterhändler des Staatssicherheitsdienstes seit geraumer Zeit mit immer neuen Tauschvorschlägen in Bonn vorstellig werden.

Ben Gilman hatte nach seinen Angaben entscheidenden Anteil an der Freilassung des 24jährigen Israeli Miron Markus, dessen Sportmaschine vor etwa 18 Monaten in Mocambique notlanden mußte. Mocambique hatte Markus Spionage vorgeworfen.

In die Verhandlungen um seine Freilassung wurde der renommierte Ostberliner Anwalt Wolfgang Vogel eingeschaltet. Ein Sprecher des US-Außenministeriums bestätigte gestern abend, daß Vogel, der bereits früher derartige Verfahren arrangiert hatte, auch in dieser Woche den Spion Robert Thompson im Austausch gegen den Amerikaner Alan van Norman, der seit vergangenen Jahr wegen Fluchthilfe in „DDR“-Haft sitzt, in Empfang nimmt. Thompson wünschte sich nichts sehnlicher als eine Entlassung in die „DDR“. In seiner Zelle liest er täglich das SED-Zentralorgan „Neues Deutschland“.

WARUM NICHT WALLENBERG / LUTZE? (GUILLAUME?!)
(KORVALAN / BUKOWSKI).....

in.
itt nur
fertig)
25 bis
Ertrag-
Öster-
kapital
-Treu-
cherte

Vom * 30. 11. 1752 † 12. 2. 1807 lebte Carl Anton Wilhelm S. Dieser war Präsident des Kammergerichts und Regierungspräsident von Marienwerder.

Außerdem wird Freiherr Alexander S. seit 1879 Graf von S. genannt. Dieser war preussischer Außenminister und seit 1861 Minister des königl. Hauses. Er führte mit Bismarck einen Briefwechsel, der 1905 veröffentlicht wurde.

Schoelerpark

Prof. Dr. Heinrich S. * 5. 8. 1844 † 5. 10. 1918. Geh. Medizinalrat. Inh. u. Leiter der Augenklinik Karlstr. 2. Priv.-Doz. und ao. Prof. an der Universität Berlin. S. wohnte in Wilmersdorf und überlegte der Stadt das Parkgelände mit dem dazu gehörenden Schloßchen.

Schrammstr.

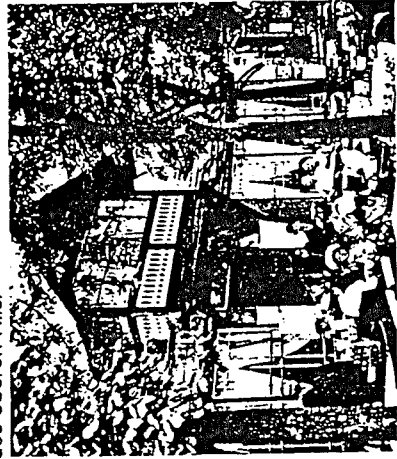
Otto S. Begründer des Seebades und des heutigen Volksparkes Wilmersdorf.

Schwedlerstr.

Johann Wilhelm S. * 23. 6. 1823 † 9. 6. 1894. Geheimer Oberbaurat. Hatte einen Lehrstuhl für Maschinen- und Brückenbau inne. Nach ihm ist der „Schwedlerträger“ benannt worden. Er schuf viele Berliner Brücken.

Schweinfurthstr.

Georg S. * 29. 12. 1836 † 19. 9. 1925. Afrikaforscher. Die preussische Akademie der Wissenschaften beauftragte ihn 1869 zu umfassenden Forschungen im Gebiet des oberen Nils.

Restaurant „Zum Wilden Eber“, zu früheren Zeiten beliebtes Ausflugslokal um die Jahrhundertwende.

Seebergsteig

Reinhold S. * 5. 4. 1859 † 23. 10. 1935. Professor, Protestant, Theologe. Begründer der „modern-positiven“ Theologie. Lehnte in Berlin. Verfasser bemerkenswerter Werke über christliche Ethik und Dogmatik.

Selchowsstr.

Bogislav von S. * 4. 7. 1877 † 6. 2. 1943. Dichter und Geschichtsphilosoph. Betrieb Namensforschung und schrieb über preußisch-deutsche Geschichte.

Sesselmannweg

Friedrich S. bis 1483 Bischof von Lebus. Kanzler der Kurfürsten Johann Cicero und Joachim I. (Nestor).

Spohrstr.

Louis S. * 5. 4. 1784 † 22. 10. 1859. Geigenvirtuose und Komponist. Schuf viele Violinwerke, Oratorien, die Oper „Jessonda“ (Klassizismus).

Steinrückweg

Albert S. * 20. 5. 1872 † 1. 2. 1929. Schauspieler des deutschen Theaters und des Schillertheaters. Spielte die bedeutendsten Charakterrollen der Werke Ibsens, Strindbergs, Wedekinds u. a. Trat in vielen Filmen auf.

Storkwinkel

Friedrich S. * 28. 2. 1848 † 15. 7. 1897. Amts- und Gemeindevorsteher in Wilmersdorf.

Taubertstr.

Wilhelm T. * 23. 3. 1811 † 7. 1. 1891. Musiker und Komponist. Oberkapellmeister der Oper. Mitglied der Akademie der Künste und Präsident ihrer musikalischen Sektion.

Uhländstr.

Ludwig U. * 26. 4. 1787 † 13. 11. 1862. Dichter und Germanist. Parlamentarier. Gehörte der Frankfurter Nationalversammlung an. Seine Lieder und Balladen gehören auch heute noch zum kostbarsten Kulturbesitz unseres Volkes, für das er Einheit und Demokratie erstrebte.

Waghäuselstr.

Gemeinde in Baden-Württemberg. Wallfahrtskapelle „Zum Wackhusel“. 1849 besiegte dort das preussische Expeditionskorps die badischen Revolutionstruppen.

Wallenbergstr. X

Raoul W. * 1911 † 17. 7. 1947. Schwedischer Kaufmann. Ging als Legationsrat 1944 an die schwed. Botschaft in Budapest, um 250 000 jüdischen Menschen das Leben zu retten. Er verteilte schwedische Schutzpässe und konnte vielen Zehntausenden helfen. Budapest ehrte ihn durch ein Denkmal und eine Straßenbenennung. 1948 wurde er zum Friedensnobelpreis vorgeschlagen. Seit dem 17. Januar 1945 ist er verschollen. Viele Gerüchte gab es um ihn. Anfang 1957 hat die Sowjetunion der schwed. Regierung mit dem Ausdruck des Bedauerns mitgeteilt, daß W. am 17. Juli 1947 an einem Herzinfarkt im Lubjanka-Gefängnis in Moskau verstorben sei. Ein inzwischen freigekommener anderer Häftling hat jedoch behauptet, mit W. noch im November 1947 Kontakt gehabt zu haben. Auch gab es das Gerücht, daß der Familie bekannt sei, daß W. am Leben ist. (Das Parlament Nr. 42/1958).

Wallotstr.

Paul W. * 26. 6. 1841 † 10. 8. 1912. Architekt. Professor. Geheimer Baurat. Mitglied der Akademie der Künste. Erbauer des Deutschen Reichstages.

Wangenheimstr.

Ernst Wilhelm Freiherr von W. * 29. 8. 1829 † 28. 9. 1887. Generalmajor. Mitglied des Montagsclubs.

Warneckstr.

Gustav W. * 6. 5. 1834 † 26. 12. 1910. Evangelischer Theologe. Begründer der Missionswissenschaft. 1896 Professor in Halle/Saale.

Wegerstr.

Robert W. * 31. 8. 1829 † 13. 8. 1895. Amts- und Gemeindevorsteher in Wilmersdorf.

Wernerstr.

Anton Alexander von W. * 9. 5. 1843 † 4. 1. 1915. Maler und Illustrator. Entstammte einer alten märkischen Offiziersfamilie und kam bereits mit 16 Jahren an die Berliner Akademie. Von ihm stammen viele Illustrationen u. a. zu „Räuber“ und „Jungfrau von Orleans“ von Schiller. 1870 kam er ins Hauptquartier der III. Armee des Kronprinzen Friedrich-Wilhelm, wo er das Ende des Krieges erlebte. Diese Eindrücke hielt er in seinen weiteren Werken fest. Für den Festsaal des Berliner Rathauses malte W. 1878/84 das Bild: „Der Berliner Kongreß 1878“. Seit 1875 war er Direktor der Hochschule für bildende Künste, die als Lehranstalt der Akademie neu eingerichtet worden war. Seit 1887 bis 1895 bekleidete er das Amt des Vorsitzenden des Vereins Berliner Künstler. Bekannt ist sein Bild der ersten Reichstagsöffnung am 25. Juni 1888 durch Kaiser Wilhelm II. Vor ihm hat vom 22. 7. 1837 bis 1710 ein Maler gleichen Namens mit Vornamen Joseph gelebt, dessen Vater ebenfalls Maler gewesen ist. Dieser wurde auf Empfehlung des brandenburgischen Ministers Dankelmann 1695 vom Kurfürsten Friedrich III. zum Direktor der neu gegründeten Maler- und Bildhauerakademie berufen. Er erhielt den Titel: „Dero churfürstlich Durchlaucht erster und vornehmster Hofmaler, Aufseher auf der Häuser, Malerei, Tapeterei, des Kabinetts aller Curiositäten und beständiger Direktor der neu angelegten churfürstlichen Kunstakademie“.

Wexstr.

Eduard W. * 14. 7. 1827 † 14. 2. 1902. Mitarbeiter Dircksens. Geheimer Oberbaurat. Präsident der Eisenbahndirektion Berlin. Erbaute die Ringbahn.

Wilhelmsaue

Ehemals die Hauptstr. v. Deutsch-Wilmersdorf. In der Grünanlage stand die Büste Kaiser Wilhelms I.

Wissmannstr.

Hermann W. * 4. 9. 1853 † 16. 6. 1905. Afrikaforscher. Erwarb die Kolonie Ostafrika für Deutschland. 1895-96 Gouverneur von Deutsch-Ostafrika.

Kommunale Galerie

Ort: Kommunale Galerie

1 Berlin 31, Hohenzollerndamm 174/177
(Am Rathaus Fehrbelliner Platz,
Ecke Briener Straße), Tel. 87 02 91

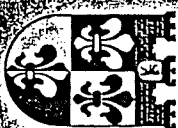
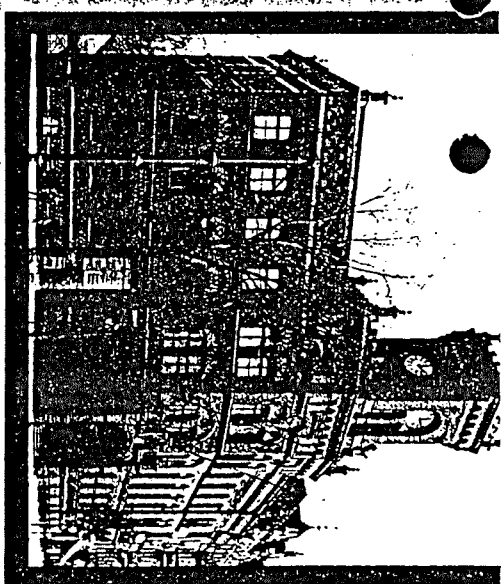
Zeit: Montag—Freitag 10—18 Uhr

Künstler: Berliner „Künstler des Monats“
und internationale Kulturinformation
Sonderausstellung

Katalog: Sammelbände, Sammelblätter dazu
kostenlos in jeder Ausstellung

Zukunft: Audiovision, Kino, Ab 1976 Wilmersdorfer
Heimatarchiv und Heimatzimmer
(mit Bücherbörse)
in neuer, aktueller Vermittlungsform

Kommunale Galerie: Die Räume des Kunstamtes Wilmersdorf
mit einem kulturellen Angebot
für Freizeit und Bildung
in Verbindung mit
künstlerischen Ausdrucksformen.
Ein Kommunikationszentrum
für Künstler, Laien und Publikum.

20 Jahre Heimatverein für den Bezirk Wilmersdorf

Herkunft unserer Schul- und Straßennamen

RPS. Säk
Byrå B
STOCKHOLM

PM

1978-07-14

2 (2)

P 2 Eu^I
1 (2)
ink 17.7.1978

Kubers. Leifhjel vidh.
8/8

SM
Angående brev till fru Maj von DARDEL i juni 1978 från Jefim MOSHINSKI och brev som MOSHINSKI enligt egen utsago år 1975 och 1976 fått från en vän i Irkutsk i Sovjetunionen

Ett brev, daterat den 7.6.1978 och poststämplat samma dag i Tel-Aviv, har mottagits av fru Maj von DARDEL under hennes bostadsadress. Avsändare var Jefim MOSHINSKI och hans namn och postadress i Israel fanns angiven på kuvertets baksida. Han har tidigare varit i brevförbindelse med fru von DARDEL. ./.

I brevet, som var handskrivet och på ryska språket, nämner MOSHINSKI att han fått bekräftat att Raoul WALLENBERG år 1975 befann sig på ett mentalsjukhus i Irkutsk. MOSHINSKI nämner vidare att han bett sin vän i Irkutsk att söka få ett personligt brev från Raoul WALLENBERG men fått svar att detta icke var möjligt. Slutligen nämner MOSHINSKI att han samma dag (7.6.1978) fått två "mycket värdefulla" brev, som han nu vidarebefordrar till fru von DARDEL. Detta skedde i samma kuvert, som det nyss omnämnda brevet, och där återfanns

1) en fotokopia av ett den 26.2.1978 i Irkutsk daterat, maskinskrivet brev på ryska språket och adresserat till "Herr MOSHINSKY". Som avsändare angavs "Ivan IVANOVITJ". I brevet omnämnes en delegation från Sverige, som skulle ha besökt platsen, där "Bröd och vatten" (=Raoul WALLENBERG) vistades, och förfrågat sig om honom, ./.

2) ett i Tel-Aviv poststämplat kuvert, adresserat till "Mr MOSHINSKI Jefim, Tel-Aviv, P.O. Box 10118, Israel" och med "Mr Wolfson Felix, Lod Airport, Transitated" som angiven avsändare. Detta kuvert innehöll ett meddelande och ett brev, nämligen ./.

a) ett handskrivet meddelande på franska språket. Det var ställt till "Mr MOSHINSKY" och undertecknat "Volson Felix" samt daterat "Le 7 Mai 1978". Det hade följande lydelse: "Detta brev adresserat till Er har jag fått i Wien (Österrike) och blivit ombedd att vidarebefordra till Er. Jag kom till Israel för första gången och har inte tid att komma till Er. Skickar brevet med den israeliska posten". ./.

b) ett maskinskrivet brev på ryska språket. Brevet, som är odaterat, anges vara skrivet i staden Irkutsk, BSSR. Det är ställt till "Min kära och älskade moder" och undertecknat "Bröd och vatten", som enligt MOSHINSKI:s tidigare utsago skulle utgöra en tackbenämning för Raoul WALLENBERG. Brevet är skrivet på två linjerade anteckningsblad, försedda med ett rött marginalstreck - bladen uppenbarligen urrivna från en anteckningsbok. Brevskrivaren uppges vara en KGB-officer, vän till "officeren som arresterade mig i Budapest", och denne skriver på uppdrag ./.

1978-07-14

(diktamen) av "Bröd och vatten". Brevet innehåller en begäran att Raouls mor skall upphöra med sina ansträngningar att få sonen fri, enär det är lönlöst. Sonen uppges ha vistats på Ön Wrangel från 1945 till 1973, då han på grund av en tidningsartikel, vari det utsades att han allt fortfarande var i livet, förflyttades till ett mentalsjukhus i Irkutsk, där han alltjämt vistades.

Brevet är till sitt innehåll och uttryckssätt av den karaktären att det synes uppenbart att Raoul WALLENBERG icke kan ha medverkat vid dess tillkomst.

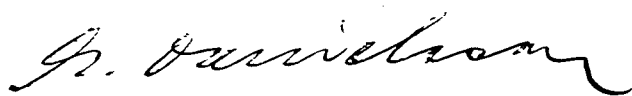
Anledning finns misstänka att MOSHINSKI själv är den egentlige brevskrivaren. Detta gäller även brevet från "Ivan IVANOVITJ" och meddelandet från WOLFSON Felix.

De nu aktuella breven måste sättas i samband med de två brev som MOSHINSKI tidigare påstått sig ha fått från vännen "Ivan IVANOVITJ" och dennes hustru år 1975 respektive 1976. På begäran visade MOSHINSKI dessa brev för en representant vid den svenska ambassaden i Tel-Aviv i slutet av januari 1978. Båda dessa brev var skrivna för hand på linjerade blad urrivna från en anteckningsbok och försedda med rött marginalstreck. Sannolikt härrörde dessa blad från samma anteckningsbok, som tidigare omnämnts i samband med det maskinskrivna brevet till Raouls moder.

Vid den tidigare granskningen av breven från år 1975 och 1976 kunde den slutsatsen dragas att MOSHINSKI sannolikt var den egentlige skrivaren av dessa brev. Därpå tydde återkommande likheter beträffande vissa bokstäver och uttryck, då jämförelse gjordes såväl mellan breven som med tidigare känd handskriven text från MOSHINSKI.

I oktober 1977 begärdes hos den israeliska kriminalpolisen av rikspolisstyrelsen att MISHINSKI skulle höras närmare angående sin påstådda kontakt med forna KGB-kolleger och de brev som skulle visa att Raoul WALLENBERG alltjämt var i livet.

Först i maj 1978 erhöles besked från den israeliska polisen, att MOSHINSKI vid förhör icke kunnat uppvisa de brev som han tidigare uppgivit sig inneha och som han förevisade den svenske representanten i slutet av januari 1978. Tydligen hade MOSHINSKI gjort sig av med breven. Den israeliska redovidningen av ärendet var mycket kortfattad och utmynnade i bedömningen att MOSHINSKI möjligen är mentalt labil och inte kan skilja mellan fantasi och verklighet. Det finns därför anledning betvivla hans hela berättelse om Raoul WALLENBERG.

G Danielsson

Yehim Mosthinski
Tel Aviv
P.O. Box 10118
Israel

Kuvert B.

Kuvert B.

022578

Mrs. Fru Maj. von DARDEL
Auravägen 25
182 62 DJURSHOLM
Sweden

7/VI 1978

Var hälsad kära fru Maj von Dardel.

Tillåt mig efter lång tystnad åter höra av mig, ja Rauls kära mor, jag har inte upphört att försöka komma i kontakt med Er kära son och till sist har jag lyckats, med hjälp av klädpaket att få bekräftat att Raul befann sig år 1975 i Irkutsk på ett mentalsjukhus. Jag har bett mannen (som jag skickade paketet till) om ett personligt brev av Er Raul och han svarade att detta inte var möjligt, men vi kom överens att "Bröd och Vatten" kommer att betyda Raul Wallenberg och det var så vår brevväxling började. I dag fick jag två brev, mycket värdefulla, och jag skickar dem till Er.

1. EH brev skrivet till Er
2. EH skrivet till mig

Brevet skrivet till Er skickar jag så som jag fick det, med kuvert och lappen jag fick av själva turistern.

Jefim Moshinski

Зарчестьинне Дарога, Россия
Frn May von Dardel.

Frau Major von Dardel

[illegible]

Fotokopia av brev, poststämpel i Tel Aviv
den 7.6.78, till fru von Dardel från
Jefim Mostinski.

Fotokopier
Staden Irkutsk SSSR 26.II.78

Goddag käre herr Moschinsky !

Tillåt mig att meddela att jag fått ert paket och tackar Er så mycket för det, för de fina sakerna och jag kan meddela att allt anlände enl. uppgifterna i Ert brev. Tillåt mig nu meddela Er följande nyheter: Ni lämnade ett reportage till en svensk tidning där det även fanns med ett porträtt av Er och den förekom i flera svenska tidningar och omedelbart efter detta kom en befallning från Moskva att genast överföra "Vatten och Bröd" till ett annat ställe därför att det kan tänkas komma svenska gäster dit. "Vi ber er enträget att vara mycket försiktig vid flyttningen av denna värdefulla person."

Nu min käre och värderade vän Moschinsky !

Tillåt mig att ytterligare meddela dig att det anlönt en delegation från Sverige av hög rang och denna intresserade sig för vår: Bröd och Vatten. Och de påstod och upprepade hela tiden att allt detta var påhittat. Vad är inte våra myndigheter i stånd till ? Vi alla människor som har med hans skötsel/vård att göra, kan inte (som betjänar honom) förstå syftet och politiken i detta fall, denna oskylldiga människa som redan lidit så mycket, och så plågar de honom och låter honom inte åka till de sina. Detta är obegripligt för oss och kommer ännu att förbli så länge. Vilken politik som föres av våra makthavare! Just nu, käre vän, vill jag meddela dig ännu en nyhet. Detta var ung. i början av februari 1978. Till oss kom en turist från Sverige. Jag mötte honom av en händelse inom hospitalets område och frågade honom vad han sökte här. Han svarade mig att han hade fått höra att här skulle, "Bröd och Vatten" vistas. Jag uppmanade honom att inte nämna honom vid namnet. Han svarade mig att han inte var rädd och att han har tillstånd till detta från Moskva. Jag avlägsnade mig omedelbart från honom och andra dagen efter detta blev det känt att han var amerikansk turist och han arresterades. Jag ^{var} rädd att bli indragen i denna sak och åkte andra dagen till staden Novosibirsk där jag stannade mer än 10 dagar. Efter min återkomst efter jag att alla blivit förhörda ang. denna turist och jag undkom således ifrån det hela väl.

P.S. Herr Moschinsky !

Detta brev skriver jag på maskin och skriver så väl jag kunde, om inte rätt stavs så ursäktas. Sänder Er detta brev inofficiellt genom folk som kom till oss på beach och genom folk som lämnar vårt land för alltid. Jag kommer att få betala 100 rubel. Ni kommer att få ersätta mig denna summa genom paket. Till detta vill jag tillfoga att människorna vilka skulle vidarebefordra detta brev inte ville bli inblandade, därför kommer detta brev till er från returadressen. Nu Jefim Issakovitj, gamle frontkamrat, ber jag Er enträget att inte svara på ^{mina} ~~andra~~ brev, de har börjat kolla breven i det hus där jag bor. De vet inte vem som "arbetar", därför letar de och därför avhåll dig från att skriva. Jag skall koppla in några människor till

för att hitta platsen där han finns, och i vilken stad de har gömt honom. Allt skall jag ta reda på jag lovar att slutföra denna sak. Att ta reda på sjukhuset där han är, muta bevakningen, och försöka få tag i en skrivelse från honom till hans egen mor. Vi vet att han har en gammal mor och släkt i själva Sverige.

JAG TRYCKER DIN HAND KÄRE VÄN JEFIM, LOVAR ATT SLUTFÖRA DETTA INVÄNTA
INOFFICIELLA BREV FRÅN MIG

DIN VÄN MED FAMILJ IVAN IVANOVITJ

JAG SÄNDER DIN FAMILJ MINA VARMA HÄLSNINGAR

19/6-78 OL

Kuvert A

Wojtyński - Jan
Tel-Aviv

P.O. Box 10118

Brazil

WOLSON FELIX

LOD AIRPORT

TRANSLATED

Kuvert A

översättning (fotokopia)

Herr Moshinski

Detta brev adresserat till Er, har jag fått i Wien (Österrike) och blivit ombett att vidarebefordra det till Er. Jag kom till Israel för första gången och har inte tid att komma till Er. Sticker brevet med den Israeliska posten

Den 7 maj 1978

Volson Felix

Lettre à M. Mochinsky

Cette lettre pour vous, je l'ai reçue de
(Hatchu) et il m'a demandé de vous la transmettre.

Je suis venu en France le premier jour et
on ne peut pas le temps de venir jusqu'à la fin de la
nouvelle année.

Le 7 Mai 1978

J. K.

översättning (fotokopier)

Staden Irkutsk USSR.

Min kära och älskade moder.

Tillåt mig först nu efter 33 år, min kära och älskade mor, vända mig till dig. Jag skulle vilja omfamna dig och kyssa dig, min kära mor, men lyckan är inte på min sida för att vi skall kunna mötas.

För någon tid sedan kom en KGB officer till mig och föreslog att jag skulle skriva till dig. Från början litade jag inte på honom, men efter några dagar kom han igen och frågade: om jag kommer ihåg officeren som arresterade mig i Budapest, och jag svarade, ja den mannen var jøde, då så han att denna officer blev sedan också arresterad på Vrangel, och att jag hade korresponderat med honom i lägret via italienska krigsfångar och då svarade jag att det var sant. Då så den här officeren att den andre officeren lever nu i Israel och att dom korresponderar med varandra. Först då tillät jag honom att skriva detta maskinskrivna brev till Dig.

Kära och älskade moder Von Dardel, jag vänder mig till Dig med följande ord: försök inte att få mig fri, det kommer inte att lyckas, lyssna på mig och Du kommer att förstå varför. Året var 1945 och jag kom till Moskva, jag sattes i läger utan rättlegång och med ett specialplan flögs jag till ön Vrangel. Där var jag från 1945 till 1973.

Samma år uppenbarade sig en artikel om mitt liv (att jag är i livet) i Sovjet Unionen och med en gång blev jag flyttad till ett mentalsjukhus i staden Irkutsk USSR där jag för närvarande befinner mig.

Nyligen fanns en artikel i era tidningar med ett foto på min bekant och strax efter detta släppte man ut ett rykte att jag blev överfört till ett annat sjukhus, men i verkligheten befinner jag mig på samma ställe, fast undengömd, men den här officeren hittade

mig och har anförtrott honom att skriva detta brev.

Det är skrivet på ryska och inte med min hand(stil) utan på maskin. Starfelen är gjorda avsikligt för att dom skall inte komma på vem som har skrivit det. Han försäkrade mig att brevet kommer att nå vår gemensamma bekant med turistens hjälp. Jag frågade honom hur han går till väga och då svarade han: "Om man smörjer så åker man" (motor)

Och nu, min älskade moder, tillåt mig att tvivla på att Du kan lyckas med att få mig frigiven genom att Du har vänt dig till den nya regeringen i Sverige och bett dom hjälpa till, dett är lönlöst. Därför att redan 1945 gav ministern Abakumov order att jag skulle arkebuseras och nyheten om min avrättning publicerades i tidningen, men det oväntade inträffade att självaste Stalin gav order om att inte avrätta mig, därför lever jag. Men kom ihåg dom kommer aldrig att lämna ut (släppa) mig, därför att tidningarna hade skrivit att min aska hade ströts ut med vinden.

Detta brev skrivs av en man som jag har stort förtroende för, han hjälper mig mycket. Han kommer med tidningar, böcker och behandlar mig bättre än förut. Än så länge behöver Du inte svara, håll kontakt med vår bekant, det är bra för mig. Jag hoppas kunna skicka ett brev till, så småningom, och kanske på vårt gemensamma språk. Vänta, jag har inget att förlora. Jag omfamnar och kysser Dig och tårarna rinner från mina ögon. Hälsa alla de våra, Eder Bröd och Vatten. Du är nu gammal, håll ut och gråt inte. Sådant är din sons öde. Du kanske inte tycker om detta mitt brev, men tro mig att jag får inte nämna (namnge) allt så som Du skulle vilja.

Tacka den där mannen i Israel som åtagit sig att avslöja mitt fall. Jag trycker din ömma hand,
Bröd och Vatten

Photocopy
ГОРОД ИРКУТСК СССР.

ДОРОГАЯ МОЯ ЛЮБИМАЯ МАТЬ.

РАЗРЕШИ В ПЕРВЫЕ ЗА 33 ГОДА ОБРАТИТЬСЯ К ТЕБЯ МОЯ ДОРОГАЯ
И РОДНАЯ МАТЬ, КОТОРУЮ ЖАДУЮ ОБНЯТЬ И БЕЗ УСТАННО ЦЕЛОВАТЬ
ДА ДОРОГАЯ НЕ ВЫПАЛО МНЕ СЧАСТЬЯ СТОБОЙ ВСТРЕТИТЬСЯ.

НЕДАВНО К МНЕ ОБРАТИЛСЯ ОФИЦЕР К.Г.Б. И ПРЕДЛОЖИЛ МНЕ НАПИ-
АТЬ ТЕБЕ ПИСЬМО, СРАЗУ Я ЕМУ НЕ ДОВЕРИЛСЯ, НО СПУСТЯ НЕСКОЛЬКО

ДНЕЙ ОН ПРИШЕЛ ЕЩЕ РАЗ, И ОБЪЯСНИЛ МНЕ: ИЛИ Я ПОМНУ ОФИЦЕРА
КОТОРЫЙ МЕНЯ АРЕСТОВАЛ В ГОРОДЕ БУДАПЕШТЕ, Я ЕМУ ОТВЕТИЛ ДА
ЭТОТ ЧЕЛОВЕК БЫЛ ЕВРЕЕМ, ТОГДА ОН МНЕ ДОБВИЛ ЧТО ОН ТОЖЕ БЫЛ
АРЕСТОВАННЫМ НА ВРАНГЕЛЕ, И ВЫ С НИМ ВЕЛИ ПЕРЕПИСКУ В ЛАГЕРЕ
ЧЕРЕЗ ИТАЛЬЯНСКИХ ПЛЕННЫХ, И ЕМУ ОТВЕТИЛ ЧТО ЭТО ВЕРНО.
ТОГДА ОН ЭТОТ ОФИЦЕР ДОБАВИЛ ЧТО ЭТОТ ОФИЦЕР СЕЙЧАС ЖИВЕТ
В ИЗРАИЛЕ, И Я ВЕДУ С НИМ ПЕРЕПИСКУ, И ЛИЖ ТОГДА Я ДАЛ СОГЛА-
СЬ НАПИСАТЬ ТЕБЯ ЭТО ПИСЬМО ПО РУССКИ И НА МАШИНКЕ.

ДОРОГАЯ И ЛЮБИМАЯ МАТЬ ФОН ДАРДЕЛЬ, ОБРАЩАЮСЬ К ТЕБЯ С СЛЕДУ-
ЮЩИМИ СЛОВАМИ: НЕ ДОБИВАЙСЯ МОЕГО ОСВОБОЖДЕНИЯ ЭТО ТЕБЕ НЕ
ПОМОЖЕТ, ВЫСЛУШАЙ МНЕ И ТЫ МНЕ ПОМЕШ, ЭТО БЫЛО В 1945 ГОДУ
КОГДА Я ПРИЕХАЛ В МОСКВУ, МЕНЯ ОРЕДИЛИ СРАЗУ В ЛАГЕР БЕЗ СУДА
И МЕНЯ НА СПЕЦИАЛЬНОМ САМОЛЕТЕ ОТПРАВИЛИ НА ОСТРОВ :ВРАНГЕЛ:
ТАМ Я БЫЛ С 1945 ГОДА ПО 1973 ГОД В ТОМ ГОДУ ПОЯВИЛАСЬ СТАТЬЯ
О МОЕЙ ЖИЗНИ В СССР И СРАЗУ МЕНЯ ПЕРЕВЕЗЛИ В ПСИХ-БОЛЬНИЦУ
ГОРОДА ИРКУТСКА СССР ГДЕ Я НАСТОЯЩЕЕ НАХОЖУСЬ, НЕ ДАВНО БЫЛА
СТАТЬЯ В ВАИХ ГАЗЕТАХ С ПОТРЕТОМ МОЕГО ЗНАКОМОГО И ПОСЛЕ
ЭТОГО ПУСТИЛИ СЛУХ ЧТО МЕНЯ ПЕРЕВЕЛИ В ДРУГУЮ БОЛЬНИЦУ.

НО ФАКТИЧЕСКИЙ Я НА САМОМ МЕСТЕ, ПО ГЛУБЖЕ СПРЯТАЛИ НО ЭТОТ
ОФИЦЕР МЕНЯ НАШЕЛ И Я ЕМУ ДОВЕРИЛСЯ НАПИСАТЬ ЭТО ПИСЬМО.

ТОЛЬКО ПО РУССКИИ И НЕ МОЕЙ РУКОЙ И ТОЛЬКО НА
 МАШИНКЕ, И СПЕЦИАЛЬНО НАПИСАННОЕ НЕ ГРАМОТНО ЧТОБЫ НЕ МОГЛИ
 УЗНАТЬ ЧИЯ РАБОТА, И ОН МЕНЯ ЗАВЕРИЛ ЧТО ПИСЬМО ДОЙДЕТ ДО
 НАШЕГО ОБЩЕГО ЗНАКОМОГО ЧЕРЕЗ ТУРИСТА, Я ЕГО СПРОСИЛ КАК
 ОН ЭТО ДЕЛАЕТ ОН МНЕ ОТВЕТИЛ ПО РУССКИИ : ПОМАЖЕШ ПОЕДЕШ:
 ТЕПРЬ РОДНАЯ И ЛЮБИМАЯ МАТЬ, РАЗРЕШИИ ТЕБЯ РАССКАЗАТЬ ЧТО
 ТЕБЯ ЧТО ТЫ ОБРАЩАЛАСЬ К НОВЫМ ВЛАСТЯМ В ШВЕЦИЮ С ПРОСБОЙ
 ПОМОЩЬ МЕНЯ ОСВОБОДИТЬ ЭТО НАПРЯНОЕ В ВИДУ ТОГО ЧТО ЕЩЕ
 В 1945 ГОДУ БЫЛ ПРИКАЗ САМОГО МИНИСТРА АБАКУМОВА
 МЕНЯ РАСТРЕЛЯТЬ И УЖЕ БЫЛО ОПУБЛИКОВАНО В ГАЗЕТЕ ОБ МОЕМ

РАСТРЕЛЕ НО СЛУЧИЛОСЬ ТО ЧТО НЕ ОЖИДАЛИ САМ СТАЛИН
 ДАЛ УКАЗ НЕ РАСТРЕЛЯТЬ, ПО ЭТОМУ Я ЖИВОЙ, И ПОМНИ ОНИ
 МЕНЯ НИКОГДА НЕ ВЫДАДУТ ПО ТОМУ ЧТО В ГАЗЕТАХ ПИСАЛИ ЧТО
 ПЕПЕЛ МОЙ РАССЫПАН.

ЭТО ПИСЬМО ПИШЕТ ДОВЕРЕННОЕ ЛИЦО МОЕ, ОН МНЕ ОЧЕНЬ МНОГО ПОСЛА-
 * ГАЕТ МНЕ, ПРИНОСИТЬ ГАЗЕТЫ, КНИГИ, СМОТРИТЬ ЛУДШЕ ЧЕМ РАНШЕ.
 ПОКА НЕ НАДА ОТВЕЧАТЬ ДЕРЖИ СВЯЗЬ С НАШИМ ЗНАКОМЫМ ЭТО ДЛЯ
 МЕНЯ ТОЖЕ ХОРОШО, ЧЕЕЗ НЕКОТОРОЕ ВРЕМЯ СУМЕЮ ВЫШЛИ ЕЩЕ ОДН
 ПИСЬМО МОЖЕТ УДАСТЬЯ НА НАШЕМ ОБЩЕМ ЯЗЫКЕ, ЖДИ Я НЕ ИМЕЮ
 БОЛЬШЕ ЧТО ТЕРЯТЬ, ОБНИМАЮ И ЦЕЛЮЮ ТЕБЯ И СЛЕЗЫ ТЕКУТ С МОИ
 ГЛАЗ ПЕРЕДАЙ ВСЕМ НАШИМ САМЫЕ ДОРОГИЕ ПОЖЕЛАНИЯ ВАШ ХЛЕБ-
 И ВОДА ТЫ УЖЕ СТАРИНЬКА КРЕПИСЬ И НЕ ПЛАЧЬ ТАКАЯ УЧАСТЬ ПОСТИ-
 ГЛА ТВОЕГО СЫНА, НЕ ПОНРАВИТЬСЯ ТЕБЯ ЭТО ПИСЬМО МОЕ,

НО ПОВЕРЬ ЧТО Я НЕ ИМЕЮ ПРАВА ВСЕ НАЗЫВАТЬ ТАК КАК БЫ ТЫ
 ХОТЕЛА СПАСИБО ТОМУ ЧЕЛОВЕКУ В ИЗРАИЛЕ ЧТО ОН ВЗЯЛСЯ
 РАСКРЫТЬ МОЕ ДЕЛО, ЖМУ ТВОЮ НЕЖНУЮ РУКУ. ХЛЕБ И ВОДА

RIKSPOLISSTYRELSEN
Säkerhetsavdelningen
104 20 STOCKHOLM

MEDELLENDE

Datum

78-07-18

46874

Till: *UD*
Tel. med

Från: *Pint*
G. Danielsson

☐ Enl. överens- kommelse	☐ Enl. be- garän	☐ Återlämnas Tack för lånet	☐ Var. vänlig kontakta mig	☒ För kännedom
☐ För samråd	☐ För granskning	☐ För handläggning	☐ För attest eller underskrift	☐ För yttrande senast
☐ BRAD- SKANDE	☒ För behållas	☐ Önskas åter	☐ För komplettering	☐ Fvb till

769 8009

52 8900

☐ Vard 1

Arkivexemplar

1978-07-19

Politiska avdelningen
Enhet 1

Doc	Avd	Grupp	P	Mål
5			2	
	P	2		Eu 2

Ambassadrådet Håkan Wilkens

TEL AVIV

SP

STRÄNGT FÖRTROLIG

Raoul Wallenberg

Broder,

Tack för Ditt brev 2 juni med Moshinskis senaste produkter. I efterhand har jag även erhållit kopior av de texter som tillställts familjen. En sakkunnig granskning av materialet har gjorts i Stockholm. Slutsatsen är liksom tidigare att det är fråga om förfälskningar av Moshinski, även om några oklara punkter återstår - den påstådda försändelsen från Irkutsk synes t ex faktiskt ha postats i Irkutsk.

Det vore bra om Du kunde titta in till mig under Din semester i Stockholm. Jag är i tjänst till 28 juli och därefter från 14 augusti.

Sven Hirdman

gh

Ifylles av postexp

Avsändt med

av kurir

utl kurir

luftpost

vanlig post

Avsändn datum

25/7

Sign

9/7

1978-07-19

Politiska avdelningen
Enhet 1

Der	Avd	Grupp	Mål
184	P	2	Eu 2

Ambassadrådet Mats Bergquist

WASHINGTON

[u v]

(Pol)

STRÄNGT FÖRTROLIG

Raoul Wallenberg

hbr Bergquist-Lundvik 1978-05-08

hbr Bergquist-Hirdman 1978-06-13, 1978-06-20, 1978-07-10

Broder,

Tack för Dina fyra brev som jag besvarar i tur och ordning.

1. Dahlströms samtal med Khokhlov var intressant, men det synes oss tveksamt om han har mer att ge. De personer han nämner, Trushnovich och Shifrin, är redan hörda. Att inbjuda Khokhlov till Stockholm skulle förmodligen skapa flera problem - f d KGB-agent som han är.

2. Rabbots upplysning att Wallenberg-fallet var aktuellt för sovjetiska vedrörande 1968 är av stort intresse. Jag föreställer mig dock att det innebär, att ryssarna uppfattade ärendet som ett politiskt problem vis å vis Sverige, vilket är naturligt med tanke på de svenska framställningarna 1964 och 1965. Att, såsom Rabbot föreslår, nu komma och fråga ryssarna om detaljer om kremering, gravplats etc förefaller mig svårt. Jag skall dock vid tillfälle kontrollera vilka frågor som ställdes i den vägen, då det ursprungliga sovjetiska beskedet lämnades 1957.

Det vore bra om Du kunde hålla fortsatt kontakt med Rabbot. Vi är t ex intresserade av närmare uppgifter om den sovjetiska studien om relationerna till Sverige 1968. Vilka slutsatser utmynnade den i? Att döma av hans två tidningsartiklar sitter Rabbot även inne med andra intressanta kunskaper.

3. Vi följer Mrs Lantos kampanj här. Hovet hade tidigare gett oss en kopia av hennes brev till kungen. Det är väl bäst att Ni fortsätter att upprätthålla brevkontakten med henne.

4. Vi vill gärna att Ni direkt eller via Dahlström - Saidenberg skaffar den "tvättade" versionen av satellitkartan över Wrangelön till en kostnad av ca \$ 200,-. Via FOA har vi nyligen fått några Landsat-bilder av Wrangelön tagna 1972 och 1975, men de säger inte så mycket.

x x x

Ifylles av postexp

Avsönt med

☒ av kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

25/7

[Signature]

Om Du ville titta in till mig när Du kommer till Stockholm på semester, kan vi diskutera några andra frågor i ärendet närmare.

Sven Hirdman

DPS/särk

78.07.28

INK. UTRIKES DEP.	
D.Nr	211/91
År	89-04
AVD	67-31
P	2 Ell I

SA. Ranskrivnings Sören Hirdman, U.D.

Vid samtal med Carl-Åke Bengt
 ✓ Odin, FCA, har erfärts, att
 ✓ de tre satellitfotografier över
 Wrangelön erhållits från NASA,
 USA. De har en upplösning på 80 m
 vilket innebär att föremål som är
 mindre än 80 m ej är identifier-
 barm.

Odin orienterades om bakgrunden
 till vår intresse för Wrangelön.
 Han lovade att att återigen
 granska tidigare erhållna foto-
 material om det kan finnas
 foto av bättre kvalitet än
 den förekomsten av en fäng-
 läger skulle kunna urskiljas.

S. H. " "

RIKSPOLISSTYRELSEN

Säkerhetsavdelningen
104 20 STOCKHOLM

MEDDELANDE

Datum

78.07.28

Till Ranskrivnings

Sören Hirdman, U.D.

Från Polisstyrelsen

G. Danielsson

☐ Enl överens-
kommelse☐ Enl begäran☒ Återlämnas
Tack för lånet☐ Var vänlig
kontakta mig☐ För
kännedom☐ För
samråd☐ För
granskning☐ För
handläggning☐ För attest eller
underskrift☐ För yttrande
senast☐ BRÄD-
SKANDE☐ För
behållas☐ Önskas
åter☐ För
komplettering☐ Fvb
till

Med vänlig hälsning

S. H.

Har

1978-08-09

R 18

Pol

Kanslirådet Hirdman
UTRIKESDEPARTEMENTET

176

Raoul Wallenberg

1978-08-11

Broder,

Tack för Ditt brev den 19 juli, som av kurir-
expeditionen befordrades till min semesteradress
i Skåne. Jag var i Stockholm och på UD den 10-11
juli, men mötte Dig ej då. Och nu är jag alltså
sedan i söndags åter i Tel Aviv, varför jag får be
att ev. instruktioner eller meddelanden i vårt
ärende sänds hit.

Moshinski har f.ö. hört av sig igen. Han kommer
upp hit i nästa vecka med nya, fräscha brev. Får
se vad han kan ha att komma med denna gång.

Håkan Wilkens

Många hälsningar,
Håkan W.

UTRIKESDEPARTEMENTET

Kabs Leifland, IB

Ex t: Ch Pol I

PROMEMORIA ✓ P2Eu^I

1978-09-13

ag/lf

FÖRTROLIGT

Samtal med förre utrikesministern Sven Andersson

Efter utrikesnämndens sammanträde den 8 september överlämnade utrikesminister Söder till förre utrikesministern Sven Andersson en kopia av utkastet till regeringsbeslut om uppdrag till justitiekanslern att gå igenom materialet i UD om Raoul Wallenberg och därefter föreslå regeringen vilka delar av materialet som kan friställas för publicering.

Vid telefonsamtal idag med herr Andersson frågade jag honom om han hade några synpunkter på utkastet. Han sade att han rådgjort med bl.a. förre finansministern Sträng och att de inte hade något att erinra mot att justitiekanslern gavs detta uppdrag. Kanske kunde, fortsatte herr Andersson, i regeringsbeslutet införas en referens till det faktum att delar av materialet redan friställts för publicering i de två vitböckerna.

Jag frågade också herr Andersson om han hade några synpunkter på tanken att be förre ambassadören Jödahl biträda justitiekanslern. Herr Andersson svarade att detta tycktes honom vara en utmärkt idé.

lf

Leif Leifland

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Enhet 1
Kr Hirdman, gh

PROMEMORIA

1978-09-21

P 2 Eu/4

Ex t utrikesministern

kab sekr

polchefen

rättschefen

prof Carlgren

Hirdman

amb i Moskva

f kdm nr 178

u/ Hirdman

STRÄNGT FÖRTROLIG

Wallenberg-ärendet

Sovjetiske ambassadrådet Rymko besökte mig idag 14.30 enligt tidigare överenskommelse för att dels diskutera polchefens besök i Sovjetunionen, dels fråga om statsminister Nordlis besök.

Efter samråd med kabinettssekreteraren begagnade jag tillfället att informera Rymko om regeringens beslut i dag att uppdraga åt JK att granska UD:s handlingar om Wallenberg.

Jag sade följande till Rymko.

- Eftersom Ni av en händelse besöker mig i dag vill jag begagna tillfället att informera Er om regeringens beslut i dag om Wallenberg, vilket samtidigt offentliggörs.

Jag läste sedan i långsam takt upp regeringens expedition till JK medan Rymko antecknade. Jag tillfogade sedan följande kommentarer.

- Regeringens beslut skall förstås mot bakgrund av debatten om en ändring av den svenska sekretesslagstiftningen. Resultatet torde bli att sekretesstiden minskas från 50 till 30 eller 40 år. Ändringen torde träda i kraft 1980. Den motiveras av kravet på större öppenhet - som kommit till uttryck i flera riksdagsfrågor - och står i samklang med ändringar av andra länders sekretesslagstiftning.

Jag bekräftade på Rymkos fråga att det inte var tal om att

EXPEDIERAT	
med	den
sv. kurir	19
utl. kurir	
luftpost	
vani. post	sign

i dag publicera material från Wallenbergdossiererna samt att JK:s utredning skulle ta viss tid.

Rymko kommenterade min framställning med att hänvisa till det sovjetiska svaret i Wallenberg-ärendet 1957. Han tillade att den sovjetiska inställningen var oförändrad, vilket för övrigt i dagarna också framgått av förre utrikesministern Torsten Nilssons memoarer.

Sven Hirdman

Arkivexemplar

Rättsavdelningen
Handläggare: rättschefen Danelius

BESLUT

1978-09-21

Dnr	1035	Avd	Grupp	Mål
				P 2 Eu I

Gemensamt utrikesdeparte-
ments- och justitieärende

Ex t

pr o info enh

Justitiekanslern
Fack
103 10 STOCKHOLM

REGERINGSÄRENDE
Underprotokoll A

Uppdrag att genomgå utrikesdepartementets handlingar rörande
Raoul Wallenberg

Alltsedan den svenske diplomaten Raoul Wallenberg försvann i andra världskrigets slutskede, har svenska regeringen nedlagt ett omfattande arbete på att bringa klarhet i hans öde. Inom utrikesdepartementet finns ett mycket vidlyftigt aktmaterial rörande detta ärende. Aktmaterialet har hittills - med undantag av handlingarna i de två dokumentsamlingar som utgavs av utrikesdepartementet 1957 och 1965 - varit underkastat sekretess enligt 3 § lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar.

Det är ett starkt intresse både för Raoul Wallenbergs anhöriga och för den svenska allmänheten att i så stor utsträckning som möjligt få kännedom om vad som förekommit i detta ärende. De utrikespolitiska hänsyn som motiverat sekretessen kring handlingarna kan antas ha med tiden avtagit i styrka när det gäller stora delar av aktmaterialet. Däremot måste andra delar av detta material alltjämt hållas hemliga av internationella hänsyn. Som underlag för regeringens ställningstagande bör materialet genomgå och rekommendationer ges beträffande vilka handlingar som kan utlämnas. Denna uppgift bör lämpligen anförtros åt justitiekanslern.

Regeringen uppdrar åt justitiekanslern att genomgå utrikesdepartementets aktmaterial om Raoul Wallenberg och att till regeringen avge rekommendationer om vilka delar av detta material som kan utlämnas.

På regeringens vägnar

Karin Söder

Leif Leifland

Avskrift till

justitiedepartementet

Ifylles av postexp

Avsant med

Avsändn datum

Sign

1978-09-22 GH

De ryska tolkarnas uttalande ang
breven 13.5.75 och 28.10.76 samt 20.1.72:

Vi är två stycken som tycker likadant nämligen:

Handstilen är enormt lik, men det första brevet är svårare att läsa än det andra.

Det första brevet är undertecknat av "Ivan Ivanovitj" vilket sannolikt är ett fingerat namn, det brukar användas såsom prototypen för allt ryskt. Det andra brevet är tydligare skrivet och undertecknat av en kvinna som säger sig skriva istället för sin man som är sjuk. "Sofia Nikolajevna" kan mycket väl vara fingerat det med, men inte så troligt

Uttryckssättet är mycket likt och vissa ord identiska.

Men att med säkerhet påstå att det är samma brevskrivare vill vi inte göra.

OL

Likheterna mellan de två ryska breven är understrukna med rött
" " " " och det tyska " blått.
det sitter en röd resp. blå bock i kanten på breven .

Den mest slående likheten är bokstaven k i alla tre brev.

I bägge ryska brev är det ordet "kotorij" i dess tre olika böjningsformer "kotorij, kotorije och kotoruju" som är mycket lika. Vidare är "bröd" och "vatten" rätt lika samt uttryckssättet "staden Irkutsk". Ryssar skriver i allmänhet så på sina brev det gör drämot inte tyskar. Men på det tyska brevet står det också " St. = Stadt Tel-Aviv".

Bokstäverna *y* i de ryska breven och J i det tyska är också rätt lika som f.ö. slingan på bokstäverna *y* . J och S i t.ex. "Serges". Men i Serge är däremot slingan på g:et borttappad precis som i g:et = d i ryskan i det ryska brevet av den 28/10 (*bugym 20*).

OL

KUNGL.
SVENSKA AMBASSADEN

TEL AVIV

1977-01-25

✓ 6 bil
Överlämnas + fint
6. Danielsson 6.2.78
Jm Lundvik

Departementetsråd Lundvik

UTrikesdepartementet

40

FÖRTROELIG

Jefim Hoshinski

hbr Wilkens-Lundvik 1977-01-25

(Pal)

-2566

P 2 En I

Broder,

Hoshinski håller sitt löfte. Idag besökte han ambassaden, visade mig breven ifråga samt en del andra handlingar, och lät mig kopiera dem. Kopiorna bifogas; nedan några kommentarer till dessa.

Bilaga 1 och 2. Detta är de två brev Hoshinski påstår sig ha erhållit från goda vänner i Sovjetunionen. Båda är skrivna på ett blad utrivet ur en anteckningsbok med rött marginalstreck av den typ man i Sverige på sin tid hade i skolan för uppsatsskrivning etc. De är skrivna med blå kullspetspenna och daterade Irkutsk 13.5.1975 resp. 28.10.1976. Det första brevet är från en Ivan Ivanovitch (enligt Hoshinski ett tillnamn), det andra från hans hustru. Jag läser tyvärr inte ryska, men den springande punkten är enligt Hoshinski orden "bröd" och "vatten" som förekommer citerade i båda breven och skulle utgöra tvekan för Raoul Wallenberg.

Bilaga 3 är ett brev Hoshinski mottagit från en fru Ida Jermine i Rom. Tennes man fanns enligt Hoshinski på Frankrike under åren kring 1960, då Hoshinski själv var där, och hade hjälpt honom komma i kontakt med Raoul Wallenberg vid denna tid. (Min egen förmodan är, att det kan röra sig om den italienske Hoshinski berättade om för Mark Lippold i

- 6 -

Hvällsposten - detta sagt utan att jag kunnat tillgodo-
göra mig innehållet i brevet.)

Bilagor 4 och 5 är kopior av en brevväxling Moshinski hade
med fru von Bardel i december 1973. Jag utgår från att
breven är kända för er.

Bilagor 6 och 7, slutligen, är enligt Moshinski kopior av
vittnesmål som han och Abraham Shifrin avlagt på amerikani-
ska ambassaden. Som jag nämnde i mitt förra brev, har jag
tagit kontakt med vederbörande hos amerikanarna för att om
möjligt få hans intryck av Moshinski. Man kunde överhuvud-
taget inte minnas dessa vittnesmål, vilket kan bero på att
de gjorts innan han kom hit (det ena papperet innehåller
datum 12 juli 1972). Vi skall träffas igen på fredag morgon,
sedan han gjort ytterligare arkivstudier, varför jag åter-
kommer i särskild ordning härom.

Hirutöver är efter vårt andra samtal, som varade en halv-
timme, att säga, att min bild av Moshinskis trovärdighet
styrks av att han verkligen visade mig breven (om dessas
äktlighet kan jag givetvis inte uttala mig). Hans allmänna upp-
trädande är inte heller obalanserat. Men självfallet har våra
möten varit för korta för att ge mig annat än en ytlig bild
av Moshinskis person och psyke. Jag anser också, att vad
Moshinskis grannar sade vår chaufför (se ovan citerade hbr) bör
tilläggas vikt.

Vad Shifrin berättar har det visat sig svårt att få kontakt
med honom. Ingen svarar på de två telefonnummer vi har lusket
fram. Jag vill dock med att fortsatta ansträngningar skall
ge resultat och får återkomma även i denna del.

Sin Skugga
Håkan Wilkens
Håkan Wilkens

17-1975-24

אברהם בן יצחק

711

graveyard house

These results of Mr. Wagon's research on depression
 show a connection to hormones, this will all be in the

Je leur explique mes goûts pour moi, ma future
sœur, mes amitiés pour moi, mes amis

не бидејќи оттогаш нешто глумев и кривев
мерење и сèгаш ми е тоа знаење и тоа ера дејствително ✓

[illegible]

вспомогательный материал "и" божья гласная
в соединении с "и" управляет гласными и согласными

в Писании и в науках его много извещено, похваляя
милость, с которой он воздавал благо всем людям.

[illegible]

I received my secretary, gas company
mailman, and the woman from the...

мне было очень больно, и я не могла
ничего сказать, но я не могла
ничего сказать, но я не могла

Ugbo en mba Maara Kyga
 Ugbo Maara Maara Maara

Wm. H. Burleigh

Översättning.

Den 13/5-75

Staden Irkutsk

Käre Jefim,

Ditt brev av den 14/175 har jag fått, för vilket jag är mycket tacksam och för paketet som du har skickat mig för mina ansträngningar vilka jag gjorde för dig. jag har ansträngt mig för dig nu har försändelsen ?? blivit dyr (kan också betyda kär) och fin(bra). Nu vill jag att du skall veta att läkaren som åkte till Zürich ? i Schweiz återkommit men han fanns inte där genast, därför att han yppade deras hemlighet dvs att "Bröd" och "Vatten" lever, tyvärr ~~xx~~ är detta sant, han lever och befinner sig på Mentalsjukhuset som du känner till. Enligt detta brev har han blivit något krokryggig. Det är synd om denna fina människa med ett så gått hjärta, detta säger de sjuka vilka jag besökte om honom på detta sjukhus. För nästa brev ber jag er att sända mig en tilläggsförsändelse men sänd den under adressen i Odessa, du vet vart.

Kram och jag trycker dina händer din

Ivan Ivanovitj

OL

Översättning.

28/10-76

Staden Irkutsk

Goddag (namn och fadersnamn oläsliga)

På min mans begäran skriver jag till er därför att han är sjuk. Jag kan meddela att den andra försändelsen, vilken ni sände till Nikolais adress i Odessa har jag erhållit och tackar er så mycket. Nu intresserar ni er för hur "Bröd" och "Vatten" mår. Ja, han lever men ingen släpps in till honom. Han bevakas väl på sista tiden därför att det sägs att/myn-^{hans}digheterna intresserar sig för honom mycket, dessutom kan jag säga Er att vissa personer skulle önska att han redan vore död, men av någon anledning håller de honom ännu, ingen kan förstå detta. Jag skall sluta nu. När Ivan blir frisk kommer han att sända er ännu ett brev. Ursäkta att jag sänder er detta brev via Nikolaj, via Odessa då detta är bättre för oss.

Med hälsningar Sofia Nikolajevna

OL

Kopia av brev från "KOZLOV"
("Sergei SWERIDOW") till air. G. daniöNGARÖ
Rom. Övert. av daniö O. i samband med
samtal ang. "KOZLOV" o. WALLENBERG.
den 20.10.73 / S. Danielsson

19²⁰/₁ 72

H. Tel-Aviv

Geheorte Herr GIUSEPPE!

Bei letzte mal wenn Sie Senem
gewesen in Israel, haben Sie

besuchen eine Zettel mit Liste
welche Senem gewesen in Israel —

"WRANGEL" bis 1962, Jahr schicken

Ihnen noch 10 man mit die
grauer färbige haare von
die Liste und noch 20 man

welche ich will die Tage zusammen
durch meine Buch will ich Sie

überschicken können nach 10 tag
wie Sie ... Sie arbeiten

das: Ich soll kann zusammen-
sen genau die färbige haare

von die Liste, welche Senem
bezeichnet als Foto, und

Sie legen in die fuzlen von
"Wrangel" Russland die

Liste Senem die folgende:

1. Bitte Sie schreiben das

2. Sie haben erhalten

3. Vom mir Sweridow

4. Serfes.

Die Leute seien folgende!

- 1 GIOVANI CONTI
- 2 PAOLO ROSSI
- 3 STEFANO BRANTI
- 4 LUIGI HARINI
- 5 LUCA ARALDI
- 6 MASSIMO FABBRI
- 7 LUCIANO BIANCHI
- 8 PIERO RABHIO
- 9 ANTONINO BRAMBELLA
- 10 FRANCO CAMPENELLA
- 11 ANTONIO MAURI

Р.Э.Е.И.Т. 101
8 августа 1975

Многоуважаемый и дорогой господин Мошинский!

Большое спасибо Вам за копию письма, которое Вы послали Президенту итальянской республики, и за то, что Вы добавили к этой копии, обращаясь к матерям и женам итальянских военнопленных в России. Теперь мы обращаемся к Вам со следующей просьбой: для того, чтобы начать какую-то кампанию в печати по поводу Вашего обращения к президенту, мы обязательно должны иметь копию расписки, которую Вы получили от почты - если, как мы думаем и надеемся, Вы послали это письмо заказным. Иначе есть риск, что мы начнем кампанию, а нам скажут, что президент никогда Вашего письма и списка имен не получал. Поэтому будьте добры и пришлите нам сразу копию расписки, это очень важно, тогда можно будет что-то предпринять.

Кроме того просим Вас отвечать не по адресу г-жи Рикарди, которой сейчас нет в Риме и поэтому письма долго лежат и могут даже потеряться, а по следующему адресу:

Signora Ida Lammini

Via Monza 9

00182 Roma, Italia.

Ida Lammini

Мы продолжаем очень надеяться на Вашу помощь для того, чтобы вытеснить из советского плена наших сыновей и мужей. Еще раз выражаем Вам самую глубокую признательность и в то-же время очень Вас просим, дать нам как можно больше точных подробностей, но только таких, за которые Вы можете ручаться, что они соответствуют действительности. Помните на правильно: это не недоверие к Вам, а боязнь, что малейшая неточность, малейшая ошибка может совершенно дискредитировать всю нашу акцию, т.к. здесь очень многие заинтересованы в том, чтобы все наши усилия оказались тщетными и чтобы можно было сказать, что все это одни выдумки и советское правительство говорит правду, утверждая, что итальянцев там нет. Мы будем Вам глубоко благодарны если Вы поймете правильно эту трудную и сложную ситуацию и поможете нам, помимо всего остального, и предельной точностью информации. Будем с трепетом ждать Ваших дальнейших писем. Всего Вам лучшего и еще раз большое спасибо за все.

С сердечными приветом

Ida Lammini

Översättning.

8. augusti 1975

Kära ärade herr Mosjinskij,

Hjärtligt tack för brevkopian som Ni sände till Italienska Republikens president och för det ni bifogade till denna kopia, där ni vänder Er till mödra och hustrur till italienska krigsfångar i Ryssland. Nu vänder vi oss till er om följande ärende. För att kunna starta någon som helst kampanj i pressen betr. Er hänvändelse till presidenten, måste vi absolut ha kopian av kvittot vilket Ni fick av posten om Ni, vilket vi hoppas och tror, har sänt detta brev rekommenderat. Annars finns den risken att vi startar kampanjen, och de kommer att säga till oss att presidenten varken fått Ert brev eller namnlistan. Därför ber vi Eder vara vänlig och snarast sända oss kopian av detta kvitto. Detta är mycket viktigt för att vi skall kunna företaga oss något.

Dessutom ber vi Er att inte svara under Fru Riccardis adress, som inte befinner sig i Rom f.n. och därför ligger breven länge och kan t.o.m. gå förlorade. Utan skriv under följande adress:

Signora Ida Jannini
Via Monza 9,
00182, R o m a, Italia

Vå fortsätter att hoppas på Eder hjälp för att kunna lyckas få ut våra söner och män ur det sovjetiska fångenskapet. Vi vill ännu en gång uttrycka vår allra största tacksamhet och ber Er enträget på samma gång att ge oss så många utförliga detaljer som möjligt, men endast sådana där Ni verkligen kan garantera att de motsvarar verkligheten. Förstå oss rätt: Det är inte ett misstroende till Er, utan rädslan, att den minsta oexakthet, det minsta fel kan totalt misskreditera hela vår aktion, för här finns väldigt många som är intresserade av, att alla våra ansträngningar skall visa sig vara förgäves och att man skall kunna säga att allt detta endast är påhitt och att den sovjetiska regeringen säger sanningen när de påstår att det inte finns några italienare där. Vi kommer att vara Er synnerligen tacksamma om Ni ville förstå svårigheterna i vår situation rätt och ville hjälpa oss, förutom allt det andra, även med minutiös exakthet i informationen. Vi väntar ivrigt på Era fortsatta brev. Allt gott och än en gång stort tack för allt.

Med hjärtliga hälsningar

Ida Jannini

11/12.1973 года. ГОР.ТЕЛ-АВИВ.

P2 E0 I

311 4

101

УВАЖАЕМАЯ ГОСПОЖА МАЙ ФОК ДАРДЕМ!

ОТВЕЧАЮ НА ВАШЕ ДОРОГОЕ ПИСЬМО С БОЛЬШИМ УВАЖЕНИЕМ К ВАМ КАК К МАТЕРИ, ВВИДУ ТОГО ЧТО У МЕНЯ ЕЕ НЕ БЫЛО, И НЕЗНАЮ ЧТО ТАКОЕ ЛАСКОВОЕ СЛОВО МАТЕРИ.

ПО ЭТОМУ РАЗРЕШИТЕ МНЕ ВАМ РАСКАЗАТЬ ВСЕ О ВАШЕМ СЫНЕ ВАМ ЛИЧНО- ЧЕРЕЗ ПИСЬМО, В ЯНВАРЬЕ 1945 ГОДА Я ВОШЕЛ В МЕСТЕ С СОВЕТСКОЙ АРМИИ В ГОРОД БУДАПЕШТ ВЕНГРИИ, В ЧИНЕ КАПИТАНА ВОРУЖЕННЫХ СИЛ СОВЕТСКОЙ АРМИИ РАБОТАЛ В КИПР СЛУЖИТЕЛЬ ЭТА ОРГАНИЗАЦИЯ ЗАНИМАЛАСЬ ПО РОЗЫСКУ БОЛЬШОГО КОЛИЧЕСТВА КИПР ЧТО СОПРОВОЖДАЛИ С МАШИНАМИ.

В СЕНТЯБРЕ 1945 ГОДА МНОЙ БЫЛО ПОЛУЧЕНО ПРИКАЗ НАЧАЛЬНИКА КОМАНД-РАЗВЕДКИ ПО РАДИО С УСЛОВИЕМ ЗНАКОМ, ОБ АРЕСТЕ РАУЛА ВАЛЕН-БЕРГА, А ЛИЧНО ПОЗВОНИЛ В ШВЕДСКИЙ КОНСУЛАТ И ПРИКАЗАЛ ПРИВЕСТИ И ЕМ В КОМАНДАНТУРУ ГОСПОДИНА ВАЛЕНБЕРГА, ЕГО ПРИВЕЗЛИ НА МАШИНЕ В СООБЩЕНИИ ГОСПОДА И РАБОТНИКА КОНСУЛАТА.

ЛИЧНО Я ЕГО ПРОВОДИЛ В ДРУГУЮ КОМНАТУ НАШЕЙ КОМАНДАНТУРОЙ, А ТАМ ЕГО УЖЕ ЖДАЛИ ТРИ НЕ ОФИЦЕРА КОМАНДЫ ВЕНН С НИМ ДОШЛО ПО ДЕЛУ ВЫВЕ-ЗЕННЫМ ВЕНГЕРИЗМ ИЗ ВЕНГРИИ ИЛИ ЕГО УЧАСТИЕ, ОН ОБВИНЯЛСЯ В ТОМ ЧТО ВСЕ ДЕНГИ И ЗОЛОТО ВЫНЕСЛИ ВЕНН ИЛИ ЗАВЯЗЕ И СЛЕЖАЛИСЬ, ТАК БЫЛО СОСЛАНИО СОВЕТСКОМУ КОМАНДОВАНИЮ, ПО ЭТОМУ ПОСЛЕДНИЙ ПРИКАЗ ЕГО АРЕСТОВАТЬ, САМЫЙ ЧЕЛОВЕК ЭТО БЫЛО НЕ ДЕРЖО, ПОСЛЕ 3-4 ДНЕЙ ГО-СИМА У НЕГО НА КВАРТИРЕ НАШЕЙ НЕ БЫЛО НИЧЕГО НЕ НАЙДЕНО В ЧЕМ НЕБУДЬ ПОДОЗРИТЕЛЬНО, ДЛЯ ТОГО ЧТОБЫ ОН БЫЛ АРЕСТОВАН, МНОЙ БЫЛО ДОСЛЕДОВАНО ЧТО РАУЛ ВАЛЕНБЕРГ ПОЯСНИЛСЯ БОЛЬШОЙ НЕУДАЧНОСТИ СРЕДИ НАСЕЛЕНИЯ, КАК СРЕДИ ВЕНГЕРОВ, ТАК СРЕДИ ВЕНГЕРОВ В САМОЙ ВЕНГРИИ, ОБ ЭТОМ МНОЙ ЛИЧНО БЫЛО ДОЛЖЕНО СООБЩЕНО НАЧАЛЬСТВУ И ЛИБИ ТОГДА ЗАПИСАНЫ КОСКИ, И ЗА ПОДПИСЬ САМОГО "БАКАУКТО" БЫЛ ПРИКАЗ ЕГО ОТПЕРАДИТЬ В ИЕРУСА, СЛУЖИТЕЛЬ ДВУХ НЕДЕЛЬ ОН БЫЛ МНОЙ ОТПЕРАДИТ НА БУДАПЕШТИН АЭРОПОРТ, ЧТО ОН БЫЛ ОТПЕРАДИТ НА СОВЕТСКОЙ ТРАНСПОРТНОЙ САМОЛЕТЕ, НА ПОСЛЕДКУ ОН МНЕ ПОБЛА-ГОДАРИЛ ЗА МОЕ ОТЕЧЕСТВЕННЫЕ И ПЕРУ, ИЛИ ДРУГ ДРУГУ ПОКАНИ РУКИ

и он бринул место и улетел, я в месте с моими солдатами вернулся с нашей обратно в буланшт.

В 1946 году я демобилизовался из Красной Армии и возвратился домой в свой город Одесса где и стал прижизнать и жить и работать с 1959 по 1962 я находился на острове "Врангеля" как заключенный и только в 1960 мне стало известно что Рудольф Вагнер находится в лагере, я был очень уверен в этом и с радостью с заключенными платил, но мне пришлось тогда в 1961 познакомиться и убедиться что Рудольф Вагнер действительно находится в лагере. 2. Франциска Верона 1899 года умер в лагере. 3. Франциска Верона 1901 года. 4. Франциска Верона 1902 года. 5. Франциска Верона 1903 года. Все эти люди узнали моего сына и мне сообщили все что мне интересно, я был очень рад что они были в лагере, а в действительности он был и находится в лагере на Врангеле после этого в 1962.

В 1960 году я познакомился с Рудольфом Вагнером по имени он врач и он был в лагере и я был очень рад что он был в лагере и я был очень рад что он был в лагере и я был очень рад что он был в лагере. 1. Франциска Верона 1899 года умер в лагере. 2. Франциска Верона 1901 года. 3. Франциска Верона 1902 года. 4. Франциска Верона 1903 года. Все эти люди узнали моего сына и мне сообщили все что мне интересно, я был очень рад что они были в лагере, а в действительности он был и находится в лагере на Врангеле после этого в 1962.

2. Франциска Верона 1899 года умер в лагере.

3. Франциска Верона 1901 года.

Господа! Все эти фамилии известны и я был в лагере только один и мне эти фамилии не были известны и я был очень рад что они были в лагере.

Среди заключенных в лагере были очень много немцев и французов и из них: Франциска Верона 1899 года умер в лагере. 2. Франциска Верона 1901 года. 3. Франциска Верона 1902 года. 4. Франциска Верона 1903 года. Все эти люди узнали моего сына и мне сообщили все что мне интересно, я был очень рад что они были в лагере, а в действительности он был и находится в лагере на Врангеле после этого в 1962.

Översättning

? 12. 1973 Staden Tel-Aviv.

Ärade fru Maj von Dardel !

Jag svarar på Ert kära brev med stor vördnad för Er såsom mor, eftersom jag själv inte har haft någon och därför aldrig fått uppleva att få ett vänligt ord från en mor.

Tillåt mig därför att berätta för Er allt om Er son, till er personligen genom detta brev. I januari 1945 kom jag tillsammans med den sovjetiska armén in i staden Budapest i Ungern, i egenskap av kaptän i sovjets väpnade styrkor. Jag arbetade vid "OKR (Säpo) SMESTJ". Denna organisation sysslade med ~~att~~ att leta rätt på alla misstänkta personer vilka kunde tänkas ha haft samarbete med tyskarna. I mitten av januari 1945 erhöll jag order från chefen för KSNRT-spaningen via radion på överenskommet tecken om arresteringen av Raoul Wallenberg. Jag själv ringde till svenska konsulatet och gav order om herr Wallenbergs förande till oss i kommandaturen. Han fördes dit med bil och ledsagades av chauffören och medarbetaren vid konsulatet. Jag själv förde honom in i ett annat rum i vår kommandatur. Där inväntades han redan av högre officerare vilka ledde förhåret med honom betr. bortförande av judar ur Ungern med hans medverkan. Han anklagades för att alla pengar, guld och briljanterna omhändertagits och gömts av honom, så hade det meddelats det sovjetiska överbefälet. Därför utfärdades order om hans arrestering. Faktiskt var detta inte sant, efter 3-4 dagars letande i hans lägenhet fann man ingenting hos honom som var på något sätt misstänkt, så att man kunde ha arresterat honom. Jag meddelade dem att Raoul Wallenberg åtnjöt en stor popularitet hos befolkningen såväl hos ungrarna som hos judarna. Detta sade jag personligen till min chef och han förhörde sig då hos Moskva och, under tecknad av självaste "Abakumov", kom ordern att sända honom till Moskva. Efter 14 dagar sändes han av mig till Budapests flygplats där han transporterades med ett sovjetiskt transportplan. Han tackade mig då för att jag varit hygglig mot honom, vi tryckte varandras händer, han fick en plats och flög och jag och mina soldater återvände med bil till Budapest.

År 1946 demobiliserades jag från Röda Armén och återvände hem till min stad Odesa där jag fortsatte att bo och arbeta. Från 1959 till 1962 befann jag mig på ön "Wrangel" som intern och först 1960 fick jag kännedom om att Raoul Wallenberg befann sig bland de internerade på ön. För att bli riktigt säker på detta tog jag kontakt med internerade italienare vilka gick till honom med mat och städade i hans barack. Dessa var följande: 1. Ambrosio Benito, 2. Grazaennica Verona, år 189 dog i lägret, 3. Toreda Ferenzek 1901 4. Juvanno ? Lana 1905 5. Planetto Innocenti år 1900. Alla dessa människor kände Er son och har meddelat mig allt som in-

tresserade mig, på det sättet kunde jag fastställa att Eder som visserligen fanns på listan för döda, men i själva verket levde och bodde i lägret på ön Wrangel utanför Alaska i sovjet. År 1960 blev jag bekant med Rudolf Trusjnevitj, som är till yrket läkare men arbetade som känd skribent i Europa. Ryssarna har förföljt honom och tagit honom till sovjet och satte honom utan rannsakan på Wrangel, men på listorna står han som död. Även han intygade personligen att han sett Raoul Wallenberg därför att han fanns i grannbaracken. Ni ber mig sända Er namnen på dem som hade uppsikt över lägret. Det var idel lagbrytare och tjuvar

1. Stjervakov, Ivan Vassiljevitj
2. Tjutjujev Nikolaj Ignatovitj
3. ?????elskij Andrej Markovitj

Min dam ! Alla dessa har jag mött, det är för första gången och endast till Er som jag nämner dem och har aldrig yppat dessa namn till någon. Jag ber Er hålla dem för Er själv.

Bland arrestanterna i lägret fanns väldigt många tyskar och italienare t.ex. Felix Heimann från Potsdam. 2. Ernest Holzner 3. Hauptmann Marx (skall nog vara Max) 4. Arthur Livenelli ? dog i lägret på Wrangel och många andra.

OL.

UTRIKESDEPARTEMENTET
Rättsavdelningen
Rättschefen Danelius

Koncept
BESLUT

1978-09-21

P 2 Eu/1

Gemensamt utrikesdeparte-
ments- och justitieärende

Justitiekanslern
Fack

103 10 STOCKHOLM (Underprotokoll A)

✓ Uppdrag att genomgå utrikesdepartementets handlingar rörande
Raoul Wallenberg

Alltsedan den svenske diplomaten Raoul Wallenberg försvann i andra världskrigets slutskede, har svenska regeringen nedlagt ett omfattande arbete på att bringa klarhet i hans öde. Inom utrikesdepartementet finns ett mycket vidlyftigt aktmaterial rörande detta ärende. Aktmaterialet har hittills - med undantag av handlingarna i de två dokumentsamlingar som utgavs av utrikesdepartementet 1957 och 1965 - varit underkastat sekretess enligt 3 § lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar.

Det är ett starkt intresse både för Raoul Wallenbergs anhöriga och för den svenska allmänheten att i så stor utsträckning som möjligt få kännedom om vad som förekommit i detta ärende. De utrikespolitiska hänsyn som motiverat sekretessen kring handlingarna kan antas ha med tiden avtagit i styrka när det gäller stora delar av aktmaterialet. Däremot måste andra delar av detta material alltjämt hållas hemliga av internationella hänsyn. (Det är en grannliga och - med hänsyn till materialets omfång - arbetskrävande uppgift att genomgå handlingarna i ärendet för att ta ställning till vilka handlingar som numera bör kunna utlämnas. Regeringens beslut om utlämnande av handlingar i ärendet bör lämpligen fattas med ledning av rekommendationer från opartisk juridisk sakkunskap.)

Som underlag för regeringens ställningstagande bör materialet genomgå och rekommendationer ges beträffande vilka handlingar som kan utlämnas. Denna uppgift bör lämpligen anförtras åt justitiekanslern.

Regeringen uppdrar åt justitiekanslern att genomgå utrikesdepartementets aktmaterial om Raoul Wallenberg och att till regeringen avge rekommendationer om vilka delar av detta material som kan utlämnas.

På regeringens vägnar

✓ Karin Söder

Leif Leifland

Avskrift till

justitiedepartementet

mk

UTRIKESDEPARTEMENTET
Rättsavdelningen
Rättschefen Danelius

Koncept
BESLUT

1978-09-21

P 2 Eu/1

Gemensamt utrikesdeparte-
ments- och justitieärende

Justitiekanslern
Fack

103 10 STOCKHOLM

(Underprotokoll A)

Uppdrag att genomgå utrikesdepartementets handlingar rörande
Raoul Wallenberg

Alltsedan den svenske diplomaten Raoul Wallenberg försvann i andra världskrigets slutskede, har svenska regeringen nedlagt ett omfattande arbete på att bringa klarhet i hans öde. Inom utrikesdepartementet finns ett mycket vidlyftigt aktmaterial rörande detta ärende. Aktmaterialet har hittills - med undantag av handlingarna i de två dokumentsamlingar som utgavs av utrikesdepartementet 1957 och 1965 - varit underkastat sekretess enligt 3 § lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar.

Det är ett starkt intresse både för Raoul Wallenbergs anhöriga och för den svenska allmänheten att i så stor utsträckning som möjligt få kännedom om vad som förekommit i detta ärende. De utrikespolitiska hänsyn som motiverat sekretessen kring handlingarna kan antas ha med tiden avtagit i styrka när det gäller stora delar av aktmaterialet. Däremot måste andra delar av detta material alltså hållas hemliga av internationella hänsyn. ~~Det är en grannlagad och - med hänsyn till materialets omfattning - arbetskrävande uppgift att genomgå handlingarna i ärendet för att ta ställning till vilka handlingar som numera bör kunna utlämnas. Regeringens beslut om utlämnande av handlingar i ärendet bör lämpligen fattas med ledning av rekommendationer från opartisk juridisk sakkunskap.~~

Regeringen uppdrar åt justitiekanslern att genomgå utrikesdepartementets aktmaterial om Raoul Wallenberg och att till regeringen avge rekommendationer om vilka delar av detta material som kan utlämnas.

På regeringens vägnar

Karin Söder

Leif Leifland

Avskrift till
justitiedepartementet

Stockholm den 1978-09-14
Överlämnas av utrikesdepartementet till
justitiedepartementet för gemensam be-
redning.

Hans Danelius
Hans Danelius
rättschef

mk

*Y Som underlag
för regeringens ställ-
ningstagande bör
materialet genomgå
och rekommendatio-
ner lämnas beträffande
vilka handlingar som
kan utlämnas. Denna
uppgift bör lämp-
igen anförtros åt
justitiekanslern.*

se vidare brev

1978-09-16

JMM

Avsändningsort

Pol 1, kr Hirdman, gh

Ärende

Wallenberg

Datum

1978-09-21

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu/1

Adress

Svensk MOSKVA

Text

B R Å D S K A N D E

Från kabinettssekreteraren för Ryding, Lundvik ang Wallenberg.

PRIMO Regeringen har vid sammanträde idag beslutat uppdraga åt JK att gå igenom Wallenberg-handlingarna för att avgöra vad som kan offentliggöras. Beslutet, som offentliggörs i dag, återges under tertio. Vid en pressbriefing kl 16.00 kommer jag att närmare redogöra för bakgrunden till beslutet.

SECUNDO Då ambassadrådet Rymko i dag i annat ärende besöker Hirdman 14.30 kommer han att informeras om beslutet som en courtoisie-åtgärd.

TERTIO (v g se bif kopia av beslut)

"Gemensamt utrikesdepartements- och
..... Karin Söder "

Cabinet

Dep. 4. Ki Hama, Jd

Verfahrensprüfung (A)

U. p. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938.

Ältsedan den svenske Diplomaten Axel Lallénborg försvann i andra världskrigets slutskede, har svenska regeringen nedlagt ett omfattande arbete på att bringa klarhet i hans öde. Inom utrikesdepartementet finns ett mycket vidlyftigt aktmaterial rörande detta ärende. Aktmaterialet har hittills - med undantag av handlingarna i de två dokumentansökaner som utgavs av utrikesdepartementet 1954 och 1965 - varit undanhållt enligt 5 § lagen (1934:240) om inskränkningar i rätten att uttömma allmänna handlingar.

Det är ett stort intresse både för Raoul Wallenbergs anhöriga och för den svenska allmänheten att i så stor utsträckning som möjligt få känna till en värd som Wallenbergs i detta ärendes. De demokratiska lagarna som motiverat sekretessen kring hand-
lingarna ska antas ha med till syftet i styrka när det gäller
att det är av sekretess. Däremot måste andra delar av det-
ta material offentliggöras enligt de internationella lagarna.
Det är en grundläggande och - mot bakgrund till materialets omfattning -
arbetskrävande uppgift att se till att handläggarna i ärendet får
den ställning till vilka handlingar som några bör kunna ut-
lämna. Regleras vad beslut om utlämnande av handlingar i ären-
det bör lämpligen göras med hänsyn till de internationella och
opartisk juridisk sakkunskap.

Regeringen uppdrar åt justiekanslern att genomföra utlämnings-
parlamentets aktmaterial om Raoul Wallenberg m. att till re-
geringen avge rekommendationer om vilka delar av detta material
som kan utlämnas.

På regeringens vagnar

Karin Söder

Vol. 11, No. 1

UTRIKESDEPARTEMENTET

ACR

Ärende:

Kopia till:

Kabs
Bitr kabs
Polch
Pol 1

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

P

L

Eut

SVENSK MOSKVA

1978 09 22

CABINET

STOCKHOLM

FOER LEIFLAND RE. WALLENBERG.

VID LUNCH IDAG MED MIN SPECIELLE KONTAKT KOM SAMTALET
IN PÅ DE BILATERALA FOERBINDELSERNA. JAG PAAPEKADE I SAMMAN-
HANGET ATT DE SVENSKA TIDNINGARNA IDAG INNEHOELL EN UPPGIFT
SOM FOERMODLIGEN SKULLE VAECKA UPPMAERKSAMHET I MOSKVA,
NAMLIGEN ATT REGERINGEN UPPDRAGIT AAT JK ATT GRANSKA WALLENBERG-
DOKUMENTATIONEN. "VARFOER, OCH VARFOER JUST NU?" VAR MIN INTER-
LOKUTOERS REAKTION. JAG SVARADE ATT DETTA VAR JUST DEN REAKTION
JAG RAEKNAT MED. DAERFOER FANN JAG DET ANGELAEGET UNDERSTRYKA
ATT DET BAKOM REGERINGENS BESLUT ICKE LAAG NAAGON OENSKAN ATT
SKAPA SVAARIGHETER I DE SVENSK-SOVJETISKA RELATIONERNA. TVAERTON
ANSAAG VI DESSA VARA SAA GODA ATT DE ICKE SKULLE TA SKADA AV
EN OFFENTLIG DISKUSSION I SVERIGE AV DETTA AERENDE. SYFTET
MED REGERINGENS BESLUT VAR ATT I STOERSTA MOEJLIGA MAAN GE EN
OEPPEN REDOVISNING AV VAD SOM FOEREVARIT I ENLIGHET MED DE KRAV
SOM FRAMFOERTS AV EN STARK SVENSK OPINION. HAERIGENOM SKULLE MAN
SLIPPA IFRAAN DE STAENDIGT AATERKOMMANDE RIKSDAGSFRAAGORNA OCH
PRESSDEBATTERNA, VILKET BORDE VARA EN FOERDEL INTE BARA UR SVENSK
UTAN AEVEN UR SOVJETISK SYNPUNKT. MIN KONTAKT FOERKLARADE SIG
VILJA RAPPORTERA VAD JAG SAGT TILL SINA UPPDRAGSGIVARE. HAN
SADE SIG FOERSTAA VAERDET AV ATT EN GAANG FOER ALLA FAA AERENDET
UR VAERLDEN MEN BEFARADE ATT OFFENTLIGGOERANDET SKULLE KOMMA
ATT UTNYTTJAS AV SOVJETFIENTLIGA KRAFTER. JAG PAAPEKADE HAER ATT

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:			
Kopia till:	Åtgärd: (se regler på blankettkopia) - 2 -			

DENNA MÖJLIGHET ALLTID EXISTERADE SÅ LÄNGE INTE ETT FERA
TILLFREDSSTÄLLANDE SVAR GIVITS FRÅN SOVJETISK SIDA.

■ LUNDVIK +

1978-09-20

TEL AVIV

1978-09-22 pol 1, kr Hirdman, gh
a+b f kdm t p int Danielsson, RPS,
säkerhetsavd. u/Hirdman

Ex t prof Carlgren

exp/glu
6.8M
SA

FÖRTROLIG

Kanslirådet Sven Hirdman

UTRIKESDEPARTEMENTET

192

INKOM UD		
1978-09-22		
IND.	GR.	MAL.
P	2	En I

Poi

Raoul Wallenberg
hbr Wilkens-Hirdman 1978-08-09

Broder,

Moshinski kom aldrig upp på ambassaden, som jag hade anledning antaga i ovanciterade handbrev. I förra veckan fick jag emellertid, via Abraham Shifrin, kopia av ett brev Moshinski sagt sig nyligen ha erhållit från Irkutsk.

Denna gång är brevet på "svenska". Ja, Du kan ju själv se. För egen del finner jag det numera svårt att ta Moshinski på allvar.

Shifrin är i stigande grad bekymrad över Moshinskis aktiviteter, som Shifrin anser direkt skadliga för saken. Moshinski hade tydligen nu för avsikt att mot betalning erbjuda Veckojournalen brevet. Det kan väl heller inte uteslutas att han sänder det till fru von Dardel.

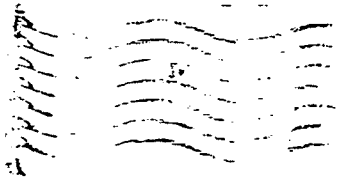
Åke Wilkens

Åke Wilkens

POST BOX 10118

TEL-AVIV

MR MOSHINSKY

DEAR MR MOSHINSKY
I AM A TOURIST FROM
RUSSIA. THIS LETTER I RECEIVED
IN VLADIVOSTOK. I AM SENDING
YOU A LETTER (MR) FROM IVAN
IVANOVITCH. I PASSED THROUGH
ISRAEL. I NEVER HAD ENOUGH
TIME TO MEET YOU. I THEREFORE
POSTED THE LETTER AT CYPRUS
AIRPORT. I DO NOT WANT
MY REFERENCE NO TO BE
DISCLOSED

MR CANADIAN

S.S. 78.

Druck.

Hevete Heuter.

Hangan tidem 33 ers er jag.
 nu hetsaps dig. Jag kan dig
 skivna jag inte olen men
 vad di tenka for mine jag
 gamba messor. Jag v-bell
 swas. Jag tenke for dig abe
 tidem Ruski. Gud mei mon
 mams. Ruski. Ofier wad lept
 in swael. Jag hetsaps dig et
 du tenka for mig. Of Ruski. Of
 tillbaka for mig. Of Ruski. Of
 ejemmanit. Jag vil wafan. Of
 dig kan hets. Jag vil met ska
 blit ber swael. Of mine
 warent. Laps nu wafet jag
 haps. Par-kinsan. Hent skiv
 inte.

Jag sika dig munga
 Ein-jan-Paul. Wobenberg.

SVERIGES AMBASSAD

WASHINGTON

1978-09-19

Departementsrådet Sven Hirdman

UTRIKESDEPARTEMENTET

587

(Pai)

INKOPI		
1978-09-22		
AVD.	GR.	MAL
P	2	Ex I

H2
SA

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Wallenbergaffären

(1 bil)

Broder,

./.

Äberopande Bengt Borglunds brev den 16 augusti får jag härmed översända ett ex av den i News World införda artikeln om Wrangelön. Den synes mig inte innehålla så mycket av intresse utöver vad vi redan visste. Lars Arnö upplyser mig om att tidningen utges av den ganska suspekta s k Moonrörelsen, som här i landet har många anhängare. Den har startats av en sydkorean vid namn Moon och driver en suddig lära om fred och kärlek etc kopplad med tuffa affärsmetoder på ett sätt som inte är obekant i historien. Också den andra artikeln om Wrangelön, som vi insände från American Opinion stod ju att läsa i en väsentligen mycket konservativ publikation, som väl Saidenberg intresserat för saken.

Dahlström är tydligen alltjämt på semester i Sverige, varför jag får avvakta med kontakter med honom och Saidenberg till dess han återkommer i början av oktober.

Jag kan apropå Borglunds brev vartill Dahlströms brev till mig den 8 augusti fogats, nämna att det faktiskt finns en person på Sovjetbyrån på State Department som heter James Wilkinson. Det måste vara denne Saidenberg avser. Att ta kontakt med honom lär väl emellertid inte vara mycket idé, då vi ju tidigare ställt vissa specifika frågor till vår f d desk-officer Ronald Woods utan att precis ha fått så mycket informationer. Eller skall vi ge oss på Wilkinson om den föregivna dossiern?

Mats Bergquist
Läsmya

Mats Bergquist

ML

Prison camps for human guinea pigs?

Mystery shrouds Soviet-held Arctic island

By Vicki Tatz
NEWS WORLD WASHINGTON BUREAU

WASHINGTON—Surrounded by treacherous polar ice, less than a hundred miles off the coast of Siberia and beset by chill Arctic winds lies Wrangell Island. To this day, controversy and mystery have swirled around this obscure, barren island

whose principal inhabitants were polar bears until the last 50 years.

Although the first man to set foot on the island was an American, it is now occupied by the Soviet Union. Who really owns Wrangell Island has always been a subject of controversy. What makes the question of ownership so crucial is that reports have reached the United States that Wrangell Island is now being used by the Soviet Union for

concentration camps holding prisoners of war from World War II. As if that weren't bizarre enough—33 years after the end of the war—the reports also say that the prisoners are being used as human guinea pigs.

The very isolation and remoteness of Wrangell Island contributes to the air of mystery. Moreover, from the time of its discovery, the island has been associated with tragedy.

The first to hear of the island, from native Siberian Indians, was Lt. Ferdinand Wrangell of the Czarist navy. Wrangell tried in 1824 to reach the land he had learned of, but was forced to turn back.

A magnificent spectacle

"We climbed one of the loftiest ice-hills, affording an extensive view (continued on page 7A)

Mystery still shrouds Soviet-he

FROM PAGE 1A

towards the north, and from thence we beheld the wide immeasurable ocean spread out before our gaze," Wrangell wrote. "It was a fearful and magnificent spectacle. Fragments of ice of enormous size were floating on the surface of the agitated ocean, and were dashed by the waves with awful violence against the edge of the field on the farther side of the channel before us..."

"With a painful feeling of the impossibility of overcoming the obstacles which nature opposed to us, our last hope now vanished of discovering the land which we still believed to exist; and we saw ourselves compelled to renounce the object for which we had striven through three years of hardship, toil and danger."

"We had done, however, all that duty and honor demanded; and any further attempts being totally hopeless, I determined to return." At that point Wrangell, later governor of Alaska when it was under Russian control, was less than 60 miles from the island.

As whaling ships penetrated the Arctic, it was only a matter of time until the island was discovered. An Englishman, Captain Kellett, sighted the peaks of what he called Kellett Land in 1849. Captain Long, of the American whaling ship Nile, sailed along its coast in 1967 and named it in honor of Wrangell, apparently unaware it had already been named. Other whalers also visted in the next couple of years.

Americans landed in 1881

But it was not until 1881 that a group of Americans landed. Captain Calvin Hooper, of the U.S. revenue cutter Corwin, was searching for a lost ship when he led a party ashore and claimed the island for the United States, raising an American flag and building a conical heap of stones to hold records of the visit.

Naturalist John Muir was along on the Corwin and later wrote in his book "The Cruise of the Corwin": "A notable addition was made to the national domain when Captain Calvin L. Hooper landed on Wrangell Island, and took formal possession of it in the name of the United States."

Shortly afterward, an American Navy captain also landed and spent 19 days exploring and mapping the island.

But Wrangell Island remained unoccupied for the next 40 years. International law generally requires that discovery be followed by occupation in order for the claim to be valid. The question revolves around whether the extraordinary harshness of the climate created special conditions that would

make Wrangell Island an exception to this principle. The island also lies beyond the boundary on the Bering Strait that separates the United States from Russia.

Vilhjalmur Stefansson, who sent a group to colonize the island for Britain in 1921, explained in his book why he felt compelled to do so:

"Every book on international law we could find said that an island previously uninhabited and beyond the defined limit of any country's territorial waters, belonged to the nation that first effectively occupied it..."

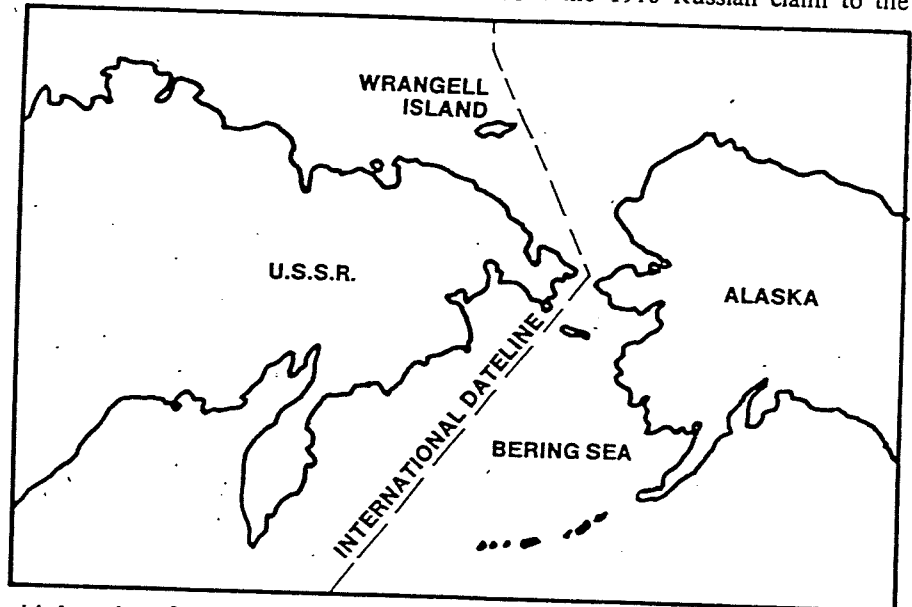
"We knew of an island a hundred miles from any occupied country, British by discovery (Kellett), American by first exploration (Hooper), and now unoccupied by any nation. We decided to colonize that island to prevent some

British claim to the island, sold it to Lomen Brothers of Nome, Alaska.

Then on Aug. 20, the Soviet gunboat Red October landed on Wrangell Island, confiscated furs and ivory and took the whole party aboard. Eleven Eskimos were eventually released in Manchuria but Wells and two Eskimos had died.

The Soviets have continued to occupy the island and have established a weather station and radio station there. The United States and the Soviet Union signed agreements for scientific cooperation in studying the natural history on the island in 1974.

The Soviet Embassy information office in Washington, asked about the legal basis for the Russian occupation, replied by reading from the Soviet encyclopedia. "It doesn't say anything about the 1916 Russian claim to the

third nation from making it legally theirs by occupying it ahead of us."

Stefansson and his partners thought Wrangell Island offered potential as an air base for the trans-Siberian route. But they were apparently unaware that a group of Russian scientists had landed briefly in 1911. The Russian government had also claimed the island as its territory in 1916, saying it was an extension of the Siberian continental plate. The stage was set for a confrontation.

Stefansson's group—four men and an Eskimo woman as cook—intended to stay. But when a relief ship did not arrive in 1922, three of the men tried to reach Siberia over the ice but died in the attempt. The remaining man stayed behind due to illness and died in 1923. When the ship arrived that summer, only the woman had survived.

A group of 13 Eskimos, under Charles Wells, an American, were left behind by the relief ship, along with supplies for two years.

On April 1, 1924, Stefansson, discouraged in his efforts to establish a

territory," the woman said, "probably because that was before the Soviet government."

But in 1926 the Soviet government signed a decree establishing the borders of the polar lands, including Wrangell Island as Soviet territory. The encyclopedia noted that a permanent community, including an elementary school, had been established and that the occupation of those who lived there was "hunting."

"Since it is a polar station, probably some scientists are there," the woman said.

However, the testimony of two Soviet Jews who emigrated to Israel indicated that the scientific work being done on Wrangell Island may not be so innocuous.

Avraham Shifrin, who was arrested in a wave of anti-Semitism in 1953, met thousands of World War II POWs in his 10 years in Soviet prisons and labor camps. Most of those who had survived the years as slave laborers were released in 1956.

But in 1963 Shifrin met a group of

-held Arctic island

Alekseyev said, only half modest.
Tomorrow: Real cases of Soviet spy infiltration in New York City.

old it to
ska.
gunboat
Wrangell
ory and
Eleven
eased in
Eskimos

prisoners who had just come from Wrangell Island, where they had brought food to three concentration camps for "big officers from Germany, Italy, France and Spain," Shifrin told the Senate internal security subcommittee in 1973.

Bizarre concentration camps

This information was confirmed by another former prisoner now in Israel, who had also been on Wrangell Island. In a statement sent to Shifrin, he said that Wrangell Island "was an experimental camp, where experiments were conducted on living people."

"The experiments were in the form of injections, diets, oxygen tests on POWs who were long declared dead but were alive at that time (1962) and were working very hard in the camp."

Other experiments involved the effects of radiation on the human body or of prolonged submersion at great depths.

This former prisoner on Wrangell also reported that one of those being held there was Raoul Wallenberg, the Swedish consul in Budapest during World War II who had helped Jews escape from Hungary during the German occupation. When the Russians entered Budapest at the end of the war, Wallenberg was arrested, but the Soviet government has always denied any knowledge of what happened to him.

The Soviet Union has also "consistently refused access to its territory for the purpose of investigating the prisoner-of-war question," according to a study done for Congress in 1972.

Mark Seidenberg of Los Angeles, who purchased part of the island from one of the surviving Lomen brothers, is now trying to convince the U.S. government it should insist on its original claim to the island.

"I'd like to see the United States tell the Soviet Union to depart and then close down the concentration camps," Seidenberg told The News World in a

telephone interview.

To him, the scientific cooperation agreements signed by the United States "conspired to deprive Mr. Lomen of his property and Alaska of its sovereign rights over the island."

The State Department, while admitting that it has never formally relinquished its claim on the island, says it is "not now disposed to contest the right of those who are presently there to be there," according to John Crook, assistant legal adviser in the European affairs division.

Occupancy has to be "protracted and substantial" for a claim to be valid, Crook said. The history of U.S. involvement of the island, he added, was not "sufficient to establish that the U.S. has a claim to the island."

There may be a dozen and a half islands in the Pacific over which the United States could make a similar claim, he noted, but the government has never asserted its right to administer them.

Stefansson, writing in 1925, noted that "Russia seems to realize the value of Wrangell Island better than any other country and is making protestations that are loud in proportion to the weakness of her case." Nevertheless, he added, "Things often go without any other reason to those who want them most."

And that seems to be what has happened with Wrangell Island.

Carter, Kennedy expect to meet on health plan

WASHINGTON (UPI)—Despite their recent clash, President Carter expects to consult Sen. Edward Kennedy, D-Mass., on the drafting of a comprehensive national health plan, a White House spokesman said yesterday.

Deputy press secretary Rex Granum told reporters "the president has enjoyed a good and comfortable (overall) relationship with Sen. Kennedy and it's our assumption that it will continue."

"It would surprise me if there is no consultation" on the preparation of the plan "as we proceed," Granum said. "We have a different perspective on it. The senator went out of his way to say he would continue to agree on some subjects and disagree on others."

Last Friday, Kennedy, flanked by AFL-CIO president George Meany and other labor leaders, denounced the administration's guidelines for a health plan as "inadequate... piecemeal planning... and a failure of leadership on the issue."

Up to that time, Kennedy had been a strong supporter of the administration. However, the senator has been a leading advocate of a more far-reaching national health plan for many years.

POLISH IMPORTS SALE

Large selection of all sizes of wickers

Jams reg. 99¢ 74¢

Plums in chocolate reg. 1.25 99¢

Assorted candies

reg. 1.00 85¢

Set Yourself Free

with this far out T-shirt from Sea-Hippies
emblazoned with full color Freedom emblem
Great for guys and gals.

"Russell Athletic" Brand

Styles and prices

T-Shirts \$5

Baseball Shirts French cuts \$7

Available in these flashy colors:

yellow, red, green, blue, black, white and maroon

Sizes: S, M, L and Ex-L

SEA HIPPIES LTD. P.O. Box 77

Ciry Island, N.Y. 10464

Please rush me the following shirts:

Style _____ Colors _____

1st choice

2nd choice

Pressbyrå M Rosén, kh

Arkivexemplar

1978-09-22

Justitiekanslern får i uppdrag att gå igenom handlingar om Raoul Wallenberg

Exp. 1978-09-22/kh

Ans	Ans	Grupp	Ans
/	P2 EU ¹		

(Pr)

ac fh

Bifogade pressmeddelande har expedierats till:

Svensk press

Utländska korrespondenter i Stockholm

Utländska beskickningar i Stockholm

Övriga, innefattande bl.a.:

Utrikesnämndens ledamöter

Utrikesutskottets ledamöter

Partiordförandena

Riksdagsgruppernas kanslier

Partiernas Kvinnoförbund

Diverse Intresseorganisationer

Mycket av posterna

Avsänd med

☐

post

☐

luft

☐

luftpost

☐

vanlig post

Avsändnings datum

3/10/78

Ans

2

1978-09-22

Justitiekanslern får i uppdrag att gå igenom handlingar om Raoul Wallenberg.

Regeringen uppdrar åt justitiekanslern att genomgå utrikesdepartementets aktmaterial om Raoul Wallenberg och att till regeringen avge rekommendationer om vilka delar av detta material som kan utlämnas, skriver utrikesminister Karin Söder i en skrivelse till JK torsdagen den 21 september, i anslutning till ett regeringsbeslut samma dag.

Skrivelsen har i övrigt följande lydelse:

" Alltsedan den svenske diplomaten Raoul Wallenberg försvann i andra världskrigets slutskede, har svenska regeringen nedlagt ett omfattande arbete på att bringa klarhet i hans öde. Inom utrikesdepartementet finns ett mycket vidlyftigt aktmaterial rörande detta ärende. Aktmaterialet har hittills - med undantag av handlingarna i de två dokumentsamlingar som utgavs av utrikesdepartementet 1957 och 1965 - varit underkastat sekretess enligt 3 § lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar.

Det är ett starkt intresse både för Raoul Wallenbergs anhöriga och för den svenska allmänheten att i så stor utsträckning som möjligt få kännedom om vad som förekommit i detta ärende. De utrikespolitiska hänsyn som motiverat sekretessen kring handlingarna kan antas ha med tiden avtagit i styrka när det gäller stora delar av aktmaterialet. Däremot måste andra delar av detta material alltså hållas hemliga av internationella hänsyn. Som underlag för regeringens ställningstagande bör materialet genomgå och rekommendationer ges beträffande vilka handlingar som kan utlämnas. Denna uppgift bör lämpligen anförtros åt justitiekanslern. "

Beskickningar

Abidjan
Addis Abeba
Alger
Ankara
Athen
Bagdad
Bangkok
Beirut
Belgrad
Berlin
Bern
Bogotá
Bonn
Brasilia
Bryssel
Budapest
Buenos Aires
Bukarest
Canberra
Caracas
Dacca
Damaskus
Dar es Salaam
Dublin
Gaborone
Guatemala
Haag
Hanoi
Havanna
Helsingfors
Islamabad
Jakarta
Jeddah
Kairo
Kinshasa
Kuala Lumpur
Kuwait
Köpenhamn
Lagos
Lima
Lissabon
London
Luanda
Lusaka

Madrid
Manila
Maputo
Mexico
Monrovia
Montevideo
Moskva
Nairobi
New Delhi
Oslo
Ottawa
Paris
Peking
Prag
Pretoria
Pyongyang
Quito
Rabat
Reykjavik
Rom
Santiago de Chile
Seoul
Singapore
Sofia
Teheran
Tel Aviv
Tokio
Tripoli
Tunis
Warszawa
Washington
Wellington
Wien

Delegationer

FN-representationen
i New York
OECD-delegationen
i Paris
EG-delegationen
i Bryssel
Delegationen i Genève
Nedrustningsdelegationen
i Genève
Europarådsdelegationen
i Strasbourg

Lönade generalkonsulat

Antwerpen
Berlin
Chicago
Frankfurt am Main
Genua
Hamburg
Hongkong
Houston
Istanbul
Leningrad
Marseille
Minneapolis
Montreal
München
New York
Rio de Janeiro
Rotterdam
San Francisco
Sao Paulo
Sydney

Lönade konsulat

Barcelona
Las Palmas
Los Angeles
Mariehamn
Palma de Mallorca
Santa Cruz de Tenerife
Szczecin

Olönat generalkonsulat

(med vissa av lönad
myndighets funktioner)
Milano (bör tillställas
egna cirkulär)

72
32
SP

A

Ambassadör Gunnar Hägglöf berättade mig vid besök idag
följande om sin befattnings med ärendet Raoul Wallenberg.

På väg till Moskva för att anträda sin nya post hade han i Helsingfors träffat sin företrädare i Moskva Staffan Söderblom. Denne hade omtalat, att han hade beviljats audiens hos Stalin i samband med att han lämnade Moskva. Han hade begärt denna audiens i avsikt att den följande notisen i sovjetisk press om att Stalin tagit emot Sveriges sändebud för sovjetiska ämbetsmän etc. skulle visa att de svensk-sovjetiska förhållandena var utmärkta. Däremot hade han, noterade Hägglöf, inte begärt den för att ta upp ärendet Raoul Wallenberg. Söderblom hade vid audiensen hållit en längre harang. Stalin hade inte besvarat denna. Istället hade han frågat om det var något han kunde göra och Söderblom hade då nämnt ärendet Wallenberg. Stalin hade begärt att få namnet på en lapp och sagt att han skulle ta reda på saken. Inget hade dock sedan avhörts från honom. Man kunde kanske fråga sig om själva faktum att ärendet kommit upp till Stalin möjligen varit ägnat att ytterligare låsa GPU vid en negativ inställning: om nämligen GPU begått något fel kunde finnas anledning anta att man sökte dölja så mycket man kunde.

Ytterligare berättade Hägglöf att han före sitt tillträde av sändebudsposten i Moskva uppehöll sig flera veckor i Stockholm för orientering och samtal rörande sin nya post. Ingen, säger ingen, tog med honom upp ärendet Wallenberg.

Wilhelm Carlgren
Wilhelm Carlgren

KUNGL.
SVENSKA AMBASSADEN

MADRID

1978-09-26

hbr Carlgren/Petri
78-10-02 *w*

Departementsrådet Professor Carlgren
Utrikesdepartementet

SJA

315

(A)

27 SEP 1978

P 2 EUT

CP

Broder,

Har sett att handlingar i Wallenberg-ärendet, efter JK:s
granskning, skall frisläppas. Kan man räkna med att för-
fattaren av vissa handlingar - t.ex. redogörelser för san-
tal med utländska befattningshavare - erbjudes tillfälle
yttra sig om opportuniteten av frisläppande?

Lenne Petri
h. h. Petri
Lenne Petri
Lennart Petri

LD

Arkivexemplar

1978-10-02

Administrativa avd.
Dokumentationsenh.

Der	Avd	Grupp	Mål
93	P	2	IX Eu

(A)

Ambassadören Petri

MADRID

U. n.

Broder,

Du frågar i Ditt brev den 26 september om papper i Wallenberg-ärendet efter JK:s granskning skall underställas vederbörande författare för att höra hans åsikt om de bör frisläppas eller ej. Det är väl knappast görligt att med någon säkerhet uttala sig innan JK:s granskning är färdig. Man kan kanske tänka sig kvistiga fall där sådana förfrågningar kan komma att ske.

Wilhelm Carlgren

UW

Ifylles av postexp

Avsönt med

☐ av kurir

☐ uti kurir

☐ luftpost

☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

3/10 18

[Signature]

KUNGL. SVENSKA
GENERALKONSULATET

INK UTRIKESDEP	
102	59
-6 OKT 1978	
Avd P	16u

Wallerberg

Ang. Raoul Wallenberg
1978-D-04

Nr. 59: HP 1

Överlämnas av generalkonsulatet i Berlin till
Utrikesdepartementet.

Claes König
Claes König

persönlich

977
Postfach 330226
(Delbrückstr. 38)
1 Berlin 33
West-Berlin
28.9.78

Der Präsident
Des Deutschen Bundestages
Herrn Professor K. Carstens

Leiter des Präsidialbüros
Herrn Hans Neusel

53 Bonn

Es besteht eine 50-50% Herrn Raoul Wallenberg- oder seine sterblichen Überreste- aus der UdSSR herauszubekommen wenn man den Preis, der von der UdSSR verlangt wird, in Geld oder Spione zahlt; dieser Preis könnte durch 3 geteilt werden: Die Bundesrepublik Deutschland, Israel und Schweden. Bei anderen Verhandlungen kann man durch mehr Geschick etc. diesen "Verlust" wieder einsparen... Ihre Briefe vom 27.4.78, 12.7.78; meine Briefe vom 24.4.78, 7.7.78.

Sehr geehrter Herr Professor Carstens!
Sehr geehrter Herr Neusel!

Als ich Sie rein zufällig im Reichstag am 19.9.78 sah, dachte ich, dass dies eine seltene Gelegenheit wäre kurz mit Ihnen über den Helden Herrn Raoul Wallenberg zu sprechen, der tausenden von Juden das Leben vor Eichmann/Auschwitz rettete und seit Kriegsende sich in der UdSSR befindet. Sogar Herr Gromyko gab zu- oder an- dass Herr Wallenberg in 1947 gestorben sein sollte. Also wenn er jetzt nicht mehr leben sollte, zumindest lebte er in der UdSSR und sie sollte WENIGSTENS seine sterblichen Überreste heraus lassen. Sie können ja ohne grosse Schwierigkeiten mit Carter, Begin, Bundeskanzler Schmidt und Fälldin sprechen. Vielleicht nicht sofort aber innerhalb einer Woche. Wenn die Bundesrepublik, Israel und Schweden- mit Hilfe von Präsident Carter- die Kosten, in Geld oder Spione etc. dann bestehen reelle Chancen, dass die UdSSR ihn oder seine sterblichen Überreste herausgibt. Natürlich sollte man das Prestige der UdSSR wahren. Unter solchen Umständen könnte die UdSSR nur gewinnen und würde solch einen "Handel" tätigen... Dies sollte eine KOMBINIERTERTE Aktion sein!!! Man hat bis jetzt versucht durch moralischen Druck Herrn R. Wallenberg heraus zu bekommen- oder hauptsächlich. Tausende durften die UdSSR verlassen! Natürlich würde man behaupten, dass dies Erpressung sei. Aber aus HUMANITÄREN Gründen sollte man sich in diesem Fall nachgiebig zeigen und bei anderen politischen, wirtschaftlichen und militärischen Verhandlungen zäher und geschickter sich zeigen... Ich bin auch für Entspannung und Frieden! Man hat ja dem "Ostblock" grosse "Geschenke" gemacht: Salt-Verhandlungen, "Ostpolitik", Swing/DOL... Wenn man Gottes Hilfe haben will muss man Herrn Raoul Wallenberg oder seine sterblichen Überreste herausholen. Eine kombinierte internationale Aktion hat sehr gute Chancen auf Erfolg. Man sollte wenigstens so viel für Wallenberg tun wie für den "Vize-Führer"-H. Hess... Wenn Menschenrechte überhaupt einen Wert haben dann MUSS man Herrn Raoul Wallenberg oder seine sterblichen Überreste herausholen; Gott wird dies schon "wieder gut machen"! Sie sagten mir, sehr geehrter Herr Professor Carstens, dass Sie mein Brief lesen würden.

X DAS WORT CHANCE HABE ICH VERGESSEN

Das wirkliche Problem ist eine international anerkannte Persönlichkeit zu finden, die sich mit dem Fall R. Wallenberg befasst und direkten persönlichen Kontakt hat oder haben kann zu Bundeskanzler H. Schmidt, President Carter, Ministerpräsident Fälldin, Ministerpräsident M. Begin, (Churchill) etc. und diese Persönlichkeiten dann direkten kombinierten Kontakt mit Parteichef Breschnew aufnehmen. Dies wäre einer Ihrer schönsten Taten vor Gott, vor dem wir alle einmal Rechenschaft abgeben müssen und dann zählen nur gute Taten.

Eine Kopie dieses Briefes geht an die Familie von Herrn Wallenberg und an das schwedische Konsulat in West-Berlin.

BITTE, BITTE helfen Sie!!!

Mit freundlichen Grüßen und bestem Dank im voraus

Rafael Ettisch

Rafael Ettisch (B.Sc. Economics)

(Einschreiben)

FÜR HERRN GENERAL KONSUL KÖNIG
FÜR HERRN KONSUL WICHT

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:		
Kopia till: Kabs	Åtgärd: (se regler på blankettkopia)		
	P	2	En FI

(Pai)

SVENSK MOSKVA 1978-10-09

CABINET STOCKHOLM

ag/115
Ministern riket, ex Gh Pol. J.

LEIF-

L AND FRÅN LUNDA RE WALLENBERG.

VID LUNCH FREDAG MED MIN SPECIELLE KONTAKT SADE DENNE ATT HAN AV SINA UPPDRAGSGIVARE BETRÄFFANDE WALLENBERG OMBETTS FRAMFÖRA AT MAN NOTERAT SVENSKA REGERINGENS BESLUT ATT FRISLÄPPA STÖRRE DELEN AV MATERIALET. MAN HYSTE I OCH FÖR SIG FÖRSTÅELSE FÖR DEN SVENSKA ÖNSKAN ATT FÖR DE ANHÖRIGA M FL REDOVISA VAD SOM FÖREVARIT. DET SOVJETISKA SVARET PÅ DE SVENSKA HÄNVÄNDELSENA HADE INTE FÖRÄNDRATS UTAN STOD ALLTJÄMT FAST. DET FANNS EMELLERTID EN RISK ATT FRISLÄPPANDET KUNDE GE UPPHOV TILL EN ANTI-SOVJETISK KAMPANJ OCH DÄRMED NEGATIVT PÅVERKA DE BILATERALA RELATIONERNA. MAN HOPPADES ATT DENNA RISK SKULLE BEAKTAS I SAMBAND MED ÄRENDETS FORTSATTA HANDLÄGGNING.

JAG SVARADE ATT RISKEN NATURLIGVIS EXISTERADE. VÅR BEDÖMNING VAR EMELLERTID ATT DEBATTEN I SAMBAND MED FRISLÄPPANDET HUVUDSAKLIGEN SKULLE BLI AV INTERN SVENSK KÄRAKTÄR. VAD DE SVENSK-SOVJETISKA RELATIONERNA BETRÄFFADE BORDE DESSA VARA BÄTTRE

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:			
Kopia till:	Åtgärd: (se regler på blankettkopia)			
BETJÄNTA AV ATT ÄRENDET SLUTGILTIGT DISKUTERADES EN GÅNG FÖR ALLA ÄN AV ATT FRÅGAN SOM HITTILLS TOGS UPP I RIKSDAGEN VART OCH VARTANNAT ÅR. RYDING+				

1978-10-09

1978-10-17 Pol I, kr Hirdman, es
Hbr Hirdman-Backlund, Bonn
Hbr Hirdman-Wachtmeister, Washington
Skr t bch O Danielsson, RPS

P2Eu^I

Pol

STRÄNGT FÖRTROLIG

Raoul Wallenberg

O.G. Tandberg, KVA, besökte idag kabinettsssekreteraren.
I samband med ett ICSU-möte i Athen nyligen hade Tandberg
träffat en tjänsteman i bulgariska vetenskapsakademien med
ansvar för forskarutbytesfrågor avseende såväl öst- som
väststater. Tandberg är väl bekant med vederbörande.

Bulgaren hade erfarit att en "icke-kyrillisk" (ungefärligen:
västerländsk, polsk, ungersk eller baltisk) fånge, som
närmast kom från Wrangel-ön, för två år sedan befunnit sig
vid en specialavdelning inrymd i ett mentalsjukhus i Irkutsk.
På avdelningen befann sig minst 100, möjligen 200 intagna/
fångar vilka var officiellt dödförklarade. Verksamheten
vid specialavdelningen var inriktad på experimentell forskning
om människans motståndskraft mot påfrestningar och stod
under ledning av äldre tyska forskare.

Fångarna identifierades visserligen med nummer men dessa
ändrades emellanåt, varför fingeravtrycken fanns registrerade
så att forskarna med säkerhet skulle kunna identifiera
individer (vilket ansågs värdefullt för utvärdering av
resultaten av olika försök).

Om Wallenbergs fingeravtryck kunde skaffas fram, var Tandbergs
sagesman beredd att via sin kontakt i Irkutsk få fastställt
om Wallenberg fanns där. Alternativt kunde uppgifter om
tandlagningar eller speciella fysiska kännemärken vara
till hjälp. Tandbergs kontaktperson skulle sannolikt besöka
Sverige under första halvåret 1979.

SVERIGES AMBASSAD

WASHINGTON

1978-10-10

Departementsrådet Sven Hirdman

UTRIKESDEPARTEMENTET

6682

(Pal)

627

INKOM U		
1978-10-13		
AVD:	GR:	MAL:
P	2	Eu I

Wallenbergaffären
(1 bil)

Broder,

./.

Den starkt konservativa tidningen Rising Tide innehöll den 25 september närslutna artikel om Wrangelön. Den innehåller väl intet nytt, men Raoul Wallenbergs namn nämns helt kort. Annars är det mest spekulationer om vad som kan finnas på ön, referat av Shifrins utsagor. En oidentifierad tjänsteman i State Department åberopas på flera ställen. Han påstås ha hävdad att det definitivt fanns skäl att tro att ön var mera än en "scientific community".

Handwritten signature: Mats Bergquist

Mats Bergquist

ML

Adress
Suite 1200
600 NEW HAMPSHIRE AVE., N.W.
WASHINGTON, D. C. 20037
USA

Telefon
(202) 965-4100

Telegram
SVENSK

Telex
RCA-248347, Svsk Ur
WU 89-2724 Svensk Wsh

WASHINGTON

The Rising Tide 1978-09-24

Mysterious Arctic Island Used by Soviets for Experiments on Humans

by Vicki Tatz

WASHINGTON - Surrounded by treacherous polar ice, less than a hundred miles off the coast of Siberia and beset by chill Arctic winds lies Wrangell Island. To this day, controversy and mystery have swirled around this obscure, barren island whose principal inhabitants were polar bears until the last 50 years.

Although the first man to set foot on the island was an American, it is now occupied by the Soviet Union. Who really owns Wrangell Island has always been a subject of

controversy. What makes the question of ownership so crucial is that reports have reached the United States that Wrangell Island is now being used by the Soviet Union for concentration camps holding prisoners of war from World War II. As if that weren't bizarre enough - 33 years after the end of the war - the reports also say that the prisoners are being used as human guinea pigs.

There is "definitely substance" to the idea that Wrangell Island, occupied by the Soviet Union but claimed by the United States, may

be more than just a "scientific community," as the Soviets claim, according to a State Department official.

Americans operating a fur company on the island, which is about 100 miles north of Siberia, were evicted by force in 1924. The Soviets have established weather stations and other scientific observatories on the island.

The testimony of two Soviet Jews who emigrated to Israel indicated that the scientific work being done on Wrangell Island may not be so innocuous.

see ISLAND, p. 3

Island

from p. 1

Avraham Shifrin, who was arrested in a wave of anti-Semitism in 1953, met thousands of World War II POWs in his 10 years in Soviet prisons and labor camps. Most of those who had survived the years as slave laborers were released in 1956.

But in 1963 Shifrin met a group of prisoners who had just come from Wrangell Island, where they had brought food to three concentration camps for "big officers from Germany, Italy, France and Spain." Shifrin told the Senate internal security subcommittee in 1973.

This information was confirmed by another former prisoner now in Israel, who had also been on Wrangell Island. In a statement sent to Shifrin, he said that Wrangell Island "was an experimental camp, where experiments were conducted on living people."

"The experiments were in the form of injections, diets, oxygen tests on POWs who were long declared dead but were alive at that time (1962) and were working very hard in the camp."

Other experiments involved the effects of radiation on the human body or of prolonged submersion at great depths.

This former prisoner on Wrangell also reported that one of those being held there was Raoul Wallenberg, the Swedish consul in Budapest during World War II who had helped Jews escape from Hungary during the German occupation. When the Russians entered Budapest at the end of the war, Wallenberg was arrested, but the Soviet government has always denied any knowledge of what happened to him.

The Soviet Union has also "consistently refused access to its territory for the purpose of investigating the prisoner-of-war question," according to a study done for Congress in 1972.

The Soviets say there are 1,200 people on the island, but that number "seems very high" for scientific studies of polar bears and migratory birds, said the State Department official, who asked not to be identified.

"I don't see anything on the island which would spark scientific interest for 50 years," he added.

A number of features of the island "just don't sit right," he noted. Opening up a map of the island, he pointed out several roads that go "no place."

In addition, this Arctic island, ice-bound most of the year, has an

airport big enough to handle the largest aircraft existing. But if there were just some scientist and their families on the island, "How much would they need?" he queried.

One dissident who now lives in Israel testified before Congress in 1973 that the island was also used for KGB training and that agents were picked up by submarine.

There is credibility in this report, the State Department official said, because it would be impossible to infiltrate the island and it would be a "perfect stepping-off place to anywhere in the Western Hemisphere."

He said that a former CIA agent had inquired on his own initiative about Wrangell Island while he was in the Soviet Union but was not able to find out anything. "That's why I know it's top-secret," the State Department official said.

The Soviets have reported a high radiation level in the water south of the island, but without offering any explanation. This suggests three possibilities to the U.S. official — that either radioactive material is being stored there or the island holds an atomic reactor or nuclear submarine base.

The Soviet dissidents had reported they heard that atomic radiation experiments were being conducted on the prisoners of war held on Wrangell Island.

Although it was a Russian, Ferdinand Wrangell, who first heard about the island from Siberian natives in 1824, Wrangell's three attempts to reach it were unsuccessful.

U.S. claim

Wrangell Island was claimed for the United States in 1881 by a Coast Guard captain who landed there, raised the American flag and left a cairn with a record of his visit. A U.S. Navy captain landed shortly afterward and spent three weeks mapping and exploring the island.

A Canadian group tried to establish a claim to Wrangell Island in 1921 on the grounds that it had been uninhabited since its discovery. But Great Britain was not interested in pursuing the claim, and the leader of the group sold the island to Lomen Brothers of Nome, Alaska, in 1924, shortly before the Russians took over. The Lomen Brothers and individuals who have bought part of the island from them still hold the title to the island.

The State Department, while admitting that it has never formally relinquished the U.S. claim to the island, says it is "not now disposed to contest the right of those who are presently there to be there."

Politiska avdelningen
Enhet I

Kr Hirdman

1978-10-17

Dar 161	Avd Grupp M1 P2 Eu I
------------	-------------------------

(Pol)

Ambassadören Backlund

BONN

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Un

Wallenbergärendet
(1 bil.)

Broder,

./.

Som framgår av bifogade promemoria har vi från en bulgarisk källa fått uppgift om två KGB-läger dels på Wrangelön i nordvästra Ishavet, dels i Irkutsk, i vilka det antyds att Wallenberg kan ha befunnit sig.

Uppgifterna om ett läger på Wrangelön har bestyrkts av ambassadens i Washington rapportering. Uppgifter om ett specialläger i Irkutsk har också förekommit tidigare. Den sovjetiske avhopparen Mosjinskij, som är bosatt i Tel Aviv, har påstått att ett sådant läger skall finnas i Irkutsk. Mosjinskijs trovärdighet är visserligen liten, men det har också funnits andra uppgifter om ett läger i Irkutsk; bl.a. skall en särskild fångförhørscentral ha varit inrättad där efter kriget.

Då vår strävan alltjämt är att följa alla spår i Wallenbergärendet vill jag be Dig att på hög nivå i Auswärtiges Amt anhålla om alla de upplysningar som kan finnas i den västtyska förvaltningen om dels lägret på Wrangelön, dels specialavdelningen i Irkutsk. Jag riktar samtidigt motsvarande begäran till Wilhelm Wachtmeister i Washington.

Beroende på utfallet av dessa förfrågningar får vi sedan avgöra hur vi skall gå vidare i kontakterna med den bulgariske sagesmannen.

Leif Leifland

es

Ifylles av postexp

Inläst vid ☐ av kurir ☐ uti kurir ☐ luftpost ☐ vanlig post	Avskickat datum 1978-10-19	Sign es
---	-------------------------------	------------

Politiska avdelningen
Enhet I
Kr Hirdman

1978-10-17

Dar 234	Avd Grupp M1 P2 Eu I
------------	-------------------------

(Pol)

Ambassadören Wachtmeister

WASHINGTON

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Un

Wallenbergärendet
(1 bil.)

Broder,

./.

Som framgår av bifogade promemoria har vi från en bulgarisk källa fått uppgift om två KGB-läger dels på Wrangelön i nordvästra Ishavet, dels i Irkutsk, i vilka det antyds att Wallenberg kan ha befunnit sig.

Uppgifterna om ett läger på Wrangelön stämmer ju med vad ambassaden tidigare rapporterat. Uppgifter om ett specialläger i Irkutsk har också förekommit tidigare. Den sovjetiska avhopparen Mosjinskij, som är bosatt i Tel Aviv, har påstått att ett sådant läger skall finnas i Irkutsk. Mosjinskijs trovärdighet är visserligen liten, men det har också funnits andra uppgifter om ett läger i Irkutsk; bl.a. skall en särskild fångförhållningscentral ha varit inrättad där efter kriget.

Då vår strävan alltjämt är att följa alla spår i Wallenbergärendet vill jag be Dig att i State Department anhålla om alla de upplysningar som kan finnas hos den amerikanska administrationen om dels lägret på Wrangelön, dels specialavdelningen i Irkutsk. Jag riktar samtidigt motsvarande begäran till Sven Backlund i Bonn.

Beroende på utfallet av dessa förfrågningar får vi sedan avgöra hur vi skall gå vidare i kontakterna med den bulgariske sagesmannen.

Leif Leifland

es

Ifylles av postexp

Avskickat till ☐ av kurir ☐ utl kurir ☐ luftpost ☐ vanlig post	Avskickad datum 1978-10-19	Sign es
---	-------------------------------	------------

Ma

1978-10-09

STRÄNGT FÖRTROLIG

Raoul Wallenberg

O.G. Tandberg, KVA, besökte idag kabinettssekreteraren.
I samband med ett ICSU-möte i Athen nyligen hade Tandberg träffat en tjänsteman i bulgariska vetenskapsakademien med ansvar för forskarutbytesfrågor avseende såväl öst- som väststater. Tandberg är väl bekant med vederbörande.

Bulgaren hade erfarit att en "icke-kyrillisk" (ungefärligen: västerländsk, polsk, ungersk eller baltisk) fånge, som närmast kom från Wrangel-ön, för två år sedan befunnit sig vid en specialavdelning inrymd i ett mentalsjukhus i Irkutsk. På avdelningen befann sig minst 100, möjligen 200 intagna/fångar vilka var officiellt dödförklarade. Verksamheten vid specialavdelningen var inriktad på experimentell forskning om människans motståndskraft mot påfrestningar och stod under ledning av äldre tyska forskare.

Fångarna identifierades visserligen med nummer men dessa ändrades emellanåt, varför fingeravtrycken fanns registrerade så att forskarna med säkerhet skulle kunna identifiera individer (vilket ansågs värdefullt för utvärdering av resultaten av olika försök).

Om Wallenbergs fingeravtryck kunde skaffas fram, var Tandbergs sagesman beredd att via sin kontakt i Irkutsk få fastställt om Wallenberg fanns där. Alternativt kunde uppgifter om tandlagningar eller speciella fysiska kännemärken vara till hjälp. Tandbergs kontaktperson skulle sannolikt besöka Sverige under första halvåret 1979.

Politiska avdelningen
Enhet I

1978-10-17

Dnr 625	Avd Grupp M1 P2 Eu I
------------	-------------------------

Polisintendent Grösta
F.d. byråchefen Otto Danielsson
Rikspolisstyrelsen
Polhemsg. 30
STOCKHOLM

(Pol)

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Wallenbergärendet

(1 bil.)

Broder,

./.

Jag vore tacksam om Du ville ge mig ett utlåtande om hur Du
bedömer uppgifterna i bifogade promemoria angående Wallenberg.
Den åberopade tjänstemannen i den bulgariska vetenskapsaka-
demin heter Vl. Karakachev.

Sven Hirdman

es

Ifylles av postexp

Avskickat med

☐

av kurir

☐

utl kurir

☐

luftpost

☐

vanlig post

Avskickad datum

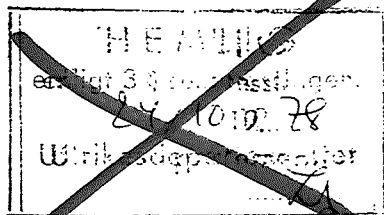
Sign

exp 17/10

Kabs Leifland, IB

ARKIVEXEMPLAR

1978-10-24

Justitiekanslern Gullnäs

Fack

103 10 STOCKHOLM

FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet
(1 bil.)

Broder,

Dnr		
227		
Avd	Grp	Mål
P	2	60

./.

Härmed ber jag för Din förtroliga kännedom få översända, i utdrag, kopia av en uppteckning om ett samtal som jag den 22 september hade med understatssekreteraren Keijo Korhonen i Finlands utrikesministerium.

Vi talade mest om Kekkonen-planen om en kärnvapenfri zon i Norden och andra spørsmål av säkerhetspolitiskt intresse, men som Du ser kom vi också in på Ditt uppdrag i Wallenberg-ärendet.

Leif Leifland

909

Ifylles av postexp

Avsant med

☐ sv kurir

☐ utl kurir

☐ luftpost

☐ vanlig post

Avsändn datum

78-10-24

Sign

Leif

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Samtal med understatssekreterare Keijo Korhonen

På inbjudan av understatssekreterare Keijo Korhonen vid Finlands UM sammanträffade jag med denne vid ett lunchsamtal i Helsingfors den 22 september 1978.

Vid samtalet diskuterade vi huvudsakligen ryktena om att den sovjetiske försvarsministern Ustinov under sitt besök i Finland i juli skulle ha föreslagit gemensamma finländsk-sovjetiska manövrar samt president Kekkonens tal i Stockholm den 8 maj om en kärnvapenfri zon i Norden. Avslutningsvis växlade vi några ord om justitiekansler Gullnäs' uppdrag att granska Wallenberg-dossiern i svenska utrikesdepartementet. /

910

3. Wallenberg-ärendet

När jag visade Korhonen artiklarna i dagens svenska morgontidningar om Ustinovs propå om gemensamma manövrar, fick han se referaten av regeringens beslut att be justitiekanslern gå igenom Wallenberg-dossierna och föreslå vilka handlingar som kan friställas för publicering. Jag sade att det finns en del handlingar från Finland, bl.a. förhørsprotokoll från skyddspolisen. Korhonen sade sig utgå från att dessa handlingar inte publiceras annat än efter medgivande från den finländska regeringen. Jag svarade honom att vi självklart kommer att respektera detta önskemål. /

Leif Leifland

911

Kabsele sekret Wella Bergström

ORIGINAL TELEGRAM
(KOPIER ENL. ANT.)
INKOM UD

26 OKT 78 16 12

DNR		
P	2	Enf

19350A UDSTH S
ANGELÄGET:

Gyp km Tandberg
om det är möjligt
för tidigare ge
behandling. GC
JK

A-T-T-E-N-T-I-O-N: KAB. SEKR LEIF LEIFLAND.

REF TIDIGARE DISK. ANGÅENDE BULGARIEN TACKSAM OM UPPGIFTER
EV BLODGRUPP O FINGERAVTRYCK ENÄR KURIR AVGÅR SOFIA LÖRDAG
28 OKTOBER 1978./REF TIDIGARE DISK I ÄRENDET MED ÖSTEUROPE.
ENHETEN/

STÄDSE

✓
OLOF G TANDBERG
UTLANDS-SEKRETERAREN

KUNGL. VETENSKAPSAKADEMIEN
STOCKHOLM 26 OKTOBER/78 KL. 14:00

17073 ROYACAD S+

19350A UDSTH S
17073 ROYACAD SV

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:
Kopia till: Kabs Bitr kabs Polch Pol 1	Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

P	2	Eu ^I
---	---	-----------------

SVENSK WASHINGTON 1978-10-27

(Pol) a

CABINET STOCKHOLM

AC 80

FOER HIRDMAN ANG WALLENBERGAFFAEREN.
 HBR LEIFLAND-WACHTMEISTER 1978-10-17.

BERGQUIST TOG IDAG VID BESOEK HOS WOODS UPP DE TVAA FRAAGOR SOM
 DISKUTERATS I OVANCIT HANDBREV.

1. VAD KUNDE AMERIKANSKA MYNDIGHETER LAEMNA FOER INFORMATION OM
 WRANGELOEN OCH I SYNNERHET OM DET FANNS TECKEN PAA ATT DET FUNNES
 FAANGLAEGER PAA OEN FOERE 1960. ATT DET INTE FINNS TECKEN PAA
 SAADANA EFTER 1960 HAR JU STATE REDAN SVARAT OSS, JFR VAART
 CHIFFER 188.

2. HADE AMERIKANSKA MYNDIGHETER NAAGON INFORMATION OM DET
 BEROERDA MENTALSJUKHUSET I IRKUTSK OCH DEN NAEMNDA SPECIAL-
 AVDELNINGEN.

VI KAN NOG UTGAA FRAAN ATT STATE, LIKSOM FOERRA GAANGEN, TAR
 ETT PAR MAANADER PAA SIG ATT SVARA.

WACHTMEISTER

Arkivexemplar

Politiska avdelningen
Enhet I

1978-11-02

Dnr	Avd	Grupp	Mål
26/2	P	2	Eu IX

ex t: Leifland
Hirdman
Wrigstad

Fru Nina Lagergren
Dahlbergsvägen 22

182 62 DJURSHOLM

(Wallenberg-affären)

Kära Nina,

I anslutning till vårt telefonsamtal får jag bekräfta att utrikesministern gärna tar emot Nina och professor von D~~z~~edel onsdagen den 15 november kl 14.00.

Vi har inte mottagit någon hänvändelse från den kända tysken Vogel, men det kanske kommer. Beträffande Andreas Biss har jag hittat bifogade rapport om hans bok från 1974, som jag ber att få översända.

./.

B.T. de L. H.
F.H. de L. H. - G. H. H.
74-10-28
P. L. E.

Sven Hirdman

GN

Ifylles av postexp

Avsant med

☐ sv kurlr☐ utl kurlr☐ luftpost☒ vanlig post

Avsändn datum

2 11 78

Sign

Eu

1974-10-07

WIEN

Konstapel Carlgren

UTREKESSEDEPARTEMENTET

175

Wallenberg-affären
(1 bil.)

Broder.

./.

Under sommarsesemestern läste jag i The Times Literary Supplement bifogade recension av boken "A Million Jews to Save", av André Biss vilken tycks ha varit en av de judiska ledarna i Ungern mot krigets slut. I recensionen nämnes intet om Raoul Wallenberg men det kan ju tänkas att boken innehåller något om hans verksamhet.

Enligt rapport

A Million Jews to Save
271pp. Hurdian, 1997

Ernest R. Sauer was unable to do that as a result of various difficulties. The Rev. Dr. Hungary, Admiral Horthy, a constant defender of the Jews, was put under pressure to stop the deportations of Jewish citizens, by the time and by the loss of Allied troops, and he was replaced by General Gombosi until October 1944. The Jews of Hungary, moreover, were not persecuted. In January 1945 a Jewish Committee for Military Assistance and Welfare had been set up by the Otto Kandler, head of propaganda in Nazi Austria. Sauer, who had contacts with Admiral Gombosi's *Abwehr*, went to Budapest later that year and was succeeded in his work by his doctor, Dr. Riedl. The task of negotiating with the Germans and the Hungarian authorities was taken over by Kerner, Brand and Andor Riedl, the author of this book. After 2 and left for Hamburg on May 17, 1945.

The fate of Hannah's life has been the subject of bitter and often controversial argument. But Allies have made a deal with the Nazis in order to save lives. Should an attempt to be made to put the gas chambers of Auschwitz out of action by aerial bombardment? Could the Jews anywhere have done more for their persecuted kinsmen? Was Kaizer's rescue a collaboration? In Hannah's case, Kaizer was, for the duration of a ship, who succeeded in boarding a ship to get her away from Germany, one of the many. In 1967 he was pardoned.

Such could not come to some success. Not only the last convoy of 1,684 people from the Sobibor camp, a further 16,000 Jews were interned in comparative safety in a camp in Austria, and there were still 100,000 Jews in Budapest when the Russians liberated it. In July 1944 the deportations to Auschwitz

Mr. Ross is very critical of the Jewish representative on the Southern Land Sales Mission, who is connected with the SS. There is no reason to disagree with the view that Maxon was a man without imagination or who had no concept of the reality of Jewish life under the Nazis and who, in his dealings with the members of his race, did not make full use of the opportunities. The irony of the situation was that Hummel's deal with the Jews was limited to the Aryan.

Brand died in 1964 and is therefore not alive to defend himself. It is true that he was warned not to go to Syria. But Mr. Brand's other charges can hardly be believed without much more substantial evidence. In any case his view that Brand caused the death of so many Hungarian Jews is as much, or as little, valid as the view of those who killed and then murdered Kestene.

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:					
Kopia till: Kabs Bitr kabs Polch Pol 1 Press	Åtgärd: (se regler på blankettkopia)		<table border="1"> <tr> <td>P</td> <td>2</td> <td>Eu</td> </tr> </table>	P	2	Eu
P	2	Eu				

ASVENSK WASHINGTON 1978-11-06

CABINET STOCKHOLM

FOER HIRDMAN POL 1 OCH LONAEUS PRESSBYRAAN.
RE RAOUL WALLENBERG.

NEW TIMES, EN FOER AMERIKANSKA FOERHAALLANDEN RADIKAL TIDSKRIFT, NAEMAST RAMPARTS EFTERTRAEDARE, HAR MED ARNOE CHECKAT UPPGIFTER OM RAOUL WALLENBERG FOER EN ARTIKEL. UPPGIFTERNA KORREKTA SAA NAER SOM PAA ATT FOERNYAT INTRESSE FOER WALLENBERGS OEDE SKULLE BEROTT PAA ATT DELAR AV MATERIALET SLAEPPTS FOER ETT PAR MAANADER SEDAN. (MAN MAASTE HA TAENKT PAA JUSTITIEKANSLERNS UPPDRAG) SAMT ATT MINDRE GRUPPER PRESSAR PAA REGERINGEN ATT SAEGA I MOSKVA ATT OM VI EJ FAAR FULL REDOVISNING AV FALLET KOMMER SVERIGE ATT BOJKOTTA OLYMPIADEN. DETTA HAR VI SAGT CI ALDRIG HOERT TALAS OM.

WACHTMEISTER

6083

I riksdagen behandlade frågor ang. Raoul Wallenberg

Interpellation av herr Björck i Nässjö

Prot 5:87,
85:10d
(20 maj 1974)

RD avslår motion om en s k vitbok om W.
samt att hemligstämpeln rörande de hand-
lingar som finns i UD:s arkiv hävs

Mot 1975:327
UU 1975:2
Prot 35:168d 12/3

RD avslår motion om medborgarkommission
för offentliggörandet av handlingar om W.

Mot 1975:457
UU 1975:2
Prot 35:168d 12/3

Fråga av Anders Björck om vitbok rörande
W:s öde

Prot 54:33d
22 jan 1976

Svar på fråga 1976/77:71 om offentliggörande av UD:s material angående Raoul Wallenberg

Anförande nr 35

Fru utrikesministern SÖDER:

Herr talman! Herr Björck i Nässjö har frågat mig om jag är beredd att dels frisläppa hela materialet om Raoul Wallenberg med undantag av de akter där särskild anonymitetshänsyn måste tagas, dels publicera en vitbok om Raoul Wallenberg med särskilt viktiga dokument.

Enligt nu gällande sekretesslagstiftning är de i utrikesdepartementet befintliga handlingarna rörande Raoul Wallenberg hemliga i femtio år. Hittills har ej skäl bedömts föreligga för att medge undantag från dessa bestämmelser. Jag finner vid en prövning att för närvarande inte föreligger några nya skäl som skulle motivera en ändrad inställning.

Utrikesdepartementet har utgivit två vitböcker om Raoul Wallenberg. Sedan den senaste vitboken publicerades 1965 har inga fakta framkommit som motiverar en ny vitbok.

F. n. pågår arbete på en ny sekretesslagstiftning. De nya reglerna kommer förmodligen att föreskriva en kortare sekretesstid än den som f. n. gäller. I väntan på proposition och riksdagsbehandling kan jag emellertid inte redan nu gå in på hur den nya lagstiftningen kan komma att påverka sekretessen för handlingarna om Raoul Wallenberg.

Jag vill försäkra herr Björck, att regeringen med största noggrannhet kommer att låta utreda alla nya uppgifter som kan framkomma.

Anförande nr 36

Herr BJÖRCK i Nässjö (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka fru utrikesministern för svaret.

Raoul Wallenbergs öde har upprört många människor både i Sverige och utomlands. Det är nu drygt 30 år sedan han bortfördes av sovjetiska trupper i Budapest. Han stod då mitt uppe i sitt intensiva arbete för att rädda ungerska judar undan nazisternas gaskamrar. Vad som sedan hänt honom vet vi inte med säkerhet. Vi vet bara att de uppgifter som ibland lämnats från sovjetiskt håll har varit motsägande och ibland direkt felaktiga. Det är viktigt att klarhet skapas så långt det är möjligt. Det gäller såväl Raoul Wallenbergs faktiska öde som det sätt varpå tidigare regeringar bedrivit efterforskningarna efter honom.

Detta kan endast ske om det omfattande arkiv som finns hos UD frisläpps. Om enstaka dokument av personliga anonymitetsskäl inte kan offentliggöras, skall naturligtvis undantag göras. De mest intressanta dokumenten bör emellertid, liksom tidigare har skett, publiceras i en vitbok.

Det finns verkligen i dagens läge, fru utrikesminister, ingen anledning

att inte lägga korten på borden. Vi brukar från svenskt håll gärna tala klarspråk när det gäller politiska fångar. Det är bra. Oavsett om det gäller kommunistiska eller fascistiska länder skall vi inte tveka att ge till känna vår mening i sådana här fall när det är påkallat.

Någon anledning att dra en tystnadens slöja över vad som hänt Raoul Wallenberg finns inte. Med detta gör vi i praktiken om den borgerliga regeringen fortsätter att hävda den hemligstämpel som den föregående, socialdemokratiska regeringen har svarat för.

Därför är fru utrikesministerns svar djupt beklagligt. Det finns synnerligen goda skäl att i dag lätta på sekretessen. Det har varit tillräckligt med undfallenhet från tidigare regeringars sida, och det vore märkligt om den nya regeringen gick vidare på denna linje.

Jag vill, herr talman, erinra om att det i dagarna kommit en skrivelse från en lång rad kända svenskar där man kräver att hemligstämpeln lättas i det här fallet. Jag tycker det skulle vara bra om man hade tillmötesgått denna begäran.

Till slut, herr talman, vill jag peka på att riksdagen 1975 uttalat sig för att man skulle lätta på sekretessen. Utrikesutskottets utlåtande nr 2 som på denna punkt godkändes av riksdagen, framhöll att "det är önskvärt med största möjliga öppenhet i ärendet".

Jag vill instämma i den bedömningen.

Anförande nr 37

Fru utrikesministern SÖDER:

Herr talman! Jag är mycket väl medveten om den helt berättigade upprördhet som har funnits omkring det här fallet och många andra liknande fall. Men när det gäller offentliggörande av hemligstämplade dokument finns det som bekant många hänsyn som måste tas.

Regeringens uppfattning är att ingen onödig hemligstämpel skall finnas, om man med att ta bort hemligstämpeln kan undanröja allvarliga missuppfattningar om vad som faktiskt förevarit.

Men jag vill också understryka att enligt gammal svensk tradition har vi en mycket stor öppenhet när det gäller sådana här handlingar. Den är större och generösare än i de allra flesta länder. Trots detta håller nu sekretesslagstiftningen på att arbetas om för att vi skall få en ännu generösare öppenhet när det gäller denna typ av papper. Det är bara en kort tid kvar till dess vi får denna nya lagstiftning, och därför har vi i regeringen inte funnit anledning att nu göra något undantag för detta speciella fall, även om det skulle vara aldrig så behjärtansvärt.

Det är alltså ett år kvar till dess den nya lagen kan komma. Då får vi ta upp detta fall och andra liknande till prövning.

Jag vill också peka på de hänsyn som man i sådana här sammanhang

Nr 27 Torsdagen den 18 november 1976

alltid måste ta till människor som har avgivit förklaringar under absolut anonymitetsskydd. Det har även herr Björck poängterat i sin fråga. Men man måste dessutom ta hänsyn till nu levande personer som kan råka i besvärliga situationer.

Som jag sade tidigare kommer vi emellertid att få tillfälle att ta upp den här frågan till förnyad prövning i samband med den nya sekreterlagstiftningen nästa år.

Anförande nr 38

Herr BJÖRCK i Nässjö (m):

Herr talman! Jag är helt medveten om att en rad personliga hänsyn måste tas. Det har jag förutsatt i de interpellationer, motioner och enkla frågor, där jag under de senaste åren behandlat den här saken. Därvidlag behöver det inte råda någon oenighet. Ingen skall behöva råka illa ut, och vi frisläpper de aktuella dokumenten.

Men sekreterlagstiftningens eventuella förändring löser knappast de här problemen. Såvitt mig är bekant överväger man att minska sekretesstiden från 50 till 30 år. Följde man denna bestämmelse här skulle det innebära att bara några få dokument från den allra första tiden, ehuru nog så viktiga, bleve offentliga. Men vi skulle fortfarande behöva ett speciellt ställningstagande från regeringens sida för att kunna göra en helhetsbedömning av det här ärendet. Regeringen kommer icke ifrån sitt ansvar, och sekreterlagstiftningens eventuella förändring kommer icke att på något sätt lösa de ifrågavarande problemen.

Sedan vill jag, herr talman, säga att den goda svenska traditionen när det gäller öppenhet i statsförvaltningen dess värre inte på något sätt gäller i detta fall. Här har vi alltså dokument som i dagens läge är hemligstämplade 50 år, och denna hemligstämpel har kritiserats från många håll.

Herr talman! Det bästa vore, och det är min uppriktiga förhoppning att regeringen skall stanna för en sådan lösning, att man frisläpper de dokument som finns, med undantag för dem som är speciellt känsliga. För något år sedan fanns det ju bl. a. en motion med det yrkandet av nuvarande statsrådet herr Ahlmark. På så sätt skulle en lång rad av problem lösas. I och för sig är jag tacksam för utrikesministerns löfte om att man uppmärksammat skall följa alla nya händelser av vikt, men, herr talman, det finns en lång rad gamla händelser som det inte heller skadar att titta på.

Överläggningen var härmed slutad.

Utrikesutskottets betänkande

1976/77:8

med anledning av motion om en medborgarkommission för granskning av handlingar om Raoul Wallenberg

Motionen

I motionen 1975/76:1145 av herr Lindahl i Hamburgsund m. fl. (fp) yrkas att riksdagen uttalar att regeringen bör tillsätta en medborgarkommission att granska tillgängliga handlingar om Raoul Wallenberg i syfte att ge regeringen råd om vad som bör offentliggöras enligt den princip som omnämns i motionen.

Motionärerna hänvisar till att en rad nya intressanta vittnesmål framkommit sedan de båda svenska vitböckerna i fallet Wallenberg publicerades, den senaste år 1965. Det föreslås att utrikesdepartementets akt om Wallenberg öppnas för insyn från journalistiken och den historiska forskningen samt att en medborgarkommission tillsätts för att gå igenom materialet med målsättningen att allt som inte sannolikt kan skada enskilda personer nu skall ställas till forskningens, massmediernas och allmänhetens förfogande.

Utskottet

Utskottet behandlade år 1975 två motioner rörande offentlighet i fallet Raoul Wallenberg, som hittills varit föremål för två av regeringen framlagda s. k. vitböcker. Den ena av motionerna utmynnade i sammanfattande yrkande som den nu aktuella motionen och avsåg sålunda tillsättandet av en medborgarkommission, vars uppgift skulle vara att ge regeringen råd om vilka ytterligare handlingar i ärendet som kan och bör ställas till forskningens, massmediernas och allmänhetens förfogande. I den andra av motionerna yrkades dels på en ny vitbok i ärendet, dels på ett hävande av hemligstämpeln på utrikesdepartementets arkivakter rörande Raoul Wallenbergs försvinnande år 1945 och vidare öden.

I utskottets av riksdagen godkända betänkande (UU 1975:2) erinrades om de utredningar som företagits sedan regeringen hösten 1965 framlade den andra vitboken om Raoul Wallenberg och vilka föranletts av senare tillkomna men obestyrkta vittnesmål. Utskottet framhöll att frågan om en ny offentlig redogörelse i ärendet respektive om hävande av hemligstämpeln på UD:s aktmaterial givetvis har många känsliga aspekter. Åtgärder av detta slag är tänkbara endast om man därigenom inte skadar enskilda personer eller försvårar myndigheternas möjligheter att följa nya spår. Ansvar för

frågan om offentliggörande kan inte delas med en medborgarkommission på det sätt som föreslagits, konstaterade utskottet vidare.

Den 22 januari 1976 besvarade dåvarande utrikesministern Sven Andersson en i riksdagen rest fråga huruvida utrikesdepartementet förberedde en ny vitbok om Raoul Wallenberg. I svaret framhölls bl. a. att de utredningar som förekommit i ärendet sedan den föregående vitboken framlades inte kunnat föra frågan vidare. Inga nya fakta hade sålunda framkommit som motiverade en ny vitbok i ärendet.

Samma besked lämnades i riksdagen den 18 november i år av utrikesminister Karin Söder i svaret på en liknande fråga. Utrikesministern framhöll vidare att enligt nu gällande sekretesslagstiftning är de i UD befintliga handlingarna rörande Raoul Wallenberg hemliga i femtio år och att hittills skäl ej bedömts föreligga för att medge undantag från dessa bestämmelser. Några nya skäl som skulle motivera en ändrad inställning hade vid en prövning av frågan inte befunnits föreligga för närvarande.

Utrikesminister Söder erinrade i sammanhanget om det arbete som för närvarande pågår på en ny sekretesslagstiftning och som förmodligen kommer att leda till att en generellt kortare sekretesstid än den som nu gäller införs. I avvaktan på proposition och riksdagsbehandling var det dock inte möjligt att gå in på hur den nya lagstiftningen kan komma att påverka sekretessen för handlingarna om Raoul Wallenberg.

Mot angivna bakgrund kvarstår utskottet vid sin i ovannämnda betänkande redovisade uppfattning, däribland i vad avser förslaget om en medborgarkommission.

Utskottet framhöll då även att det i princip instämde i önskvärdheten av största möjliga öppenhet i detta ärende. Utskottet förutsatte därför att regeringen håller frågan ständigt aktuell och att den vid den tidpunkt som bedöms lämplig kommer att lämna en offentlig redogörelse för den utveckling som skett i frågan efter publiceringen av den senaste vitboken. - Samma konstaterande vill utskottet göra i dag.

Utskottet har erfarit att regeringen har för avsikt att under nästa år framlägga proposition för riksdagen om ny sekretesslag. Förutsatt att regeringen därvid följer förslagen från offentlighets- och sekretesslagstiftningskommittén ("Lag om allmänna handlingar", SOU 1975:22) och den föreslagna nya lagen blir antagen av riksdagen, skulle den nuvarande övre tidsgränsen på 50 år för hemlighållande av handlingar rörande Sveriges förhållande till främmande makt m. m. bli sänkt till normalt 30 år eller, om särskilda skäl föranleder det, till 40 år. Arbetet är inriktat på att den nya lagen skall kunna träda i kraft i början av år 1978.

Utskottet vill i detta sammanhang uttala önskemålet att regeringen, i samband med det frisläppande av material ur Wallenbergakterna som skulle följa av en sålunda ändrad sekretesslagstiftning, även prövar möjligheten och lämpligheten att göra någon ytterligare förkortning av sekretesstiden i detta speciella fall, detta med hänsyn till händelsekedjan i fallet Wallenberg

UU 1976/77:8

3

under åren närmast efter 1947. Omvänt utgår utskottet ifrån att det vid allt offentliggörande beaktas att enskilda personer inte kommer till skada och att exempelvis vittnens önskemål om att inte få sin identitet röjd blir respekterade.

Utskottet hemställer mot angivna bakgrund
att riksdagen avslår motionen 1975/76:1145.

Stockholm den 30 november 1976

På utrikesutskottets vägnar
ALLAN HERNELIUS

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herr Hernelius (m), fru Lewén-Elias-son (s), herr Adamsson (s), fru Nilsson i Kristianstad (c), herrar Palm (s), Åberg (fp), Göransson (s), fru Jonäng (c), herr Hellström (s), fru Sundberg (m), herrar Ericson i Örebro (s), Korpås (c), fru Sigurdsen (s), herr Tarschys (fp) och fru Johansson i Nässjö (c).

125 67

NOV 1978

P 2 8 E

Sn
Ang Rapul Wallenberg
(1 bil)

- ./. Härmad får jag överlämna kopia av en skrivelse från en Dr. Jerzy Trau, som uppger sig ha träffat Wallenberg i januari-februari 1945 i ett fångläger i Gödöllö utanför Budapest.

Ingvar Knutzelius
Ingvar Knutzelius

[Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtgärd: Hbr t generalkonsuln
Andersson, Sydney 1979-11-05.]

26 Oct. 1978.

Mr. I. Knutzelius
Swedish Consul
62 Pitt St.
Sydney

Dear Mr. Knutzelius,

Following our telephone conversation here are the details I can give about Raoul Wallenberg:

While kept in the Russian POW camp in the high-school building in Gödöllő (about 30 km east from Budapest) I met by the end of January or in February 1945 and for several days slept in one room or cellar there with a Swedish diplomat about 30 years old wearing a dark suit. He had then and showed me his Swedish diplomatic passport. I left Gödöllő by the end of February 1945 being sent to another camp and never met him later.

Many of the prisoners in the Gödöllő POW camp were foreigners, refugees who escaped from Nazi camps (as myself), Hungarian Jews, etc., taken prisoners on the streets of Budapest during several weeks after it was occupied by the Russians. No documents were checked.

I only learned about the search for Wallenberg several days ago from an article in the Australian Jewish Times. I do not recall the name of the diplomat I met in 1945 but unless there was another Swedish diplomat of his age arrested at that time by the Russians in Hungary there is no possibility that ^{he} could be anybody else.

Sincerely yours

Dr. Jerzy Trau
18 Valley Road
Eastwood, NSW 2122

1978-11-17

P2 EnT

ex till:
kr Hirdman. Pol I

ep 781122/MT

Alh

FÖRTROLIG

Besök hos utrikesministern av fru Nina Lagergren och professor Guy von Dardel

Raoul Wallenbergs nära släktingar, fru Nina Lagergren och professor Guy von Dardel, mottogs den 15 november av utrikesminister Hans Blix.

von Dardel konstaterade att besöket aktualiserats dels av skiftet på utrikesministerposten dels av den genomgång av departementets Wallenberg-dossier som justitiekansler Ingvar Gullnäs nu skulle göra. Fru Lagergren inflikade att resultatet av justitiekanslerns arbete torde komma att sammanfattas i skrift. Skulle Raoul Wallenbergs släktingar kunna få läsa vad Gullnäs kommit fram till cirka en vecka innan publicering sker? I så fall blev det lättare för familjen att förbereda svar på frågor från massmedia.

Utrikesministern svarade att släktingarnas begäran föreföll vara högst rimlig. Syftet med justitiekanslerns genomgång var bland annat att en så stor del som möjligt av den mycket omfattande dossiern skulle kunna offentliggöras. Det var dock att förvänta att hemligstämpeln icke häves för vissa handlingar. Hänsyn fick tas till dels uppgiftslämnarens situation dels till förbindelsen med främmande makt.

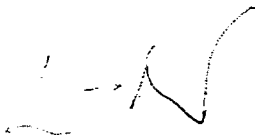
von Dardel frågade om möjlighet fanns att ta upp Wallenberg-ärendet med den sovjetiske regeringschefen Kosygin, ifall dennes besök i Sverige blir av. Utrikesministern framhöll att man från utrikesdepartementets sida söker följa varje spår av ärendet. Om nya omständigheter kommer fram, finns det givetvis all anledning att på nytt söka få till stånd en diskussion om Raoul Wallenbergs öde med de sovjetiska ledarna. En sådan diskussion kunde dock lätt riskera att bli kontraproduktiv ifall man från svensk sida inte kunde presentera nya fakta.

Fru Lagergren påpekade att sovjetiska avhoppare ibland hade upplysningar att lämna om politiska fångar i Sovjetunionen. Fanns möjlighet att fråga den tidigare FN-tjänstemannen Sjevtjenko om Raoul Wallenbergs öde?

Utrikesministern lovade att undersöka möjligheterna att ta kontakt med Sjevtjenko.

von Dardel hade erfarit att den sovjetiske ambassadören Goldberg vid ESK-mötet i Belgrad berört Wallenberg-fallet. Kunde Goldberg sitta inne med några nya upplysningar? Utrikesministern bedömde detta som föga sannolikt, men ambassaden i Washington kunde naturligtvis höra sig för i State Department.

Slutligen ställde utrikesministern i utsikt att Raoul Wallenbergs släktingar - sedan justitiekanslerns genomgång avslutats - skulle kunna få vägledning av departementets arkivchef vid läsning av de handlingar för vilka hemligstämpeln hävts.

Lars-Åke Nilsson

429

INKOM UD	
21 NOV 1978	
Avd.	P 2 1/600

Kabinettssekreteraren Leifland

UTRIKESDEPARTEMENTET

STRÄNGT FÖRTROLIGT

CLM

Wallenbergärendet
hbr Leifland-Backlund 78-10-17

Broder,

Utan min förskyllan - den höga nivån i Auswärtiges Amt var länge på grund av influensa och utlandsresor icke tillstädes - har jag ännu icke något svar på den fråga, som ställdes med det ovan åberopade handbrevet.

Chefen för den första politiska avdelningen, Dr. Blech - en tränad rysslandsexpert -, kunde den 8 november dock på rak arm meddela mig, att han tidigare sett uppgifter om att Wallenberg varit i Irkutsk, men att uppgifterna om det besynnerliga lägret var nya för honom. Han gav en yngre medarbetare i uppgift att taga kontakt med instanser, som kunde tänkas veta. Blech är väl varse den vikt man i Sverige fäster vid Wallenbergärendet, så jag tror inte att man behöver befara onödiga dröjsmål.

Sven Backlund

Sven Backlund

Bn

Adress

ORIGINALET ÅTER KR HIRDMAN, POL, I

Svensk TEL AVIV

Text

Mycket brådskande

Strängt förtroligt re Wallenbergärendet för Wilkens från Hirdman.

PRIMO. Försök omgående, helst redan i morgon, få kontakt med polske juden, f d sovjetiske medborgaren Abraham Kalinski, bosatt i Haifa sedan 2-3 år, och fråga ut honom på vårt uppdrag om allt han vet eller har hört talas om angående Raoul Wallenberg.

SECUNDO. Bakgrunden är följande. Kalinski, som varit general Anders adjutant, fängslades av ryssarna 1944 "för att han visste för mycket". Han satt i olika sovjetiska fängelser till långt in på 1960-talet. Hans namn figurerar i våra handlingar från 1957, då frigivna krigsfångar som hördes av ambassaden i Wien uppgav att de suttit tillsammans med Kalinski i mitten av 1950-talet.

Kalinski fick lämna Sovjetunionen för 2-3 år sedan efter det att han ~~antagit~~ sovjetiskt medborgarskap. För ett västtyskt TV-bolag, som kommit hans historia på spåren, har han uppgivit att han de sista åren av sin fängelsetid satt i ett exklusivt fängelse i Moskva-trakten avsett för icke avrättade utrensningsoffer från 1930-talet. Där skulle han eventuellt ha träffat eller åtminstone hört talas om Wallenberg för ca 5-6 år sedan.

TERTIO. Vi har fått de nya uppgifterna om Kalinski via en journalist på Sveriges Radio, Weber, som kontaktats av Zweites Deutsches Rundfunk, vilka skall göra storyn om Kalinskis märkliga liv. Tyskarna är kanske inte så intresserade av Wallenberg men det är givetvis den svenske journalisten. Han är dock beredd att vänta på sin story förutsatt att han får ensamrätt på den.

QUARTO. Vi är angelägna att komma till tals med Kalinski innan journalisterna får fatt i ärendet och skapar dramatik och väcker falska förhoppningar. Weber är i och för sig införstådd med detta resonemång men har naturligtvis ett eget yrkesintresse. Han har sagt att han skall fråga västtyskarna om Kalinskis adress i Haifa och förmedla den till oss. Samtidigt vill han själv sköta alla kontakter med Kalinski. ~~Vi anser dock att vi inte kan vänta på detta.~~

Ärende	Datum		Dnr
	Avd	Grupp	Mål

Adress

Svensk TEL AVIV forts

Text

QUINTO. Du bör därför omedelbart ta fatt på Kalinski, ev genom anlitan-
 de av israeliska myndigheter. Efter att ha redogjort för Wallenbergärendet och våra
 fortsatta ansträngningar att följa upp alla spår bör Du säga Kalinski,
 att vi känner till hans fall sedan 1957, att vi nyligen fått uppgift om hans
 utresa från Sovjetunionen och om att han skulle ha hört talas om Wallenberg
 i ett specialläger i Moskva så sent som för några år sedan. Du bör väl endast
 med lätt hand beröra hur vi fått ~~dessa~~ uppgifter och understryka det humanitära
 syftet med vår aktion. I en fånguppgift från 1957 betecknas Kalinski som
 en rättskaffens man. Lycka till. Tela resultatet snarast möjligt.

Cabinet

1978-11-17

P 2

Kanslirådet Hirdman
Pol I

Utrikesdepartementet

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Wallenbergaffären
(1 bil)

Broder,

När Gösta Dahlström idag var här i samband med informationskonferensen för Nordamerika, hade vi tillfälle byta några ord om Wallenbergaffären. Dahlström har ju försökt via Saidenberg få tag i den karta över Wrangelön, som det amerikanska militära kartverket låtit göra. Enligt Dahlström är det osäkert om Saidenberg verkligen har kartan eller inte, eller om han främst tror sig ha möjligheter att skaffa den. Trots att han från början gav intryck av att ha den tillgänglig och att saken bara gällde kopiering, gör han numera på Dahlström ett betydligt vagare intryck. Dahlström menar därför att vi, om vi vill ha tag i den, bör söka skaffa den från kartverket via State Department. Vill de lämna ut den, kan de, om inte är det inte mycket vi kan göra. Vi har ju tidigare anmält att vi är intresserade av att få så mycket information som möjligt om ön.

Saidenberg har emellertid, vilket kan vara till hjälp, lämnat vad han säger vara kartans referensnummer: series 1505, NRI, 2-1, addition 1, issued by the Defense Mapping Agency 1966 för CIA. Tacksam instruktion hur vi skall förfara i saken.

Dahlström medförde också en artikel i Wallenbergaffären, som nyligen stått att läsa i en judisk tidskrift i Los Angeles, B'nai B'rith Messenger. Datum har vi tyvärr inte, men artikeln har uppenbarligen stått nyligen då den tar upp den till JK lämnade uppdraget att gå igenom handlingarna i målet.

Mats Bergquist

1978-11-17

P 2

Attempts To Solve Puzzle Of Soviet Captive Refueled

By MAURICE SAMUELSON

LONDON (JTA) — New information may soon become available about attempts to solve one of the most poignant puzzles of the 20th Century. The Swedish government will consider publishing some of its documents about the case of Raoul Wallenberg, the diplomat who disappeared in Soviet captivity 33 years ago after heroically saving thousands of Hungarian Jews from Adolf Eichmann's death squads.

A report from Stockholm said that the government would decide which of the 7000 documents in its Wallenberg file can be published despite the rule forbidding the disclosure of state papers for 50 years.

THE MOVE was greeted as a partial victory by circles in Sweden who have been petitioning for publication of the Foreign Ministry's entire Wallenberg file, its biggest on a single individual. The Swedish government has never been satisfied with the Soviet Union's claim that Wallenberg died in the Lubyanka Prison in Moscow in 1947 at the hands of Stalin's secret police.

Its file contains statements by many people that Wallenberg had been seen alive long after he was supposed to have died and that he had been sentenced to a lengthy prison term. The latest "sighting" was reported in the early 1960s and new evidence is still emerging. Were he alive today he would be 66.

PUBLIC AWARENESS of the case outside Sweden was recently revived by Simon Wiesenthal, head of the Vienna Jewish Documentation Center. Wiesenthal, famous for hunting nazi criminals, has at least one reliable new witness who testifies that Wallenberg did not die in 1947, as Moscow claims, but was sent to Siberia.

The witness is an Austrian Jewish doctor, Menachem Melzer, who says he treated Wallenberg in a labor camp in Vorkuta a year after the date at which the Kremlin says he died. This supports many similar claims over the years by people who have emigrated from the Soviet Union. Wiesenthal recently suggested that Sweden should threaten to boycott the 1980 Moscow Olympic Games unless the Soviet Union offered to clear up the mystery. Although widely reported in Sweden, this plea has apparently little support there.

EARLIER THIS year, the King of Sweden visited the Soviet Union, a sign that the Wallenberg

case has ceased to be the important factor in Soviet-Swedish relations that it once was. It is doubtful whether the matter was even mentioned during the King's visit.

However, Alexander Solzhenitsyn, the exiled Soviet writer, has said that Wallenberg could have survived despite official claims of his death.

THE SON of a gifted, aristocratic family, Wallenberg was only 32 when he arrived in Budapest in July 1944 as a secretary at the Royal Swedish Legation. Armed with neutral diplomatic status and money from American Jewish funds, his assignment was to set up a special section at the legation to save as many Jews as possible from the "final solution."

Together with diplomats of other neutral countries, he encouraged the Hungarian government to resist nazi pressure and he put thousands of people, especially children, into what he called "the internationally protected zone" of 32 houses flying the Swedish flag. His army of assistants, at one point numbering 600, followed Eichmann's notorious death marches with food and clothing and, where possible, snatched deportees back to the relative safety of Budapest.

IN JANUARY, 1945, Wallenberg made contact with the Red Army on the outskirts of Budapest. Then he disappeared. For 12 years after that, the Russians claimed that Wallenberg had been killed by Gestapo men before the war ended. But in February, 1957, Andrei Gromyko, then the Soviet Deputy Foreign Minister, made the sensational assertion that Wallenberg had died in the Lubyanka Prison 10 years earlier.

Far from accepting that claim, many Swedes felt more certain than ever that Wallenberg was still alive, especially as other witnesses claimed to have seen him in prison in 1953 and 1954. In 1961, a distinguished Swedish woman doctor was told by a Soviet colleague that Wallenberg was ill in a mental hospital. When the Swedish government took this up, the Kremlin reacted with fury and the Soviet doctor, who has since died, retracted his story.

UTRIKESDEPARTEMENTET		Ärende:	
Kopia till:	Kabs Bitr kabs Polch Pol 1 Pol 2	Atgård: (se regler på blankettkopia)	
T		P	L

SVENSK WASHINGTON

1978-11-27

CABINET STOCKHOLM

FOER HIRDMAN. RE RAOUL WALLENBERG.

JAG HAR VID FLERA TILLFAELLEN HAFT SAMTAL, OCH AEVEN I NAAGOT FALL KORRESPONDENS, MED SENATORERNA CHURCH OCH PELL, FRAAN NYAARET -79 DE TVAA FRAEMSTA LEDAMOETERNA AV FOREIGN RELATIONS COMMITTEE, DE AER VAEL INFOR-

MERADE I AERENDET. VAD LANTOS VILL AER ATT SENATORERNA SKALL DELTA I EN INFORMATIONSKAMPANJ FOER WALLENBERG. PERSONLIGEN HAR JAG SVAART TRO ATT DE AER BEREDDA HAERTILL MED HAENSYN TILL DET LABILA LAEGET I DE AMERIKANSK-SOVJETISKA FOERBINDELSERNA, SAERSKILT INFOER MOEJLIGHETEN AV ETT SALT-AVTAL. DESSUTOM HAR JU AMERIKANARNA MAANGA EGNA FALL AV VAEGRAD UTRESA UR SOMVJETUNIONEN UNDER BEHANDLING MED MOSKVA. MEN UTESLUTET AER DET VAEL INTE, DOCK FOERUTSAETTER DET EN BEGAERAN FRAAN SVENSKA REGERINGEN. LAEMPLIGHETEN AV ATT SVENSKA REGERINGEN BER AMERIKANSKA SENATORER AGERA I DENNA BILATERALA SVENSK-SOVJETISKA TVIST BEDOEMS SJAEV-FALLET BAEST HEMMA., IN SECUNDO
IN FINE OCH QUARTO IN FINE SAMT I SECUNDO IN FINE OCH
TERTIO IN FINE.

WACHTMEISTER

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:					
Kopia till: Kabs Bitr kabs Polch Pol 1	Atgård: (se regler på blankettkopia) 1978-11-28 Pol I Kr Hirdman, GN chiff tit		<table border="1"> <tr> <td data-bbox="1192 448 1300 577">P</td> <td data-bbox="1303 448 1412 577">2</td> <td data-bbox="1415 448 1516 577">Eet</td> </tr> </table>	P	2	Eet
P	2	Eet				

SVENSK TEL AVIV 1978-11-27

CABINET STOCKHOLM

B R A A D S K A N D E FOER HIRDMAN, POL I, FRAAN WILKENS
RE WALLENBERG,

VAR BORTREST PAA SEMESTER I TORSDAGS-FREDAGS OCH NAADDES
AV DITT MEDDELANDE I MORSE. HAR TALAT PAA TELEFONEN MED
KALINSKI, SOM BOR I NAHARIA (KUSTSTAD MELLAN HAIFA OCH
LIBANESISKA GRAENSEN). HAN KOMMER TILL TEL AVIV PAA
ONSDAG (29/11) FOER INTERVJU PAA UM:S SPECIELLA AVDELNING
FOER SOVJET-JUDISKA FRAAGOR HAER. HAN AER VILLIG I DETTA
SAMMANHANG AEVEN TALA MED MIG, MEN ENDAST MED UM:S TILL-
STAAND OCH EFTER SAMTALEN DAER.

KALINSKI VILL ALLTSAA SPELA MED OEPPNA KORT, VILKET JAG
SNARAST TYCKER STAERKER BILDEN AV ALLMAEN INTEGRITET.
JAG SOEKER NU FAA TAG PAA CHEFEN FOER UM:S SOVJETBYRAA OCH
UTVERKA ATT JAG FAAR TILLFAELLE TALA MED KALINSKI OM
WALLENBERGSAKEN PAA ONSDAG. AATERKOMMER ALLTSAA I OEVER-
MORGON.

DOELLING

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Enhet I

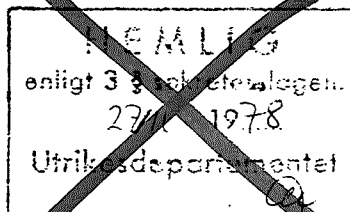
PROMEMORIA

1978-11-27 ✓

P 2 Eu^I

ex t: utrikesministern
kabinettssekreteraren
Prof. Carlgren
Hirdman

sep. 27.11.78/Cg

STRÄNGT FÖRTROLIG

Raoul Wallenberg

./.

./.

1. Nina Lagergren och Ebba von Eckerman besökte mig idag i Wallenberg-ärendet. von Eckerman var just hemkommen från USA, där hon bl.a. träffat paret Lantos. Hon redogjorde för ett besök tillsammans med herr Lantos hos ambassadör Wachtmeister enligt bifogade telegram.

2. von Eckerman berättade om den annonskampanj som paret Lantos startat i USA:s alla judiska tidningar enligt bifogade exempel.

3. Fru Lagergren framförde familjens gamla önskemål att bli informerad om alla de spår UD undersöker.

4. Jag redogjorde för uppläggningsen av JK-utredningen. Fru Lagergren var angelägen att familjen i god tid skulle få ta ställning till det material som avsågs frisläppas. Jag svarade att jag utgick från att detta skulle ske.

5
Sven Hirdman

GN

If you are a Hungarian Jew; if you are a Jew; if you believe in justice; please read this message.

This man saved the lives of 25,000 Jews. He may now be languishing in a Soviet prison. We have a chance to save his life...

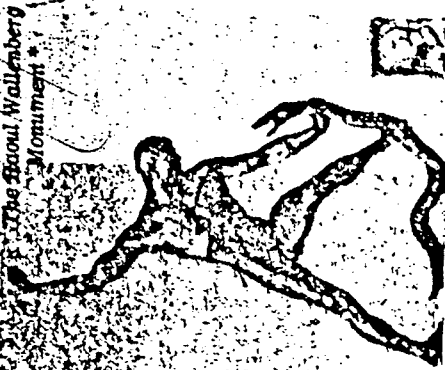
"Wallenberg is one of the greatest benefactors of our century. We consider it a matter of honor for the Jewish people to help."

Simon Wiesenthal

THE RAUL WALLENBERG STORY - A SUMMARY

- MAY 1944 - Scion of distinguished Swedish family accepts call to organize last ditch effort to save Jews of Hungary.
- JUNE 1944 - As attache in Swedish Embassy invents the protective passport which saves over 10,000 Jews.
- NOV. 1944 - Rescues 8,000 children by putting them in Swedish camp. After intercepting death marches to save 100's he creates "international ghetto" protected by Swiss Vatican and Swedish. 22,000 sheltered within.
- DEC. 1944 - As Russians approach Budapest S.S. troops surround the two ghettos containing 40,000 Jews.
- JAN. 1945 - Wallenberg threatens German commander with post-war international retaliation and thus averts slaughter. Russian takeover. Wallenberg attempts to buy food and medical supplies for ghetto from Soviets and is seized, forced to turn over valuables entrusted to him and shipped to U.S.S.R.
- 1945-1957 - Swedish Gov. demands Wallenberg's release - Soviets deny they have him.
- 1957 - Moscow issues death certificate claiming Wallenberg died in Lubjanka Prison in 1947.

*The Raoul Wallenberg monument was to be erected by the Jewish community in Budapest. It was 'kidnapped' by the Russians in 1948.

- 1957 - Certificate is suspect from beginning. Distinguished ex-political prisoners from U.S.S.R. report seeing and talking with Wallenberg.
- 1948-1974 - Solzhenitsyn writes of him in a play and in The Gulag Archipelago.
- NOV. 1977 - Simon Wiesenthal, who found the killer Adolf Eichmann, announces that he located Wallenberg in a mental hospital in Irkutsk, Siberia, as late as 1975.

1978 Concerned Citizens for Wallenberg Organized to Bring This Injustice to Public Attention. We Need Your Help.

I WANT TO HELP ☐

Name _____

Address _____

City _____

State _____

Zip _____

PLEASE SEND TO: Dr. Thomas P. Lantos
8850 Cameron Run Terrace No. 809
Alexandria, Va. 22303
703-765-3902

The Raoul Wallenberg mystery resurfacing

By Maurice Samuelson

LONDON, Oct. 24 (JTA)—New information may soon become available about attempts to solve one of the most poignant puzzles of the 20th Century. The Swedish government will consider publishing some of its documents about the case of Raoul Wallenberg, the diplomat who disappeared in Soviet captivity 33 years ago after heroically saving thousands of Hungarian Jews from Adolf Eichmann's death squads.

A report from Stockholm said that the government would decide which of the 7000 documents in its Wallenberg file can be published despite the rule forbidding the disclosure of state papers for 50 years.

The move was greeted as a partial victory by circles in Sweden who have been petitioning for publication of the Foreign Ministry's entire Wallenberg file, its biggest on a single individual. The Swedish government has never been satisfied with the Soviet Union's claim that Wallenberg died in the Lubyanka Prison in Moscow in 1947 at the hands of Stalin's secret police.

Its file contains statements by many people that Wallenberg had been seen alive long after he was supposed to have died and that he had been sentenced to a lengthy prison term. The latest "sighting" was reported in the early 1960s and new evidence is still emerging. Were he alive today he would be 66.

Wallenberg's mother, Mrs. Maj Von Dardel, is now 87 and his step father, Frederik Von Dardel, is 83. Both are well for their age and have not despaired of learning something about Raoul Wallenberg's fate before they die. Last year, Mrs. Von Dardel wrote to Soviet President Leonid Brezhnev about the case. But, as with many previous such letters to the Kremlin, she received no reply.

Public awareness of the case outside Sweden was recently revived by Simon Wiesenthal, head of the Vienna Jewish Documentation Center. Wiesenthal, famous for hunting Nazi criminals, has at least one reliable new witness who testifies that Wallenberg did not die in 1947, as Moscow claims, but was sent to Siberia.

The witness is an Austrian Jewish doctor, Menachem Melzer, who says he treated Wallenberg in a labor camp in Vorkuta a year after the date at which the Kremlin says he died. This supports many similar claims over the years by people who have emigrated from the Soviet Union. Wiesenthal recently suggested that Sweden should threaten to boycott the 1980 Moscow Olympic Games unless the Soviet Union offered to clear up the mystery. Although widely reported in Sweden, this plea has apparently little support there.

Earlier this year, the King of Sweden visited the Soviet Union, a sign that the Wallenberg case has ceased to be the important factor in Soviet-Swedish relations that it once was. It is doubtful whether the matter was even mentioned during the King's visit.

The son of a gifted, aristocratic family, Wallenberg was only 32 when he arrived in Budapest in July 1944 as a secretary at the Royal Swedish Legation. Armed with neutral diplomatic status and money from American Jewish funds, his assignment was to set up a special section at the legation to save as many Jews as possible from the "final solution."

Together with diplomats of other neutral countries, he encouraged the Hungarian government to resist Nazi pressure and he put thousands of people, especially children, into what he called "the internationally protected zone" of 32 houses flying the Swedish

flag. His army of assistants, at one point numbering 600, followed Eichmann's notorious death marches with food and clothing and, where possible, snatched deportees back to the relative safety of Budapest.

In January, 1945, Wallenberg made contact with the Red Army on the outskirts of Budapest. Then he disappeared. For 12 years after that, the Russians claimed that Wallenberg had been killed by Gestapo men before the war ended. But in February, 1957, Andrei Gromyko, then the Soviet Deputy Foreign Minister, made the sensational as-

sertion that Wallenberg had died in the Lubyanka Prison 10 years earlier.

Far from accepting that claim, many Swedes felt more certain than ever that Wallenberg was still alive, especially as other witnesses claimed to have seen him in prison in 1963 and 1964. In 1961, a distinguished Swedish woman doctor was told by a Soviet colleague that Wallenberg was ill in a mental hospital. When the Swedish government took this up, the Kremlin reacted with fury and the Soviet doctor, who has since died, retracted his story.

Avsändningsort

Pol I, kr Hirdman, GN

Ärende

57

Datum

1978-11-27

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu I

Adress

Svensk

WASHINGTON

ex t: Leifland

Hirdman

27/11/78

Text

Ambassadören från Hirdman ang. Raoul Wallenberg.

Ebba von Eckerman besökte mig idag tillsammans med Nina Lagergren för att berätta om ett besök som hon tillsammans med Thomas Lantos gjort hos Dig den 16 november. Hon ville vi skulle be Dig approachera olika senatorer i samförstånd med Lantos.

Jag svarade att vi uppskattade paret Lantos' verksamhet och alla andra ansträngningar som gjordes av enskilda personer för att bringa klarhet i fallet Wallenberg samtidigt som man från regeringens sida genom egna kanaler försökte följa upp alla spår i Wallenberg-ärendet. Jag sade emellertid också att jag skulle fråga Dig om Din bedömning av lämpligheten av kontakt med enskilda senatorer. Benäget tela.

Cabinet

Pol I, kr Hirdman, GN

Ärende

Datum

1978-11-28

Dnr

77 V

Avd

Grupp

Mål

f 2 En I

Adress

Svensk

TEL AVIV

Text

BRÅDSKANDE

Wilkens från Hirdman ang. Wallenberg.

Från Weber har jag idag fått följande kompletterande uppgifter om Kalinski.

Primo. Han har inte suttit i samma cell men i samma fängelse som Wallenberg.

Secundo. Kalinski är anträffbar antingen via systemen Mirjam Tetman (Getman), tel. Haifa 83995, adress Kish Avenue 11, eller per telefon 04/92 62 99 i Naharia, eller via tjänstemannen Golan i israeliska UD, tel. 03/25 53 71 i Tel Aviv. Men dessa uppgifter har Du tydligen fått fram på egen hand.

Tertio. Västtyska TV:n är inte intresserade av Wallenbergaspekten. Weber avvaktar för sin del tills vi hört Kalinski. Om Kalinski frågar hur Du fått uppgift om honom kan Du, om Du vill, åberopa redaktören Vessely i Zweites Deutsches Fernsehen, Wiesbaden.

Cabinet

Kopia till:

Kabs
Pol 1

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

P

2

Su-

SVENSK TEL AVIV 1978-11-29

CABINET STOCKHOLM

B R A A D S K A N D E

FOER HIRDMAN, POL 1, FRAAN WILKENS RE WALLENBERG,

1. HAR IDAG HAFT LAENGRE SAMTAL MED ABRAHAM KALINSKI. HAN AER I 60-AARSAALDERN, INTENSIV, INTRESSANT OCH GOER ETT SERIOEST INTRYCK. HAN HAR MYCKET AV INTRESSE ATT BERAETTA - PAA YIDDISH, POLSKA ELLER RYSKA - OM WALLENBERG, OCH AEVEN ANNAT FRAAN EN 15-AARIG PERIOD I RYSKA FAENGELSER. HAN AVSER F.OE. PUBLICERA EN BOK HAEROM I TYSKLAND OM NAAGOT AAR. HAN SAEGER SIG OENSKA BIDRA TILL ATT KASTA KLARAST MOEJLIGA LJUS OEVER SOVJETISKA FAENGELSEFOERHAALLANDEN UNDER DEN AKTUELLA PERIODEN OCH AER BEREDD ATT GE OSS ALLA DETALJER OM VAD HAN VET OM WALLENBERG (JFR P 4 NEDAN).

2. KALINSKI HAR NEDTECKNAT EN BERAETTEELSE PAA RYSKA ROERANDE WALLENBERG. HAN HAR LOVAT GE MIT EN KOPIA PAA SOENDAG INNAN HAN FAR TILL NEW YORK, VILKEN JAG INSAENDER MED NAESTA VECKAS KURIR (AVGAAR ONSDAG 6/12).

HAER HUVUDDRAGEN AV VAD KALINSKI HADE ATT SAEGA:

HAN FAENGSLADES AV RYSSARNA STRAX INNAN KRIGSSLUTET

Kopia till:

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

-2-

OCH SATT I EN LAANG RAD OLIKA FAENGELSER UNDER AAREN 1944-1959. DE SISTA AAREN VAR HAN I VLADIMIR-FAENGELSET. HAN HOELL DAER VIA SMUGGLADE SKRIFTLIGA MEDDELANDEN KONTAKT MED EN CELLGRANNE, SOM BERAETTADE ATT I EN ANNAN CELL (NR 23 PAA FAENGELSETS ANDRA AVDELNING) SATT EN TIDIGARE NAERA MEDHJAELPARE TILL BERIA VID NAMN MAMULOV OCH I SAMMA CELL FANNS AEVEN EN SVENSK SOM HETTE RAOUL.

KALINSKI FRIGAVS DEN 29 OKTOBER 1959 OCH BODDE SEDAN I STADEN VLADIMIR FRAM TILL 1968. DAER TRAEFFADE HAN BL A DEN TIDIGARE LETTISKE UTRIKESMINISTERN MUNTERS, SOM OCKSAA UNDER SIN FAENGELSETID HAFT KONTAKT MED WALLENBERG OCH EN TID RENTA SKALL HA DELAT CELL MED HONOM.

SENASTE GAANGEN 1967 HADE KALINSKI VIDARE KOMMUNICERAT MED EN GEORGIER VID NAMN SIMON GOGOBERIDZE, EN F D SOCIALDEMOKRAT SOM TILLBRINGAT INTE MINDRE AEN 45 AAR I OLIKA FAENGELSER. DENNE SADE SIG UNDER EN PERIOD HA HAFT KONTAKT MED WALLENBERG, SOM SUTTIT I EN CELL BREDVID HANS EGEN. GOGOBERIDZE TORDE AENNU VARA I LIVET OCH BO I GEORGIE.

KALINSKI BODDE DAEREFTER I MOSKVA UNDER PERIODEN 1968-1975, GIFTE DAER OM SIG MED EN RYSKA, FICK EN DOTTER OCH GAVS TILLAATELSE ATT JAEMTE FAMILJEN LAEMNA SOVJETUNIONEN VID AARSSKIFTET 1975-76.

3. KALINSKI FAR I NAESTA VECKA (5/12) TILL NEW YORK FOER SAMTAL MED AMERIKANSKA MYNDIGHETER OM SINA SOVJETISKA ERFARENHETER. HAN STANNAR I CA 2 MAANADER

Kopia till:

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

-3-

OCH AEMNAR OCKSAA BL A BEDRIVA UNDERSOEKNINGAR FOER ATT FAA YTTERLIGARE MATERIAL TILL SIN BOK. HAN KOMMER I USA ATT TA KONTAKT MED EN PERSON, SOM ENLIGT KALINSKI HAFT PERSONLIG KONTAKT MED WALLEMBERG I VLADIMIR-FAENGELSET UNDER 1960-TALET. NAMNET PAA DENNA PERSON, SOM FRIGAVS CA 1973, VILL KALINSKI T V INTE LAEMNA UT, MEN HAN AER BEREDD ATT GE ALLA DETALJER SEDAN HAN I USA FAATT VEDERBOERANDES OK.

4. MED HAENSYN TILL INTRESSEGRADEN I KALINSKIS BERAETTEELSE VILL JAG IFRAAGASAETTA, OM VI INTE BOER FORTSAETTA KONTAKTEN I NEW YORK EFTER KALINSKIS ANKOMST DIT, ANTINGEN VIA NAAGON TJAENSTEMAN PAA GENERAL-KONSULATET ELLER - I MITT TYCKE ETT BAETTRE ALTERNATIV - GENOM UTSAENDANDE AV NAAGON I WALLEMBERGAERENDET VAEEL INSATT PERSON SOM HELST OCKSAA TALAR RYSKA (SAMTAL PAA TYSKA-YIDDISH DOCK OCKSAA MOEJLIGT, DAEREMOT EJ ENGELSKA).

JAG HAR GIVIT KALINSKI TELEFONNUMRET TILL GK, NEW YORK. KALINSKI AER FRAAN 6/12 ANTRAEFFBAR ANTINGEN HOS: DAVID NATAPOV, 105-38 63 DR, APT 6 M, FOREST HILLS, TEL. 8977066, ELLER: HERR LIVSHITS, 108-50 62 DR, APT 3 E, FOREST HILLS, TEL. NUMMER GAAR ANTAGLIGEN ATT FAA FRAM I NEW YORK.

5. JAG TRAEFFAR ALLTSAA KALINSKI IGEN PAA SOENDAG OCH KAN DAA INFORMERA HONOM OM EV OENSKEMAAL FRAAN ER SIDA OM SAMMANTRAEFFANDE I NEW YORK, FOERUTSATT VI FAAR BESKED HAEROM SENAST LOERDAG MORGON. I VILKET FALL SYNES GENERALKONSULATET BOERA UNDERRAETTAS, FOER DEN HAENDELSE KALINSKI SKULLE RINGA DIT.

DOELLING

Kabs Leifland/KS

Ärende

Wallenberg

Datum

1978-11-29

Avd

P

Grupp

2

Mål

Gu -

Adress

Svensk
TEL AVIV

Text

Från kabinettssekreteraren.

re Wallenberg.

*H. Hirdman
helt till-
freds*

Jag finner Kalinskis uppgifter mycket intressanta. Vi arbetade mycket på Vladimir-spåret i slutet av 50-talet, då vi också gjorde en hänvändelse till ryssarna, se Utrikesfrågor 1959 sid 96. I vårt material figurerade bl.a. den av Kalinski nämnde Gogoberidze. Under våra förfrågningar kom vi dock aldrig i kontakt med ~~en~~ person som delat cell med Wallenberg eller på annat sätt haft personlig kontakt med honom. Därför intresserar oss mycket Kalinskis uppgift att han under sin USA-vistelse avser träffa en man som faktiskt skulle haft personlig kontakt med Wallenberg i Vladimir-fängelset. För det fall att Kalinskis uppgift härom är riktig är vi naturligtvis mycket angelägna få tillfälle träffa denna person.

Sven Hirdman och jag befinner oss i Förenta Staterna vecka 50 (Washington) och halva vecka 51 (New York). Kan Du, då Du träffar Kalinski på söndag, fråga honom om han kan ordna ett sammanträffande mellan oss och denna person förslagsvis onsdag 20 december. Om han inte befinner sig i New York är vi beredda betala hans resa dit. Dessutom är vi naturligtvis angelägna träffa Kalinski själv, om möjligt samma dag. Vi betalar Kalinskis resa till New York om så behövs.

Benäget be Kalinski personligen meddela generalkonsul Friedman i New York hur vi kan få kontakt med honom och tredje mannen. Vi ringer Friedman från Washington 12 december. Friedman under-
rättas av oss om att han kan vänta samtal.

Strängaste sekretess angelägen i detta ärende.

Cabinet+

Avsändningsort

Pol I, kr Hirdman, es

Ärende

Datum

1978-11-30

Avd

P

Grupp

2

M61

Enl

Adress

Svensk Tel Aviv

Text

SA Wilkens från Hirdman

PRIMO. Vi är tacksamma för att få Kalinskis redogörelse på ryska om Wallenberg senast med kurir 6 december.

SECUNDO. Du kan väl också säga Kalinski att vi ser fram emot att träffa honom i New York och att jag talar ryska.

Cabinet

Avsändningsort

Pol I, kr Hirdman, es

Ärende

Datum

1978-11-30

Avd

Grupp

Mål

P

2i

Eu I

Adress

Generalkonsulatet New York

Text

SJA
JLK

Strängt förtroligt för Friedman från Hirdman ang Wallenberg-ärendet

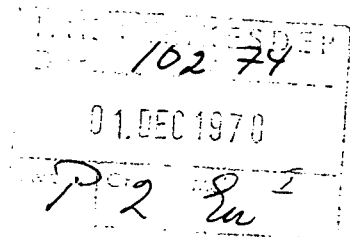
PRIMO. Vi har fått upp ett nytt, viktigt spår i Wallenberg-ärendet via en i Israel boende polack, Abraham Kalinski. Kalinski kommer att besöka USA under två månader från 6 december. I samband med hans vistelse i USA avser Leifland och jag att försöka träffa honom i New York den 20 december. Kalinski, eller en person som ringer å hans vägnar och som kan vara David Natapov eller herr Lidshits, kommer att ringa Dig personligen före den 12 december för att meddela var och hur Leifland och jag kan träffa Kalinski och ytterligare en person som sitter inne med särskilda upplysningar om Wallenberg. Jag ringer Dig från Washingtonambassaden 12 december, då Leif och jag anlänt från Stockholm, för att få veta vilket besked som lämnats Dig. Kalinski får avgöra om mötet skall äga rum på generalkonsulatet eller annorstädes. Vi har sagt att vi betalar reskostnaderna till New York om han och hans kollega inte skulle befinna sig där 20 december.

SECUNDO. Kalinski har redan hörts av Wilkens i Tel Aviv. Han gör intryck av att vara en tillförlitlig person. Han talar inte engelska men bruten tyska. Wilkens har sagt honom att Du väntar ett samtal från honom och vet vad saken gäller.

TERTIO. Det är angeläget med strängaste sekretess i detta ärende. Du bör därför sköta alla kontakter personligen.

Cabinet

KUNGL. SVENSKA
GENERALKONSULATET

Ang. Raoul Wallenberg

1978-11-28

Nr. 74 HP 1

Överlämnas av generalkonsulatet i Berlin till
Utrikesdepartementet.

Claes König

Claes König

personal

Postfach 330226
(Delbrückstr. 38)
1 Berlin 33
West-Berlin
27.11.78

(registered mail)

Mr. H. Kissinger
Aspen Berlin Institut für
Humanistische Studien e.V.
Inselstr. 10

1 Berlin 38

God has saved you and your family from the Nazis; I BESEECH you to help Mr. Raoul Wallenberg who has saved thousands of Jews from Eichmann/Auschwitz. One could buy or exchange him from the USSR.

Dear Mr. Kissinger,

I would like to wish you a pleasant and successful stay in Berlin! Some 40 years ago the persecution of the Jews in Germany started. This year on the anniversary of the "Reichskristallnacht" many speeches were heard. God has saved you and your family from a barbarous treatment. Seven of my relatives were murdered and a further two of them have been saved from Bergen Belsen and Auschwitz. Therefore I am interested in the fate of Mr. Raoul Wallenberg, the Swedish diplomat who went to Budapest at the end of the War-near the end- and at a great personal risk to himself saved thousands of Jews from Eichmann/Auschwitz. He is believed to be in the USSR. I BESEECH you to use your enormous prestige and influence to help to get Saint Wallenberg or his mortal remains out of the USSR. If President Carter who champions human rights, together with Sweden, Germany Israel/and the Jewish people, would buy or exchange Saint Wallenberg or his mortal remains I am sure the USSR would let him go. It is simply the moral duty of the Free World to do so. There is a street in Berlin-Wilmersdorf named after him-(Raoul)Wallenbergstrasse-near the Anne-Frank-Heim. This is a humanitarian appeal and has nothing to do with politics... Of course the face of the USSR should be saved as much as possible. In all probability there is going to be an exchange of "spies" between East and West at the end of the year. Also Victor Louis/USSR, Flatto Scharon/Israel and Wolfgang Vogel/East-Berlin, who deal with such matters, met in Vienna Mrs. Patricia Derian who is one of the "chiefs" of the Bureau of Human Rights and Humanitarian Affairs, recently visited East-Berlin.... The USA embassy in East-Berlin was then contacted and I hope she has been approached.... Unfortunately moral pressure is in this sad "case" not sufficient....

God has helped you in the past and I am sure He will continue to do so if you help in this most sad and deserving case. Mr. Simon Wiesenthal tries his best too. Perhaps a joint-secret- international effort could be mounted?!?! After all thousands of people have been allowed to leave the USSR-even some very prominent dissidents....

Copies of this letter go to the mayor of Berlin, Mr. D. Stobbe, Mr. Shepard Stone, the head of the Aspen Institute, Mr. E. Leck, the President of the Internationale Liga für Menschenrechte and SPD Deputy and the Swedish consul-general Mr. König. I am enclosing herewith my letter to the mayor of Berlin, Mr. D. Stobbe of 27.11.78, several articles about Mr. R. Wallenberg: the Encyclopaedia Judaica, Keter Publishing House, Jerusalem 1974, Volume 16, pages 255/6, "Der Spiegel" of 26.12.78, pages 76/7, "Der Tagesspiegel" of 7.10.78, page 2, about the visit of Mrs. Patricia Jerian in East-Berlin and about the many people being regularly bought from the East....

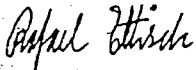
The address of the mother of Mr. Raoul Wallenberg - she is 87 - is:
Mrs. Maj von Dardel, Auravägen 25, S 182 62 Djursholm, Sweden.

One day all human beings will have to stand judgement before God. Then only good deeds count! You are one of the very few people in the world today who can get Saint Wallenberg or his mortal remains, out of the USSR. If you succeed, where others have failed, then it would perhaps be the greatest deed of your life in the eyes of God!!!

I sincerely wish you and your religious parents: happiness, a good health and "Ad Mea Wessrim"-120 years- as the Jewish saying goes....

Thanking you very much in advance for your good deed,

Yours most respectfully,

Rafael Ettisch (B.Sc. Economics)

Enclosures:

28. NOV 1978

Einschreiben

persönlich

Postfach 330226
(Delbrückstr. 38)
1 Berlin 33
27.11.78

An den Regierenden
Bürgermeister von Berlin und
Bundesratspräsidenten
Herrn D. Stobbe
John F. Kennedy Platz

1 Berlin 62

Bitte helfen Sie Herrn Raoul Wallenberg der Tausenden von Juden das Leben vor Eichmann/Auschwitz rettete; Herr Kissinger wird Sie diese Woche treffen=er ist enorm einflussreich und musste vor den Nazis flüchten....man muss Herrn R. Wallenberg oder seine sterblichen Überreste, freikaufen oder umtauschen.

Sehr geehrter Herr Stobbe!

Am 9. November dieses Jahres hat man in der Bundesrepublik grosse Reden gehalten, anlässlich der Reichskristallnacht.... Einer der wenigen Menschen die damals geholfen haben war Herr R. Wallenberg, der in der UdSSR verschollen ist. Ende 1978 wird man vermutlich einen OST-West/Umtausch vornehmen.... Ich flehe Sie an alles zu tun, damit Herr R. Wallenberg oder seine sterblichen Überreste, ausgetauscht oder "gekauft" werden.... Dies ist natürlich auch die moralische Pflicht von Deutschland, Israel und Schweden. Im Juli 1978 war ich bei Ihnen in der Bürgersprechstunde und bat Sie zu helfen. Ich bin auch für Frieden und Entspannung aber wenn man Milliarden Beträge an den "Osten" "gibt" dann kann man auch gleichzeitig bitten, dass man Herrn Wallenberg freilässt. Natürlich sollte man das Prestige der UdSSR nach Möglichkeit wahren.... Tausende von Dissidenten wurden ja freigelassen....

Sie werden diese Woche Herrn H. Kissinger treffen. Er ist vor den Nazis selber geflüchtet und alle Türen stehen ihm offen!!! BITTE BITTE bewegen Sie ihn dazu, dass er sein enormes Prestige und Einfluss benutzt um Herrn R. Wallenberg zu helfen. Die SPD in Bonn-Herr H. Kern, B ürgerrrat, 18.5.78, KE/LB- unterstützt dies...

Ich flehe Sie an HELFEN Sie und dann wird Gott auch Ihnen zur Seite stehen!!!

Unter anderem füge ich hier in diesem Brief: eine Kopie meines Briefes an Sie vom 20.7.78, eine Kopie meines Briefes an Herrn H. Kissinger vom 27.11.78. Eine Kopie dieses Briefes geht an Herrn H. Kissinger, Herrn Shepard Stone vom Aspen-Institut, Herrn Uwe-Jens Krah, Ihr Referent vom Bürgerreferat, Herrn E. Beck, Präsident der Internationalen Liga für Menschenrechte und SPD Abgeordneter und Herrn Generalkonsul König vom schwedischen Generalkonsulat.

Ich bedanke mich für die gute Tat im voraus.

Mit freundlichen Grüßen

Rafael Ettisch
Rafael Ettisch (B.Sc. Economics)

Anlagen:

Noch vor Weihnachten will Ost-Berlin den Austausch Frau Guillaumes erreichen

W. K. Bonn

Unterhändler des Ostens haben wieder einmal Fühler in westlichen Hauptstädten zur Einleitung eines deutsch-deutschen beziehungsweise internationalen Häftlingsaustausches ausgestreckt. Wie jetzt bekannt wurde, will Ost-Berlin noch vor dem Weihnachtsfest die Freilassung der Ehefrau des Kanzleramtspions Günter Guillaume erreichen. Christel Guillaume verbüßt gegenwärtig eine achtjährige Freiheitsstrafe. Rechnet man die Untersuchungsstrafe seit dem 25. April 1974 an, hätte sie in diesem Monat viereinhalb Jahre Freiheitsstrafe verbüßt — ein Zeitraum, der bei früheren Tauschverhandlungen ausreichte, einen Agenten vorzeitig zu entlassen.

Keine gemeinsame Heimkehr

Günter Guillaume ist nach den jüngsten Bekundungen aus dem Kanzleramt die von Ost-Berlin gewünschte gemeinsame Heimkehr mit seiner Frau noch in diesem Jahr verwehrt. Dennoch ist Guillaumes Dienstherr, das Ministerium für Staatssicherheit (MfS) in Ost-Berlin, weiter bemüht, seinen Spion möglichst lange Zeit vor Ablauf der 13jährigen Freiheitsstrafe freizubekommen. Wie von Sicherheitsbehörden zu erfahren war, suchen Ostberliner Agenten in der Bundesrepublik nach einer Lobby, die sich für einen baldigen Austausch einsetzt: „Im Interesse des Ausbaus der Beziehungen mit der DDR“ und — selbstredend — „im Interesse des Friedens.“ Frühere Bemühungen waren nicht zuletzt an der Ablehnung der Bundesregierung gescheitert.

Nach einer großen Publicity-Welle, die im Frühsommer weitere Kontakte zwischen West und Ost im Scheitern feierte, der Öffentlichkeit vorzogen

kamen Bevollmächtigte vor kurzem übereln, die Gespräche über die freizulassenden Gefangenen und die Modalitäten eines solchen „kleinen Grenzverkehrs“, an denen beide Seiten interessiert sind, geheimdiplomatisch zu führen.

Ost-Berlin hat in den vergangenen Monaten hohe Strafen gegen Fluchthelfer und angebliche Agenten bundesdeutscher Nachrichtendienste verhängt, die bei jedem Gespräch als mögliche Austauschpartner angeboten werden. Andererseits sind in der Bundesrepublik soviel „DDR“-Spione inhaftiert wie kaum zuvor in den 30 Jahren innerdeutscher Frontstellung. Zu den Agenten, die an der Spitze der Wunschkandidaten für einen baldigen Austausch stehen, gehören dem Vernehmen nach die Eheleute Lutze, deren Verrat im Verteilungsmaterialium von Fachleuten als schwerwiegendste Affäre für die Sicherheit der Bundesrepublik gewertet wird.

Die Sowjets ihrerseits haben dem Westen nach jüngsten Berichten zu verstehen gegeben, daß sie eine vorzeitige Freilassung verurteilter Dissidenten nicht grundsätzlich ablehnen. Im Westen wurde die Nachricht lanciert, Moskau habe die Vollstreckung des Todesurteils an dem Spion Filatow, der für einen westlichen Geheimdienst gearbeitet haben soll, ausgesetzt.

Warten auf Offerten

In Moskau und Ost-Berlin erwartet man nun Offerten für die Freilassung von Regimegegnern. Dabei verhehlen Ostberliner Unterhändler nicht, daß ihnen die Probleme bewußt sind, die einem Rechtsstaat bei einem Handel, der Dissidenten einschließt, entstehen.

Offizielle Stellen der Bundesrepublik schweigen in diesem Stadium der Fühlernahme.

Alle 14 Tage dürfen sie sich sehen

Am 15. Dezember 1976 verkündete das Oberlandesgericht in Düsseldorf das Urteil für das Ehepaar Guillaume: 13 Jahre Freiheitsstrafe für Günter Guillaume (51), acht Jahre für seine Frau Christel. Beim Verlassen des Gefängnisses wurde er verhaftet. FOTO: SVEN SIMON

Auf dem Berliner Treue...
150 Teilnehmer erwartet werden, werden der auch Bundeskanzler Schmidt.

DER TAGESSPIEGEL 7.10.78

Im DDR-Außenministerium Menschenrechtsfragen erörtert

s.2

US-Staatssekretärin Derian soll auch Fall Hübner angesprochen haben

Berlin (dpa). Ein zweistündiges Gespräch über Menschenrechtsfragen hat die amerikanische Staatssekretärin Patricia Derian gestern in Ost-Berlin mit dem stellvertretenden DDR-Außenminister Nier geführt. Ein Sprecher der US-Botschaft in Ost-Berlin bezeichnete die Unterredung als „offen und freimütig“, lehnte es aber ab, Einzelheiten mitzuteilen.

Er wollte auch nicht ausdrücklich bestätigen, daß bei dem Treffen mit Nier auch das Schicksal des inhaftierten Ost-Berliner Niko Hübner zur Sprache gekommen ist. Der 22-jährige Hübner ist im Sommer in Ost-Berlin zu fünf Jahren Freiheitsentzug verurteilt worden, weil er sich unter Hinweis auf den entmilitarisierten Status von ganz Berlin geweigert hatte, der Einberufung zum Wehrdienst in der DDR-Armee zu folgen.

Staatssekretärin Derian, die in Washington für Menschenrechtsfragen und humanitäre Angelegenheiten zuständig ist, war, wie gemeldet nach Ost-Berlin gekommen, um mit der DDR-Regierung über die Verwirklichung der Vereinbarungen der Europäischen Sicherheitskonferenzen von Helsinki und Belgrad

zu sprechen. Sie erörterte nach dem Treffen mit Nier bei einem Gespräch mit dem stellvertretenden DDR-Staatssekretär für Kirchenfragen, Kalb, auch Fragen der Religionsausübung, wie sie in der KSZE-Schlußakte festgelegt ist.

Frau Derian ist der bisher ranghöchste amerikanische Regierungsvertreter, der seit der Aufnahme der diplomatischen Beziehungen zwischen den USA und der DDR vor vier Jahren nach Ost-Berlin gekommen ist. Heute wird die Politikerin von Ost-Berlin aus nach London und Genf weiterreisen. Die DDR ist das einzige Ostblockland, in dem sie während ihrer Europa-Reise Gespräche mit Regierungsvertretern führte.

Die DDR-Nachrichtenagentur ADN ging in ihrer Meldung über den Besuch der US-Staatssekretärin nicht auf Menschenrechtsfragen ein. Es hieß bei ADN lediglich, bei der in einer sachlichen Atmosphäre verlaufenen Unterredung mit Nier sei der Stand und die Weiterentwicklung der Beziehungen zwischen den USA und der DDR sowie aktuelle internationale Fragen erörtert worden.

Politische DDR-Häftlinge berichten über die jetzigen Haftbedingungen

Seit Jahresanfang tausend politische Häftlinge freigekauft

Tsp. Berlin/Frankfurt a.M. Nach übereinstimmenden Berichten von freigelassenen Häftlingen aus der DDR haben sich seit der Strafrechtsreform vom Mai vorigen Jahres die Bedingungen in den DDR-Haftanstalten „etwas gebessert, wenngleich relativ mehr für die Bürger der Bundesrepublik und West-Berlins“. Dies teilte gestern die Arbeitsgemeinschaft 13. August in Berlin mit. Gleichzeitig gab in Frankfurt a.M. die Gesellschaft für Menschenrechte bekannt, daß nach ihren Informationen in den ersten neun Monaten dieses Jahres rund tausend politische Häftlinge „durch die besonderen Bemühungen der Bundesregierung“ (gemeint ist der Freikauf — d. Red.) aus den Haftanstalten der DDR entlassen wurden und nach dem Westen übersiedeln durften. Im gleichen Zeitraum des Vorjahres seien es 700 politische Häftlinge gewesen, die auf gleiche Weise die Freiheit erlangten.

Den Angaben der Arbeitsgemeinschaft 13. August zufolge wird bis Jahresende noch mit der Freilassung von etwa 400 politischen Häftlingen gerechnet. Zu den relativ gebesserten Haftbedingungen „bezüglich“ Paketempfang, Schreiburlaubnis, „Besuchserlaubnis“ von Nahestehenden, und „Einkaufsmöglichkeiten“ heißt es im einzelnen: Die „Westler“ sind nun fast alle in der Strafvollzugsanstalt Rummelsburg untergebracht, wo im Sommer des Jah-

res umfangreiche bauliche Veränderungen stattfanden. Jeweils fünf Zellen sind miteinander verbunden; darin können sich die 25 bis 30 darin untergebrachten Häftlinge aufhalten. In dem äußersten Raum sind die Waschgelegenheiten und Toiletten. In dem entgegengesetzten ist der Aufenthaltsraum, wo häufig am Abend für drei bis vier Stunden Fernsehmöglichkeit besteht, wenngleich nur für das erste DDR-Programm. Auch der Straferlaß ist für die „Westler“, nahezu alle wegen Fluchthilfe verurteilt, etwas größer und im allgemeinen nahezu die Hälfte, während den DDR-Bürgern, vornehmlich wegen Fluchtversuchen oder wegen „Staatsfeindlicher Hetze“ Verurteilte, meist nur ein Viertel bis ein Drittel erlassen wurde. Gefordert wird Gleichstellung der „Ostler“ mit den „Westlern“ sowie Abschaffung der „Normenscinderei zu Gunsten des Einkaufsgeldes“, Abschaffung der Arreststrafen und Benachteiligungen für Arbeitsverweigerer. Des weiteren werden besonders bessere medizinische Betreuung und Möglichkeiten zur Weiterbildung gefordert.

Mit der Strafrechtsreform hätten sich dem Bericht zufolge die Strafmaße nicht verändert. Fluchtversuche und „staatsfeindliche Hetze“ werden in leichten Fällen mit 2 bis 3 Jahren bestraft, Fluchthilfe mit 4 bis zu 13 Jahren. Trotz jährlichen Freikaufs von 1200 politischen Häftlingen halte sich deren Gesamtzahl bei 5000.

Kabs Leifland, IB

Ärende

Wallenberg

Datum

1978-12-01

Avd

P

Grupp

2

Mål

EU I

Adress

Svensk

TEL AVIV

Text

W

Brådskanie. För Wilkens från Hirdman. Åberopande vårt chiffer 78 re Wallenberg.

Primo. Det vore bra om Du, när Du träffar Kalinski på söndag, kunde fråga honom om han kan nämna namnen på de fångar som han träffat i Vladimir och som nu kan ha lämnat Sovjetunionen.

Secundo. Som framgår av vårt 78 är strängaste sekretess angeläget detta ärende. Kan Du framföra detta också till Kalinski?

Tertio. Kan Ni diskret fråga israeliska myndigheterna om deras uppfattning om Kalinskis trovärdighet?

Quarto. Telegram till UD detta ärende bör föras med adressmeningen: "Endast för kabinettssekreteraren och Chefen Pol I".

Cabinet

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Kabs
Pol 1

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

P

2)

Zu

ESVENSK TEL AVIV 1978-12-04

CABINET STOCKHOLM

h482
sm

ENDAST FOER KABINETTSSEKRETERAREN OCH CHEFEN POL I
HIRDMAN FRAAN WILKENS RE KALINSKI ECH 79 OCH 80.

1. KALINSKI OEVERLAEMNADE VID SAMMANTRAEFFANDE IGAAR SIN PAA
RYSKA AVFATTADE NEDTECKNING OM WALLENBERG. DEN INSAENDS MED
KURIREN ONSDAG.

2. KALINSKI, SOM KAENNER DET SOM SIN PLIKT ATT I MOJLIGASTE
MAAN HJAEIPA OSS I EFTERFORSKNINGARNA OM WALLENBERG,
INRIKTAR SIG PAA SAMMANTRAEFFANDE MED KABINETTSSEKRETERAREN OCH
DIG I NEW YORK ONSDAGEN DEN 20 DECEMBER. HAN LOVADE RINGA
FRIEDMAN ONSDAG ELLER TORSDAG I INNEVARANDE VECKA OCH GE
BESKED OM VAR HAN KAN KONTAKTAS I USA (HAN ANLAENDER NEW YORK
I MORGON EFTERMIDDAG MED FLIGHT KL 641 FRAAN AMSTERDAM).
DET AER MOEJLIGT ATT HAN KOMMER ATT BEFINNA SIG I LOS
ANGELES I BOERJAN AV VECKA 51. JAG HAR SAGT HONOM ATT VI
I SAA FALL BETALAR HANS FLYGBILJETT TILL NEW YORK. KALINSKI AER
MEDVETEN OM VAART KRAV PAA SEKRETESS OCH HAR LOVAT EJ YPPA
NAAGOT TILL DESS HAN TALAT MED ER I NEW YORK.

3. KALINSKI NAEMNDE ATT DEN "TREDJE MAN", SOM NU BOR I USA,
TROLIGEN VAR I VLADIMIRFAENGELSET SAA SENT SOM 1973. HAN SYNES
HA FAATT LAEMNA SOVJETUNIONEN 1974. KALINSKI KOMMER ATT SOEKA
FAA MED DENNE TILL SAMMANTRAEFFANDET DEN 20:E, MEN SAKEN

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:					
Kopia till:	Åtgärd: (se regler på blankettkopia)	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> </table>				

- 2 -

BEROENDE AV OK FRAAN VEDERBOERANDE.

4. SOM AEVEN FRAMGAAR AV KALINSKIS NEDTECKNING FINNS VIA GOGOBERIDZE, SOM KALINSKI TRAEFFADE I TBLISI 1967 KORT EFTER GOGOBERIDZES FRIGIVNING, ETT DIREKT SPAAR TILL WALLENBERG AV SAA SENT DATUM SOM SAGDA AAR. GOGOBERIDZE SKALL MED EGNA OEGON HA SETT SVENSKEN I VLADIMIR-FAENGELSET.

5. KALINSKI NAEMNDE SLUTLIGEN TVAA PERSONER SOM HAN VISSERLIGEN INTE SJAEVLV TRAEFFAT I VLADIMIR-FAENGELSET MEN SOM TIDVIS TORDE HA BEFUNNIT SIG DAER OCH SEDEMER FAAT LAEMNA SOVJET-UNIONEN. DEN ENE AER ZALMANSON, SOM VAR INBLANDAD I ETT FLYGKAPNINGSFOERSOEK FOER 8-9 AAR SEDAN, DEN ANDRE VLADIMIR BUKOWSKI SOM "BYTTES" MOT CHILENSKE PARTISEKRETERAREN CORVALAN. ZALMANSON BEFINNER SIG ENLIGT KALINSKI TROLIGEN I ISRAEL, BUKOWSKI MOEJLIGEN I STORBRTIANNIEN.

6. HAR INTE KUNNAT FAA TAG PAA VEDERBOERANDE ISRAEL FOER ATT FRAAGA OM KALINSKIS TROVAERDIGHET. AATERKOMMER I DETTA AVSEENDE NAERMASTE DAGARNA.

DOELLING

Avsändningsort

Kabs Leifland, IB

Arende

Datum

1978-12-04

Wallenberg

Avd

Grupp

Mål

Ex t: Hirdman

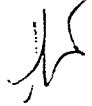
Adress

Svensk

LONDON

Text

Strängt förtroligt från kabinettsssekreteraren.

 Vi har fått en uppgift om att Vladimir Bukowski, som för en tid sedan "byttes" mot den chilenske kommunistiske parti sekreteraren Corvalan och som nu möjligen är bosatt i Storbritannien, torde ha befunnit sig i Vladimir-fängelset i Sovjet. Vår uppgiftslämnare, som själv varit i Vladimir, säger sig ha erfarit att Wallenberg vistats där i slutet av 50-talet.

Finns någon möjlighet för beskickningen att, antingen direkt eller via vederbörande brittiska myndigheter, fråga Bukowski om han vistats i Vladimir-fängelset och har något att berätta om Wallenberg?

För det fall att Bukowski verkar ha informationer av intresse, vore det bra om Sven Hirdman och/eller jag själv personligen senare kunde få ett samtal med honom.

Cabinet

Avsändningsort

Kabs Leifland, TB

Ärende

Wallenberg

Datum

1978-12-04

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu I

Adress

Svensk

Ex t: Hirdman

TEL AVIV

Text

Från kabinettssekreteraren. Tack
Wallenberg.

Hirdman och jag inriktar oss alltså nu på att träffa Kalinsk
och tredje mannen i New York onsdagen 20 dennes.

Angeläget Ni söker kontakt med Zalmanson och frågar honom
om han befunnit sig i Vladimir-fängelset och har något att
berätta om Wallenberg.

Cabinet

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:
Kopia till: KABS HIRDMAN	Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

P	2	Sur
---	---	-----

SVENSK TEL AVIV 1978-12-05

CABINET STOCKHOLM

ENDAST FOER KABINETTSSEKRETERAREN OCH CHEFEN POL I

RE KALINSKI

WILKENS HAR IDAG TALAT MED CHEFEN FOER UM:S SPECIELLA BYRAA FOER SOVJET-JUDISKA FRAAGOR, HERR LEVANON, OM KALINSKI. LEVANON HADE ENDAST TRAEFFAT KALINSKI TVAA GAANGER OCH HADE DAERFOER EJ NAAGON MER DEFINITIV UPPFATTNING OM HONOM. FOERSTA INTRYCKET VAR EMELLERTID ATT KALINSKIS UTSAGOR VAR AV BETYDANDE INTRESSE, MED MAANGA NAMN OCH DETALJER, OCH ATT HAN SJAELV FOERFOELL SERIOES OM AEN MED EN TENDENS ATT IBLAND HETSA UPP SIG.

LEVANONS INTRYCK STAEMMER MED VARA. DE BEFAESTER BILDEN AV KALINSKI SOM ETT OVANLIGT INTRESSANT VITTNE.

DOELLING

Katze
paler
Pat

10590A UDSTH S
183398 SVNSK D

ORIGINAL TELEGRAM
(KOPPIER ENL. ANT.)
FROM UD

5 DEC 78 16 59

ENR	103-A	49
P	2	Eu

(Pat)

6482

T69114027+
114027 SCHWE DD
183398 SVNSKX

SVENSK BERLIN 1978-12-05

CABINET STOCKHOLM

49. VAAR 74. FOER POL 1 OM RAOUL WALLENBERG.HP 1.

VID ETT OFFENTLIGT FOEREDRAG AV KISSINGER 2 DECEMBER I BERLINS KONGRESSHALL I ANSLUTNING TILL VILKET AAHOERARNA KUNDE STAELLA FRAAGOR TILL KISSINGER VAEDJADE ETTISCH TILL KISSINGER OM RAOUL WALLENBERG OCH FRAAGADE OM KISSINGER VILLE GOERA NAAGOT I FALLET. KISSINGERS SVAR BLEV ATT CITMY POLICY ON HUMAN RIGHTS HAS ALWAYS BEEN TO RAISE THEM PRIVATELY AND NOT MAKE A PUBLIC ISSUE OF THEM ON THE THEORY THAT I BELIEVE IT IS MORE EFFECTIVE TO HELP IN HUMAN RIGHTS ISSUES IF ONE DOES NOT MAKE THEM TO STATE ISSUES AND TURN THEM INTO HUMILIATIONS OF THE MAJOR COUNTRY INVOLVED SLUT CIT.

KOENIG+

SVENSK BERLINKL1700

10590A UDSTH S
183398 SVNSK D

FYSISKA INSTITUTIONEN

LUNDS UNIVERSITET

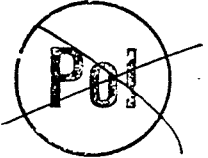
Sölvegatan 14

223 62 LUND

Tel. 046/12 4620

Lund den 4 december 1978.

1978-12-06 kabs Leifland, IB
hbr Leifland-Ryding,
Moskva

Kabinettssekreterare Leif Leifland UTRIKESD

Utrikesdepartementet

Stockholm

Dnr 220.1/68

5 123

P 2 En

Broder!

MS

Jag översänder en kopia av den skrivelse med förslag till startande av ett "forskningsprojekt" i Raoul Wallenbergaffären med svenskt och ryskt deltagande. Jag är naturligtvis medveten om att utsikterna till att ett sådant förslag skall accepteras är mycket små, men de är kanske inte mindre än för de andra åtgärder som kan vidtagas. Mitt hopp är att man med betoningen av forskningsaspekten skall kunna avpolitisera saken, och förslaget att projektet, i varje fall delvis, skall handhas av Vetenskapsakademien som den normala kanalen vid samarbete med öststaterna i forskningsärenden går i samma riktning.

Jag har försökt formulera förslaget så mjukt som möjligt, och tycker inte att det borde finnas någonting som skulle kunna väcka anstöt hos en eventuell rysk läsare, men jag vore Dig tacksam för kritik, kommentarer och förslag som kan förbättra förslaget i detta och andra hänseenden.

Jag har valt att själv föra fram förslaget till ryska ambassaden - om jag nu blir mottagen - eftersom jag förstod av tidigare samtal med Dig att UD kände sig förhindrat att agera medan JK:s granskning av materialet pågår, och jag är rädd att den publicitet som väl sannolikt blir fallet efter materialets frisläppande då kan verka störande på möjligheterna för att få i gång ett förtroendefullt (?) samarbete med ryssarna, medan denna förestående publicitet vid ett agerande nu möjligen kan utgöra ett motiv för att genom att klara upp saken i tid undvika den belastning på de svensk-ryska relationerna som publiceringen kan medföra.

Jag har även tagit preliminär kontakt med ständige sekretären i Vetenskapsakademien, och informerat honom om mitt förslag. Vice preses i Akademia NAUK kommer till Stockholm i slutet av januari, i egenskap av styrelsemedlem för Beijerinstitutet, och skulle kunna kontaktas om vi inte har fullständigt kalla handen.

Jag skulle vara Dig tacksam om Du ville ge mig det stöd, som jag förmodar erfordras för att jag skall kunna lägga fram förslaget vid ambassaden, även om jag förstår att Du inte kan officiellt identifiera Dig med det på nuvarande stadium. Och som sagt, jag är tacksam för all kommentarer och råd.

Med vänlig hälsning

Guy von Dardel
Professor

PROPOSAL

FOR A JOINT SOVIET SWEDISH RESEARCH PROJECT ON THE
RAOUL WALLENBERG CASE.

Raoul Wallenberg performed, at the end of the second world war an outstanding humanitarian mission to save the Hungarian Jews from extermination by the Nazi's. Wallenberg, in collaboration with and coordinating similar efforts from other neutral countries, succeeded to keep the major part of the Jewish population of Budapest intact from the holocaust.

Raoul Wallenberg's fate after he got in touch with, and was taken under protection of, the victorious Soviet troops in January 1945, is still obscure. On the one hand investigations made by the Soviet authorities have so far failed to disclose evidence for what happened to him. On the other hand many persons returning to their home countries after internment in the Soviet Union claim to have seen or otherwise communicated with Raoul Wallenberg.

The fate of Raoul Wallenberg needs to be clarified, not only because his selfsacrificing humanitarian mission makes him entitled to such efforts, but also because his failure to return to Sweden after fulfilling his mission has been a serious disappointment to the Swedish people, and strain on the Soviet-Swedish friendship.

In view of the many questionmarks left in the matter, the Swedish parliament has decided that the bulk of the files on the Raoul Wallenberg case in the Swedish Foreign Office will be released. These files will therefore become open to research as will also unofficial files collected by the efforts of Raoul Wallenberg's family and other supporters.

The files on the Raoul Wallenberg case kept in the Ministry for Foreign Affairs of the Soviet Union, and the basic sources of information in archives elsewhere, such as those originating from the military units in Hungary, or from the institutions in the Soviet Union, to which Raoul Wallenberg is believed to have been brought, have not yet been accessible to research. It is clearly essential to have some sort of access to these files, and to be able to confront them with the material in Sweden. As the most relevant part of this material is now about 30 years old opening it to research should not violate any legitimate requirements for secrecy.

Research in the Raoul Wallenberg case can only be visualized as a joint Soviet Swedish research project, which is the object of the present proposal.

It is proposed that:

- 1) A joint project, consisting of a Soviet and a Swedish research team be set up for research in the Raoul Wallenberg case.
- 2) The work will be carried out under the auspices on the Swedish side of the Royal Swedish Academy of Sciences, and the Swedish Foreign Office, and on the Soviet side.....
- 3) Each research team consists of historians, representatives of the respective Foreign Office, and specialists in disciplines of value to the research project.
- 4) The members are appointed by the sponsoring organisations in each country.
- 5) The teams will via the sponsoring organisations apply for access to documentary material of relevance to the research project.

- 6) Means for rapid and frequent communication between the two teams, by telephone, letter or visits, are essential for the project
- 7) Any publication or report resulting from the work of the teams will be submitted to the sponsoring organisations for approval.
- 8) The working language within the project will be English.

Stockholm, December 3rd 1978.

Avsändningsort

Pol I, kr Hirdman, GN

Ärende

71

Datum

1978-12-05

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu I

Adress

Svensk

NEW YORK

Text

Friedman från Hirdman ang. Wallenberg.

Kalinski anländer New York i eftermiddag med KL 641 från Amsterdam. Han har lovat ringa Dig onsdag eller torsdag denna vecka. Möte i New York 20 december i princip OK. Vi får eventuellt betala en flygbiljett Los Angeles - New York för honom, vilket vi gärna gör. Kalinski försöker få med "tredje mannen" till sammanträffandet 20 december, vilket vi är mycket angelägna om.

Cabinet

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:
Kopia till: Kabs Pol 1	Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

P	2	Eu-T
---	---	------

SWEDELEG NEW YORK 1978-12-06

CABINET STOCKHOLM

O M E D E L B A R T TORSDAG MORGON
 FOER HIRDMAN FRAAN FRIEDMAN

HAR IDAG SAMMANTRAEFFAT MED K. SOM OMTALADE ATT HAN
 EFTER SINA SAMTAL MED WILKENS ERFARIT YTTERLIGARE I
 AERENDET BL A ATT EN AV K. NAMNGIVEN PERSON SAA SENT
 SOM SOMMAREN 1975 HAFT KONTAKT MED W. I ETT FAENGELSE
 I MOSKVA. AV ALLT ATT DOEMA BEFINNER SIG DENNA PERSON
 NU PAA FRI FOT I MOSKVA.

K. INSTAELLD PAA MOETE MED LEIFLAND OCH DIG DEN 20
 DECEMBER MEN VILL DESSFOERINNAN HA MIN HJAELP MED
 ATT INSAMLA YTTERLIGARE UPPLYSNINGAR.

HAN OENSKAR SAALUNDA RINGA DELS EN I SAN FRANCISCO
 BOSATT BRORSON TILL MOSKVAPERSONEN DELS EN BEKANT
 I MOSKVA MED KONTAKTER TILL VEDERBOERANDE. AVSIKTEN
 AER ATT FOERMAA VEDERBOERANDE ATT GE KOMPLETTERANDE
 UPPLYSNINGAR. HAN VILL RINGA DESSA SAMTAL PAA
 KONSULATET. DE SKALL FOERAS PAA JIDDICH OCH PAA ETT
 SAADANT SAETT ATT UTOMSTAAENDE VID AVLYSSNING INTE
 SKALL FOERSTAA INNEBOERDEN.

SJAELVFALLET KOMMER INTE HELLER JAG AEVEN OM JAG AER
 NAERVARANDE ATT KUNNA FOELJA SAMTALET.

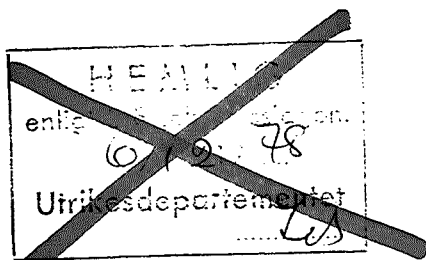
TACKSAM BESKED OM JAG SKALL LAEMNA BEGAERD HJAELP
 ELLER OM NAAGON ANNAN KONTAKTVAEG KAN FOERESLAAS
 HONOM.

THUNBORG+

ARKIVEXEMPLAR

Kabs Leifland, IB

1978-12-06

Ambassadören Ryding
MOSKVA

Ex t: Hirdman

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Dnr 189		
Avd P	Grp 2	Mål Eu I

Raoul Wallenberg
(1 bil.)

un

Broder,

./.

1. Närslutet ber jag få sända Dig kopia av brev, jämte bilaga, från Raoul Wallenbergs halvbror, professor Guy von Dardel i Lund. von Dardel besöker mig torsdag 7, jag kommer då att säga honom att jag finner hans propå totalt orealistisk. Jag vill emellertid att Du skall veta om vilka tankar som rör sig hos familjen.

2. Vi har fått kontakt med ett intressant nytt vittne. Det gäller en f.d. sovjetisk medborgare av judisk börd som vistats i Vladimir-fängelset - ett spår som Du vet intresserade oss mycket under slutet av 50-talet. Enligt vårt vittne - och andra sagesmän som han i sin tur hänvisat till - skulle Wallenberg ha vistats i Vladimir efter den tidpunkt vi tidigare fått indikationer om.

Nästa gång Du besöker Stockholm kanske Du kan ta kontakt med Sven Hirdman och be att få titta på papperen.

Leif Leifland

Ifylles av postexp

Avsändt med			
☒ sv kurir	☐ utf kurir	☐ luftpost	☐ vanlig post

Avsändn datum Sign

78-12-07 CW

KUNGL.
SVENSKA AMBASSADEN

TEL AVIV

1978-12-04

Kanslirådet Sven Hirdman

UTRIKESDEPARTEMENTET

*Uppskrift även
om Leubekd*

LC SN

SN

226

7.12 78

Pol

P 2 Ee

PERSONLIGT OCH STRÄNGT FÖRTROLIGT

Abraham Kalinski om Wallenberg

Broder,

Härmed såsom utlovat Kalinskis uppgifter om
Raoul Wallenberg sådana de nedtecknats på
ryska av Kalinski.

Håkan Wilkens

*Ängra teckningar.
Ulf W.*

P.S. Bifogar även ett foto på
Kalinski, taget för ca. 5
år sedan. I dag har han
fått ytterligare grått hår
och bär dessutom för det
mesta glasögon.

КРАТКИЕ ДАННЫЕ О Б АБРААМЕ КАЛИНСКОМ

С 1943 года я находился в Москве в качестве ^{военного} Постоянного представителя Польской Армии при Народном комиссариате обороны СССР.

В начале мая 1944 г. я вместе с тогдашним диктором польского радио д-р Б.Марком, /впоследствии директором Еврейского исторического института в Варшаве/ составил письмо на имя президента США Рузвельта. В этом письме мы, основываясь на собранные нами достоверными данными, сообщили президенту о некоторых чудовищных преступлениях, совершенных и совершаемых во время войны советскими властями против еврейского и польского народов. В этом же письме ^{я сообщил} подробные данные о зверском убийстве почти 15.000 польских офицеров из Старобельского, Козельского и Осташковского лагерей в Катинском лесу в марте-апреле 1940 г.

Это письмо я передал лично в руки своему соседу по гостинице "Метрополь" заведующему консульским отделом посольства США в Москве ДУДКО Паул-Майк для вручения тогдашнему послу США в Москве Авриэлу ГАРРИМАНУ с тем, что он срочно отправил это письмо президенту. ДУДКО, который почти ежедневно заходил к нам в номере, сообщил мне, что он мою просьбу в тот же день выполнил... Однако, когда я был через несколько дней арестован, это письмо уже лежало на столе у тогдашнего главы НКГБ СССР Меркулова.

Из дальнейших обстоятельств и во время допросов стало ясно, что ДУДКО передал мое письмо в НКГБ. Более того, все беседы, которые мы вели с ДУДКО в моей машине и во время прогулок полностью известны НКГБ. Записку, которую мне удалось отправить ^{из заключения} ему через мою жену, также была им передана в НКГБ. Он также сообщал в НКГБ о беседах, которые велись у меня в номере, где собирались советские киноработники и писатели, друзья моей покойной жены - ЗЛАТОГОРОВОЙ Т.С., известной киносценаристки. Жена моя, впоследствии также арестована, покончила в тюрьме собой.

В настоящее время я получил возможность поехать в США, где намерен встретиться с бывшим послом США в Москве А.Гарриманом и Дж. Кеннаном в связи с этим вопросом. Мой Мюнхенский адвокат д-р. Гюнтер Осман ведет дело о ^{без суда} истреблении к советским властям. Я просидел в тюрьме почти 15 1/2. В настоящее время проживаю с 1976 г. в г. Хайфе в Израиле.

Все это, как и мои показания /А. Калинский/
обо известном дипломате Wallenberg
разрешают публиковать в печати, радио и
телевидении, с указанием фамилий упо-
мянутых лиц, а также моего.

4/xii 1978.

Абрахам Калинский

В IX главе "Государственные гангстеры" моей будущей книги "185 месяцев в застенках НКГБ-МГБ-КГБ" описаны похищения людей, совершенные советскими чекистами-гангстерами на оккупированной ими территории, а также на территории западных секторов оккупированной Германии и Австрии. Большинство похищенных ими люди не совершили никакого преступления. Часто эти люди не имели даже никакого отношения к политике, как, например, похищенная в день своей свадьбы из западного сектора Вены Ольга Пурш. Эта молодая австрийка оказалась жертвой ошибки чекистов-гангстеров, принявших ее по ошибке за другую намеченную жертву-жену какого-то Троцкиста. Однако, когда в Москве эта "ошибка" выяснилась, Ольга Пурш не была отпущена на свободу. Я с ней переписывался /конечно, нелегально/ в 1952 г. т.е. на 7-ом году ее "ошибочного" ареста. Интересно ~~ее~~ дальнейшая судьба этой молодой красивой австрийки, ставшей трагической жертвой "идеологического" спора между Сталиным и Троцким...

О некоторых, самых вопиющих, а часто анекдотических случаях хищения советскими "чекистами-гангстерами" я пишу в этой главе IX. Там же описываю все ^{то} ~~и~~, что мне стало достоверно известно о судьбе Шведа Рауля Валленберга, единственное преступление которого состояло в том, что этот, по рассказам его сокамерников, благороднейший человек, пытался спастись от рук гитлеровского палача Эйхмана, некоторое число венгерских евреев.

Вот, что мне пока известно о судьбе шведа Рауля Валленберга:

Впервые я о нем услышал от еврейского писателя и бывшего корреспондента Еврейского Телеграфного Агентства /ИТА/ Давида Вендровского в 1951 году в Верхнеуральской тюрьме /Челябинской области/. Вендровского перевели ко мне в камеру непосредственно из камеры, где он сидел с Валленбергом и бывшим до 1940 года министром иностранных дел свободной Латвии господином Мунтерса, /с которым мне пришлось встретиться через ~~18 лет~~ 9 лет уже на свободе в гор. Владимире, откуда долго после освобождения из тюрьмы ^{ему} не разрешали вернуться на родину в Латвию. В основном я сидел в одиночной камере, но от время до время давали мне сокамерники, очевидно опасаясь за мое "психическое состояние".

Вендровский мне рассказал, что, кроме Мунтерса, в этой камере ~~еще~~ находился "очень интересный и симпатичный человек" швед Валленберг. Со слов самого Валленберга, с ним произошло следующее: В ^{начале} ~~новом~~ 1945 г. Валленберг был арестован советским чекистами в Будапеште, продержан несколько дней в аресте при советской коммандатуре и вместе с большой группой других арестованных в Будапеште людей отправлен в Москву. На Лубянке просидел около года и оттуда отправлен в Вер

неуральскую тюрьму. Валленбергу перед отправкой объявили заочное решение "суда" /особого совещания/ о том, что он "осужден" к 25 годам тюремного заключения за "шпионаж". Вендровский со слов Валленберга рассказывал мне, что Валленберг доказывал чекистам-следователям на Лубянке, что он никогда не занимался шпионажем и что в Венгрии он находился для того, чтобы попытаться спасти евреев. Вендровский с горькой ~~иронией~~ иронией заметил: "этот благородный швед не знал, что для чекистов, как и для гестапо, спасение евреев является "уголовно наказуемым деянием". Этот рассказ еврейского писателя Вендровского о Валленберге был подтвержден впоследствии более подробно вышеупомянутым господином Мунтерсом в 1959 г. уже на свободе. В 1953 году, рассказывал Мунтерс, он, Валленберг и бывший I секретарь ЦК Карело-Финской КП Геннадий Николаевич КУПРИЯНОВ / с которым я встречался в ноябре 1975 г. на его квартире в Пушкино под Ленинградом, где он мне дал написанной им в тюрьме книжку жуткого содержания для опубликования... Эта книжка находится сейчас на переводе у господина ШТУМПФАЛЯ из партии Штрауса ЦСУ в Мюнхене на Лацаретштрассе 33/ были этапированы из Верхнеуральской тюрьмы в Александровский Централ /старая царская тюрьма в Иркутской области/. К ним там присоединили венгерца, бывшего генерального секретаря партии мелких сельскохозяев Венгрии Белла Ковача. В 1955 году, в связи со строительством Гидроэлектростанции /кажется Братская ГЭС/, территорию на которой находилась эта жуткая тюрьма, пришлось ~~затопить~~ залить и эту тюрьму ликвидировать. Все заключенные из Александровского Централа были переведены и распределены по двум тюрьмам: Владимирскую /185 км. от Москвы/ и Новочеркасскую /около 30 км. от Ростова/. Во время этапирования группу Валленберга, Мунтерса и др. упомянутых лиц, к ним, как мне рассказывал Мунтерс, присоединили латышского пастора Фрейса и литовского католического священника /фамилии не помню/, и через города Горького повезли их во Владимирскую тюрьму.

В начале 1956 года, когда я сидел в 21 камере 2-го больничного корпуса Владимирской тюрьмы, ко мне в камеру привели грузинского социал-демократа Симона Гогоберидзе /бывшего нелиг-эмигранта, обманном путем привели его в СССР/, который до прихода ко мне, сидел в 3-ом корпусе Владимирской тюрьмы вместе с Валленбергом и Мамуловым, бывшим помощником обер-палача Берия. Гогоберидзе мне рассказал, что Рауля Валленберга и Мамулова привели вместе с ним и их посадили в 23-ую камеру того же 2-го корпус, рядом с нами.

Хотя 2-ой корпус назывался "больничным", но там сидели не только больные, а в основном особо изолированные заключенные. В этом же корпусе сидела сестра жены Сталина, Евгения Алилуева, брат Орджоникидзе, Дяликов - очевидец и свидетель по Катынскому преступлению против поль-

Шария

ских офицеров, о котором я пишу в главе "Катынское Преступление Чекистов", и другие, имевшие звание "особо опасные государственные преступники".

29 октября 1959 г., 2 с половиной года после моей официальной реабилитации, я был освобожден из тюрьмы, однако без права въезда на родину в Польшу. Когда я освободился в 23-ой камере 2-го корпуса Владимирской тюрьмы оставались Рауль Валленберг и бывший секретарь ЦК Грузии и один из соратников Берия, Шария. ~~Узнав в 1967 году, что мой бывший сокамерник Симон Гогоберидзе освобожден и проживает в Тбилиси~~ ^{от главного врача тюрьмы Бутовой, с которой я встречался в гор. Владимире}

Узнав в 1967 г. от главного врача владимирской тюрьмы Бутовой, к которой я часто встречал в гор. Владимире, где проживал до 1968 г., что Симон Гогоберидзе освобожден, я, будучи на лечение в Цхалтубо, поехал к Гогоберидзе в Тбилиси повидаться и побеседовать /в скобках замечу, что не мешало бы и Бранту, Пальме Ирейскому и других "товарщей" по социнтернационалу во время своих визитов в Москве побеседовать с такими ветеранами-узниками социал-демократами, как Симон Гогоберидзе. Если они бы захотели то узнали бы в этих беседах о советском "социализме" гораздо больше, чем из бесед с кремлевскими "братьями по классу". Мы с Гогоберидзе поговорили о товарищах по заключению, вспоминал о погибших в тюрьме товарищах и о тех, которые остались в тюрьмах и которым предстоит пополнить те миллионы безымянных могил, в которых покоятся жертвы советских палачей с биркой на ноге, вместо могильного камня.

Я расспрашивал Гогоберидзе о многих оставшихся в тюрьме, в том числе и о соратниках палача Берия - Мамулова и Шария, /упоминаемый у А. Солженицына Мамулов, это ^{его} младший брат, начальник подмосковного лагеря которых я оставил во втором корпусе. Гогоберидзе ответил, что Мамул и Шария уже нет, а в 23-ой камере сидят швед Рауль Валленберг и как то полковник, гуляющий на прогулочном дворике /это можно видеть только украдкой, за выглядывание с окна давали 10-15 суток карцера/, в полковничьей папаше серого каракула.

Вот последние сведения о ~~худьих~~ трагической судьбе благородного шведа Рауля Валленберга, жертве лживых и жестоких чекистских палачей

П.С. В связи с предположением директора Еврей-

AR.

ского Центра документации господина Симона Визенталя из Вены что "Валленберг и после 1957 г. продолжал оставаться узником "засекреченных" советских лагерей для иностранцев...", должен с полной уверенностью заявить: Нет никаких "засекреченных лагерей для иностранцев". Иностранцев, которые по мнению чекист подлежат строгой изоляции сидят только в закрытых тюрьмах, в

Владимирской, Новочеркасской, Верхнеуральской, Орловской и т.п., в которых содержался в течение 15 лет, 5 месяцев и 17 дней я сам. В таких же условиях сидел /а может еще и сидит/ Рауль Валленберг. Более того, такие, как Валленберг никогда не попадет вместе с иностранцами в одной камере и тем более ~~и более~~ в лагере, где, при самом строгом режиме, нельзя достигнуть такой изоляции, как в тюрьме. В лагерь направляют таких заключенных, которых хотят наказать и "проучить" тяжелым изнурительным трудом на полуголодном пайке. В советских трудовых лагерях заключенные постоянно голодные и невыспанные. Бытовые условия намного хуже, чем в тюрьмах, хотя и там не рай... Но в лагерях ~~нет~~, при всей чудовищности режима, есть какая-то "цель" на волю, иногда через вольнонаемных работников лагеря, а иногда даже через охранников. В тюремных условиях любая связь с волей начисто исключена. Но, в отличие от советских трудовых лагерей, ~~где~~ в тюрьме не поднимают в 4 час утра на работу, не надо стоять на морозе в очередь за "баладой" /читай "Архипелаг Гулаг" и др./ не гонят в трескучие морозы на работу плохо одетых заключенных, не гонят в холодную баню, где, как только ты намылился, "кончается" ... горячая вода. В тюрьме бытовые условия намного лучше и спокойней, чище и "уютнее", чем в лагерях. Но цена за эти "удобства" высокая — полная изоляция.

В советских трудовых лагерях надо быть очень крепким физический, чтобы выдержать и не погибнуть от изнурительного труда, голода и холода. В тюрьме же требуется психическая и моральная "прочность" чтобы выдержать абсолютнейшую изоляцию. Конечно, не следует думать, что в советских тюрьмах кормят до сыта. Но в тюрьме заключенные не затрачивает калорий. Вот почему в тюрьме живут долго.. По этим вышеуказанным соображениям Рауль Валленберг содержался и будем надеяться, содержится в тюрьме, а не в лагере.

А.К.

Toto av Kalindi, överlämnat
av denne till W. Khos, Tel Aviv
4/12

SWEDISH EMBASSY
198, Hayarkon Street
Tel Aviv, Israel

1978-12-08 Pol I
kr Hirdman, GN
ex t: kabinettssekr.
prof. Carlgren
kr Hirdman

up 8.12.78 G

SA

79-01-03 Pol I, kbr
kr Hirdman - Rydén,
Moskva

x) (Auschwitz ?)

Översättning från ryskan av ds Göran Jacobsson
av Abraham Kalinskis redogörelse om Wallenberg,
överlämnat till ambassadrådet Wilkens vid ambassa-
den i Tel Aviv av Kalinski 1978-12-03

1 (7)

Korta data om Abraham Kalinski

Från 1943 befann jag mig i Moskva i egenskap av Ständig
militär representant för den Polska Armén vid SSSR:s
Folkkommissariat för försvaret.

I början av maj 1944 skrev jag tillsammans med dåvarande
hallåmannen vid polska radion B. Marko, /senare direktör
för det judiska historiska institutet i Warszawa/ ett brev
till USA:s president Roosevelt. I detta brev baserade vi
oss på tillförlitliga uppgifter, som vi samlat ihop, och
berättade för presidenten om några märkliga brott som de
sovjetiska myndigheterna begått och fortsatte att begå mot
det judiska och det polska folket under kriget. I detta
brev gav jag detaljerade uppgifter om det brutala mordet
på 15.000 polska officerare från Starobeljskij, Kozeljskij
och Ostasjovskij-lägren i Katynskogen i mars-april 1940.

Detta brev överlämnade jag personligen till min granne på
hotell "Metropol", chefen för konsulära avdelningen vid USA:s
ambassad i Moskva Paul Michael DUDKO, f.v.b. till dåvarande
USA-ambassadören i Moskva Averell HARRIMAN, för att han
skyndsamt skulle sända det vidare till presidenten. DUDKO,
som nästan dagligen kom in till mig på rummet, sade till mig
att han utfört min begäran samma dag. Men då jag arresteras
några dagar senare låg redan detta brev på bordet hos
dåvarande NKGB-chefen för SSSR, Merkulov.

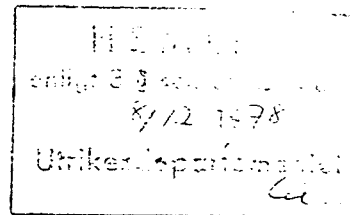
Med handstil:

Jag tillåter att man
publicerar allt detta
liksom mina vittnes-
mål om den svenska
diplomaten Wallenberg
i press, radio och TV,
inkl. angivande av
alla nämnda personers
namn, även mitt namn.

1978-12-04

Abraham Kalinski

På basis av ytterligare omständigheter och under förhören
blev det klart, att DUDKO hade överlämnat mitt brev till
NKGB. Dessutom var alla samtal, som jag och DUDKO fört i
bilen och under promenader, fullständigt kända för NKGB.
Ett kort brev som jag lyckades skicka till honom från
fängelset genom min fru hade han också överlämnat till NKGB.
Han rapporterade också till NKGB om de samtal som ägde rum

i mitt rum, där sovjetiska filmarbetare och författare samlades, vilka var vänner till min bortgångna fru - T.S. ZLATOGOROBÄ, som var en känd scenarioförfattare. Även min fru arresterades senare och tog sitt liv i fängelset.

Nu har jag fått möjlighet att resa till USA där jag tänker träffa f.d. ambassadören i Moskva A. Harriman och G. Kennan i denna fråga. Min advokat i München, dr. Günter Ossman försöker utverka ersättning av de sovjetiska myndigheterna. Jag satt i fängelse utan dom i nästan 15 $\frac{1}{2}$ år. Nu bor jag sedan 1976 i Haifa i Israel.

/A. Kalinski/

x x x x

I kapitel IX ("Statliga gangsters") i min kommande bok "185 månader i NKGB:s-MGB:s-KGB:s tortyrkamrar" finns beskrivningar av människorov, som utförts av sovjetiska Tjeka-gangsters på sovjetockuperat territorium, liksom i de västockuperade delarna av Tyskland och Österrike. Majoriteten av de gripna människorna har inte begått något brott. Ofta hade dessa människor inte ens någon politisk roll, som t.ex. Olga Pursch, som rövades bort från Wiens västsektor på sin bröllopsdag. Denna unga österrikiska blev offer för ett misstag från Tjeka-gangsternas sida. De förväxlade henne med ett annat avsett offer, hustrun till en trotskist. Men när detta misstag uppenbarades i Moskva, släpptes inte Olga Pursch. Jag korresponderade med henne (naturligtvis illegalt) 1952, dvs då hon suttit arresterad "av misstag" i sju år. Det är intressant att se denna unga vackra österrikiskas öde, som blev ett tragiskt offer för den "ideologiska" striden mellan Stalin och Trotskij...

Jag skriver i kapitel IX om några (de mest skrämmande men ofta anekdotiska) fallen av bortförande från de sovjetiska tjeka-gangsternas sida. Där skriver jag också om allt det, som jag på ett tillförlitligt sätt fått veta om svensken Raoul Wallenbergs öde. Hans enda brott bestod i att han, enligt cellkamraternas berättelser, en mycket ädel man, försökt rädda ett antal ungerska judar från Hitlerbödeln Eichmann.

Här följer det som jag hittills fått veta om svensken Raoul Wallenbergs öde:

ITA=rysk förkortn.

Första gången hörde jag talas om honom genom den judiske författaren och tidigare korrespondenten för den Judiska Nyhetsbyrån (ITA) David Wiedrowski 1951 i ett fängelse i Verchneursk (Tjeljabinsk-oblasten). Wiedrowski fördes till min cell direkt från en cell där han suttit tillsammans med Wallenberg och det fria Lettlands utrikesminister fram till 1940, herr Munters./Denne fick jag träffa 9 år senare i frihet i staden Vladimir. Därifrån fick han inte återvända till sitt hemland Lettland under mycket lång tid./ Huvudsakligen satt jag i ensamcell, men tidvis tilldelades jag cellkamrater, uppenbarligen var man rädd för mitt "pyskiska tillstånd".

Wiedrowski berättade för mig, att det i denna cell förutom Munters satt "en mycket intressant och sympatisk man", svensken Wallenberg. Enligt Wallenbergs egna ord hade följande hänt med honom: I början av 1945 hade Wallenberg arresterats av de sovjetiska myndigheterna i Budapest, kvarhållits några dagar i arrest vid den sovjetiska kommandaturen och tillsammans med en stor grupp människor som arresterats i Budapest skickad till Moskva. I Ljubjanka satt han ca ett år och sändes därifrån till fängelset i Verchneursk. Wallenberg fick före avfärden en "dom" in contumaciam (en särskild överläggning) innebärande att han "dömdes" till 25 års fängelse för "spioneri". Wiedrowski berättade för mig med Wallenbergs ord, att denne för Tjekans undersökningsdomare i Ljubjanka påvisat att han aldrig sysslat med spioneri och att han varit i Ungern för att försöka rädda judar. Wiedrowski anmärkte med bitter ironi: "denne ädle svensk visste inte att räddning av judar för tjekisterna liksom för Gestapo utgjorde en 'straffbar handling' ...". Denna berättelse av

den judiske författaren Wiedrowski bekräftades senare mera detaljerat av den ovannämnde herr Munters 1959 då han var i frihet. 1953, berättade Munters, hade man förflyttat Munters, Wallenberg och f.d. 1.sekr för Karelskfinska kommunistpartiets centralkommitté Gennadij Nikolaevitj KUPRIJANOV från Verchneursalskfängelset till Aleksandrovskij Central, ett gammalt tsarfängelse i Irkutskoblasten. (Kuprijanov mötte jag i november 1975 i hans lägenhet i Pusjkino utanför Leningrad, där han gav mig en liten bok som han skrivit i fängelset för publicering. Den hade ett kusligt innehåll...Denna bok finns nu i översättning hos herr Stumpfball (Stumpfahl?) från Strauss' CSU i München, Lazarettstrasse 33.) Där förenades de med en ungrare, f.d. general-sekreteraren för småbrukarpartiet, Bela Kovács. 1955 var man tvungen att i anslutning till byggandet av ett kraftverk (troligen Bratsk) dränka det område, där detta kusliga fängelse fanns och likvidera fängelset. Alla fångar i Aleksandrovskij Central fördes bort och fördelades på två fängelser: Vladimirfängelset 185 km från Moskva och Novotjerkasskfängelset ca 30 km från Rostov. Under förflyttningen förenades med den grupp där Wallenberg, Munters och de andra nämnda personerna fanns, enligt vad Munters sagt mig, den lettiske pastorn Frejs och en litauisk katolsk präst (vars namn jag glömt). De fördes via staden Gorkij till Vladimirfängelset.

I början av 1956 då jag satt i cell 21 i andra sjukhusblocket i Vladimirfängelset fördes till mig den georgiske socialdemokraten Simon Gogoberidze (en tidigare politisk emigrant som på bedrägligt sätt förts till SSSR). Innan han kom till mig satt han i block 3 i samma fängelse tillsammans med Wallenberg och Mamulov, en tidigare medhjälpare till överbödeln Berija. Gogoberidze berättade för mig att man fört Raoul Wallenberg och Mamulov tillsammans med honom dit och placerat dem i cell 23 i block 2 bredvid oss.

Även om block 2 kallades för "sjukhusblocket" så satt det inte bara sjuka där utan huvudsakligen särskilt isolerade fångar. I samma block satt en syster till Stalins fru, Evgenija Alillujeva, en bror till Ordzjonikidze, Ljalikov, - ett ögonvittne till Katynbrottet mot de polska officerarna, som jag skriver om i kapitlet "Tjekisternas brott i Katyn" - samt andra som hade beteckningen "särskilt farliga statsförbrytare".

1959-10-29, 2 $\frac{1}{2}$ år efter min officiella rehabilitering, släpptes jag ur fängelset men utan rätt att resa till mitt hemland Polen. Då jag släpptes, satt Raoul Wallenberg och f.d. sekreteraren i Georgiens centralkommitté och en av Berijas medhjälpare Sjarija kvar i cell 23, block 2, i Vladimir-fängelset.

Då jag av Vladimirfängelsets chefsläkare Butova, som jag ofta träffade i staden Vladimir, där jag bodde till 1968, fått reda på att Simon Gogoberidze släppts, reste jag till Tbilisi för att tala med honom, när jag var på semester i Tschaltubo. (Parentetiskt vill jag påpeka att inget skulle ha hindrat Brandt, Palme och Kreisky och andra "kamrater" i socinternationen att under sina besök i Moskva tala med sådana socialdemokratiska veteranfångar som Simon Gogoberidze. Om de hade önskat det, skulle de vid sådana samtal fått reda på mycket mer om den sovjetiska "socialismen" än vid samtal med "klassbröderna" i Kreml.)

Jag och Gogoberidze talade om fängelsekamrater. Vi kom ihåg de kamrater som gått under i fängelserna och dem som satt kvar och vilka hade att fylla de namnlösa gravar, där de sovjetiska bödlarnas offer vilar med en stock vid foten i stället för en gravsten.

Jag frågade Gogoberidze om många av dem som var kvar i fängelset, däribland bödeln Berijas medhjälpare - Mamulov och Sjarija, vilka jag lämnade i block 2. (Den Mamulov som

Här har Kalinski
kanske hoppat över
något led!

nämns hos A Solzjenitsyn, är hans yngre bror, som var chef för ett läger nära Moskva). Gogoberidze svarade att Mamulov och Sjaria inte var kvar, men att svensken Raoul Wallenberg satt i cell 23 liksom en överste, som gick omkring på rastgården i den gråa vaktens överstemössa (detta kunde man endast se i smyg, man fick 10-15 dagars arrest om man tittade ut genom fönstret).

Detta är några upplysningar om den ädle svensken Raoul Wallenbergs tragiska öde, han som blev ett offer för lögnaktiga och grymma tjekabödlar.

A.K.

PS. Med tanke på vad judiska dokumentationscentrets direktör Simon Wiesental i Wien sagt, nämligen att "Wallenberg även efter 1957 satt kvar som fånge i 'hemlighållna' sovjetiska läger för utlännningar ..." måste jag med fullständig övertygelse förklara: Det finns inga "hemlighållna läger för utlännningar". Utlännningar som enligt tjekisternas mening måste ha sträng isolering sitter endast i slutna fängelser, av typ Vladimir, Novotjerkassk, Verchneural'sk, Orlovskij osv., där jag själv hölls i 15 år 5 månader och 17 dagar. På sådana villkor satt (och sitter kanske fortfarande) Raoul Wallenberg. Dessutom hamnar en sådan som Wallenberg aldrig tillsammans med utlännningar i samma cell. I läger är det dessutom inte möjligt att ens vid den strängaste regim uppnå en sådan isolering som i fängelset. Till läger skickas sådana fångar som man vill straffa och "undervisa" genom tungt och tröttande arbete på en ranson som innebär halvsvält. I sovjetiska arbetsläger är fångarna ständigt hungriga och sömniga. Levnadsvillkoren är mycket sämre än i fängelserna trots att det inte heller där är ett paradiset... Men i lägren finns det trots den hårda regimen ett slags "hål" till friheten, ibland genom fria arbetare i lägret men ibland t.o.m. genom vakterna. I fängelserna är varje förbindelse med friheten helt utesluter. Men till skillnad från de sovjetiska arbetslägren tas man

7.
inte till arbete klockan 4 på morgonen, man måste inte stå i kö i kölden för en "balanda" (se Gulagarkipelagen och andra verk), man jagar inte i darrande köld till arbete illa klädda fångar, man driver dem inte till kallt bad, där det genast efter intvålning "slutar" med hett vatten. I fängelset är levnadsbetingelserna mycket bättre och lugnare, renare och "bekvämare" än i lägren. Men priset för dessa "bekvämligheter" är högt - en fullständig isolering.

I sovjetiska arbetsläger måste man ha en stark fysik för att stå ut och inte gå under av tröttande arbete, hunger och köld. I fängelset krävs en psykisk och moralisk "stabilitet" för att stå ut med den absoluta isoleringen, Naturligtvis får man inte tro att man får äta sig mätt i fängelserna. Men där förlorar fångarna inte kalorier. Därför lever man länge i fängelset. Av dessa ovannämnda skäl höll sig Raoul Wallenberg vid liv och vi skall hoppas att han hålls i fängelse och inte i läger.

A.K.

Avsändningsort
Kabs Leifland, IB

Ärende

Wallenberg

Datum

1978-12-07

Avd

Grupp

Mål

Adress

Svensk
NEW YORK

Text

Brådeskande.Friedman från Leifland/Hirdman.

HS

1. Nämnde Kalinski för Dig namnet på den person som så sent som sommaren 1975 skulle ha haft kontakt med Wallenberg i ett fängelse i Moskva? Hur hade han "erfarit" detta på Tacksam svar under torsdagens/fredagens lopp innan Hirdman och jag avreser till Washington.

2. Ingen erinran Kalinski från konsulatet ringer den i San Francisco bosatte brorsonen. Däremot skulle vi nog gärna, innan vi ger honom OK att från konsulatet ringa till Moskva, själva vilja träffa och tala med honom. Kalinski är väl medveten om avlyssningsriskerna? Att samtalet förs på jiddisch är naturligtvis ingen som helst garanti för att det inte registreras.

3. Telegram i detta ärende bör förses med adressmeningen "Endast för kabinettssekreteraren och Hirdman".

Cabinet

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:
Kopia till: Kabs Hirdman	Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

P	2	Eu ^T
---	---	-----------------

SWEDELEG NEW YORK

1978-12-07

CABINET STOCKHOLM

64 h

M Y C K E T B R A A D S K A N D E

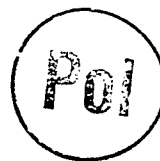
ENDAST FOER KABINETTSSEKRETERAREN OCH HIRDMAN FRAAN FRIEDMAN.

PERSONENS NAMN AER ENLIKT KALINSKI JAN KAPLAN. HAN HADE ER-
FARIT SPAARET GENOM EN DOTTER TILL DENNE BOSATT I ISRAEL. K
SAGT SIG VARA VAEI MEDVETEN OM AVLYSSNINGSRISKERNA.

THUNBORG

Kabs: JW
Hk SN:gr

Kanslirådet Hirdman
Utrikesdepartementet

hL

STRÄNGT FÖRTROLIGT

755

INKOPPL		
1978-12-08		
NO.	---	MAL
P	2	Em

Wallenbergaffären (1 bilaga)

Broder,

Publiciteten kring Wallenbergaffären fortsätter med en artikel här och en där. Tidigare har det ju under det senaste årets publicitet, som jag sagt i föregående brev, varit mest fråga om mycket konservativa tidningar av olika slag. I senaste numret av New Times (December 11, 1978), som är en tidskrift på vänsterkanten, kan man läsa vidhängande lilla artikel, under rubriken "Swedish Spy Dies in Soviet Prison Camp." Förutom några elementära bakgrundsfakta i ärendet, redovisas beslutet att låta JK gå igenom handlingarna för att släppa vad som släppas kan. I slutet av artikeln påstås det som här är av intresse nämligen att tidningen säger sig ha erfarit från "CIA officials" att Wallenberg ägnade sig åt båda humanitärt arbete och underrättelseverksamhet för England och USA "by serving as a go-between for a separate peace deal between the then-fascist Government of Hungary and the Allies." Detta skulle ha gjort Stalin så ursinnig att denne satte Wallenberg i fängelse, där han blivit sinnesrubbad av vad han fått utstå. Enligt New Times skulle Wallenberg ha dött för sex år sedan.

Flera av dessa uppgifter (om CIA, om W:s roll som "go-between", om att han dött för sex år sedan) har jag aldrig sett i pressen. Men för dem som sysslat längre med affären kanske de är gamla?

Artikeln har författats av den för mig okände Ernie Volkman.

Mats Bergquist

1978-12-01

P 2 E-1

P 2

OLYMPIC SIZED PROBLEM

SWEDISH SPY DIES IN SOVIET PRISON CAMP

The government of Sweden is coming under increasing pressure to boycott the 1980 Olympics in Moscow unless the Soviets provide the answer to one of the most puzzling espionage cases in Cold War history.

The case, which has become a major cause celebre in Sweden, concerns Raul Wallenberg, a Swedish diplomat and International Red Cross official who entered Hungary in 1944 to negotiate the release of several hundred thousand Jews and war prisoners. According to Nazi hunter Simon Wisenthal, who has spent years investigating the Wallenberg case, the Swede managed to save at least 80,000 people at the same time the Red Army swept into the country; then Wallenberg disappeared without a trace.

The Swedish government has, for over 30 years, pressed the Soviet government for an accounting of Wallenberg's whereabouts—prisoners released from gulags during the past two decades have reported seeing Wallenberg in the Soviet prison camps. The Soviets, however, disclaimed any knowledge of the case until last year when Soviet officials privately told members of the Swedish government that Wallenberg was arrested in 1945, imprisoned, and died in captivity.

The Swedes were not completely satisfied with the answer, and two months ago, the government took an extraordinary step by declassifying several documents related to the case. The documents caused such a sensation that a number of private groups called on the government to boycott the Olympics unless they got the full story from the Soviets. Conveying the government position, one Swedish official said, "there is no plan to do that, at least not yet."

Meanwhile, The INSIDER has learned from CIA officials familiar with the case that Wallenberg was mixing intelligence duties with his humanitarian work on behalf of the British and the Americans by serving as a go-between for a separate peace deal between the then-fascist government of Hungary and the Allies. Furious, Stalin ordered Wallenberg imprisoned. Driven insane by his ordeal, Wallenberg was shunted from camp to camp, and died six years ago.

—Ernie Volkman

1978-12-08

82 84 I

(12)

648

Flygkapningen i Leningrad 1970

15 juni 1970 arresterades tolv personer på Smolny-flygplatsen i Leningrad när de stod i begrepp att gå ombord på ett flygplan. De anklagades för att ha planerat att kapa planet och flyga till Sverige. Samtidigt greps fyra personer i Priozersk i Karelen, engagerade i samma kapningsförsök. Flertalet av de arresterade var judar som vägrats utresevisum till Israel.

Bland de gripna var löjtnanten Vulf (Wolf?) Zalmonson (31 år), arméofficer; Edvard Kuznetsov (30 år), tidigare fängslad för antisovjetisk agitation; dennes hustru Silva Zalmonson, syster till V. Z.; deras bror Israel (Isak?) Zalmonson samt f.d. flygofficeren Mark Dymsjits (43 år).

Av de inblandade kvinnorna släpptes samtliga med undantag av Silva Zalmonson. Rättegång mot elva av de häktade inleddes 15 december 1970 (löjtnant Zalmonson ställdes såsom aktiv officer inför rätta i särskild process). Anklagelsepunkterna gällde bl.a. förräderi, försök att olagligt lämna landet, planerad grov stöld av statlig egendom samt förberedelse av kriminell attack mot flygplansbesättningen. Enligt åklagaren hade man planerat att flyga till Boden med mellanlandning i Priozersk (där besättningen uppenbarligen skulle ha släppts). Enligt sovjetpressen förklarade sig samtliga gripna skyldiga. Rättegången hölls inom lykta dörrar men några släktingar fick närvara.

Domar föll den 24 december. Kuznetsov och Dymsjits fick dödsstraff, övriga fängelsestraff mellan 8 och 15 år. Silva Zalmonson fick 10 år, hennes bror Israel 8 år.

Dödsdomarna ledde till mycket starka reaktioner i omvärlden. Tusentals judar samlades vid klagomuren i Jerusalem och Golda

Meir gjorde skarpa fördömanden. En rad regeringar (bl.a. Storbritannien, Frankrike, Italien, Västtyskland, USA, Österrike, Belgien, Holland, Canada) gjorde diplomatiska framställningar. Statsministrarna i Sverige, Norge och Danmark gjorde uttalanden. I statsminister Palmes kommentar hänvisades till Sveriges bestämda motstånd mot dödsstraff. En rad organisationer i olika länder manifesterade på skilda sätt sitt avståndstagande. Demonstrationer hölls på många håll (bl.a. i Stockholm). Flera kommunistiska partier i västvärlden - mest anmärkningsvärt det franska - uttryckte sitt beklagande. Medborgarrättsrörelsen i Sovjet riktade nådebegäran till president Podgorny.

Redan den 30 december hölls ny rättegång i RSFSR:s Högsta Domstol. (Normalt tar det minst sex veckor innan ett överklagande prövats vilket visar att sovjetmyndigheterna tagit intryck av reaktionen utomlands). Då båda dödsdomarna förvandlades till 15 år och ett par av de övriga fick sina straff-tider reducerade. I en TASS-kommentar sades att dödsdomarna ändrats "då kapningsförsöket avvärijts i tid och dödsstraff enligt sovjetisk lag är en extraordinär bestraffning".

5 januari 1971 hölls rättegång mot löjtnant Zalmonson. Dom föll den 7 januari. Trots att Zalmonson anklagades för samma brott som övriga och dessutom för desertering fick han "endast" 10 år.

✱

Silva Zalmonson släpptes 22 augusti 1974 och fick besked att hon fick lämna landet. 10 september anlände hon till Wien där hon i ett pressuttalande sade att världspinionen spelat stor roll för att få henne fri.

Beträffande övriga fängslade har inga ytterligare uppgifter kunnat beläggas vilket tyder på att samtliga alltfört avtjänar sina straff.

✱

Vissa omständigheter indikerade att kapningsplanen kunde vara

en provokation arrangerad av KGB som en reaktion mot den judiska utvandringskampanjen. Arresteringen av de sammansvurna innan planen sattes i verket visar att polisen hade förstahandsinformation. Det är känt att en rad kapningsförsök gjorts tidigare i Sovjetunionen. Härom hade sovjetpressen maximalt haft en liten notis lång tid efter händelsen ifråga. Om Leningradkapningen kunde man däremot läsa redan den 16 juni (dagen efter gripandet) i Leningradska Pravda, vilket betyder att censuren givit sitt tillstånd i förväg. Som en ytterligare omständighet kan nämnas att inom en timme efter arresteringen av de sammansvurna greps ytterligare ett antal Leningrad-judar. Under rättegången lär Silva Zalmonson ha sagt att man insett att polisen kände till planen men att man ändå bestämt sig för att löpa linan ut.

Tom Engdahl

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Enhet I

Mr Hirdman, GN
ex t: kabinettsssekr.

prof. Carlgren

kr Hirdman

Amb. Moskva nr 232

exp. 19.12.78

MEMORIA

1978-12-08

P2Eu I

STRÄNGT FÖRTROLIG

Wallenberg-ärendet

Professor Guy von Dardel, Lund, halvbror till Raoul Wallenberg, besökte den 7 december kabinettsssekreterare Leifland. von Dardel ville ha en kommentar till det förslag han tidigare tillställt Leifland om att en vetenskaplig svensk-sovjetisk undersökningskommission skulle bildas för att gå igenom handlingarna i Wallenbergärendet. von Dardel skulle samma eftermiddag träffa ambassadrådet Rymko på Sovjetunionens ambassad och då anhängiggöra förslaget.

Leifland svarade att hans personliga bedömning var att, som han tidigare sagt von Dardel i telefon, hans förslag var en "non-starter". Det var otänkbart att det skulle kunna accepteras av ryssarna. På von Dardels fråga om vad man i så fall kan göra, hänvisade Leifland dels till UD:s alltjämt pågående undersökningar, dels till JK:s utredning.

von Dardel nämnde att han talat med den kände östtyske advokaten Vogel, som sagt att hans "personliga känsla" var att Wallenberg avlidit under 1960-talet. Vogel hade goda KGB-kontakter.

von Dardel omtalade vidare att han, Nina Lagergren, Harald Wigfors, Otto Danielsson, Fredrik Palmstierna jämte en historiker avsåg bilda en grupp, som skulle begära att få gå igenom allt UD:s material om Wallenberg medan JK-utredningen pågick. Avsikten med undersökningen skulle vara att komma fram till bestämda frågor till Sovjetunionen om Wallenberg, vilka skulle ställas innan JK-utredningen blev färdig med åtföljande publicitet. von Dardel hade samma morgon talat med JK om detta. JK hade enligt von Dardel inte gjort någon principiell invändning.

Leifland redogjorde för de överväganden som legat bakom tillsättandet av JK-utredningen och framhöll, att regeringens ställningstagande då torde utesluta att tillstånd lämnades till utomstående att granska materialet, innan JK var klar med sitt uppdrag.

Avsändningsort

Pol I, ds Engdahl, GN

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1978-12-11

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu^I

Pol a

Adress

Svensk

WASHINGTON

Text

För Sven Hirdman från Engdahl pol I.

Noterar just att Israel Zalmanson släpptes fri nyligen och bl.a. intervjuades av Svenska Dagbladet när han i slutet av september passerade Stockholm på väg till Israel. Av artikeln framgår att övriga arresterade med något undantag alltjämt sitter fängslade.

Cabinet

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

1978-12-12 Thyberg/gp

Svensk Washington

P

2

En I

SVENSK LONDON

1978-12-12-

h-c

CABINET STOCKHOLM

Bal

. FOER KABINETTSSEKRETERAREN OCH
HIRDMAN. -RE VLADIMIR BUKOVSKY.

ENLIGT VAD VI ERFARIT LAER BUKOVSKY BEFINNA SIG I
OXFORD, DAER VI SOEKER KONTAKT MED HONOM. TILL VLADIMIR-
FAENGELSET KOM HAN ENLIGT VAD SOM UPPGIVITS HAER
FOERST 1972. BUKOVSKY UTGER I DAGARNA EN BOK MED TITELN
"TO BUILD A CASTLE - MY LIFE AS A DISSENER".
VI AATERKOMMER.

RYDBECK

June 12-13.

Bender,

Just in case you're there when you
saw me go to the office for the
review of Vladimir Bukovsky's
book - To Build a Castle
this is a
very nice
copy of the book

She likes best father-figure poli-
ticians who encourage free enter-
prise. Robert Menzies, Australia.

Scammell, Dennis, 1930

They produced a veritable pond
of water, which, nearly enough

UTRIKESDEPARTEMENTET
Pol I p t WASHINGTON
kr Hirdman

P2 Eu I
PROMEMORIA
1978-12-14 ✓ (Pol)

79-01-03 Pol I
Hkr Hirdman -
Ryding, Moskva

Wallenbergärendet

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Inför samtalet med Kalinski 20 december

Kalinskis uppgifter om Wallenberg

Kalinski har inte träffat Wallenberg eller haft annan direktkontakt med honom. Hans uppgifter om Wallenberg grundar sig på information från tre medfångar: polacken David Wiedrowski, letten Munters och georgiern Gogoberidze.

1. Wiedrowski berättade för Kalinski 1951 i fängelset Verchneural'sk i Tjeljabinsk att

- Wallenberg 1951 hade suttit i en cell i Verchneural'sk tillsammans med Wiedrowski och Munter;

- Wallenberg i Verchneural'sk berättat om hur han fängslats i Budapest och förts till Ljubljanskaja-fängelset i Moskva, där han dömts till 25 års fängelse för spioneri;

- efter cirka ett år, d v s under 1946, skulle Wallenberg ha sänts från Ljubljanskaja till Verchneural'sk.

2. Munter, berättade för Kalinski 1959, då de båda befann sig i frihet i Vladimir, att

- Wallenberg 1953 förflyttats från Verchneural'sk till fängelset Aleksandrovskij Central i Irkutsk tillsammans

med medfångarna Munters och Kuprijanov, en karelsk-finsk kommunistledare. I Irkutskfängelset skulle de även ha träffat den ungerske bondeledaren Kovaács.

- Wallenberg 1955 skulle ha förts från Aleksandrovskij Central till Vladimirfängelset utanför Moskva. Tillsammans med Wallenberg skulle bl a Munters och en lettisk pastor Freys ha överförts till Vladimir.

3. Gogoberidze berättade för Kalinski i början av 1956, då han infördes i cell 21 i andra sjukhusblocket i Vladimir, där Kalinski satt, att

- Wallenberg dessförinnan suttit med Gogoberidze och Berijas medhjälpare Mamulov i korpus 3 i Vladimirfängelset.

- Samtidigt som Gogoberidze fördes till cell 21 skulle Wallenberg och Mamulov ha placerats i cell 23 i korpus 2 bredvid Kalinski.

4. När Kalinski 29 oktober 1959 släpptes från Vladimirfängelset skulle Wallenberg ha suttit kvar i cell 23, korpus 2, tillsammans med en annan Berija-medhjälpare, Sjarija.

5. 1967 träffade Kalinski i Tbilisi Gogoberidze, som samma år frigetts från Vladimir. Gogoberidze uppgav då, att Wallenberg vid denna tid fortfarande satt kvar i cell 23 i Vladimir.

Senare uppgifter av Kalinski

1. I USA skall finnas en "tredje man" som troligen var i Vladimirfängelset så sent som 1973 och som skall ha haft

personlig kontakt med Wallenberg i detta fängelse under 1960-talet.

2. I Moskva skall finnas en person, Jan Kaplan, som sommaren 1975 skulle ha haft kontakt med Wallenberg i ett fängelse i Moskva. Kaplans dotter är bosatt i Israel

3. Kalinski har även hänvisat till två andra tänkbara vittnen som skall ha suttit i Vladimirfängelset i början av 1970-talet och som kan ha uppgifter om Wallenberg. Den ena är (Silvia?) Zalmanson, som frigavs 1974 efter flygkapningsförsöket i Leningrad 1970. Den andre är Vladimir Bukovskij som kom till Vladimirfängelset 1972 och nu lär befinna sig i Oxford.

Tidigare uppgifter om Wallenbergs fängelsevistelser i Sovjetunionen

1. Slutsatserna i 1957 års vitbok ger vid handen att Wallenberg skulle ha suttit i Ljubljanskjafängelset januari - mars 1945 och i Lefortovskajafängelset i Moskva från mars 1945 till februari 1947.

2. Schweizaren Brugger, som satt i Vladimir från maj 1954 till oktober 1958, har uppgivit att han i slutet av juli 1954 hade knackningsförbindelser med Wallenberg i en granncell i korpus 2 i Vladimirfängelset.

När Brugger efter sin tillfälliga sjukvistelse i korpus 2 återvänt till sin cell i korpus 3, hade två av hans medfångar där, Adam Ubel och Turin, berättat för Brugger att de själva år 1953 varit inspärrade i korpus 2 och där haft knackningsförbindelse med Wallenberg.

2. Fransmannen Gouazé hade delat cell med Brugger och Gogoberidze i korpus 3 i Vladimir 1955. Hösten 1955 skulle Brugger ha berättat för Gouazé, att han haft kontakt med Wallenberg i sjukhusblocket.

3. Finsk-amerikanen Makinen uppgav 1963, att letten Cigurds Krumich 1962 berättat för honom, då de delade cell i korpus 2 i Vladimirfängelset, att han sammanträffat med "en svensk medborgare" i korpus 2 1957 eller 1958. Makinen har även ritat en skiss över cellernas placering i korpus 2.

Exempel på frågor till Kalinski

1. Vill han tillägga något till sin skriftliga redogörelse?

2. Har han varit i kontakt med "tredje mannen" i USA och har denne kunnat lämna några uppgifter om Wallenberg efter 1967?

3. Vad vet Kalinski om Wallenbergs vistelse i ett fängelse i Moskva på 1970-talet enligt Kaplans uppgifter

4. Hade Kalinski aldrig själv någon knackningskontakt med Wallenberg i Vladimir?

5. Vilka andra medfångar kan han namnge i Vladimir?

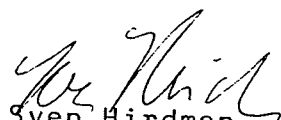
6. Har han träffat eller hört talas om Brugger, Gouazé, Krumich, gestapoofficern Adam Ubel, Wien-ingenjören Turin, Mermelstein, Török, Laube, Spiess, Mülle, Pataridze?

7. Kände han till om Brugger eller Gogoberidze i april 1956 skulle ha haft en ordväxling med en sovjetisk fångvaktare om den svensk-sovjetiska kommunikén?

8. Kan han rita en skiss på byggnaderna och cellerna i Vladimir med angivande av var olika fångar satt?

9. Känner han till ytterligare personer som vet något om Wallenberg och nu befinner sig i väst?

10. Är han villig att gå ed på sina uppgifter och tilllåta att vi utnyttjar dem?

Sven Hirdman

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Polch

Svensk Washington

P

2

Eut

SVENSK LONDON

1978-12-15

CABINET STOCKHOLM

Sven Hindman

VAART CHIFFER 184. RE VLADIMIR BUKOVSKY.

acg
/f

(Pol)

BUKOVSKY FOER NAERVARANDE BORTREST. VAENTAS AATER-
KOMMA DEN 5 JANUARI, VAREFTER VI TAR KONTAKT.

RYDBECK

SVERIGES AMBASSAD

WASHINGTON

1978-12-12

Kabs: dgd
Åke SM: M

Kanslirådet Sven Hirdman

UTRIKESDEPARTEMENTET

780

INKOM UD		
1978-12-15		
AVD.	GR.	REAL
P	2	Eu

FÖRTROLIGT

Wallenbergaffären

Hbr Bergquist-Hirdman 1978-06-13

Hbr Hirdman-Bergquist 1978-07-19

Broder,

I enlighet med instruktioner i Ditt ovanciterade handbrev hade jag i torsdags i förra veckan ett nytt samtal med Boris Rabbot. Instruktionen gick ju denna gång främst ut på att jag skulle ta upp andra, mera allmänna, samtal med Rabbot. Men vi diskuterade även Wallenbergaffären, vilket var naturligt mot bakgrund av att det var för dennas skull som jag först tog kontakt med honom.

Inledningsvis nämnde jag för Rabbot att justitiekanslern fått i uppdrag att gå igenom målet för att se vilka dokument som kunde släppas fram. Rabbot och hans amerikanska väninna, som f ö också är verksam vid Columbia-universitetets ryska forskningsinstitut, syntes överens om att dessa dokument kunde komma att utnyttjas av vissa kretsar i detta land för att komma åt Moskva. Släppandet av dokumenten skulle inte göra Moskva mera benäget släppa delar av den "file" som enligt honom otvetydigt finns i ärendet. R frågade om vi inte kunde göra en "deal" och säga ryssarna att vi skulle hålla inne med

...2

vissa dokument mot att få vissa från dem. Jag genmälde att vårt beslut att så mycket som möjligt frisläppa dokumenten var fattat - det gick inte riktigt till så hos oss.

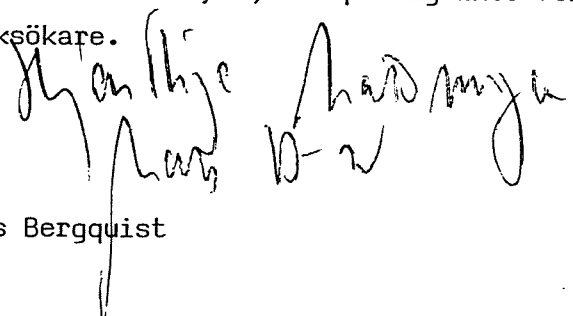
Vi berörde också den publicitet som fallet Wallenbergaffären rönt senaste året här. Jag noterade att artiklarna i allmänhet - som Du kunnat konstatera av löpande rapportering i saken - huvudsakligen kommit från högerkanten. På sistone hade emellertid också en tidskrift som New Times, som ju är vänsterliberal, tagit upp saken och kommit med en del tämligen precisa påståenden. Rabbot upprepade - och hans väninna instämde - att det oftast fantiserades en hel del på högerkanten. När mera vänsterinriktade tidskrifter som New World och New Times tog upp saken var det önskan att komma åt CIA som dominerade.

Jag passade också på att beröra den nu aktuella psykiatriska kliniken i Irkutsk med Rabbot. Utan att röja källan relaterade jag att vi från en bulgar hört att det i Irkutsk skulle finnas en specialklinik av nämnt slag. Rabbot trodde inte detta. Det var visserligen så att man efter kriget hade haft ett speciellt förhörsläger i Irkutsk för utlännningar. Men om man i dag hade någon sådan specialklinik skulle den finnas vid Serbskijinstitutet i Moskva. Om en sådan klinik funnes vore den alltför känslig för att ha ute i provinsen. Och om man alls hade en sådan vore det också en alltför känslig sak för att en bulgar utan vidare skulle veta det. Bulgarer ses inte upp till i Moskva precis, menade Rabbot. Östeuropeiska medborgare ses överhuvudtaget över axeln i jämförelse med västeuropéer.

Om en bulgar nu framfört detta påstående fanns det enligt Rabbot två skäl till detta: antingen ville han göra sig märkvärdig eller var det en KGB-styrd provokation. Det hände ofta med ryssar och östeuropéer att de frågade så mycket om väst att de till sist, i fall de blev tillfrågade om något, av bara farten och glädjen att bli tillfrågade ljög ordentligt.

Det skulle också kunna vara en KGB-provokation, till vilken man skulle kunna nyttja en bulgar och i ett helt irrelevant sammanhang ta upp ärendet. Jag berättade i detta sammanhang för Rabbot om professor Svartz' samtal i Moskva 1961, vilken uppgift ju har en vag likhet med bulgarens uppgifter.

Sammanfattningsvis menade R att den nu aktuella ledtråden nog vore en "blind alley". Han ville förstås inte utesluta att det vore fråga om något annat, men hans inställning var den att vi inte skulle vänta oss något av detta. Rabbot erbjöd sig fortsättningsvis hjälpa oss om vi hade några konkreta frågor om hur man i Moskva skulle kunna kontakta den eller den. Han nämnde att såväl den amerikanska som den kanadensiska regeringen konsulterat honom och vill möjligen komma till Stockholm. Jag vill understryka att Rabbot gör ett måttfullt och seriöst intryck, och på mig inte förefaller vara någon lycksökare.

Mats Bergquist

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:
Kopia till: Polch	Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

p	2	Eu ^I
---	---	-----------------

SVENSK TEL AVIV 1978-12-19

CABINET STOCKHOLM

Pol

has

FOER HIRDMAN, POL I FRAAN WILKENS
RE WALLENBERG

LEVANON, UM:S BYRAA FOER SOVJET-JUDISKA FRAAGOR,
GENOM-VILKEN-VI SOEKT SPAARA ISRAEL-ZALMANSON,
UPPGER DENNE BEFINNER SIG UTMOLANDS OCH BERAECNAS
AATERKOMMA DEN 8 JANUARI 1979. FAAR ALLTSAA
AVVAKTA NAAGRA VECKOR MED SAMTALET.

DOELLING

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:			
Kopia till: Kabs Hirdman	Åtgärd: (se regler på blankettkopia)	P	2	Eu ¹
SWEDELEG NEW YORK		1978-12-22		

CABINET STOCKHOLM

STRAENGT FOERTROLIGT. ENDAST FOER KABINETTSSEKRETERAREN OCH
HIRDMAN. FRAAN FRIEDMAN

PRIMO. KALINSKI SAEGER SIG TROTS MINA OEVERTALNINGSFOERSOEK
VARA OEVERTYGAD OM ATT OFFFENTLIGHET AER I WALLEMBERGSSAKENS-
INTRESSE. HAN HADE REDAN IGAAR TORS DAG HAFT LAANGA SAMTAL MED DEN
AMERIKANSKE KOLUMNISTEN JACK ANDERSON OCH AEVEN TALAT MED RE-
DAKTOERERNA FOER EN POLSK OCH EN JUDISK TIDNING. DE BAADA REDAK-
TOERERNA AEMNADE HAN NU BE ATT INTE SKRIVA NAAGONTING FOERRAEN
HAN KOMMER TILLBAKA FRAAN MEXICO DEN 10 JANUARI. HAN VILLE INTE
BE JACK ANDERSON ATT HAALLA INNE MED VAD HAN SAGT HONOM MEN
ANDERSON HADE FOERKLARAT ATT DET SKULLE DROEJA UPP TILL TVAA
VECKOR TILLS HAN GER OFFENTLIGHET AAT VADHKALINSKI OMTALAT. I
SAMTALET MED ANDERSON HADE DETTA ARENDE INGAATT SOM EN DEL.

SECUNDO. KALINSKI HAR FRAAN MIN BOSTAD IDAG HAFT SAMTAL
BAADE MED TEL AVIV OCH MOSKVA. SAMTALEN SKALL HA FOERTS I MED-
VETANDE OM AVLYSSNINGSMOEJLIGHETERNA. HAN BER MIG FRAMFOERA
FOELJANDE OM JAN KAPLANS DOTTER I ISRAEL:

DR ANNA BILDER, TEL AVIV, ZUNZ STR. 40/8. TEL. 03/831816.

DE UPPGIFTER SOM KAPLANS DOTTER I ISRAEL LAEMNAT HADE BEKRAEFTATS
I ETT BREV SOM KAPLANS I LOS ANGELES BOSATTA SYSTER MOTTAGIT
FRAAN DENNE.

THUNBORG

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Enhet I
Kr Hirdman, GN

~~KONCEPT~~
PROMEMORIA

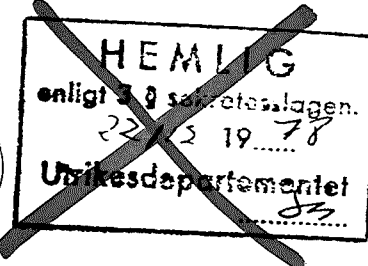
1978-12-22 ✓

P2 Eu I

79-01-03 Polt
Hbr Hirdman-
Ryding, Moskva

Gt. Leifland
Hirdman
Wihstam
Polcher

(Pol)

STRÄNGT FÖRTROLIG

Samtal med Kalinski om Raoul Wallenberg

Den 20 december 1978 hade kabinetssekreterare Leifland och kanslirådet Hirdman ett samtal med Wallenberg-vittnet Abraham Kalinski i New York. Samtalet ägde rum i general-konsul Friedmans bostad och varade ca tre timmar.

Samtalet skedde i anslutning till Kalinskis skriftliga redogörelse den 4 december och de uppgifter han därutöver lämnat till ambassadrådet Wilkens i Tel Aviv och generalkonsul Friedman. Kalinski var mycket språksam och hoppade från den ena associationen till den andra. Samtalet fördes huvudsakligen på tyska med några enstaka inslag på ryska. Nedan har jag i systematisk form sammanställt de olika uppgifter han lämnade.

Kaplans vittnesmål 1975

Kalinski ansåg sig nu kunna bekräfta uppgiften om att den ryska juden Jan Kaplan 1975 skulle ha sett Wallenberg i ett sjukhus i Moskva.

Kaplan var antikhandlare i Moskva. 1974 häktades han och dömdes till 8-10 års fängelse. Dottern, som bor i Israel, slog larm om arresteringen och fick tydligen igång en internationell aktion för Kaplan. Hans fall omnämndes i Radio Free Europe's sändningar till Sovjet. Till följd av denna aktion släpptes han i början 1977.

Under sin fängelsetid satt Kaplan i Ljubljanskaja och Lefortovskaja. En kortare tid 1975 var han intagen på fängelse-

sjukhuset Botyrka, dit sjuklingar från Lefortovskaja fördes. I Botyrka-sjukhuset hade han träffat en svensk, som berättat att han sedan 30 år satt i sovjetiska fängelser. Kaplan hade berättat härom (per telegram eller brev) dels för sin dotter i Israel, dels för en judisk bekant i New York.

1. Kaplans nuvarande adress i Moskva är:

Jan Kaplan; hustru Jevgenija
Ulitsa Zoologitjeskaja 30/54
Moskva
Tel. 254-22-07

2. Dottern är stomatolog i Israel:

Dr. Anna Bilder; make Leonid
Tel Aviv.

Kalinski har talat med svärsonen Leonid, som bekräftat uppgiften om vad Kaplan meddelat. Leonid, som är diamant-slipare, hade först varit ovillig att tala med Kalinski men gett med sig sedan Kalinski lämnat några referenser.

3. "Tredje mannen" i New York är enligt Kalinski hysteriskt rädd för ryssarna och vågar därför inte ställa upp på något samtal.

4. En annan person, som känner Kaplan, är Boris Zak, tandläkare i Los Angeles. Kalinski visste dock inte huruvida denna fått samma uppgifter av Kaplan.

Efter vårt samtal skulle Kalinski

- Ringa Kaplan i Moskva och i förtäckta ordalag fråga honom om hans uppgifter.

- Ringa dottern/svärsonen i Tel Aviv och fråga om vi fick ta kontakt med dem.

- Söka övertala "tredje mannen" i New York att lämna ifrån sig fler uppgifter.

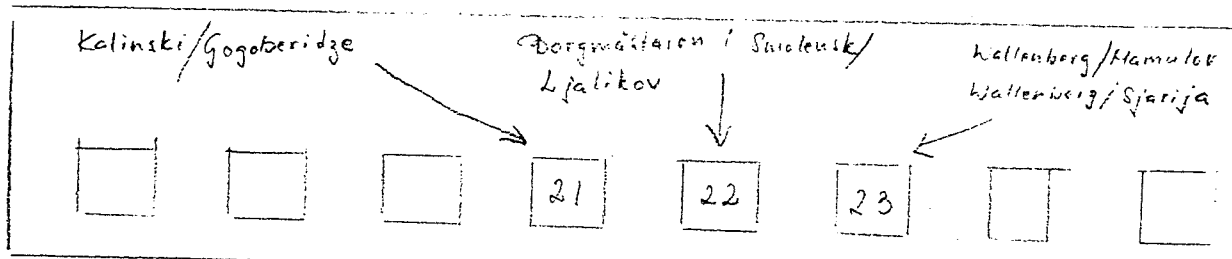
Kalinski skulle informera Friedman om resultatet. Dessförinnan fick vi inte kontakta Kaplan eller herrskapet Bilder.

Kalinskis vittnesmål 1956

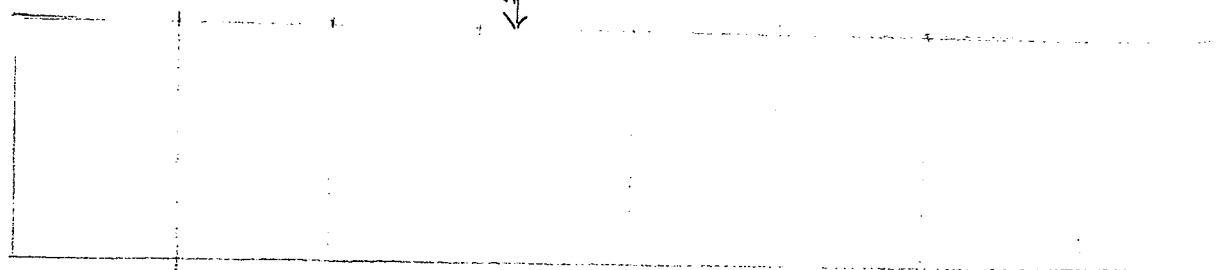
I början av 1956 satt Kalinski i cell 21 i Korpus II i Vladimirfängelset. Vid denna tidpunkt infördes den georgiske socialdemokraten Simon Gogoberidze i Kalinskis cell för en kortare tid. Gogoberidze hade berättat för Kalinski om Wallenberg och att denne förts till cell 23 i samma Korpus. Tillsammans med Wallenberg satt först Beriia-medhjälparen Mamulov (stor och kraftig), sedan Beriia-medhjälparen Sjarija (kortväxt). Gogoberidze hade själv suttit tillsammans med Wallenberg och Mamulov i tre månader. Kalinski berättade för oss, att han från sitt fönster i cell 21 sett Wallenberg och Mamulov respektive Wallenberg och Sjarija promenera på en sluten rastgård, som låg ca 50 m längre bort. Gogoberidze hade för Kalinski pekat ut Wallenberg, som var smal och av medellängd. När Kalinski efter frigivningen och ankomsten till Israel sett ett foto av Wallenberg hade han känt igen honom. Kalinski uppgav att han ett 20-tal gånger på detta sätt urskilt Wallenberg på rastgården under åren 1956-58.

Kalinski ritade följande karta över Korpus II:

2 vån.

Rastgård

I den mellanliggande cellen, 22, satt dels en medlöpare till tyskarna som varit borgmästare i Smolensk, dels ryssen Ljalikov, som varit ögonvittne till Katynmorden.

Kalinski hade inte haft knackningsförbindelse med Wallenbergs cell. Däremot hade Gogoberidze korresponderat på toalettpapper på georgiska med Mamulov.

Gogoberidze torde nu vara ca 70 år. Han bor i Tbilisi sedan frigivningen 1967.

Mamulov torde fortfarande leva någonstans i Sovjetunionen.

Sjarija är död.

Ljalikov är fortfarande i fängelse.

Efter sin frigivning 1959 hade Kalinski av fängelseläkaren Butova, som han kände väl, i Vladimir hört, att ryssen Sjulgin, som på sin tid tog emot tsarens abdikation, skulle ha sagt att han träffat Wallenberg i fängelset.

Butova hade även berättat för Kalinski om Gogoberidze och om en annan georgier, Pataridze, som frigavs 1956.

Kuprijanovs historia

Som framgår av Kalinskis skriftliga redogörelse hade förre lettiske utrikesministern Munters 1959 i Vladimir berättat för Kalinski att han själv tillsammans med Wallenberg och förre förste partisekreteraren i Sovjetkarelen, Gennedij Nikolajevitj Kuprijanov överförts från Verchneursk-fängelset i Tjeljabinsk till Aleksandrovskij Central i Irkutsk. I november 1975 hade Kalinski för första gången träffat Kuprijanov. Härom berättade han följande.

Kuprijanov var en känd general och kommunistledare. Efter sin rehabilitering utgav han 1975 boken: Za Liniej Karelskogo Fronta, Karelija-förlaget, Petrozovedsk. Dessutom har han i hemlighet skrivit ett manuskript om sin fängelse-tid, vilket utsmugglats till en västtysk kontakt: M. Boeckel bei A. Krüger, 34 Gottingen-Geismar, Kiessestrasse 14, Västtyskland. Wallenberg nämns enligt Kalinski dock inte i manuskriptet. Kuprijanov är enligt Kalinski mycket stolt och anti-Stalin. Han har vägrat att ta emot ett erbjudande att återinträda i partiet.

I november 1975 (troligen 6-10 november) hade Kalinski ätit middag hos maken till sin avlidna hustrus syster, generalen Aleksander Ljapsjtjov (stavningen osäker), som var ställföreträdande milochef i Leningrad och ansvarig för kontrapionage. Ljapsjtjov gav Kalinski adressen till Kuprijanov, som är Ulitsa Sjkolnaja, Pusjkino, en förstad till Leningrad. Kalinski hade besökt Kuprijanov, som varit en smula berusad. De hade inte talat om Wallenberg. Kuprijanov bor fortfarande i Pusjkino.

Kalinski berättade vidare att medan han befann sig hos Ljapsjtjov hade denne larmats per telefon om att en sovjetisk kryssare/jagare, Starsjevoj, gjort myteri från Baltiska flottan och flydde mot Sverige. Ljapsjtjov hade omedelbart fått bege sig iväg. Tidpunkten stämmer med de uppgifter vi har från annat håll.

Kuprijanov skulle enligt Kalinski utan tvekan vara beredd att tala om Wallenberg för oss.

Andra vittnesmål

Wiedrowski, som träffat Wallenberg i Verchneursk 1951, levde enligt Kalinski 1976. Kalinski hade vid denna tid läst en artikel av honom i den sovjet-judiska tidskriften Sowjetische Heimland.

*Levde: Riga
skrev brosången,
böcker, radio.
dog under kriget högt
70-års.*

Munters, som träffat Wallenberg 1953-1955 i Aleksandrovskij Central, återvände efter sin frigivning från Vladimir till Lettland. 1974 skrev han en artikel i Izvestija. Enligt Kalinski bör man genom lettiska exilkretsar kunna få veta om den förre lettiske utrikesministern fortfarande lever.

Den litauiske präst, som samtidigt med Wallenberg och Munters m.fl. överfördes till Vladimir 1955, hette Mikielkiavicius eller Mikelkiav.

Andra fångar, som Kalinski nämnde från sin tid i Vladimir eller som svar på frågor från Leifland, var:

Ordzjonikidzes bror

Prof. Friedmann, nu i Israel. Kan veta något om Wallenberg.

Prof. Tummerman, i Vladimir 1948-1957

Pastor Frejs

Pastor Dunis

Letten Guzmanis

Österrikaren Kastner, enbent

Österrikaren Adam

Österrikiske juden Adam Deutsch

Professor Liebermann, kemist, satt tillsammans med Friedmann

Professor Vasiljev, nu död

Fransmannen Goazé. Kalinski blev mycket glad då Leifland nämnde hans namn. Enligt Kalinski hade Goazé varit militärkaplan. Kalinski hade fått en klädborste av Goazé, som 1954-55 vistades i Vladimirfängelset. Kalinski var angelägen om att av oss få Goazés adress, vilken vi lovade skaffa.

Theodor Mülle; även honom hade Kalinski känt väl och ville ha adressen till.

Tyske generalen Paumwitz

Österrikaren eller tysken Spiess

Zubilin, legendarisk sovjetisk spion.

Däremot hade Kalinski inte hört talas om följande personer:

Nietz; Schöggel; Thompson; Brugger.

Zalmanson och Bukovskij, som på 1970-talet vistades i Vladimirfängelset, satt enligt Kalinski i Korpus I, som var det vanliga straffängelset. De torde därför inte känna till förhållandena i Korpus II.

Andra uppgifter från Kalinskis fängelsetid

1. Av 11 år i Vladimir hade Kalinski i 10 år suttit i ensamcell. Sjukhusblocket användes i första hand som isoleringsfängelse. Utlänningar fick aldrig sitta tillsammans där. Kalinski hade i Vladimir fått specialbehandling i form av extra fin kost och även vissa andra förmåner. Endast en annan fånge, "lord" Kuhn, som uppgavs vara släkt med engelska kungafamiljen, fick samma specialbehandling. Kalinskis fångnummer under hela fängelsetiden i Sovjetunionen var 1305.

2. I den cell där Kalinski satt i Verchneural'sk hade tidigare kommunistledaren Radek suttit.

3. Före Verchneural'sk hade Kalinski suttit i Novotjerkassk-fängelset.

4. 1944 vistades Kalinski i ett specialläger för utländska fångar i Chovrino utanför Moskva. Där hade han träffat förre sovjetiske generalkonsuln i New York, Mirjonov, som uppgett att han tidigare varit KGB-resident i New York. En maktstrid hade förekommit mellan Mirjonov och Gromyko, som då var ambassadör i Washington, vilken Mirjonov förlorat. Mirjonov hade berättat att bl.a. kommunisten Walther Lippman, förre försvarsministern Stettinius och förre Londonambassadören

Joseph Kennedy arbetat för ryssarna. Kalinski syntes tro på dessa uppgifter men sade själv att de var så fantastiska att han inte vågade publicera dem.

5. På tal om den sovjetiska uppgiften om att Wallenberg skulle ha kremerats, uppgav Kalinski att sovjetiska fångar aldrig kremerades utan begravdes med en nummerplåt vid fötterna.

Kalinskis kontakter med Sovjetunionen efter frigivningen

Kalinski visade oss ett brev han skrivit till sovjetiska inrikesministeriet den 16 maj 1976 med begäran om 400.000 dollars skadestånd för sin olagliga arrestering och dom; 1975 hade han blivit officiellt rehabiliterad.

Tre månader efter brevets avsändande fick han i Haifa ett telefonsamtal från Wien av en kvinnlig polsk journalist som bad honom snarast komma till Wien. I Wien togs Kalinski emot av polskan och av en man som endast presenterade sig som "Gennadij Josevitj". Den senare hänvisade till Kalinskis brev och sade att skadestånd för fängelsevistelse inte förekom i Sovjetunionen. Han sade också att Kalinski skulle lova att inte ägna sig åt anti-sovjetisk verksamhet. Samtidigt ställde han i utsikt någon slags ersättning till Kalinski för åren i sovjetiska fängelser.

Efter tre månader träffades Kalinski och Gennadij Josevitj på nytt på hotell Bristol i Wien. Josevitj sade vid detta tillfälle att Kalinski ägnat sig åt antisovjetisk verksamhet. Han erbjöd dock att man från sovjetisk sida skulle betala Kalinski i rubler, vilka skulle kunna avsändas av hans släktingar i Sovjetunionen. Kalinski var inte intresserad av detta erbjudande och påpekade att han själv tjänat mycket bra i Moskva som redigerare av bruksanvisningar till bilar.

Kalinski sammanträffade en tredje och sista gång med ryssarna i Belgrad i september 1977. Den ryss, som där tog emot honom, "Boris Dimitrovitj" lovade Kalinski pengar om han kom till Moskva, vilket Kalinski dock vägrade.

Kalinski höll israeliska säkerhetstjänsten och den judiska organisationen Zachnut underrättade om sina kontakter med ryssarna.

Kalinski har numera överlämnat sitt skadeståndsanspråk till en advokatfirma i München.

Från sina kontakter med nuvarande eller f.d. sovjetiska agenter nämnde Kalinski vidare att

1. KGB 1941 i samband med det tyska anfallet skjutit alla fångar i sovjetiska fängelser.

2. Stalins adjutant generallöjtnant ^{Zjukov/} varit intagen i Chovrino-lägre och numera var chef för hotell Turist i Moskva.

3. KGB genom en bulgarisk agent dödat CIA:s stationschef Welch i ~~At~~ Aten 1976.

Kalinskis vistelse i USA

Kalinski vistas i USA från 5 december 1978 till 3 februari 1979. Någon vecka i januari skall han vara på semester i Mexiko. I USA bedriver han undersökningar för sin kommande bok om fängelsetiden. Han försöker även spåra uppgifter om förre amerikanske konsuln i Moskva, Dudko, som han anser förrådde honom på 1940-talet. Dudko är numera avliden. Kalinski sade att han skrivit till amerikanske Moskvaambassadören Toon om Dudko.

Kalinski försöker vidare få till stånd sammanträffande med George Kennan och Averell Harriman. Han är enligt egen uppgift utlovad en intervju med Brzezinski.

Den 3 februari återvänder Kalinski till Israel, där hans adress är

Abraham Kalinski
Haifa, Kish Avenue 11
Tel. 04/83-995 (hos dottern)
Tel. 04/926-294
Nahariya (hans egen bostad)

Kalinskis syn på Wallenbergfallet

Kalinski anser sig inte längre vara bunden av ett tysthetslöfte till oss om Wallenberg. Han menar att Wallenberg angår alla judar och att endast en massiv protestaktion kan bringa klarhet i hans öde. Kalinski hävdar att svenska regeringen på basis av de vittnesmål som framkommit genom bl.a. hans försorg bör ordna en presskonferens och ställa ryssarna mot väggen.

Kalinski nämnde att han två gånger besökt Sverige.

Sven Hirdman

Avsändningsort

Pol I, kr Hirdman, Ab

Ärende

SM

Datum

1978-12-22

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu I

Adress

Svensk NEW YORK

Text

Brådskanie

Strängt förtroligt. Endast för Friedman. Från Hirdman re Wallenberg.

PRIMO. Försök övertala Kalinski att hålla tyst om Wallenberg ytterligare några veckor, åtminstone så länge han är kvar i USA. Vi måste först få följa upp detta och andra spår, innan vi kan avgöra vilka åtgärder som bör vidtas. Offentliggörande nu skulle enbart skada Raoul Wallenbergs sak.

SECUNDO. Telegram i detta ärende får inte förvaras tillsammans med övriga chifftertelegram på FN-delegationen utan skall vara inlåsta hos Dig.

Cabinet

Pol

Ärende	Wallenberg	Datum		Mål
		1978-12-27		
		Avd	Grupp	
		P	2	24 I

Adress Svensk
WASHINGTON

Ex t: Hirdman

Text Från kabinettssekreteraren re Wallenberg.

Primo. Vi har de senaste veckorna haft kontakt med en numera israelisk medborgare vid namn Abraham Kalinski som 1944 till 1959 suttit i sovjetiska fängelser. Enligt Kalinski skulle Wallenberg 1951 ha befunnit sig i ett fängelse i Verchneursk och i mitten av 1960-talet i Vladimir. Vi har talat med Kalinski i Israel och i New York och även fått en skriftlig redogörelse av honom. Vi borrar nu vidare och försöker bl.a. få en uppfattning om Kalinskis tillförlitlighet.

På en punkt skulle vi behöva Er medverkan. Kalinskis skriftliga redogörelse inleds med en skildring av hans kontakter på våren 1944 med "chefen för konsulära avdelningen vid USA:s ambassad i Moskva Paul Michael Dudko". Texten följer under secundo. Skulle Ni - på sätt och nivå Ni finner lämpliga - kunna fråga State om det på amerikanska ambassaden i Moskva vid denna tid fanns en tjänsteman Dudko? Är något bekant om hans relationer med ryssarna? Har de amerikanska myndigheterna några informationer om Kalinski, hans mellanhavanden med Dudko, hans fängelsevistelse och aktiviteter efter frigivandet?

Vi är medvetna om att det kan ta tid för State att få fram dessa informationer. Vi skulle dock värdesätta ett snabbt svar - Kalinski har sagt oss att han ämnar offentliggöra vad han erfarit om Wallenberg, och vi vill gärna, den dag då Kalinski "goes public", ha en så fullständig file som möjligt.

Vi kommer naturligtvis att behandla de informationer vi kan få med all nödig diskretion.

Secundo. Cit Från 1943 befann jag mig i Moskva i egenskap av Ständig militär representant för den Polska Armén vid SSSR:s Folkkommissariat för försvaret.

I början av maj 1944 skrev jag tillsammans med dåvarande hallå-

Ärende

Datum

Avd

Grupp

Mål

Adress

Text

mannen vid polska radion B. Marko (senare direktör för det judiska historiska institutet i Warszawa) ett brev till USA:s president Roosevelt. I detta brev baserade vi oss på tillförlitliga uppgifter, som vi samlat ihop, och berättade för presidenten om några märkliga brott som de sovjetiska myndigheterna begått och fortsatte att begå mot det judiska och det polska folket under kriget. I detta brev gav jag detaljerade uppgifter om det brutala mordet på 15.000 polska officerare från Starobeljskij, Kozeljskij och Auschwitz-lägren i Katynskogen i mars-april 1940.

Detta brev överlämnade jag personligen till min granne på hotell "Metropol", chefen för konsulära avdelningen vid USA:s ambassad i Moskva Paul Michael Dudko, f.v.b. till dåvarande USA-ambassadören i Moskva Averell Harriman, för att han skyndsamt skulle sända det vidare till presidenten. Dudko, som nästan dagligen kom in till mig på rummet, sade till mig att han utfört min begäran samma dag. Men då jag arresterades några dagar senare låg redan detta brev på bordet hos dåvarande NKGB-chefen för SSSR, Merkulov.

På basis av ytterligare omständigheter och under förhören blev det klart, att Dudko hade överlämnat mitt brev till NKGB. Dessutom var alla samtal, som jag och Dudko fört i bilen och under promenader, fullständigt kända för NKGB. Ett kort brev som jag lyckades skicka till honom från fängelset genom min fru hade han också överlämnat till NKGB. Han rapporterade också till NKGB om de samtal som ägde rum i mitt rum, där sovjetiska filmarbetare och författare samlades, vilka var vänner till min bortgångna fru - T.S. Zlatogoroba, som var en känd scenarioförfattare. Även min fru arresterades senare och tog sitt liv i fängelset.

Nu har jag fått möjlighet att resa till USA där jag tänker träffa f.d. ambassadören i Moskva A. Harriman och G. Kennan i denna fråga. Min advokat i München, dr. Günter Ossman, försöker utverka ersättning av de sovjetiska myndigheterna. Jag satt i fängelse utan dom i nästan 15 1/2 år. Nu bor jag sedan 1976 i Haifa i Israel. Slutcit.

Cabinet

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Kabs
Polch
pol 1

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

P 2 En^I

SVENSK WASHINGTON

1978-12-28

CABINET STOCKHOLM

FOER KABINETTSEKRETERAREN RE WALLENBERG.

AERENDET ANHAENGIGGJORT IDAG HOS FUNSETH/THOMPSON. DE VORE
TACKSAMMA ERFARA KALINSKIS FOEDELSEPLATS OCH -DATUM, SAMT
K:s EGEN RELATION OM SINA AKTIVITETER SEDAN HAN SLAEPPTES UR
FAENGELSET I SOVJET OCH INTILL DESS HAN KOM TILL HAIFA. VI ANTAR
ATT HAN KOM TILL ISRAEL 1976. DENNA SENARE UPPGIFT, OM K ALLS
LAEMNAT NAAGRA UPPLYSNINGAR DAEROM. FUNSETH FRAAGADE OCKSAA
OM VI KOLLAT MED ISRAELISKA MYNDIGHETER I SAKEN?

BORGLUND

001-0021

001-0021 001-0021

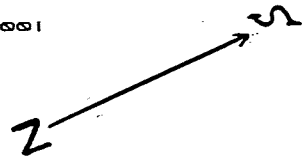
001-0021

001-0021

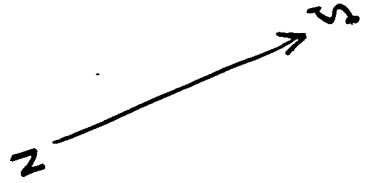
001-0021

001-0021

1 p/10

Bild 2.

100-1-002

100-1-002

100-1-002

100-1-002

100-1-002

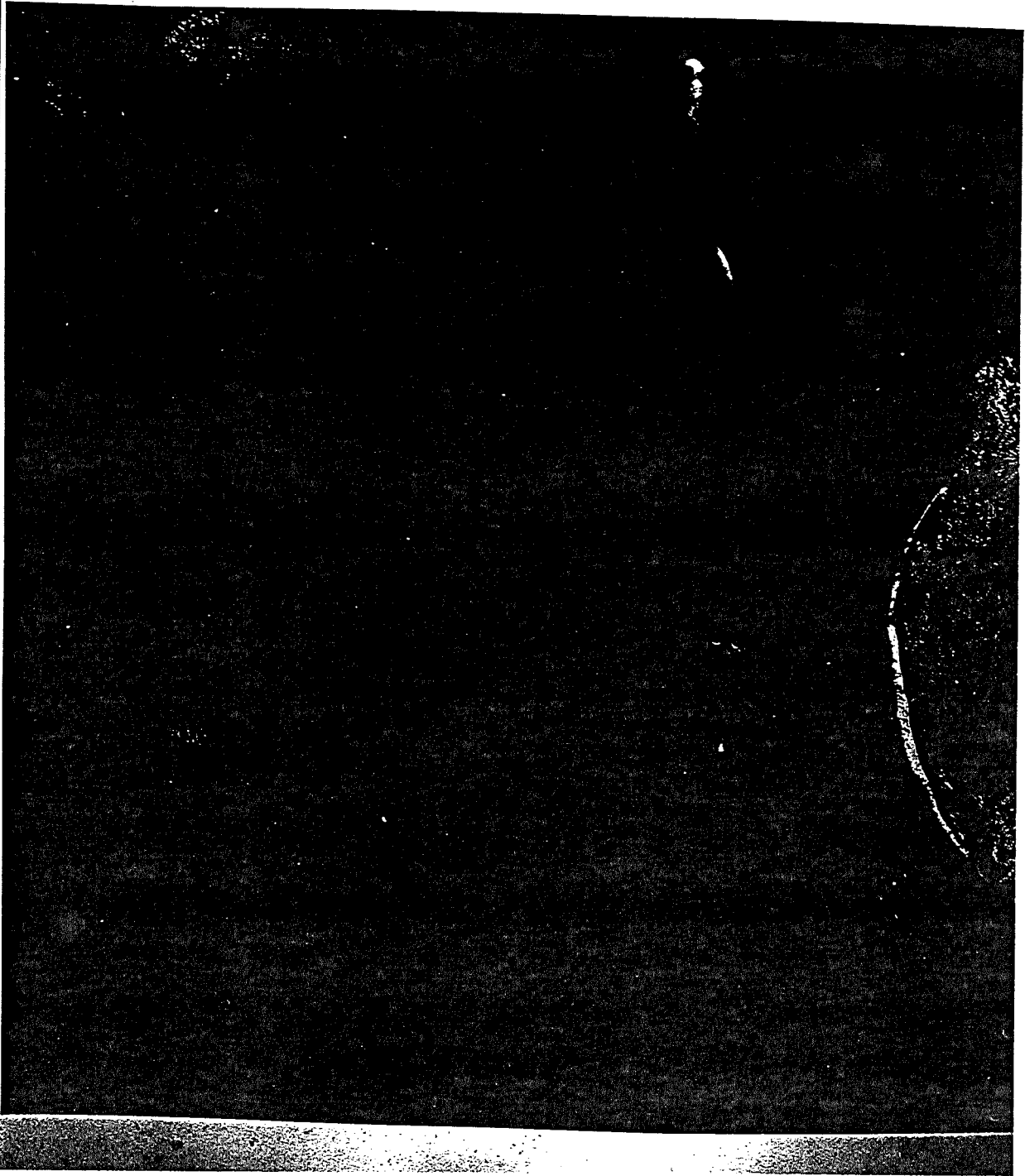
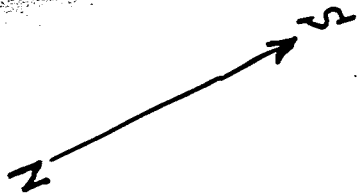

Bild 3.

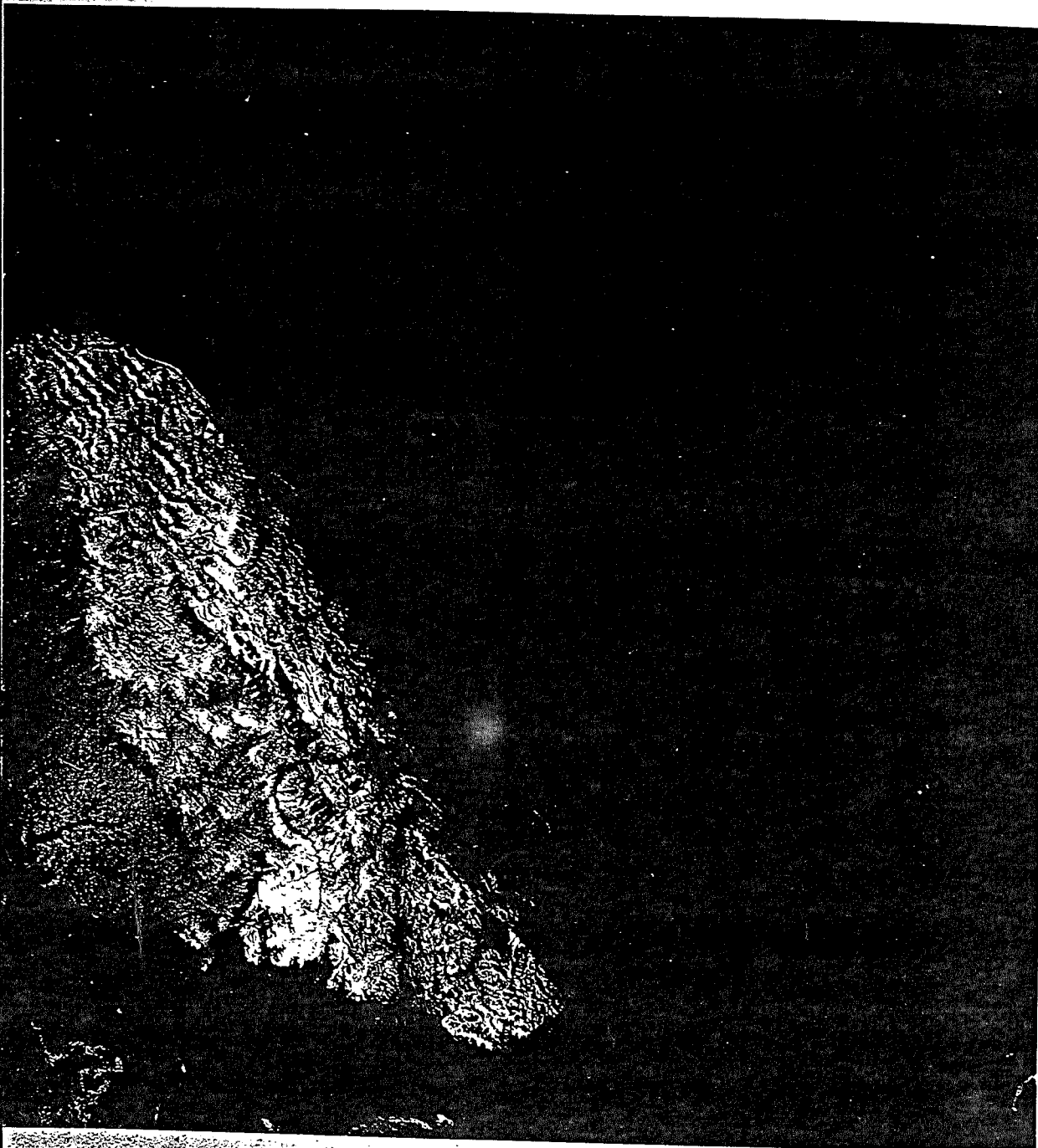

20-0.00

11-11.00

20-0.00

11-11.00

20-0.00

11-11.00

20-0.00

11-11.00